

A MAGYAR KEGYESTANITÓREND
BUDAPESTI GIMNÁZIUMÁNAK
ÉRTESITŐJE
AZ 1936—37. ISKOLAI ÉVRŐL
AZ ISKOLA FENNÁLLÁSÁNAK 220. ÉVÉBEN.

KÖZZÉTETTE :
BALANYI GYÖRGY DR
IGAZGATÓ

BUDAPEST, 1937
KIADTA AZ ISKOLA IGAZGATÓSÁGA
Budapest, IV., Piarista-u. 1.

A MAGYAR KEGYESTANÍTÓREND
BUDAPESTI GIMNÁZIUMÁNAK
ÉRTESITŐJE
AZ 1936—37. ISKOLAI ÉVRŐL
AZ ISKOLA FENNÁLLÁSÁNAK 220. ÉVÉBEN.

KÖZZÉTETTE :
BALANYI GYÖRGY DR
IGAZGATÓ

BUDAPEST, 1937
KIADTA AZ ISKOLA IGAZGATÓSÁGA
Budapest, IV., Piarista-u. 1.

STEPHANEUM NYOMDA R. T.

Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28. — A nyomdáért felelős: ifj. Kohl Ferenc

A SPORTÁRTALMAKRÓL ÉS AZOK MEGELŐZÉSÉRŐL.

«A testkultusz — akár a puha, kényeztető testápolás és egészségfeltés, akár a nyers izomimádás és *sportmania* alakjában — nem keresztéoy vonás.»
(A *piarista diák kis kalauza.*)

A világháború után a test edzése, a sportolás egyre fokozottabb méretekben történik és pedig nemcsak otthon, hanem az iskolákban is. Ma már van csecsemő-torna, gyermek-torna, reggeli rádió-torna, az iskolákban több tornaóra, leventeoktatás stb.

Ifjainkból egészséges, az idők viszontagságaival megküzdő, erényes és tetterős férfiakat akarunk nevelni; de nem szabad ezen idők alatt súlyos testi vagy szervi betegségeket okoznunk, melyek esetleg — a baleseteket is ide számítva — egész életünkre kihathatnak. A fiatalság testi nevelése tehát felelősséggel jár.

Az olympiai játékok felelevenítése óta a testedzés még intenzívebb lett. A négyévenkint tartandó olympiai játékokra minden nemzet előkészíti ifjúságát, hogy a pálmát elnyerje. Már a homerosi időkben is lassan, fokozatosan készítették elő a fiatalságot a végső küzdelemre. Ebben a korban még nem törekedtek rekordokra, hanem az összes ifjúságból «nemzetet» akartak nevelni.

Ma általában minden nyelven *sport*-ról beszélünk és ezen a szón mindenféle testedzést értünk. Minden testi edzés testi megerőltetéssel is jár, akár futásról, ugrásról, súlyemelésről, ökölvívásról, tornázásról, foot-ballról vagy hockeyről, úszásról, vízipólóról stb.-ről van szó. A *sport* szót általában a *disport* szóból származtatják, mely az angolban szórakozást, játszást jelent, úgymint a franciában is a «*se desporter*» a munkától való elfordulást jelenti a szórakozáshoz.

Nem mindenki alkalmas bármely sportváltfajra. Az arra megfelelő egyének kiválasztása fontos; itt első sorban a testalkatot kell tekintetbe venni. Az edzést (training) ellenőrizni is kell; az egyéni ambíció itt nem elegendő. A szakszerűen kiképzett testnevelési tanárok mellett ott kell lennie az orvosnak is. Az orvostudomány legújabb ága, a sportorvosi intézmény feladata az ifjúságot az edzés előtt, az edzés alatt és utána megvizsgálni s idejekorán «megállj»-t mondani. Már a homeroszi korban is vigyáztak a sportártalmakra. Kiképzett magas állású, állami kinevezett hivatalnokok — *γυμνασιάρχος* — vigyáztak a küzdőkre. Piros köpönyvet és fehér lábbelit viseltek, kezükben pálcával, mellyel a rakoncátlanokat, engedelmetleneket

vagy durván játzókat meg is fenytették. Ott voltak az *aliptes*-ek (v. *alipta*, 'Αλεπτης), kik az atlétákat a mérkőzés előtt s után megvizsgálták, testüket olajjal s homokkal bekenték (főleg a birkozókat), a küzdelem után pedig masszálták, lemosták. Felügyeltek a versenyzők testi épségére, sőt az étrend-jüket is ők írták elő, életmódjukat ellenőrizték.

Manapság a sportorvos ügyel mindenre. Kezében ma nemcsak hőmérő, hallgatócső, mérőszalag van, hanem vérnyomásmérő, Röntgenkép és electrokardiogram is, továbbá vegyi laboratorium a vesék vizsgálatára, a vér *cukortartalmának* megállapítására, az izzadság termékét is vegyileg ellenőrzi.

A sportág egyes művelői különböző tipust mutatnak. A futó (rövid- vagy távfutó), az ugró, a súlydobó, a nehéz atléta, a birkozó mind más és más testalkatú. Szembeötlő a rövidtávfutó hosszú combcsontja rövidebb alszárával, az ugró hosszabb alszárcsontja rövidebb combcsontjával, a dárdá, diszkosz vagy súlydobó hosszú karja, a nehéz atléták (súlyemelő) széles vállával és medencecsontjával. A méretek tehát igen fontosak az alkalmasság megbírásánál. A tüdők, (a mellkas) méreteit nemcsak mérőszalaggal, hanem légtartalmának mennyiségével vizsgálják. A testsúly is állandóan ellenőrizendő úgy a trening előtt, mint után. Ha súlyvesztés áll be, mely gyengesség érzettel, étvágytalansággal, sőt álmatlansággal jár, az edzést abba kell hagyni! A mérkőzés előtt nagyon fontos az alvás, napi 8 óra feltétlenül elengedhetetlen.

A mérkőzés után való masszázs ma sem nélkülözhető. Ma már tudjuk, hogy a megerőltetett izommunka után az izmokban tejsav (izomtejsav) lép fel s ez okozza a fáradtság érzését. Ezt a fáradtsági terméket távolítjuk el az izomzathól, egyúttal a vér és nyirok keringését is visszaállítjuk. Utána langyos fürdő vagy enyhe zuhany az izzadságot távolítja el.

A sportolók *ruházata* is külön megbírálás alá esik. Mentől kevesebb és bő ruha, mely oly anyagból legyen, hogy az izzadtságot fel is szívja, az elpárolgást lehetővé tegye. Megfelelő lábbeli is fontos.

A *táplálkozásról*, annak helyességéről, mennyiségéről, minőségéről is gondoskodnunk kell. Sem a túlnyomó húsétel, sem a vegetárianizmus nem helytálló. Egyáltalában a sportoló maradjon a megszokott étrendjénél. Mérkőzés előtt két órával egyék, de munka alatt bármikor ehetik vagy ihatik közömbös ételeket, gyümölcsöt, gyümölcsnedveket és cukrot, csokoládét vagy tortát, szóval édességeket. Folyadékra feltétlenül szükség van a tréning alatt. 24 óra alatt 1—1½ litert — elosztva — elfogyaszthat.

Ne felejtkezzünk meg a *napozásról*, annak túlozásáról, különösen tavaszszal. Kezdetben elegendő sportingben és nadrágban 2 ízben 10—10 percig, majd máskor ing nélkül ugyanannyi ideig s ezt nap-nap után fokozni (*Kohlrausch*). Erőnk fentartására, a teljesítmény fokozására a trening és küzdelem alatt egyaránt első sorban a *cukor* alkalmas, miután a nagy izommunka sok cukrot fogyaszt: cukorfogyasztással a fellépő vércukor-hiányt, mely teljes összeomlásra vezethet, azonnal pótolhatjuk, sőt meg is előzzük. Az *alkohol veszedelmes*: hatása csak néhány percre terjed ki, utána tompulás lép fel. A *nikotin* pedig *felesleges*. Egy-két szippantás elegendő mint idegmegnyugtató a küzdelem után. A szív erősítésére ajánlatos a kávé, tea vagy kakaó, erősen

édesítve. Az erők mesterséges fokozása (a doping) kokainnal, heroinnal vagy sztrichninnel tilos, sőt törvényileg üldözendő! Ezek nagy mérgek s általános tapasztalat, hogy «a dopingot dumping követi».

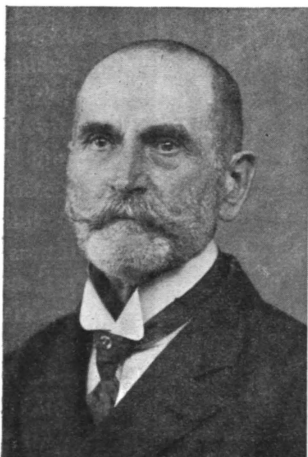
Míg az amsterdami (1928) olimpiai játékokon a «*citius, altius, fortius*» volt a jelszó, az 1932. évi los-angelesi mérkőzésen már Cou bertin szavai voltak irányadók, aki nem féktelen nyerni akarást, hanem nemes vetélkedést, az azon való résztevést hirdette. (The important thing in the olympic games is *not winning* but taking part. The essential thing is *not conquering*, but *fighting well*). A legutóbbi berlini (1936) mottója pedig «Kraft durch Freude» volt. A győzni akarás testi és lelki összeroppanáshoz vezet. Idegrendszer csődje a startláz is. A finish előtt a «holt pontra» jutás (second wind) is nagy testi és lelki küzdelmet árul el. Az összeesés, mely sokszor teljes eszméletlenséggel is járhat, már orvosi beavatkozást igényel.

Ha a sportoló erős fejfájásról, látási zavarokról panaszkodik, hányás, túl erős izzadás lepi el, gyengeség érzete fogja el s kimerülten összerogy, azonnal lefektetendő vízszintesre, sőt a fejét mélyebbre, lábait pedig felfelé, mert az ok a vér egyenlőtlen elosztódása — agyvérzegénység! Sőt a lábak bepólyázása is ajánlatos, a pólyát azonban csak fekvőhelyzetben szabad levenni. A már «beteget» árnyékos helyre vigyük. Majd jöhet egy enyhe masszázs, azután aludni hagyjuk, fürdő, lemosás későbbre hagyható.

Mindezeket elmondva, tudni fogjuk, hogy a sport amily hasznos, olyan káros is lehet, ne túlozzunk, ne essünk sportörületbe. Erre vigyázzunk magunk is, a jó tanácsokat fogadjuk meg, mert nem állíthatunk mindenki mellé egy edzőt és egy orvost.

Aurea mediocritas!

BALÁZS ENDRE.

1925-ben egy idősebb úr jelent meg iskolánk igazgatójánál és 800.000 koronát (mai pénzben 64 pengőt) adott át szorgalmas és szegény tanulóink jutalmazására. És ettől kezdve minden év végén megjelent s minden alkalommal 160 pengőt ajánlott fel ugyanezen célra. Szerénysége és tartózkodása miatt csak annyit tudtunk róla, hogy Balázs Endrének hívják az öreg urat és hogy nyugalmazott tanítóképzőintézeti tanár, a nagykárolyi és kecskeméti piarista iskola hálás tanítványa. Annál nagyobb meglepetést keltett, mikor 1935-ben ismét elhozta immár megszokott adományát és közölte, hogy *a piarista rend iránt érzett mély-séges hálájából és szeretetéből indítva hosszú*

éveken át megtakarított vagyonát, 50.000 P-t felajánlja iskolánk szegénysorsú tanulóink segélyezésére ösztöndíjalapítvány gyanánt.

A nagylelkű adományról szóló alapítóoklevél 1935 október 3-án készült el. Az alapítványi tőke takarékpénztári betétkönyvekben van elhelyezve és a *Balázs Endre-alapítvány* nevet viseli. A kezelési szabályzat szerint a kamatok 200—200 pengős ösztöndíjakra osztandók, az utolsó ösztöndíj azonban, mint maradék, 200 pengőnél kisebb is lehet. Az ösztöndíjak a *«Balázs Endre-féle ösztöndíjak»* nevet viselik. Az ösztöndíjakat mindenkor a tanári testület ítéli oda az arra érdemes tanulóknak. Az ösztöndíjakban a gimnázium római vagy görög katolikus vallású, szegénysorsú tanulói részesülhetnek, akik szorgalmukkal és vallásos jó magaviseletükkel kitűnnek társaik közül s így a jutalomra érdemeseknek találtnak. Az ösztöndíjak az azokban részesülő minden egyes tanulóra nézve gimnáziumi tanulmányaik befejezésével megszűnnek. Olyan ösztöndíjban részesülő tanulók azonban, kiknek szülei Budapestről távol más helyen laknak s így ők a családi körtől távol Budapesten kénytelenek tartózkodni, felsőbb tanulmányaik végzése közben is megtarthatják az élvezett ösztöndíjat, ha erre a tanári testület által érdemesnek találtnak.

Nemeslelkű jótevőnk nagyszerű alapítványát eredetileg szeretett szülővárosa, Nagykároly tanulóifjúsága segélyezésére szánta, minthogy azonban a románok ottani gimnáziumunkat elvették és román iskolává alakították,

alapítványa áldásaiban budapesti tanítványainkat kívánta részesíteni, úgy azonban, hogy *«ha Nagykaroly városa Magyarországhoz csatollik és ott újból piarista gimnázium létesül, akkor ezen alapítvány egész összegében a nagykarolyi magyar piarista gimnáziumnak adandó át».*

A magyar kegyes-tanítórend főnöke által elfogadott és a vallás- és közoktatásügyi miniszter által jóváhagyott alapítvány 1935 július 1-től 1936 január 1-ig járó félévi kamataiból (768.23 P) a mult iskolai év végén már öt tanulónk részesült ösztöndíjban.

Balázs Endre, iskolánk jótévője, 1857 október 20-án született Nagykarolyban. Gimnáziumi tanulmányait ottani iskolánkban kezdte meg 1869—70-ben. Első osztályfőnöke a derék Ormándy Miklós volt, aki bár természetrajz szakos tanár volt, az I. osztályban csaknem az összes tárgyat tanította. Balázs ma is hálás szeretettel emlékezik meg egykori tanáráról, valamint Priechenfried Józsefről, Palczer Ernőről és Halmi Lászlóról, akik belőle, *«a pajkos és féktelen gyermekből komoly és kötelességtudó embert neveltek».*

Mint hogy Nagykarolyban akkor csak hatosztályú gimnázium volt, a két felső osztályt Kecskeméten végezte. Ma is kegyelettel emlegeti régi tanárai sorából Erdősi Imrét, a branyiszkói hős papot, Polák Edét, a kitűnő fizikust és Lauch Jánost, a matematika szigorú, de kitűnő eredménnyel tanító tanárát. Ezeknek tárgyait annyira megkedvelte, hogy ő maga is a matematikát és fizikát választotta szaktárgyaiul. A polgári iskolai tanárképző és az egyetemi tanfolyam elvégzése után 1884-ben kezdte meg érdemes tanári pályáját a znióváraljai tanítóképzőintézetnél, azután az iglói, mármharosszigeti, majd a modori tanítóképzőnél működött. Az összeomlás után a cinkotai áll. tanítónképzőhöz osztották be. Innét vonult nyugalomba 1922-ben.

Harmincnyolc évet töltött a tanítóképzés szolgálatában. Nemes tanári egyéniségének legfényesebb bizonyága az a szeretet és hála, mely régi tanítványai lelkéből ma is feléje sugárzik. Szigorú kötelességérzettel végzett munkája mellett nem vetette meg az élet nemes szórakozásainak élvezetét sem; a szünidőkben tervszerűen beutazta az egész országot, járt külföldön, Szerbiában, Ausztriában és Olaszországban. Rajongott a művészetekért, különösen a zenéért, vidéki állomásairól gyakran Pestre vagy Bécsbe utazott egy-egy hangverseny vagy opera meghallgatására.

Mikor vagy harminc évvel ezelőtt arról értesült, hogy első piarista tanára, Ormándy Miklós tankönyvei összegyűjtött tiszteletdíjából szülőfalujában, Ipolytölgyesen iskolát építtetett, hasonló tervekkel kezdett foglalkozni. Józan takarékossgal gyűjtögette a pénzt és a háború végére már jelentős összeget hozott össze, melyet Nagykarolyban diákjóléti intézményre szánt. A háború és a forradalom alatt vagyona egy része elveszett, de újból megkezdte a gyűjtést és sikerült vagyonát 50.000 pengőre gyarapítani. Mint hogy az oláh uralom alatt sýnylő szülőföldjén semmit sem alkothatott, ami a nemzeti célt szolgálhatta volna, iskolánkra gondolt és szegénysorsú tanulóinkon kívánt segíteni nagylelkű adományával. Bár magas életkora elszakította az iskolától, lélekben mégsem tudott elválni az annyira szeretett ifjúságtól és évtizedek nehéz munkájából szerzett vagyonát áldozta a szegény tanulók gyámolítására.

Tanítványaink jóságos pártfogóját Isten végtelen kegyelme a szép és boldog öregség áldásával jutalmazta meg. Stefánia-úti lakásában éldegéli csendes napjait. Teljes testi és szellemi épségben olvasással, irogatással, zenével szórakozik. Körülötte tanítványaitól kapott egyszerű emléktárgyak, csoportképek tanári életéből, nagyobbára azoknak képei, akik már elköltöztek az élők sorából. Ezek között múlnak el derüs és áldásos öregségének napjai. **Ad multos annos!**

PESOVÁR AMBRUS.

1884—1937.

Az Úr 1937. esztendeje nagyon szomorú eseménnyel köszöntött reánk: a halál kérlelhetetlen keze január 10-én örökre elragadta körünkől Pesovár Ambrus c. igazgatót, iskolánknak 1925 óta közszeretben álló tanárát. A csapás nem ért egészen váratlanul bennünket. Hiszen szeretett kartársunk súlyos szívbaja már a mult iskolai év folyamán olyan akut stádiumba lépett, hogy miatta kénytelen volt kiválni a munkából. És azóta állandó halódás volt élete, melyet csak rövid időre derítettek fel a reménykedés verőfényes napjai.

De bármennyire el kellett rá készülvén lennünk, a haláleset bekövetkezése mégis mélyen megrendített bennünket. Hiszen olyan

embert szólított el sorainkból, akit valamennyien közelállónak éreztünk magunkhoz s akire ezért csak szeretettel és megbecsüléssel tudtunk gondolni. Mert Pesovár Ambrus valóban mintaképe volt a jó embernek és a jó tanárnak. Egyszerű, szinte áttetsző lényével, természetes, minden nagyképűségtől ment fellépésével és magatartásával ellenállhatatlanul vonzotta magához az embereket. És aki egyszer közelebbi érintkezésbe jutott vele, az egész életére tisztelője és barátja maradt; az nem tudott többé szabadulni meleg kedélyének, csendes humorának és ragaszkodó hűségének megéjtő varázsától. Innét van, hogy boldogult rendtársunkat minden állomáshelyén a ragaszkodó barátok népes koszorúja övezte; ellensége, irigye viszont hírmondónak sem akadt. Mert természetes, hogy aki mindenki iránt szeretettel és megbecsüléssel viseltetett, ahhoz mások is szeretettel közelítettek. Régi igazság, hogy aki szeretetet vet, ragaszkodást arat.

És amilyen hűséges és ragaszkodó volt szeretett kartársunk kollégának, jóbarátnak, éppen olyan hasznos és megbízható volt munkatársnak. Hivatalos dolgaiban maga volt a megtestesült lelkiismeretesség. Amit egyszer magára vállalt, azt példaadó alaposággal és pontossággal el is végezte. Különösen az iskolai igazgatás terén bizonyult megbecsülhetetlen munkatársnak. Mint kisegítő és mint igazgatóhelyettes, rövid néhány év alatt annyira bedolgozta magát az iskolai igazgatás sokféle elágazó ügyeinek

vitelébe, mint csak nagyon kevesen. E téren valóságos tekintélyé nőtte ki magát: mindent tudott, mindenre emlékezett és mindenre tudott előző példát. Igazán nehéz lett volna eszményibb munkatársat találni nála. Bár látszatra lassú, öreges tempóval dolgozott, mégis idejében elkészült minden. A nélkül, hogy a maga személyét csak egy pillanatra is előtérbe tolt volna, mindenütt ott volt, ahol szükség volt rája és halk szavával mindig megadta a szükséges eligazítást. Nagy szerénységében sohasem vágyott többre az árnyék szerepénél; de ezt azután emberül betöltötte.

Szeretett kartársunk azonban kétségtelen adminisztratív tehetségei ellenére elsősorban mégis tanárnak érezte magát. Igazi birodalmának nem az irodát, hanem az iskolát tekintette. És el kell ismernünk, hogy itt nem kevésbé értékes munkát végzett, mint az irodában. Egyéniségénél, szíve húrolásánál és kedélyénél fogva inkább az elnéző, mint az ú. n. szigorú tanárok kategóriájába tartozott: diákjait nem annyira a mérték túlságosan magasra tűzésével, mint inkább a belátásukra és jóérzésükre való hivatkozással igyekezett megfogni és lefegyverezni. És ez a legtöbb esetben sikerült is neki. Tanítványai, főleg az értékesebbek, mihamar megéreztek a szívében lakozó nagy jóságot és jóakaratot s megértéssel és szeretettel feleltek rá. Ez a megértés és ragaszkodás nem foszlott le szívékről az iskola porával, hanem elkísérte őket az életbe és igazi lelki szükségletként arra készítette őket, hogy időnkint vissza-visszatérjenek jó tanárukhoz, aki annyi értékes mozaikdarabbal járult hozzá emberrézésükhöz s aki továbbra sem szűnt meg érdeklődéssel kíséreni életpályájuk alakulását, jobbra vagy balra fordulását.

Pesovár Ambrus korai elmúlása tehát egyaránt veszteséget jelent reánk és diákjainkra nézve: mi siratjuk benne a kedves és megértő kollégát és jóbarátot, diákjaink pedig gyászolják a mindig velük érző és értők áldozatokra is kész jó tanárt. Ezért tanárnak és diáknak egyaránt szíve legmélyéből tör elő a próféta-szó teljesedésének forró kívánása: «*Quot multos erudiunt ad iustitiam, quasi stellae in perpetuas aeternitates*».

BÁTHORY ISTVÁN EMLÉKEZETE.

† 1586 dec. 13.

Báthory István azok közé a kevésszámú magyarok közé tartozik, kiknek fejét királyi korona ékesítette s kiknek megadatott, hogy hazájuk szűk határain túl Európa sorsának irányításába is cselekvőleg nyúljanak bele. Érdeme annál nagyobb, mivel felemelkedését egyesegyedül egyéni derekasságának köszönhette. Erdély fejedelmi trónjára úgyszólván a börtönből jutott, a lengyel királyi koronát pedig kora leghatalmasabb uralkodójával, a Habsburg-házi Miksával szemben és olyan választási küzdelemben szerezte meg, mely a megfélemlítés s az anyagi és erkölcsi megvesztegetés minden eszközét igénybe vette.

De Báthory nemcsak meg tudta szerezni a hatalmat, hanem élni is tudott vele. Mátyás király óta ő volt az első és nagy időn át az egyetlen magyar államférfi, aki európai távlatokba beállítva szemlélte a magyarság sorskérdéseit. Mert ő Krakóban és Varsóban is elsősorban és mindenekelőtt magyarnak érezte magát ; magyarnak nemcsak abban az értelemben, hogy magyar urak és nemesek százaival s magyar és székely katonák ezreivel vette körül magát, hanem abban az értelemben is, hogy lelkének minden rezdülésével és szívének minden dobbanásával szeretett hazáján csüggött. Maga írja egyik bizalmas hívének : «Mit kívánjon éntülem az én hazámnak és atyámfiaiának szerelme, sőt az Isten, az ki engem ez állapotra emelt, szüntelen elmémben forgatom. Tartozom Istennek hálaadással, hazámnak pedig és azoknak, kiket Isten is kezembe bízott, oltalommal és segítséggel. Mi lehetne pedig Isten előtt üdvösségesb avagy ez világ szerént híresb, nemesb mint az, ki hazáját veszendő állapotjából felemelhetné, avagy csak megsegíthetné . . . Isten jól látja szívemet, minden munka, fáradtság, sőt az halál is idesnek látszanék, hogy én az én hazámnak ilyen utolsó szükségében segíthetnék».

Báthory valóban átérezte, mint kortársai közül nagyon kevesen, a török és német veszedelem örvényében vergődő magyarság helyzetének megrendítő tragikumát és életét, királyi hatalmát tette rá, hogy segít rajta. Szeme előtt folyvást a régi nagy, hatalmas és boldog Magyarország képe lebegett és annak megejtő varázsa egy pillanatig sem engedte nyugodni. Arra, hogy a tényleges helyzettel megalkudjék és a török pajzs oltalma alá helyezett erdélyi fejedelemségben a magyarság szükségképpen új létformáját lássa, sohasem gondolt : nemcsak azért nem, mert a törökben nem bízott,

hanem azért sem, mert ez az öncélú és önálló Magyarország eszméjének feladását és elárulását jelentette volna. Ugyanezért nem elégitette ki az erdélyi és lengyel kapcsolatok kiépítése és elmélyítése sem, amire különösen lengyel királysága mézesheteiben gondolt gyakran. Mikor ugyanis látta, hogy a lengyel nemzet «mely nagy szeretetet mutat a mi nemzetünkhöz», önkéntelenül felmerült lelkében a gondolat, milyen hasznos és szükséges volna arról gondolkodni, «miképen az két országot eggyé tehetnők az töröknek offensája nélkül». Egyideig úgy hitte, hogy ez az egyetlen útja a megmaradásnak.

De csakhamar ráeszmélt, hogy az erdélyi és lengyel unió nem hogy megoldaná, hanem ellenkezőleg, még tragikusabbá alakítaná a magyarság sorskérdését, mert egyesítés helyett véglegesítené a megosztását. Mint a XVI. és XVII. század annyi nagy magyarja, ő is hamarosan ráeszmélt, hogy a magyarság megmentésének egyetlen lehetséges módja veszendőbe ment nemzeti egységének visszaállítása. Ezért kívánta, hogy Erdély minél előbb térjen vissza és simuljon bele a nagy magyar egységbe és csatlakozásával siettesse a magyar önállóság és öncélúság visszavívását. Természetes, hogy ő maga is a sors kedvezéséből neki jutott nagy hatalmat elsősorban ennek a gigantikus célnak elérésére igyekezett felhasználni. Éveken át arról álmodozott, hogy lengyel királyságának hatalmasan felfokozott erejével előbb Keleten, azután pedig Nyugaton számol le a magyar öncélúság ellenzőivel. Uralkodása utolsó idejében minden politikai tervezettségének ez volt a kiinduló pontja és befejező akkordja. Még diadalmas orosz hadjáratait is ezért viselte. Tudta ugyanis, hogy lengyel alattvalói a muszka cárban látják legnagyobb és legádázabb ellenségüket s mindaddig, míg őt hátukban tudják, más vállalatra nehezen lesznek rábíráhatók. A polocki fényes győzelem, Szmolenszk és Kurland megszerzése és a kiwerowa-horkai béke aláírása után azonban egyszerre megváltozott a helyzet: a lengyelek, miután meggyőződtek róla, hogy nagy királyuk szívében viseli új hazája sorsát, szívesen hajoltak a magyar érdekektől sugallt török háború gondolatához.

Hasonlóan nagyon óvatos és messzetekintő politikát követett Báthory nyugati szomszédja, a császár irányában is. Tartózkodott minden háborús kihívástól, de viszont óvakodott elhamarkodott és időelőtti békével is megkötni kezét. «Ha békességnek kell lenni: — olvassuk fentebb idézett levelében — nem vagyok idegen azféle békességtől, az melybe nem csak Sléziának, Csehországnak, Lengyelországnak, hanem az teljes kereszténységnek, az többi között az nyomorult Magyarország javát és előmenetelét ismerjük».

Igy hátában a megbékélt és hódító erejében megbénított muszka birodalommal, jobbszárnyán a bizalmatlan, de nem harcias kedvű császársággal, a győzelem biztos reményével foghatott hozzá a török hatalommal való leszámolás előkészítéséhez. A lepantói csatával (1571) új életre kelt kereszties gondolat sok tekintetben megkönnyítette feladatát, mert lehetővé tette számára, hogy egyetlen keresztény távlatba állítsa be tervezett hadjáratát. Ezért állandó összeköttetést tartott fenn XIII. Gergely, majd V. Sixtus pápákkal, sőt fáradhatatlan diplomatája, a jezsuita Possevino Antal útján még az imént legyőzött cárt is meg akarta nyerni tervének.

Már minden a legjobb úton volt az elindulás felé, mikor a nagy királyt is elérte korszaknyitó államférfiaink szomorú végzete : a halál zordon keze éppen akkor szakasztotta el életének fonalát, mikor gondos előkészítő munkájának szépen neki zsendült termését betakarítani készült. A tervezett nagy török hadjáratból semmi sem lett s az árva Magyarországra a várt felzabadás helyett a tizenötéves török háború szörnyű istencsapása zúdult, hogy elpusztítsa azt a kevés értéket is, amit az előző viharok megkíméltek. És mindez azért, mert Báthory 63 vagy 73 helyett már 53 éves korában meghalt. De így volt ez megírva a Gondviselés könyvében. Mert hajh, a magyar sors tragikusságához az is hozzátartozik, hogy büszke tölgyeink éppen akkor törjenek derékba, mikor koronájukkal már védőpalástot tudnának vonni azok fölé, akik lombjuk alatt keresnek menedéket.

De hiányos és egyoldalú volna szemléletünk, ha Báthoryban a gondviselészerű nagy államférfi mellett nem látnók meg a katolikus érdekek elszánt védelmezőjét is. Mert ő hívőnek éppen olyan buzgó volt, mint amilyen lelkes volt hazafinak és Egyháza érdekeiért épúgy kész volt minden pillanatban kiállani, mint hazája igazáért. De szükség is volt hitvalló kiállítására, mert trónralépésekor az erdélyi katolicizmus a végső pusztulás szélén állott. Egész vármegyék népe hátat fordított neki s akik hívek maradtak hozzá, azok is csak titokban merték vallani. A nagy protestáns tengerben csak apró katolikus szigetek maradtak s azokból is napról-napra újabb darabokat tört le a vallási türelmetlenség és a jövőtől való gyáva félelem. Még aránylag legjobb volt a helyzet a Székelyföldön : Csík- és Háromszék-megyében a csíksomlyói barátok buzgósága körülbelül negyvenezer embert tartott meg a régi vallás iránti hűségben. Mindenütt másutt azonban már csak százak körül forgott a katolikusok száma. A baj legfőbb oka a katasztrofális paphiány és a templomok elrablása volt. Possevino atya 1583. évi utazása alkalmával az egész Székelyföldön mindössze 24 világi és szerzetes papot talált. A templomhiányra pedig jellemző adatként említhetjük, hogy a Lengyelországból bejövő jezsuiták Kassától lefelé sehol sem találtak katolikus templomot, úgy, hogy más alkalmas hely hiányában szekéren voltak kénytelenek misézni. De még évekkel később, 1584-ben a provinciális Kisvárdán az ottani egy szál katolikus, egy olasz kőfaragómester kedvéért egy fűtőkamrába bezárkózva mondott misét, nehogy maga ellen ingerelje a protestáns tömeg haragját.

Mivel így se templomuk, se papjuk nem volt, az árva katolikusok úgy segítettek magukon, ahogy éppen tudtak. Pl. hallunk földesurakról, akik katolikus lelkész hiányában protestáns pásztor fogadtak birtokukra, de szigorúan megtiltották neki, hogy a katolikus vallás ellen beszéljen. Másutt meg maguk a hívek gondoskodtak magukról hozzáértő világi emberek (licentiatások) szerződtetésével. A kolozsváriaknak pl. 1579-ben egy jóravaló asztalosmester olvasta fel és magyarázta meg a vasár- és ünnepnap evangéliumokat. Természetes azonban, hogy az ilyen szükségmegoldások csak ideig-óráig segítettek a bajokon s a fenyegető romlást legfeljebb kijebb tolták, de végleg elhárítani nem tudták.

Báthory Istvánnak ebből a kétségbeejtő helyzetből kellett kiemelnie

egyházát. Feladatát sokszorosan megnehezítette az a körülmény, hogy befolyásos hívei és tanácsadói majdnem mind protestánsok voltak. Ezért a legnagyobb óvatossággal és körültekintéssel kellett eljárnia. A törvényekkel nyíltan szembe nem szállhatott, mert az egyet jelentett volna alattvalóinak elidegenítésével. Legjobbnek látta tehát kerülő úton hártani el a nehézséget: a törvényes állapot megbolygatása helyett a katolicizmus benső reformjával készíteni elő a külső viszonyok javulását. A cél elérésére legalkalmasabb eszköznek vélte a jezsuiták betelepítését. Az 1579. évi országgyűlés némi vonakodás után hozzájárult a betelepítés tervéhez, de kikötötte, hogy az atyák csupán az «ifjúság tanításával és instituálásával foglalkozzanak» s egyebekbe ne ártsák magukat, hogy «az különböző tanítók között háborúság ne következék».

Az engedély megszerzését hamaros cselekvés követte. A jezsuiták, köztük a lelkes magyar Szántó István és Leleszi János, sorra bevonultak Kolozsvárra, Gyulafehérvárra és Nagyváradra és a király nagylelkű támogatásával mindhárom helyen iskolát állítottak és tökéletesebb tanítási rendszerrel a protestáns családok gyermekeit is magukhoz vonzották. Az iskola mellett természetesen tüneményes hatásuk másik két fegyverét, a szószéket és a gyóntatószéket is hamarosan alkalmazásba vették s mint mindenütt, itt is bámulatos eredményeket értek el velök. A katolikusok öntudatra serkentek és a tömeges megtérések következtében számban is meggyarapodtak. Csak Nagyváradon rövid idő alatt több, mint ezer ember tért meg, köztük a nagytekintélyű bihari alispán, panaszi Pázmány Miklós tizenhároméves Péter fia, a katolikus ellenhatás későbbi diadalmas vezére.

Csak az volt a baj, hogy az atyák tevékenysége nagyon rövid ideig tartott. A sikereikre féltékeny rendek már 1588-ban kitiltották őket Erdélyből, iskoláikat pedig elkobozták. De ez a néhány esztendő elegendő volt hozzá, hogy az elalélt katolicizmus ismét felelősen és annyi energiaforrást gyűjtsön magába, amennyivel nagyobb veszedelem nélkül átvészelhette a Báthoryak korára következett protestáns korszakot. És ez kétségtelenül a nagy király érdeme; az ő erélyes és céltudatos belenyúlása nélkül az erdélyi katolicizmus egész biztosan áldozatául esett volna ellenségei állandó üldözésének. Emléke talán csak a Székelyföldön maradt volna fenn.

A nagy államférfi és a buzgó vallási regenerátor mellett még egyet kell kiemelnünk Báthory gazdag és sokrétű egyéniségéből: az emberséges embert, aki megértéssel és készséges odaadással viseltetik embertársai iránt. Ezt annál inkább meg kell említenünk, mert a legtöbb művelt magyar csak Gyulai Pál Pókainé-jának zordon romantikáján át ismeri a nagy fejedelem egyéniségét. Holott levelei és számadáskönyvei olvastán egy aranyszívű ember képe rajzolódik elénk, aki szinte anyás szeretettel és gyengédséggel gondoskodik mindegyik vitézének sorsáról. Bátyjához, Kristóf vajdához és a kormánytanácshoz rendszerint azért ír, hogy egy-egy hazatérni szándékozó «jámbor» szolgájának sorsát egyengesse. Egyiket a «veres darabontok» (erdélyi katonák) sorába iratja, a másikat felszabadítja a jobbágyi szolgálat alól, a harmadiknak birtokot juttat, a negyediknek valami nehéz családi ügyét intézi el és így tovább. A szegény Vékás Péternek pl., kinek Plestovia

alatt féllábát ellőtték, a Székely-aknáról esztendőnkint tizenhat forint évjáradékot juttat, a nagytermészetű Borbély Györgyért pedig, aki részeg fővel rátört a tanácsurakra, így könyörög: «Azért ez dologban egyebet nem ítélünk alkalmasbnak, minthogy Kegltek, Borbély György természetinek régi fogatkozását meggondolván, vénséginek idején tisztességében és életében ez egy causáért meg ne bántsa. Az ü régi jámbor szolgálatjának legyen nagyobb tekinteti ez egy bor miatt törtétnél». És így folytathatnók tucatszámra.

A krakói Wawel nagy halottja megkapó emberi tulajdonságaiért, mélységes hazaszeretetéért és buzgó katolikus érzületéért valóban megérdemli, hogy halála háromszázötvenedik évfordulóján tisztelettel gondoljunk rája és bús melanchóliával elismételjük magunkban hűséges lengyel alattvalóinak sóhajtását: «Vagy soha ne született volna, vagy ha született, örökké élne». Kortársai közül senki nálánál mélyebben nem érezte át a magyar sors tragikumát és senki többet nem őrlődött kedvezőbbre fordításáért.

A MAI PÁZMÁNY.

Két évvel ezelőtt, szeptember 27-én különös menet kigyózott a buda pesti Országháza felé. Ti is, itt a legkisebbek — akik talán már megúnakodtatok a sok beszéd hallgatásában — nagy érdeklődéssel néztétek volna ezt a menetet. Biztosan feltűnt volna már maga az öltözködésük is. Komoly, meglett, nemes arcélú férfiak különös ruhában mentek. Hatalmas, hosszú talárok voltak rajtuk, legtöbbjüknek nyakában vastag arany- vagy ezüstlánc csüggött, különös kalapjuk volt, a mai papi sapkához hasonló, de mégis valamilyen más. Díszes ruhába öltözött huszárfélék ezüst botokat és joga rokat vittek előttük és ha kérdeztétek volna az idősebbeket, akik szintén nézték ezt a menetet, hallhattátok volna, amint mondják : nini, ott a bolognai egyetemnek a rektora, az a másik férfi a milanói egyetemet képviseli, az ottan Páduából jött és sorban felsorolták volna a rigai, a glasgowi, a párisi, az oxfordi, cambridgei, londoni egyetemek küldötteit. Mert hiszen ott voltak Krakkóból, Prágából, Kölnből, Kaliforniából, sőt Ausztráliából a Sydney- és a délafrikai Cape-egyetemeknek kiküldöttei is. A teológiai, jogi, orvosi, a bölcsészettudományok képviselői, kb. 120-an. S ha azt kérdeztétek, miért jöttek ezek a különböző egyetemi kiküldöttek, tudnotok kell, hogy hódolni jöttek Pázmány Péter szellemének ; a Pázmány Péter Tudományegyetem 300 éves évfordulója alkalmából vonultak az Országházába. Mert hiszen nemcsak a különféle egyetemek kiküldöttei akarták kifejezni a tiszteletüket, hanem az Országháza és a Felsőház gyűlésére vonultak, ahol ünnepélyesen törvénybe iktatták Pázmány Péternek az Egyetem megalakítása körül szerzett érdemeit.

Hogy mit jelent az egyetem egy nemzet életében, piarista diákoknak nem szükséges fejtegetnem. De könnyen megfelelhettek azoknak is, akik nektek teszik fel a kérdést : ma, a technikai világcsodák korában, mikor annyi millió embernek van rádiója, s annyian tudják élvezni és értékelni ezeket a technikai csodákat, elég megkérdezni, vajjon hogyan jöttek ezek létre? Úgy-e fel kellett találni őket. Kik találták fel? Az elméleti tudósok. Hol tanították, hol nevelték ezeket az elméleti tudósokat? Az egyetemeken. És Pázmány egyetemén az eltelt 300 esztendő alatt, kb. félmillió hallgató részesült ebben a nevelésben és tanításban. Kb. 100.000 azoknak a száma, akik különböző orvosi, tanári, bírói stb. diplomákat szereztek ezen az egyetemen.

Más oldalról látjuk Pázmány alapításának a jelentőségét, ha meggondoljuk azt aényt, amit komoly tudósok állítanak : ha Pázmány meg nem

alapítja Nagyszombatban ezt az egyetemet, legföljebb csak Mária Terézia alatt, de még valószínűbb, hogy csak a kiegyezés után létesülhetett volna nemzeti művelődésünknek ez a fontos szerve. Miért sikerült épp Pázmány-nak maradandónak megalapítani az egyetemet, amire nagynevű királyok már annyi kísérletet tettek? Megérthetjük, ha tekintetbe vesszük, hogy Pázmány Péter az egyetem megalakításával csak a koronát tette fel arra a sok-sok alapításra, melyek az egyetemnek előzményei voltak. Gondoljunk itt a nemesi és szegény fiúk számára alapított konviktusaira, a különböző papneveldékre, a nevét máig viselő Pázmáneumra, a különböző szerzetesházak alapítására stb. Az egyetemre mindössze 100.000 forintot, többi alapítására pedig 1,000.000 forintot költött a nagy bíboros. Joggal lehet tehát mondani, hogy az egyetem csak korona volt nagyszabású, az egész nemzeti élet minden területére tekintő alkotásain és elmondhatjuk, hogy jól tette fel ezt a koronát, mert az még ma is fénylik, 300 éven át is világít és most eljöttek a világ minden részéről, hogy hódoljanak nem a halott embernek, hanem a halott ember élő művének.

Azt mondtam a bevezetésben, hogy két évvel ezelőtt különös menetet láthattunk az Országháza előtt. Most azt mondom, hogy sokkal különösebbet láthattunk volna 350 évvel ezelőtt. Előttünk állt volna egy gyülekezet, ahol gyászba öltözött emberek épp a sírhoz kísérek egy koporsót, hallhattuk volna, amint elmondják a sír melletti imádságokat, megáldják a koporsót az Atya, Fiú és Szentlélek nevében és hiába néztünk volna körül és hiába kerestük volna a papot, csak civilruhás embereket találtunk volna. És ugyanígy láthattunk volna egy másik gyülekezetet, ahol hasonlóképen egy civil ember állt elő és a Szentírásból, vagy pedig írott vagy nyomtatott prédikációs könyvből olvasott fel a híveknek és papra megint nem akadtunk volna. Esküvőre mehettünk volna és láthattunk volna, hogy papokat helyettesítő civil emberek áldják meg a házasságot. Mindez így volt, mert 350 évvel ezelőtt Szent István Regnum Marianumában a lakosság túlnyomórésztben Kálvin hitéhez tartozott. A nádorok egymásután protestánsok voltak, protestáns az erdélyi fejedelem. A szerzetesrendek úgyszólván teljesen eltűntek. Pl. a bencések, akik pedig legelső szerzetesek voltak ebben az országban, házaikból még Pannonhalmát sem mondhatják magukénak. Egy ciszterciából bencéssé lett szerzetes szerzi meg magánbirtokul Pannonhalmát a XVII. század elején és úgy kezd azután a rend újra életrekapni. És ha azt kérdezzük, a király mit csinált? Hiszen az mégis csak katolikus volt, azt kell mondanunk, hogy történetesen éppen Miksa király uralkodik, ki mind tartományaiban, mind Magyarországon a protestántizmusnak kedvez, protestánsok a hadvezérei és az ő hatásukra a felvidéki várak mind-egyikében a protestánsizmus nyomul elő. A XVI. század utolsó 70 esztendejében 275 vallási irat jelenik meg és ezekből csak 31 katolikus. Mindössze három főrangú család katolikus az országban és mindössze 300-ra tehető a katolikus papok száma, noha megelőzőleg a XVI. században csak az esztergomi egyházmegye területén 900 katolikus papot találunk. Pázmány ebben a protestáns Magyarországon született — és mikor meghalt, a katolikusok vannak többségben, a nádorok fiai katolikusokká lettek;

ő maga kb. 30 főrangú családot térített vissza ; a protestáns Bethlen Gábor özvegye, Brandenburgi Katalin, hasonlóképen visszatér az Egyházba és így valóságként jelenik meg előttünk az a szinte már szólamhá kopott kijelentés, hogy Pázmány Péter protestáns Magyarországon protestánsként születik és katolikus Magyarországon hal meg és ez csaknem teljesen az ő érdeme. Két éve a Pázmány Péter Tudományegyetem ünneplésére az egész világról küldöttségek jöttek ide, a jövő esztendőben sokkal számosabb helyről, sokkal többen fognak idezarándokolni az egész világról az elkövetkező szentévre. Nagyítás nélkül állíthatjuk, hogy nem jönnének sehonnan a világról és nem tarthatnánk a következő évben Magyarországon a szentévet, ha Pázmány Péter nem lett volna és ha Pázmány Péter nem Pázmány Péter lett volna. — Ime újra csak az élő Pázmányra bukkantunk.

Kedves Fiúk ! Az előbb Pázmány egyik prédikációját hallgattátok. Milyen más lehetett, mikor maga a nagy bíboros mondta ezt el az ő hallgatóságának. Mert hiszen bármennyire jól megtanul valaki egy beszédet, nem mondhatja el azt oly közvetlenséggel, oly átéléssel, mint az, aki maga készítette. Csak nem a megfelelő helyeket hangsúlyozza, számos értékes, jelentős része a beszédnek elsikkad és így voltunk mi is az előbbi alkalommal. Mégis én megfigyeltem az arcokat. Néztelek benneteket és meg kellett látnom, hogy azoknak arcán, akik figyeltek, újra és újra kitűnt az a mosoly, amelyik megjelenik az ember arcán, mikor jóízű falusi beszédet hall. Szopogatja mint a cukrot az ember a szájában azokat a zamatos, tősgyökeres magyar kifejezéseket, valahogy úgy érzi, a régi otthon hangját hallja. Mert mikor Pázmány azt mondja : «Izzad még a prédikálószék is», hogy a szónok erőlködését jellemezze, vagy mikor bálványozásról beszél és teológiai fejtegetések helyett azt mondja, hogy «a bálványozó magát Istent taszítja ki dicsőségének székéből és mást ültet helyébe», érzi az ember, hogy a magyar képesbeszédnek utólérhetetlen kezelőjét hallgatjuk. Vagy mikor ilyesfélét hallunk : «Ki miben tudós, abban gyanós», «ki ördögnek szolgál, kínnal fizet neki», «sokat művelünk, ha mindennap keveset művelünk», — észre kell vennünk, hogy az aforizmás, közmondásos, kevés szóval sokat kifejező magyar gondolkodásnak a tükrébe tekintettünk. Ha pedig visszaemlékezünk a prédikáció egyes hasonlataira, mint pl. arra, hogy milyen sokan tesznek úgy, mikor prédikációt hallgatnak, «mint a királyi házakban az ételkmetélők», akik kínálgatják, aprítják az ételt másoknak, de maguk nem esznek, nemcsak hogy magunkra ismerünk, — mert hiszen mi is megállapítjuk, hogy jól megmondta a pap a prédikációban a barátunknak ; milyen kár, hogy nincs jelen a szomszédunk, mert most meghallotta volna a hibáját: mikor — mondom — így ma is okolunk az ő egykori hasonlataiból, ismét a Pázmány-féle stílus új változatában gyönyörködtünk. S még ha ezekhez hozzávennénk azokat a nagyszerű cicerói körmondatokat, tudós olvasottságára valló idézeteket, a barokkstilus monumentalitását, amiket most itt nem idézhetek, előttünk állna az az ember, aki a magyar prózát megalapította. Valóban Pázmány hatalmas műveiben egybehalmozva megtalálhatjuk mindazt a formát és fordulatot, amit a magyar nyelv az ő koráig megteremtett, felfokozva, művészi szintre emelve, sok kisebb író ügyességét

egybeolvasztva, kiegészítve azzal, amit az ő hatalmas egyénisége teremtett. Igaz, hogy a magyar stílus azóta igen sokat fejlődött, elsősorban finomabb lett, könnyedébb lett, megszabadult a vaskosságaitól, sokszínűbb lett az érzelmek mindenféle árnyalatainak kifejezésére, gazdagabb lett a sok-sok idegen hatás felvételével. De mindezek a tények csak még jobban kidomborítják az igazságot, hogy mikor törőlmetszettségéről, tözsgyökerességéről, hamisítatlan eredetiségéről van szó, még mindig Pázmány a tanító mestere mindenkinek, aki magyarul ír, beszél s még a modern regényíróknak is hozzá kell járni iskolába. — Ime tehát ismét a mai, az élő Pázmányra találtunk.

Szólanom kellene most még Pázmánynak a magyarságáról, arról, mennyire mai nap is érvényes módon látta ő a magyarság helyzetét, küzdelmeit, jövőjét. Mindezekről azonban éppen az előbb hallottatok nálamnál hivatottabb ajkairól; egyet azonban még ki kell emelnem, hármennyire is próbára teszem már egyesek türelmét. Ez pedig annak a kérdésnek felvetése, milyen viszonyok között, milyen körülmények között, az ország milyen helyzetében végezte Pázmány mindezeket? Mert hiszen lehetnek sokan, akik azt mondják, könnyű volt Pázmánynak akkor; élt volna a mai korban, a trianoni Csonka-Magyarországon, az általános gazdasági válság idején stb., stb. és kifejtjenék a szokott kifejezésekkel mai sanyarú helyzetünket. Nem tudom eldönteni, Magyarországnak melyik helyzete volt a lesujtóbb, az-e, vagy a mostani? Hiszem, hogy el fog jönni egy boldogabb jövőnek a historikusa, aki majd el fogja végezni ezt az összehasonlítást. Annyi azonban bizonyos, hogy Pázmány Magyarországnak helyzete sem volt rózsás. Hiszen akkor is csonkaországban éltek az emberek. Akkor a közepe volt megszállás alatt és a széle volt a királyi Magyarország. Ahogy Pázmány rendkívül szemléletes kifejezése mondja: a régi Szent István-i Magyarországból, amely olyan volt, mint egy szép palást, nem maradt meg számukra más, csak a réginek «nyakuk körül akadt rongya». Tudjuk, hogy a török háborúk után a magyarság lélekszáma mindössze félmillió volt, úgyhogy Pázmány állandóan attól retteg — mint ez kiderül Bethlenhez írott leveléből —, hogy teljesen kihál a magyarság. Pázmány birtokai török megszállás alatt vannak, amik pedig a királyi Magyarországon terülnek el, azokon idegen katonaság garázdálkodik. Hogy Európa helyzete milyen volt, a francia király a német császár meg-megújuló harcában, melybe magát a pápát is bevonták, ezt ugyancsak az igazgató úr ajkairól éppen az előbb hallottuk. És Pázmány Péter nem mondta ebben a helyzetben: most nem lehet csinálni semmit, várunk kell a nyugodalmasabb időkre. Pázmány nem mondta, nincs pénzem, a birtokaim megszállás alatt vannak, majd ha azok felszabadulnak, nagy alkotásokat fogok végrehajtani. Pázmány nem mondta, hogy a zűrzavaros időkben csak ad hoc dolgokat lehet létrehozni. Ellenkezőleg, Pázmány azt mondta, hogy a magyar jövőt kell megalapozni, s oly alkotásokat kell létrehozni, amelyeknek gyümölcsét a késő nemzedékek fogják élvezni. Pázmány nem nyugodott bele, hogy nincs pénze, hanem veszekedett, ha kellett, a császárral és a pápával is, hogy ami jog szerint megilleti őt, azt mind visszakaphassa és gazdálkodott oly körültekintéssel, hogy

mindent kihozott birtokaiból, ami csak lehetséges volt. Pázmány nem tartozott azok közé a túlokos emberek közé, akiknek ha bármi jó dolgot tanácsolnak, ők mindig tudják, hogy azt miért nem lehet megvalósítani. Pázmányban egészséges optimizmus volt ; Pázmány hitt a saját küldetésében ; Pázmány épített a jövőnek és törhetetlen hittel hitt a magyarság megmaradásában.

Kedves Fiúk ! Mikor az előbb magunk elé állítottuk Pázmányt, aki az Egyetemet alapította, azt kellett látnunk, hogy máig ható alkotást hozott létre. Mikor bíraltuk érdemeit a katolicizmus szempontjából, feltehetjük a kérdést, hogy hol volna a mai katolicizmus, ha Pázmány nem lett volna. Mikor az írónak, mikor a magyar embernek alakját néztük, oly hatalmas jelenség állott előttünk, amelyikkel az idő hiába próbálkozott elbánni. Az Idő, amelyik ott áll, kezében óriási rostával és rostál egyre, az Idő, amelyik az elmúlt 300 év alatt oly sok vélt és csinált nagyságot rázott át a rostáján, hogy hadd hízzék velük a feledékenység. Ez az Idő Pázmány alakjával nem bírt. Pázmány életműve oly monumentális, oly óriási méretekkkel rendelkezik, hogy nem fért bele az Idő rostájába. Én azonban mégis azt hiszem, hogy bármilyen sok tanulságot vonhattunk le a magunk számára az előbbiekből, és bármennyire túlzás nélküliek azok a megállapítások, melyeket tettünk, az, ami leginkább nekünk szól Pázmány alakjából, ami leginkább mai belőlük, az Pázmány törhetetlen hite, megingathatatlan bizalma a magyarság jövőjében. Higyjünk mi is úgy mint ő, nyúljunk mi is oly «körmösen» a dolgainkhoz, mint ő, dolgozzunk mi is oly szívóssággal és ernyedetlen buzgalommal, mint ő, bizzunk oly rendíthetetlen bizalommal a magyarság megmaradásában, mint ő ; és akkor ez az ország nem fog áthullani az idők rostáján sohasem.

A PIARISTA ISKOLA SZELLEME.

I.

Joehs József piarista tanár szentbeszéde Szent Imre hg ünnepén 1936 nov. 5. a budapesti piarista kápolnában.

Szerencsés az a nép, boldog az az ország, amelynek igazán rátermett, hivatott vezetői vannak. Vezetői, akik nem önmagukat keresik ; vezetői, akik eszméért küzdenek ; vezetői, akik népüknek sorsát szívéükön viselik.

Milyen csodálatos, nagy adománya a Gondviselésnek, hogy a magyarságnak államá alakulása kezdetén egy szent családot állított élére. Szent Istvánt adta első királyunkul, az apostol királyt, az atyai szeretet és nemes magyarság megtestesítőjét ; a szentéletű Gizella asszony volt első királynénk, mintaképe minden magyar nagyasszonynak ; ilyen szülőknék volt gyermeke Szent Imre herceg, kemény tisztaságában vezére s példaképe a magyar ifjúságnak.

Szent Imre herceg ünnepén róla emlékezünk.

Ismerjük életét, amint századok feledtető ködén át is felénk sugárzik a régi legendáskönyv apró betűkkel telerótt lapjáról, de vajjon értjük-e ezt az életet?

A hétköznapi, ujságotolvadó ember nem egyszer beléakad az ilyen híradásba : «Újabb expedíció indul a Mount Everest megmászására». Mi a csodának mennek oda? Hányan belépusztultak már az ilyen veszélyes vállalkozásba ! Mit keresnek ott? Ott, ahol csak a viharok dúlnak, ott, ahol veri az ember arcát a szitáló hó és jégeső, ott, ahol elfullad az ember lélekzete. S ha fel is jutnának, mit érnek vele? Nincs ott szén, mint a Déli Sark vidékén. Ami látnivaló van ott, azt már messziről lefényképezték ; még csak szép kilátásban sem lesz részük, hiszen az örökös köd és felhőtenger alattuk mindent beborít !

Igy beszélnek, mert nem értik a nagy kutatók, a nagy úttörők, lefedezők lelkét. Sejtelmük sincs a nagy hegyek titokzatos, varázsos életéről.

Mondják, csak hasonló érthet meg hasonlót.

Ha érteni akarjuk a nagyságot, fejlesztenünk kell érzékünket a nagyság iránt.

Nem értik meg a hősokeket ! Ahhoz, hogy a hősokeket megértsük, kissé magunknak is hősokké kell lennünk.

Hősokek.

Meg kell látnunk, hogy vannak igazi hősokek. Nem ujságcsinálta tűnő

csillagok, akiket fölvet, kínál, reklámoz az üzleti érdek, hogy azután másokat keressen helyükbe s reájuk borítsa a feledés sötét éjjelét.

Vannak igazi hősök.

Vannak hősei a munkának, akik áldozatos, lemondó, nagy szeretettel tudnak dolgozni másokért. Közösségért vagy egyesekért. Önzetlen, tiszta szeretettel. Nem egy édesanya ilyen hősi lélek.

Vannak hősei a tudománynak. Kutatnak, keresnek a tudás útján, hogy szebbé tegyék a világot és igazabban lássuk az igazságot.

Vannak hősei a hitnek. Akik az igazságot imádságos lelkük mélyén keresik, s a megismert, átélt igazság erejével mutatják meg nekünk az Istent. Ezek a nagy, imádkozó szentek. A hit hősei.

És vannak, akiknek ez a csöndes, szemlélődő hit nem elég, akikben tetté válik a hit, mely másokért is tenni akar. Akiket azért küld néha az Isten, hogy megmutassa, mire képes az ember Óáltala. Ezek az akarat hősei. Szent Imre ezek közül való.

Azt mondják, hogy olyan ez a Föld, mint egy tojásbéj. Csak vékony, szilárd réteg borítja, a mélyén izzó, tüzes folyadék kavarog, melyre csak néha figyelmeztet egy-egy nagyobb földrengés, vagy egy tűzhányó pusztító tüzesője.

Van tűz, mely mélyebb, lelékrendülés, mely pusztítóbb, mint ezek a földalatti, titkos mélységek okozta rengések.

Egy francia festőnek van egy híres képe: A hódítók országútja. Középtűt fényes paripákon, signumok és zászlók tengerével jön méltóságos, lassú menetben a hódítók diadalmas serege. Ott jön II. Ramses, Egyiptom fáraója, Attila, Isten ostora, jön Caesar, Timurlenk, Hannibal, Napoleon, és jönnek mind, mind a diadalmas, győzelmes vezérek. De ezt az utat mindkét oldalán az elesettek holttesteinek végeláthatatlan, hosszú sora szegélyezi.

Rettenetes kép, de igaz. Igazsága mélyebb, több a pusztító, kíméletlen hadvezérek igazságánál. Ez az élet igazsága. A súlyos, nagy kérdésekben nincs más választásunk: vagy beállni a győztesek seregébe, vagy oda-kerülni az elesettek közé. Nincs más választás!

Mi nem akarunk az útfélre jutni és hősöknek mégis olyan gyöngék vagyunk. Mit tehetünk?

Hiába, itt nem segít szégyenlős szemforgatás. Öntudatlanul is bűn után sóvárgó erényeskedés meg nem ment. Ide erő kell! Egy kissé, mindegyikünknek, hősnek kell lennünk. Egy kissé, mindegyikünknek, szentnek kell lennünk!

Hogyan? Egyet-mást megtanulhatunk Szent Imre életéből.

Odalopakodunk palotájához az öreg István királlyal s a réseken át meglessük imádságos éjszakáit. Igen, imádságos lélek kell, ha győzni akarunk.

Elkísérjük, amikor felharsannak a kürtök, kutyák csaholása hangzik s délceg paripákon megy Imre királyfi vadászni ős Bakony rengetegébe.

Öröm is kell, természetszeretet is kell, egészséges élet is kell.

Értékesek számunkra ezek a részletek, jók nekünk, mégis érezzük, hogy a nagy kérdést mindegyikünknek magának kell megoldania, az utat mindegyikünknek magának kell megtalálnia.

És ezért nagy kincs számunkra szent Imre élete, mert legnagyobb tanítása egész élete : az, hogy lehet !

Nemcsak kell tisztának lenned, hanem lehet. Ha még állsz, lehet megállnod, ha elestél, lehet felállnod és mindent újra kezdened, csak egyet, a küzdelmet feladnod, nem lehet !

Nem, nem ! Legyen bár izzó lábunk alatt a föld, mi a hegycsúcsokra vágyunk ; ha sziklákon át, ha ködön át, ha jégverésen át, de fel akarunk jutni oda, ahol örökös a napfény, s túl földön, sáron, dzsungelen, mindenén túl a tiszta magasságból tekint le reánk az Isten.

Mi a diadalmas, győztes seregbe állunk, mert «boldogok azok a szolgák, kiket, midőn megjön az Úr, ébren talál». (Luk. 12. 37.)

II.

Beszéd az ablturenszekhez. Az évzáró ünnepélyen a Budapesti Piarista Diákszövetség nevében elmondotta : *vitéz Sónyi Hugó*, gyalogsági tábornok, a magyar királyi honvédség főparancsnoka.

Kedves Ifjú Barátaim !

A Budapesti Piarista Diákszövetség meghívása folytán nekem jutott az a feladat, hogy azokat az ifjakat, akiket a piarista szellem-sas nyolc éven át szárnyain hordozott, napba tartott, az alma matertől elbúcsúztassam, az élet kapuját előttük kitérjem, s a reájuk váró feladatukat nagyjában felsoroljam.

Mert eddig, kedves ifjú barátaim, az élet kapuján innen, a szülői ház és iskola édes ölelésében a méhikék szorgalmas, de mégis csak mézgyűjtés édes örömeit éltétek csupán. Ez a sok apró örömmel és aránylag kevés kockázattal járó nyolcéves szorgalmas munkásság képesített ugyan Titeket arra, hogy éretteknak és méltóknak nyilvánítsanak a küzdelmes élet kapuján való belépésre, de ahhoz, hogy az élettel és annak kötelességeivel — különösen a magyar intelligencia kötelességeivel — megbirkózzatok, még nem vagytok elég érettek, nem lehettek elég edzettek.

Mi is hát az élet, amibe elindultok? Az élet problémája sok elmét foglalkoztatott már, sok melléfogás történt e kérdésnek még az elméleti tárgyalásánál is.

Jörgensen, a nagy mesemondó elbeszéli, hogy ez a kérdés rámeredt egyszer a nagy természetre is. Megremegett tőle. Kinlódott és sokáig hallgatott. S végre a nagy csendben — a levegő dalosából — így csattant ki a felelet: *Az élet ének!* Erre a hangya, nehogy téves felfogás kapjon lábba — magánál háromszorta nagyobb szalmaszálát cipelve — ellenvéleményét eképen fejezte ki: *Az élet szorgalom és veritékes munka!* Nem egészen úgy van, dupláz rá a méhike, amint a virágkelyhén szopogatja, gyűjtögeti a mézet. *Az élet öröm és élvezet!* Dehogy élvezet az élet, tiltakozik a vakond, kidugva fejét a föld alól. *Az élet küzdelem a sötétség hatalmával!* Nem mondhatnám, ellenkezik a levegő fededlme, a sas. Kitérve méteres szárnyát, széles körben csattogatja: *Az élet szabadság, diadal* A vizek mentén suttognak az erikák, hegyek lankáin tölgyek, feljebb fenyvesek hajlongva kórusban hirdetik: *Az élet*

hódolat a hatalmasságok előtt ; az élet törvénytisztelet és fegyelem ! S a lomha völgyek, a hideg sziklák, a mozdulatlan hegyek mind szülni kezdenek : előugranak a források, ütköznek, szaladnak, a napsugárban szikráznak, folyókká, folyamokká dagadnak és zúgásukban mindent túlkiabálnak : Az élet futás a cél felé, törekvés a végtelen felé . . .

Ugy-e, milyen sokrétű, milyen színes a természet élete is ! Mennyi ellentét sűrűsödik össze benne !

Kedves ifjú Barátaim ! Ti ennél is ellentétebb világba léptek. Abba a nagy világba, melynek szellemi, lelki, erkölcsi, társadalmi, szociális, gazdasági disszonanciáját fejlődő lelketektől távol tartotta a szülői szeretet és tanáraitok bölcs pedagógiája. Titeket hangzavar fogad az élet nagy kapujában. Az eltévedt, szenvedő, kiutat kereső társadalomnak és társadalmi rétegeknek bábéli hangzavara. A keresztény elvek elhanyagolása, az evangélium szövétének eloltása okozta ezt. Elveszett az iránytű, általános kapkodás lett úrrá a lelkeken. Világkatasztrófák lelki diszpozíciójához érkezünk ! A keresztény kultúra alapjait kezdték ki, s így az élet kérdéseit és feladatait nem tudják a népek s emberi társadalmak harmonizálni.

Ebben az általános, az egész emberiséget érintő szenvedések hangzavarában, különösen felzokog a magyar fájdalom : a Trianon. Hogy mit jelent ez nekünk magyaroknak gazdaságilag és egyéb vonatkozásban, arról Titeket kioktattak a hazafias piaristák. Szüleitek gondterhes arcán is többször láthattátok annak halvány visszfényét. Az általánosan kavargó, összekuszált, célt-vesztett emberi társadalmak fölött egy különlegesen magyar életbe indultok. Sorsközösségbe léptek a magyar étellel. Öntudatosan vállalkoztok arra, hogy résztvegyetek a munkában. A tiszta agynak, egészséges idegnek, az erős izomnak nagy munkásai akartok lenni, s kell is, hogy legyetek, a vezetésre hivatott intelligenciának minden kellékével.

Vissza kell tekintenetek ezeréves történelmünk hullámos, de mindig töretlen vonalán egészen a nemzetalkotás multjáig s ott megkeresni azokat az erőket, melyek dicső multunk alapját és bordázatát alkották. S a mult tanulságainak fényénél előre kell néznetek. Meg kell látnotok és a magyar intelligencia teljes felkészültségével akarnotok kell a nagy magyar jövődőt nyugat-keletjén — s kelet nyugatján — a magyar elhivatottságát a Duna medencében.

S azután erős, szívós akarással és szorgalommal fogjatok össze, s induljatok el szeretetben és egyetértésben hazát szolgálni, nemzetet megmenteni.

A Ti generációtok van hivatva, hogy majdan révbe vezesse népünket.

Ahhoz azonban, hogy ezt a szerepet eredményesen betölthessétek, szükséges, hogy Istenről s általában az örök alapvető igazságokról nagy és biztos gondolatokat legyen.

Mi, az élet nagy útját már megjárt régi diákok mondjuk nektek, hogy Isten s az ő kinyilatkoztatott igazságai nélkül nincs kiegyensúlyozott élet. Ahol Őt elhagyják, kezdődik az erkölcstelenség, elégedetlenség, a boldogtalanság.

Fénye beleragvog a társadalom síkjába. A társadalom is, a nemzet is

az Ő gondolatának vetülete. S a nagy összekötő elv : a *tekintély* is Tőle van. Minden emberi tekintély Tőle származik. Aki a tekintély elvét nem fogadja el, nemcsak az erkölcsi törvényt sérti meg, hanem a társadalom alappilléreit is bontogatja. Sőt önmaga ellen is vét. Önmaga tekintélyét is rombolja, amit Kőlcsey klasszikusan így fejez ki : «Ki túrni nem tud mást, hogy kívánhatja, hogy őt más eltúrje !?»

De, kedves fiatal barátaim, a tekintély, amelybe ti is, mint az intelligencia tagjai, fokozatosan részesülni fogtok, kötelez is. A tekintélyt ugyanis védenünk kell önmagunkon keresztül, abban az értelemben, hogy soha olyasmint nem teszünk, nem mondunk, ami mások bizalmát, hitét bennünk — tehát a tekintélyben — megingathatja. Tiszteljétek a tekintélyt, s tartsátok a tekintélyt. Ne fájjon, ha más nagyobb. Törekedjétek — isteni elvek szerint — tekintélyt és a tekintélynek becsületet szerezni ! Ne kritizálással, gyanúsításokkal, a könnyű érvényesülés apró eszközeivel, hanem *szorgalmas, önzellen és odaadó munkával* ! Nem lehet mindenki vezér, de dolgozni nagy célok érdekében mindenkinek tudnia kell. Egy nemzetet erkölcsileg és anyagilag nagygyá tenni, egyedül a szorgalmas és becsületos munka van hivatva. Ebben egyesül a természet verítéke, a természetfeletti élet indítékaival : A megbízhatósággal, szorgalommal, kitartással, családnak és hazának nagy szeretetével.

Álljunk meg egy percre a *hazaszeretelnél*. Fiatal barátaim ! A hazaszeretet nem hangos kiállítás és nem kokárda-viselés csupán. A hazaszeretet köteleességteljesítés. Olyan köteleességteljesítés, amely nem külső elismerésre dolgozik, hanem a jutalmat a tiszta lelkiismerettől várja. Csak az szereti igazán a hazáját, aki minden időben, minden téren, minden körülmények között önzetlenül teljesíti köteleességét még akkor is, ha az érzékeny áldozatot jelent, sőt életét kívánja. Csak ez az áldozatos munkás hazaszeretet emeli fel a nemzeteket. Tudjuk, hogy van beteges ambíció is. Ez, ha szerephez is jut a munka terén, az élet hétköznapi akadályain hamar elfárad és hajótörést szenved. Csak a mély vallásosságon nyugvó hazaszeretet bírja az iramot, kitartó és megbízható. Minden tiszteletünk az övé legyen.

Hogy azonban ennek a tiszteletreméltó hazafisságnak a magasságába felnőhessünk, mindenekelőtt *élni kell megtanulnunk*.

«Minden erény — mondja Kőlcsey — önáldozattal jár, feláldozásával pillanatnyi kényünknek, megtagadásával önhasznunknak s nem ritkán hajlandóságunknak vagy gyűlölségünknek az elnémításával». Ezek az áldozatok csak kiindulások. Minden kicsi azokhoz az áldozatokhoz képest, amiket a hazának kívánni joga van. «Mindent, amit élted folyta alatt arcod izzadásában gyűjtöttél ; mindent, amit lángoló szerelemmel fűztél magadhoz : javaidat, kincseidet, házad népét és saját életedet naponkint és pillanatonkint fel kell szentelned !»

Kedves ifjú barátaim ! A Haza a tiétek, ti a hazáé ! Ennek megfelelően kell berendezkednetek ! Isteni elvek, örök és változatlan igazságok szerint. S magatokból mindent kisugároznotok a magyar éjtszakába, hogy nagy elvekből nagy tettek születhessenek ! Különben a káosz nagyobb lesz, Trianon sírja mélyebb lesz és sötétebb.

Kedves fiatal barátaim ! A régiek, amikor egymástól jó időre elváltak,

tesserára írták közös gondolataikat. Évek, évtizedek után, igazolások esetén a tessera-darabokat összeillesztették.

Irjátok ti az elmétekbe és vessétek a szívetekbe: *Hűség az Istenhez, Hazához és az Alma Materhez.*

Jegyezzétek el magatokat a trianoni hazával s az érdekében vállalt hűséges munkával.

Se elmét, se szívet, se tervet el ne ejtsetek. Hozzátok vissza az elveket, hogy egymásra ismerjünk!

Az Alma Mater-ből, a piaristák iskolájából, ezer és ezer kéz nyúl felétek a küzdelmek arénáján. Ne féljete!

Győzzetek a munkában, becsületben, s ha kell, a halálban.

A viszontlátásra az életben! S a tessera-apon!

III.

Ugron Gábor dr. ny. m. kir. belügyminiszter beszéde az 1937 május 30-i 40 éves érettségi találkozón.

Ügylátszik, hogy az ötvétenként megismétlődő érettségi találkozónak már megszokott száma az én felszólalásom. Egy pár kedves barátom felszólításának engedve ezen alkalommal is én vagyok az, aki egy pár kötelességszerű, de igaz szeretetből fakadó szót kívánok szólni hozzátok és az itt megjelent főtisztelendő igazgató úrhoz. Elsősorban az igazgató úrnak akarom megköszönni, hogy megjelenésével megtisztelte összejövetelünket, képviselve a rendet és a gimnáziumot és hogy egyszersmind kegyes volt a szentmisét elmondani gyülekezetünknek. Sajnos, a gyengélkedő Suták József professzor úrtól eltekintve, ma már egyetlen tanárunk sem él. Ez a természet rendje. Ebbe bele kell nyugodnunk és éppen ezért fokozottan köszönjük igazgató úrnak, hogy most ezekben az ünnepélyes percekben helyettesíti azokat, akik valaha a mi szeretett professzoraink voltak. De nemcsak helyettesít, hanem egyúttal képviseli azt a szellemet is, amely szellemben kiváló elődei minket felneveltek és amely szellemben átruházták reánk jellemünk kialakulására legfontosabb éveinkben azokat a nemes tulajdonságokat, melyekkel azután úgy ahogy, egy életen keresztül jártuk útjainkat, dolgoztunk és teljesítettük kötelességeinket. Midőn a főtisztelendő igazgató úrnak köszönetet mondunk, egyszersmind kérjük, hogy tolmácsolja a rendfőnök úr Őméltóságának és az egész rendnek egy pár, az élete nagy részét leélt és immár negyven esztendeje e falak közül kikerült férfiúnak csorbítatlanul megmaradt őszinte háláját és szeretetét.

És ezek nem üres szavak, hanem őszintén átérzett érzelmek, amelyekben, azt hiszem, valamennyien egyformán osztozunk. Mi olyan nemes dolgokat tanultunk meg az alatt a nyolc esztendő alatt, amíg ezekben a padokban ültünk, amelyek — most ezt érett ésszel megállapíthatjuk — az élet helyes leélésére és kötelességeink teljesítésére a legmélyebb befolyást gyakorolták és egyszersmind irányt szabtak cselekvéseinknek. Ezt az irányadást még most, őszülő fejjel is állandóan érezzük és helyességét — a ma már megengedett kritikai elmével — állandóan meg kell állapítanunk. Az alatt a negyven esztendő alatt, mely eközben eltelt, az egész világ rettenetes nagy — ezt a kifejezést kell használnom —, sőt szörnyű változáson esett át és két-

ségtelen, hogy azok, akik a mi évjártunkban voltak és akik korban közel esnek hozzá, ez alatt az idő alatt az éveknek sokszorosát élték át, nemcsak eseményekben, reánk, magyarokra nézve katasztrófális eseményekben, hanem a világeszmék kialakulásában és azoknak egymással való ütközésében is. Súlyos, sorsdöntő választások előtt állva kellett közülünk, főképp azoknak, akiknek a nemzet sorsában döntő szerep jutott, évről-évre, eseményről-eseményre állást foglalni és pedig helyes állást, tudni kellett mindig, hogy milyen utat válasszunk, nehogy a nemzetet, társadalmunkat, családjunkat helytelen útra vigyük. Ezekben a kritikus időkben, a nagy elhatározások e napjaiban, mikor egyrészt tudnia kellett az embernek teendőjét, másrészt nagy türelemmel és erős idegrendszerrel ki kellett tartania és végül rendületlenül meg kellett őriznie hitét önmagában és nemzete jövőjében, ezekben az időkben igazán alapvető fontosságú volt az alap, amelyre építettek s a mag, melyet elvetettek bennünk professzoraink, akik nemcsak tanítottak, hanem neveltek is.

Hangsúlyozom a szót, hogy neveltek is. Hiszen ma már ez is frázis ; mert lépten-nyomon halljuk ugyan, hogy nemcsak a tanítás, hanem a nevelés is fontos ; ugyanakkor azonban lépten-nyomon látjuk ennek a gondolatnak aberrációját is. A piarista rend annak a nevelésnek, mely külsőségekben nyilvánul meg, talán nem tulajdonít olyan nagy jelentőséget, de annál nagyobb gondot fordít azoknak az értékeknek gyarapítására, melyek egy egész életet át döntöek a helyes eligazodás szempontjából. És ezt akkor állapíthatjuk meg legbiztosabban, mikor az életnek már végére értünk és bátran felvethetjük magunkkal szemben a nagy kérdést : helyesen teljesítettük-e kötelességeinket, helyesen éltük-e le életünket? Igazunkat bizonyítja az, hogy mi, akik *ezt* a nevelést kaptuk, mi ismerjük el s elismerjük hosszú idővel később és olyan tapasztalatok után, melyek megszerzésére akkor, mikor az iskola padjait elhagytuk, nem is gondoltunk. Ennek a helyes nevelésnek az volt a titka, hogy a piarista atyák meg tudták bennünket tanítani a kötelességteljesítésre, arra a helyes kötelességteljesítésre, mely élesen szemben áll a henye kötelességteljesítéssel. Mert nemcsak a kötelesség nem teljesítése áll szemben a kötelességteljesítéssel, hanem a kötelesség henye teljesítése is. Én nagyon sok embert ismerek, akire senki sem mondhatja, hogy nem teljesítette kötelességét ; de nem jól teljesítette, mert nem volt beállítva a helyes irányba, melyet elsősorban a morális tulajdonságok biztosítanak.

A második dolog, amit mindig hangoztatunk, mikor a piarista rendről van szó, az, hogy a piaristák a maguk oktatásában és nevelésében az igaz hívőnek nevelését mindig párosítani tudják a jó hazafinak nevelésével. És amikor megtanítottak arra, hogy mi a haza iránti kötelesség, mi az igazi hazaszeretet, akkor arra is megtanítottak — és ez az ő nagy érdemük — hogyan kell a hazát helyesen szeretni. Mert itt is úgy vagyunk, mint a kötelességteljesítéssel. Példakép rá akarok mutatni — a családi életben gyakran láthatjuk — a legszebb érénynek, a szeretetnek, a mindent átfogó szeretetnek arra az aberrációjára, mikor a szülő imádja gyermekét, de rosszul szereti és szeretetével nem hogy használna neki, hanem ellenkezőleg árt. Ennek a helytelen irányú szeretetnek aztán rendszerint az a vége, hogy a gyermek félre-

sikerül és nem lesz az, amit a ráfordított nagy szeretet megérdemelt volna. Így vagyunk a hazaszeretettel is. Mindenkinek száján van a hazaszeretet, de azért a legtöbb embernek fogalma sincs róla, mi tulajdonképpen a haza és még kevésbé tudja, hogyan kell a hazát helyesen szeretni.

Ezekben a nehéz időkben, melyeket mi megéltünk, tömérdek példáját láttuk a helytelen hazaszeretetnek; lépten-nyomon találkozhattunk a haza fogalmának helytelen felfogásával és a hazaszeretetnek helytelen gyakorlásával. Ennek titka, hogy sokan bizonyos helytelen fogalmakat vegyítenek bele a haza fogalmába és viszont más, nagyon fontos körülményeket háttérbe szorítanak. Végelemzésben a haza a honpolgárok összességéből áll és a haza java a honpolgárok összességének javát jelenti. Nem lehet jó úton járó az a hazaszeretet, mely az egyéniséget teljesen kikapcsolja számításaiból. Igaz, a nemzetnek szüksége van vezérre, szüksége van kiemelkedő egyéniségekre, mert hiszen azok vezetik a helyes úton, azok fejelemzik, azok tartják fenn a rendet és hozzák a törvényeket, de az egyének, akiknek kedvéért tulajdonképpen dolgoznak, legalább annyit nyomnak a latban, mint ők maguk. Nem lehet nagy az a nemzet, ahol sok a vezér és viszont annál nagyobb valamely nemzet, minél több tagja önálló egyéniség. Egy nemzet tehát csak akkor jelent valódi értéket, ha minél több kiforrott egyénisége van és annál nagyobb az illető nemzet, minél kiválóbbak és szabadabbak az összességet alkotó polgárai.

A főtiszteledő piarista rend éppen arra tanított bennünket, hogy megtanuljuk magunkban a legjobb tulajdonságokat kialakítani, megtanuljuk magunkat kiválókká fejleszteni, hogy azután mint hivatásuk magaslatán álló egyének szolgálni tudjuk az egyházat és a hazát, hogy helyesen gyakoroljuk a hazaszeretetet és helyesen higyjünk az egyedül való nagy Istenben. Mert a hitet is lehet helytelenül gyakorolni. Az a hit, mely csak külsőségekben nyilvánul, nem elegendő. Azért, mert valaki templomba jár és teljesíti azokat a kötelességeket, melyeket az egyház előír, még nem hívő a szó igazi és eredeti értelmében. Az ilyen hitből még nem kapom meg életem irányításához sem az igazi támogatást, sem a kellő erőt és vigasztalást. Ha nem érzem át, mint egyén, legbensőbben a hitet, a hit nem jelent számomra élményt, hanem csak üres formát. Az igazi hitnek lelkem szerves alkotó elemének kell lennie. A *homo Hungarus* szükségképpen egy a *homo Christianussal*. Ebben a szembeállításban a homo is fontos. Legyünk emberek, legyünk egyének, értékes emberek és értékes egyének, hogy helyesen tudjuk szeretni Istent, a hazát, a felebarátot, a családot, de magunkat is. Szeressünk helyesen, mert ezzel szolgáljuk legjobban összes nagy és szent ideáljainkat.

Az Isten képére teremtett embert vissza kell állítani arra a piederstálra, melyet valóban megérdemelt, mert csak így valósíthatja meg azokat az ideálokat, mely ideálok szolgálatára Isten teremtette. Ezeket az útbaigazításokat, ezeket a morális és jellembeli tulajdonságokat kaptuk mi a főtiszteledő piarista rendtől. Ezért vagyunk mi hálásak iránta; ezt köszönjük neki és köszönni fogjuk mindaddig, amíg csak élünk. Kérem ismételtlen az igazgató urat, hogy tolmácsolja igaz, őszinte érzéseinket a méltóságos Rendfőnök úrnak és az ő útján a főtiszteledő rendnek.

ISKOLÁNK MULTJA.

A pesti piarista gimnázium tanárai.

(1727–1740.)¹

I.

1727 november elején, mikor Haul Venantius, a pesti piarista gimnázium igazgatója a tanulókat beírta, az iskola már tízéves multra tekintethetett vissza. A Görög-udvar telkén még ma is fennálló galamb-utcai épület szegényes helyiségeiben, három szűk földszinti teremben tanították az egyre szaporodó tanulókat. A királyi táblának 1723-ban történt felállítását követően a vidéki magyar nemesség nagyobb számmal küldte fiait iskolánkba és a város növekedésével megsokasodott a magyar elem is. Az Alföldről és Dunántúlról sokan jöttek fel német szóra, viszont tőlük tanultak magyarul a pesti németajkú polgárok gyermekei. Minél több iskolánk alakult az országban, annál inkább emelkedett magyarul tudó tanáraink száma és 1727–1740 között már nem volt nehéz pesti iskolánkat a nemzeti nyelv tudásával rendelkező tanárokkal ellátni és azok is, akik a noviciátusban még csak tótul vagy németül beszéltek, úgyszólván kivétel nélkül elsajátították nyelvünket. Ezt elősegítette az a szokás is, hogy a tanárok évről-évre változtak és a jelzett időben alig akadt egy-kettő, aki legalább két évet töltött Pesten. Így azután a született magyar is megtanulhatott és rendszerint meg is tanult egy vagy több hazai nyelvet is.

A gyakori helyváltoztatás révén a tanításban is értékesíthető gyakorlati ismeretekhez jutottak, hiszen az egész országot bejárták; erre annál nagyobb szükségük volt, mert a rend szegényes viszonyai miatt rendszeres főiskolai képzésben nem részesülhettek, hanem a filozófiát és teológiát is házi tanfolyamokon végezték, sem hazai, sem külföldi egyetemeket nem látogathattak. Tudásuk színvonala mégis emelkedett és lassankint elérték a többi hasonló téren működő szerzetesrendeket. Míg az első tíz esztendő alatt itt tanító tanárok közül csak Fiala Jakab, a jeles latin költő, hagyott nyomot az irodalomtörténetben, a következő tizenhárom évben műveltségük és képzettségük jelentős haladást mutat és ezen időszakban már több író és tudós tanított iskolánkban, mint például Desericzky Ince, tudományos történetírásunk érdemes előfutára, Pécsi Domonkos, népszerű latin költő, Kácsor Keresztély történetíró, Nemcsényi Adolf latin költő, szónok és

¹ 1. Az 1717–1727. itt működő tanárok életrajzi adatait iskolánk 1934. évi Értesítőjében közöltük. (A pesti piarista iskola első tanárai 1717–1727.)

teológus, Mutz Sebestyén német szónok, br. Cörver Elek és János filozófiai és pedagógiai írók, Tapolcsányi Gergely híres szónok. Iskolai színelőadásai irodalmi esemény számba mennek, azokon a királyi tábla bírái teljes számban jelennek meg, a legtöbbször meg is kellett azokat ismételni, hogy a kíváncsiságot kielégítsék. Népszerűségük egyre növekszik, tanítványaik közül sokan kíváncsiak a rendbe, többen a jobbmódúak és előkelőbbek sorából is. Azok közül, kik 1727 és 1740 között Pesten tanultak, a rendbe léptek: Lendvay (Ferenc) Anzelm, Vadász (György) Adalbert, Hangay (Márton) Zakariás, a Grassalkovics gróf gödöllői kastélyára írt híres epigramma szerzője, Pichler (Ferenc) Boldizsár, Sztanek János, Viceman (József) Bernardin, Bajtay (József) Antal, Grassalkovics Antal mostohafia, József császár történet-tanítója, rendfőnök, később erdélyi püspök és háró, Graff (Mihály) Damján, Sztankovics János, br. Száraz (Antal) György, Zsidanics (Imre) István, Lanczinger (Gáspár) Ferenc, Liedl (József) Hyppolit, Vranay (András) Jusztin, Porubszky (Sándor) Márton, Zsigmondovics (József) Lipót, Zsigmondovics (Kristóf) Illés, Conrádi (Ignác) Norbert és Csicseri Orosz Zsigmond, később jeles rendfőnökök, Kayser (József) Amadé, Hulinyi (Ádám) Jónás, Lorber (János) Miksa, Némethy (József) Lajos, Szatay (Ferenc) Kornél, Queck (József) Antonin, a spanyol származású Valero (Vince) Jakab, később rendfőnök, Fett (József) Joachim.

Vidéki iskoláinkból is sokan jelentkeztek felvételre, úgyhogy nemcsak hiány nem volt az utánpótlásban, hanem a rend már újabb területeken is megkezdte tevékenységét. A tanárok rendszerint csak 40 éves korukig tanítottak a gimnáziumban, azután leginkább mint házfőnökök, az építkezések vezetői és, ha elegendő képzettségük volt, mint a filozófiai és teológiai tanfolyamok tanárai működtek, lekipásztorkodással foglalkoztak, vagy főúri családoknál nevelősködtek, de a püspökök szívesen látták őket szemináriumai tanári karában is. Többen a tábori lelkészi szolgálatban szereztek dicsőséget szerzetüknek. Az ezen korszakban belépett ifjú nemzedék soraiból kerültek ki azok is, kiket külföldi akadémiákra küldtek ki (Bajtay, a két Cörver báró, Conradi Norbert). Ezek előkelő származásúak voltak, már nagyobb műveltséget s nyelvismeretet is hoztak magukkal és családjuk is hozzájárult a költségek fedezéséhez. A modernebb tanrendszer meghonosítása és a század derekán bekövetkezett nagy szellemi fellendülés e nemzedéknek tulajdonítható.

II.

Iskolánkban 1727–1740, a következő igazgatók (együttal házfőnökök) és tanárok működtek:

1. **Desericzky (József) Ince** (a D. Thoma Aquinate) 1702 március 25-én született a nyitramegyei Diós faluban. Atyja, Desericzky András, nyitramegyei táblabíró a trencsénmegyei Desericről, anyja, Hidvéghy Katalin Kámánfalváról származott. Tanulmányait mint konviktor a nyitrai gimnáziumban végezte és 1717 október 17-én belépett a rendbe. 1727/28-ban Pesten a retorikát és poézist tanította és egy Szent Katalin tiszteletére szánt verses deklamáción kívül egy karácsonyi játékot, azután farsangkor (*Fraus et dolus patrocinantur nemini*), májusban és az év végén (*Serus Phryx Spitigneus*) ada-

tott elő színjátékot. 1728/29-ben Nyitrán tanít, 1729—1731. Vácott a filozófia tanára, 1731/32-ben Privigyén a noviciusok promagisztere, 1732/33-ban Nyitrán igazgató és a teológia tanára, 1733/35. váci igazgató és a teológia tanára, 1735—1738. a győri püspöki szemináriumban, 1738/39-ben pedig Nyitrán a teológia tanára, 1739—1742. privigyei házfőnök. 1742-ben mint a magyar piarista rendtartomány képviselője résztvett a római egyetemes káptalanon, ahol generális asszisztensnek választották meg. Itt írta és adta ki 1743-ban *Pro cultu literarum in Hungaria ac speciatim civitate dioecesisque Nitriensi* című kortörténeti nevezetességű vitairatát a magyar tudományosság védelmére. Erre az adott alkalmat, hogy Cechetti Rajmund olasz pap 1740-ben az 1739-ben Rómában elhunyt gr. Harrach János Ernő nyitrai püspök halálára írt latin beszédében Magyarországot és Nyitrát, Harrach püspök székvárosát, mint a barbár műveletlenség hazáját becsmérelte. Desericzky lelkes hazaszeregetttől égő munkájában megvédi a magyar kultúrát, felsorolja a nemzet tudós nagyjait, Sambucust, Oláh Miklóst, Verbőczit, Turóczit, Istvánfyt, Pázmányt, Káldit és még sok más, majd kimutatja, hogy Magyarországon az iskolákban virul a latin nyelv tudása és érdekes példákkal illusztrálja, hogy még sok alacsonyorsú ember is tud latinul. Végül lelkes szavakkal kel Nyitra védelmére, mely *«a tudományokban nevelőanyja volt és férjüvé edzette»*.

Római tartózkodását arra is felhasználta, hogy a vatikáni könyvtárban búvárkodjék és a könyvtár tudós tisztviselőinek útmutatása mellett tanulmányozta a hún-avar-magyar őstörténet forrásait. Így jutott *Richardusnak a Nagymagyarországról és Julián barát útjáról szóló kéziratához, melyet a De initiis ac majoribus Hungarorum commentaria* című műve II. kötetében ő adott ki először; 1746-ban a Propaganda megbízásából vállalkozott arra, hogy mint apostoli misszionárius Oláhországba utazik, mert azt a hírt vették, hogy Maurokordato Sándor fejedelem a katolikus vallás felé hajlik és meg akarták kísérelni megtérítését. Desericzky szeptemberben érkezett Bukarestbe Conrádi Norbert és Kósa Jakab piaristák kíséretében. A fejedelem eleinte csakugyan mutatott némi hajlandóságot, de az ortodox főpapok fenyegetésére elállott szándékától és a küldöttség a következő év elején eredménytelenül tért vissza. Ekkor a váci ház főnökségét vette át. 1748 őszétől kezdve mint a váci püspöki szentszék tanácsosa és dekretalistája 1763 november 6-án bekövetkezett haláláig Vácott működött. Itt írta a *De initiis* c. nagy munkáját (I—V. 1748—1760) forrástanulmányok alapján. A hún-magyar őstörténet nehéz kérdéseiben nagy vitája támadt Prayval, melyet halála után rendtársa Cetto Benedek folytatott. Ha történeti kritikában Pray kétségtelenül fel is multa, mégis nagy érdeme, hogy az úttörés munkájára vállalkozott. Élete végén megírta a váci püspökség és Vác város történetét is. (*Historia episcopatus dioecesis et civitatis Vaciensis*. Pestini, 1763.)

2. Mosel (György Ferdinánd) Miksa (a S. Catharina) 1705 április 19-én született Pesten. Atyja, János Antal, Pest város tanácsnoka és jegyzője, iskolánk egyik legnagyobb jótévője, a piaristák Pesten való megtelepítésének értelmi szerzője és a rendnek később is nemes lelkű pártfogója volt. Tanulmányait Pesten végezte, azután Budán a jezsuita kollégiumban filozófiát is tanult. 1724 január 6-án lépett be a privigyei noviciátusba. 1727/28-ban

Pesten a principia és parva osztályát tanította és színre hozta a *«Bivium adolescentiae»* című darabot. 1733 őszén ismét Pesten találjuk: a ház főnöke és az iskola igazgatója 1735 december 13-án bekövetkezett haláláig. Benne a rend egyik legkiválóbb tagját vesztette el, aki arra lett volna hivatva, hogy pesti iskolánkat felvirágoztassa.

3. **Geiger Márton** (a Christo) Bécsben született. Mint az osztrák rendtartomány tagja, több mint tíz esztendeig példás buzgósággal adminisztrálta a piaristák bécsi plébániáját. 1728-ban a magyar provincia kérésére Pestre küldték házfőnöknek és igazgatónak, de igazgatói tiszte csak névleges volt, mert az iskolát a tanárok vezették, ő pedig nagyjából a gazdasági ügyekkel és a plébánián való segédkezéssel foglalkozott. 1730 őszén visszatért hazájába és az újonnan alapított freidenthali ház vezetését vette át. Itt halt meg 1734 április 14-én 54 éves korában.

4. **Pécsi (Mihály) Domonkos** (a S. Clara) 1702 szeptember 29-én született Tuzsina községben. 1718 október 21-én lépett be a rendbe Privigyén. 1728 őszén került iskolánkba, ahol a retorikát és poétikát tanította és deklamációkat adott elő karácsonykor, a nagybőjtben és az év végén, ezenkívül panegirikus költeményeket adott ki nyomtatásban gr. Koháry István, gr. Erdődy Ádám nyitrai püspök és Berkes András váci nagyprépost tiszteletére. Szent Katalin napjára pedig beszédet és költeményeket. A következő évben ugyancsak a rétorokkal és poétákkal farsangi játékot hozott színre (*Tempestas commessationis Epicureorum*), egy másikat pedig (*Scholae Piae magister Aeneas*) az év végén, mindkettőt gr. Csáky Imre bíboros tiszteletére. Igen termékeny író volt, gyorsan dolgozott, 10—12 nap alatt elkészült egy-egy drámával. Több alkalmi műve jelent meg nyomtatásban. Kedves embere volt több főúrnak és főpápnak, így gr. Koháry Istvánnak, gr. Csáky Imre püspöknek, br. Orczy Istvánnak és br. Száraz Györgynek, kiknek érdemeit verseiben magasztalta. Az alkalmi verselésen kívül, melyet a kor ízléstelen modorában gyakorolt, lelke sugallatát követve is áldozott a múzsáknak. Legkedvesebb költője Ovidius volt. Szomorú kedélyhangulatát, melyet állandó betegeskedése okozott, elegiáiban fejezte ki. A hosszú kínos éjszakákon költötte verseit; reggelenként, ha talált valakit, aki részvéttel hallgatta meg panaszait, elrecitálta elegiáit. Kácsor Keresztély több helyen nagy csodálattal és szeretettel emlékezik meg róla. Ő lett a III. Károly király által megalapított krajovai ház első főnöke 1734-ben; ott halt meg 1735 augusztus 12-én.

5. **Molnár (Pál) Máté** (a D. Thoma Aquinate) 1707 január 8-án született Jánosházán. Mint végzett logikus lépett be 1725 szeptember 29-én a privigyei noviciátusba. 1728/29-ben Pesten tanított és a syntaxistákkal előadta a *«Placentinus evertor Veronae»* című darabot. 1733 őszén ismét Pesten találjuk, ahol 1734 március 24-ig ugyancsak a syntaxis osztályát tanítja és velük színre hozza a *«Scena innocentiae in Joseph patriarcha coronatae»* című darabot. Nevelősködött a Koháry-családnál és Miklós grófot a bölesészetre tanította. 1736–39. a veszprémi, 1739–42. a szegedi, 1745–48. a tokaji rendházat igazgatta. 1748 január 23-án halt meg Debrecenben.

6. **Mutz (György) Sebestyén** (a S. Ernesto) 1710 január 19-én született Markelsheimben (Württemberg). Atyja, János, würzburgi származású kapitány

volt, anyja, Rosenzweig Anna, Bambergben született. Pesti iskolánkban végezte tanulmányait és 1726 szeptember 29-én lépett be a rendbe Privigyén. 1728/29-ben Pesten a principistákat és parvistákat tanította, velük szindarabot is adatott elő, de címe nem maradt fenn. 1735–1737. a krajovai házban (Románia), azután Szentgyörgyön működött, 1739–1741. a magyaróvári ház főnöke, 1746–1757. a Cernin-ezred tábori papja, 1754–1757. a pesti ház főnöke és a plébánia adminisztrátora. Később még a Postaczi-, majd az O'Donell-, végül a Bruckhausen-ezredben szolgált, mint tábori lelkész. Mikor József császár az országban a katonaságot végiglátogatta, az O'Donell-ezred törzse Kinorány községben állomásozott. Meghallgatta Mutz páternek a katonákhoz intézett beszédét is és ez annyira megtetszett, hogy 12 aranyat ajándékozott neki. Kihallgatásra rendelte és kérdezősködött a katonaság lelki ügyei felől. Ekkor Mutz bemutatta a katonaság részére írt ájtatossági könyvének kéziratát, mire a császár elrendelte, hogy azt nyomassák ki és osszák szét a legénység között. A katonai szolgálatban érte el a halál Zólyomban 1774 március 14-én. Több beszéde nyomtatásban is (német nyelven) megjelent, «*Die Betrachtungen eines reuenden Sünders*» c. munkáját pedig (Pest, 1759.) gr. Illésházy Józsefné költségén adta ki.

7. **Roth** (Frigyes) Valerian (a S. Stephano) Pozsonyban született, 1708 március 5-én. Atyja, János, Pomeraniából költözött be hazánkba. Mint végzett logikus lépett be 1728 október 6-án a privigyei noviciátusba. Tudott magyarul, németül és tótul. 1729/30-ban Pesten a syntaxisták és grammatisták osztályát tanította. 1742–1745. a magyaróvári házat igazgatta. 1754–1761. a Koháry-ezredben teljesített tábori lelkészi szolgálatot, azután 1771. a Koháry grófok udvari papja volt. 1779 május 20-án halt meg Privigyén.

8. **Kácsor** (András) Keresztély (a S. Emerico) Pesten született 1710 november 28-án. Atyja, Kácsor Mihály a belvárosi templom sekrestyéje és a plébánia tizedszedője, anyja, Nyéki Mária volt. Hazulról tudott magyarul és németül, a rendben megtanult tótul, 1738/39-ben pedig, mikor gr. Aspremont Károly családjánál nevelősködött, franciául is. Tanulmányait pesti iskolánkban végezte és 1727 október 12-én lépett be a rendbe Privigyén. A kétévi próbaidő után 1729-ben visszakerült Pestre és itt a principia és parva osztályát tanította. Tanítványaival előadatta a *Resplendens gloria Martis* című darabot. 1741–1743. medgyesi, 1743–1748. nagykárolyi házfőnök, 1748–1751. Nemcsényi Adolf rendfőnök titkára, 1751–1760. veszprémi, 1760–1763. szentannai házfőnök: 1763–1775. a noviciusok magisztere Privigyén, 1775–1782. kecskeméti házfőnök, 1782–1783. rendfőnöki asszisztens és levéltáros Pesten, ahol 1792 augusztus 28-án halt meg.

Kácsornak csak néhány színlapja és alkalmi irata jelent meg nyomtatásban, de annál több rendtörténeti tárgyú kézírata maradt fenn. Hosszú életén át hangyaszorgalommal gyűjtögette a szerzet multjára vonatkozó adatokat, többszörös házfőnöksége alatt mindenütt gondosan vezette a házak krónikáit és pótolta a hiányokat. Feljegyezte mindazt, amit kortársairól tudott, jót és rosszat egyaránt. Munkáit az adatok bősége teszi értékkessé, melyekkel a rend életét sok oldalról világítja meg. Legbecesebb munkája a *Viri doctrina*

illustres és az *Annales provinciae Hungaricae S. P. 1666–1784*. Az előbbiben a magyar kegyesrend íróinak életét és munkáit ismerteti. Ezt Horányi a *Scriptores Piarum Scholarum* c. bibliografiájában bőven felhasználta; a másik a rendtartomány rendkívüli szorgalommal és megbízható adatok alapján megírt krónikája.

9. **Demka** (József) Gáspár (a S. Melchiore) 1699 május 20-án született Nyitrán. Atyja, Demka György jó módú nemesember volt, aki Nyitrán több ízben viselte a városbírói hivatalt, anyja Mókos Ilona. Idősebb fiúk, István már 1711-ben belépett a piarista rendbe és itt a Sándor (a Visitatione BMV.) nevet nyerte. Példáját követte József is és 1717 október 19-én Gáspár szerzetesi néven beöltözött a privigyei noviciatusban. Amint bátyját, úgy őt is hálásan emlegetik kortársaik, mert minden erejét és igyekezetét a szerzet javára fordította. 1721–1730. a tokaji, azután 1730–1733. a pesti házat és gimnáziumot igazgatta. Pesti működése alatt már nagyban folytak a tervezgetések a városháztéri Glöckelsberg-palota megszerzésére, de a szándék a város ellenkezése miatt meghiúsult.

Igazgatósága idején 1732-ben Úrnapján viszály támadt a céhek és az iskola között. Az ifjúság kezdetől fogva élvezte azt a jogot, hogy körmenet alkalmával közvetlenül a szentséget vivő pap előtt vonulhatott, most azonban a céhek megelőzték és semmi szín alatt sem akartak az ifjúság után menni. Erre nagy zaj és civódás támadt, a bíró a céheknek, az igazgató pedig a diákoknak fogta pártját, végül is a botrány elkerülése céljából hazavezette az ifjúságot és panaszt emelt a városi hatóságnál, majd a helytartótanácshoz folyamodott. A helytartótanács kimondotta, hogy a méltóbb hely az ifjúságot illeti meg: «Helytelen lenne — úgyimond — ha a nagyobbára nemesekből álló és magasabb műveltséggel bíró ifjúság a kézművesek mögé helyeztetnék.»

1733-ban ismét a tokaji ház élére állították, ahol három évig működött, 1736-ban pedig a nagykárolyi ház főnökségével bízták meg. Itt halt meg 1738 március 10-én.

10. **Nemesényi** (Mihály) Adolf (a S. Benedicto) 1702 február 19-én született Aranyosmaróton. Eredetileg Skorecznek hívták, de nevét Nemesényi-re magyarosította. 1720 október 2-án lépett be a rendbe. Tótul és magyarul beszélt. 1730. 31-ben Pesten a retorikát és poétikát tanította. Igen nagy hatást tudott gyakorolni tanítványaira, kik közül Zsidanics Imre, Liedl Hippolit, Kaiser Amadé, Zsigmondovics Kristóf és Porubszky Márton a rendbe léptek. A szokásos Katalin-napi deklamáción kívül «*David consiliarius, vir prudens et literatus*» című darabot adatott elő gr. Koháry István emlékére. 1731–1733. Nagykárolyban és 1733–1735. Vácott a püspöki szemináriumban filozófiát. 1735–1741. a győri püspöki szemináriumban teológiát tanít: 1741/42-ben Nyitrán a teológia tanára és a konviktus igazgatója, 1742–1748. nyitrai házfőnök és a teológia tanára: 1748–1754. rendfőnök. Utódja Bajtay Antal lett, minthogy azonban Bécsben II. József tanításával volt elfoglalva, vikáriusául Nemesényit nevezte ki, aki ezen tisztelet 1756-ig viselte. Meghalt 1757 április 22-én Nyitrán.

Nemesényi kitűnő képzettségű teológus volt, félelmes vitatkozó, aki a filozófiai és teológiai disputációkon nagy dicsőséget szerzett rendjének. A kor

szokása szerint művelte az alkalmi költészetet is, néhány latin verse nyomtatásban is megjelent. 1750-ben Győrben kiadta *Szent Bernát leveleit* és *Szent Ágoston Soliloquia*-it, 1753-ban pedig *Ambrosius Catharinus Vindiciae* című munkáját.

11. Zsidanics (József) Joachim (a Virgine Fideli) 1710 augusztus 23-án született Magyaróvárott. Atyja Zsidanics István 1671 június 23-án született régi horvát nemes családból. Mosonmegyében 1710-től kezdve a főadószedői tisztelet viselte, majd 1732-ben a vármegye táblabírájává neveztetett ki. Schubert Marianna gazdag mosoni polgárleányt vette feleségül. Magyaróvárott a mostani piarista-házban laktak, ahol a bejárattal szemben ma is látható a Zsidanicsok köbévéselt nemesi címere. Isten házasságukat bőségesen megáldotta gyermekekkel: tizenöt gyermekük volt, kik közül kilencet fel is tudtak nevelni. József fiúk valószínűleg Győrben vagy Pozsonyban tanult és mint végzett logikus 1728 október 6-án Joachim nevén (a Virgine Fideli) belépett a piaristák privigei noviciátusába. 1730/31-ben Pesten tanította a syntaxis és grammatika osztályát és előadta a *Typus innocentiae* című színjátékot. Ezen évben Imre nevű öccse, aki 1714 szeptember 14-én született, Pesten tanulta a retorikát, tanárának, Nemcsényi Adolfnak hatása alatt és bátyja példáján buzdulva 1731 szeptember 30-án ugyancsak belépett a rendbe és a szerzetben az István (a S. Emerico) nevet kapta.

Jó szüleik bőségesen gondoskodtak nagyszámú gyermekeik jövőjéről és minthogy Joachim (József) és István (Imre) lemondtak a világi életéről, örökrészüket a piaristarendnek szánták. Zsidanics felesége beleegyezésével 1736 október 6-án kelt végrendeletében 10.000 forintot, magyaróvári házáat a hozzátartozó 50 hold földdel együtt a rendnek hagyományozta azon feltétellel, hogy érettségük hetenkint két szentmisét mondjanak. Zsidanics 1736 november 8-án halt meg.

A rend a nagylelkű alapítvány elfogadásával nemcsak a szentmisék elmondását vállalta, hanem arra is kötelezte magát, hogy iskolát fog nyitni. 1738-ban kieszközölte a város jóváhagyását és az adómentességet a házra és a földekre, megszerezte a hercegi uradalom, a győri püspökség, majd a király megerősítését és 1739 november 3-án megkezdtek a tanítást. A derék Joachim atya nem sokáig örvendhetett annak, hogy jó szülei az ő kedves szülővárosát iskolával ajándékozták meg, mert 1740-ben súlyos tüdőbaja miatt már le kellett mondania a tanításról. Nyitráról Galgócra kíváncozott egy ottani híres orvoshoz. Ott halt meg 1740 augusztus 12-én. Hamvait a galgóci franciskánusok sírboltjában helyezték örök nyugalomra. Édesanyja is súlyos betegségben szenvedett. Leginkább zsengekorú fia, János miatt aggódott és istentelő neveléséről akarván gondoskodni, 1741-ben 2000 frtot, egy mosoni házat és magyaróvári kertet hagyományozott a piaristáknak azon kötelezettséggel, hogy hetenkint miséznek a Schubert-családeért, a grammatikai osztályok mellett a poétika s retorika osztályát is megnyitják és János fiát a retorika elvégzéséig tisztességes ellátásban részesítik. Érezte, hogy élete vége közeledik és szeretett volna elbúcsúzni István (Imre) fiától is. Ez nagybetegen érkezett meg a szentgyörgyi piarista házból. Még életben találta anyját, aki 1741 febr. 27-én hunyt el, majd ő is követte a sírba ugyanazon év március 13-án.

12. Viceman (János) Bernardin (a S. Francisco Xav.) Pozsonyban született 1709 október 20-án. Beszélt tótul, németül és magyarul. A retorika elvég-

zése után 1728 október 6-án lépett be a privigyei noviciátusba. 1730/31-ben Pesten tanította a principisták és parvisták osztályát és velük szindarabot adatott elő: *Impietas novercae, seu Crispus a patre suo coronatus, insidiis Faustae misere prostratus*. Mint e korban már sok más rendtársa, úgy ő is leginkább a hitszónoklatban és a lelkipásztorkodásban jeleskedett. Szegeden halt meg 1752 szeptember 19-én.

13. **Zsigmondovics** (József) Lipót (a S. Josepho) 1707 február 20-án született Pesten. Tudott magyarul, németül és horvátul. 1727 szeptember 29-én lépett be a privigyei noviciátusba. 1731/32-ben Pesten a syntaxisták és grammatisták osztályában tanított és előadatott egy szindarabot: *«Oppressae innocentiae victoria, seu Dacius strato hoste favente numinis ope regia insignitus corona»*. 1736 március 20-án halt meg Szegeden.

14. **Engelman** (András) Marcell (a SS. Regibus Hungariae) 1708 november 25-én született Féltorony községben, Mosonmegyében. Németül és magyarul beszélt. Mint végzett rétor lépett be 1730 november 25-én a privigyei noviciátusba. Az 1731/32. tanévben Pesten a principistákat, a következőkben pedig a syntaxistákat tanította. 1732-ben a principistákkal előadta az *«Infantia Deo sacrata»* c. darabot. 1739-ben Debrecenben önfeláldozó buzgósággal látogatta s vigasztalta a pestisbetegeket és ő maga is a járványnak esett áldozatul 1739 október 19-én.

15. **Hranák** (Mihály) Tamás (a Conceptione BMV.) 1701 szeptember 22-én született Cserenyén. 1721 december 16-án lépett be a rendbe. 1732/33-ban Pesten retorikát és poétikát tanított és előadatott egy magyar történelmi tárgyú szindarabot: *Discors amicitia, sive Andreas rex Hungariae Salomone elevato a Bela solio privatus*. 1734 január 10-én halt meg Privigyén.

16. **Osztertag** (Sándor) Benedek (a S. Joanne Baptista) 1715 március 17-én született Kőrömchányán, ahol atyja, Jeromos, városi szenátor volt. 1729 október 28-án öltözött be Privigyén. Az 1732/33-ik tanévben Pesten tanította a principia és parva osztályát. Tudott németül, magyarul és tótul. Neve a rendi jegyzékekben 1757-ben fordul elő utoljára; elhalálzásának ideje és helye ismeretlen.

17. **Parlay** (Mihály) Lőrinc (a S. Valeriano) 1708 december 10-én született Galgócson. Atyja, nemes Parlay István kapitány és anyja, Nyárai Julianna, érsekújvári származásúak voltak. Tanulmányait nyitrai gimnáziumunkban végezte és 1724 október 11-én lépett be a rendbe. 1732/33-ban Pesten a retorikai és poétikai osztályt tanította és tanítványaival egy allegorikus karácsonyi játékot (*De Christo nato*), majd a farsang idején egy vígjátékot (*Tempus omnia aequal*) adatott elő. 1734 március 24-én bevonult a Hávör-féle ezredbe tábori lelkészi szolgálatra. 1737/38-ban rendfőnöki titkár, 1739–1740. ismét tábori lelkész a pestvármegyei, 1741–1758. pedig a herceg Esterházy-ezredben. Hazulról tudott magyarul, és tótul, hosszas katonai szolgálata alatt megtanult németül és olaszul is. Utolsó éveit Nyitrán töltötte csendes nyugalomban, itt is halt meg 1762 március 31-én.

18. **Liedl** (György) Hippolit (a S. Antonio) született 1713 szeptember 23-án Szentendrén. Atyja József, Bajorországból költözött be. 1731 szeptember 30-án lépett be a rendbe Pozsonyszentgyörgyön. 1733-ban Vácon kezdett

tanítani, majd 1734 március 24-től Pesten a syntaxisták és grammatisták osztályában. Reviczky János királyi jogügyi igazgató tiszteletére színdarabot adatott elő. «*Perierat et inventus est*» cím alatt. A következő évben Besztercén, majd 1735/36-ban ismét Pesten működött. Itt a syntaxistákkal színre hozta a «*Mavortia sub galeis aetas*» című darabot. 1736–1738. Breznóbányán bölcséletet hallgatott, 1738–1740. Nyitrán teológiát, 1741-ben a Sándor bárók, 1742–1744. pedig Grassalkovics Antal fiának nevelője volt; 1745–1752. tábori lelkész a Haller-ezredben, 1753-ban Szegeden hitszónok, 1754-ben Besztercén igazgató, 1754–1757. máramarosszigeti házfőnök; 1758/1759. Pesten, 1760-ban Szegeden, majd 1761–1765. ismét Pesten hitszónok. 1766-ban Nyitrán a kollégium építkezését vezette. 1767–1778. Bécsben, mint a magyar királyi testőrség lelkésze működött. 1779-ben 300 forint fizetéssel nyugalomba vonult Szentgyörgyre. 1784 február 26-án halt meg Pozsonyban. Anyanyelvén kívül jól tudott magyarul is. Több ájtatossági munkát adott ki névtelenül.

19. **Kaiser** (József) Amadé (a S. Sebastiano) 1714 május 2-án született Pesten. Előkelő, gazdag szülők gyermeke volt és kitűnő nevelésben részesült. Atyja, a hécsi származású Kaiser Sebestyén, császári tanácsos, sóhivatali főfelügyelő, a pesti piaristák lelkes pártfogója, anyja, Properger Erzsébet, gazdag pesti polgárleány. 1731 szeptember 30-án lépett be a rend privigyei noviciátusába, 1733/34-ben Pesten a principistákat és parvistákat tanította és velük színdarabot adatott elő: *In securitate non praevidendum.* (*Lucillus viri nobilis de vita temporali nihil securus, aeternum moritur.*) A tanításon kívül rendkívüli buzgósággal foglalkozott a szegények és különösen a rabok lelki gondozásával. 1751 augusztus 15-én halt meg Szegeden.

20. **Borsos** (Ferenc) Dénes (a S. Ladislao rege) 1706 október 3-án született Mindszenten, Csongrádmegyében. Csak magyarul tudott. 1723 október 9-én öltözött be Privigyén. Az 1734/35-ik tanévben Pesten a retorikai és poétikai osztályt tanította. Br. Patachich Ádám kalocsai érsek tiszteletére színdarabot adott elő (*Contemptus dignitatis*), ezenkívül egy allegorikus szavalattal is szerepelt: *Reperit ab Amynta grex, sive genus humanum a Christo redemptum.* Sok helyen tanított. 1745/1746-ban nevelősködött is Fintán Desseffy Sámuel házában, 1747/1748-ban Máramarosszigeten a Festetics-ezred tábori lelkésze volt. 1751 szeptember 16-án hunyt el Kecskeméten.

21. **Br. Cörver** (Antal) Elek (a S. Maria Magdalena) 1714 május 19-én született Tornán, Torna megyében. Atyja br. Cörver Ferenc Donát hambachi (a speyer püspökségben) származású katonatiszt volt, a Cusani ezred «őstrázsamestere», anyja Pető Mária Magdolna grófnő, sztrópkói származású. Tanulmányait a nyitrai konviktusban és gimnáziumban végezte: 1731 szeptember 30-án lépett be a privigyei noviciátusba Miklós öccsével (a rendben Nep. János a Matre Dei) és br. Révay Jánossal együtt. 1734. 35-ben Pesten a a syntaxis és grammatika osztályát tanította és gr. Esterházy Ferenc tiszteletére előadatta a *Victor incudis et mallei Adamas Leonidas* című színdarabot. Néhány évi tanítás után Rómába küldték bölcséleti tanulmányokra. Itt ismerkedett meg Newton, Leibnitz műveivel, Wolf Keresztély és Corsini eklektikus rendszerével. Igyekezett a modernebb szellemű bölcséletet hazánkban is

meghonosítani és rendfőnöke engedélyével 1743-ban Pesten megkezdte, egyelőre csak a rendi növendékekkel és néhány világi tanulóval a filozófia tanítását. A tanfolyam vizsgálatai és vitatkozásai igen nagy feltűnést keltettek és népszerűvé tették az eklektikus bölcseletet. A földrajzot is igyekezett bevonni a tanítás körébe (*Academia geographica*, Budae, 1746.), kiadta Chelucci Pál római piarista számtani kézikönyvét is. Úttörő munkájának korai halála vetett véget; 1747 június 4-én hunyt el Nyitrán.

22. **Br. Cörver** (Miklós) Nep. János (a Matre Dei), az előbbinek testvéröccse, 1715 szeptember 16-án született Tornán. Mint említettük, 1731 szeptember 30-án bátyjával együtt belépett a privigyei noviciátusba. Vele együtt tanított Pesten s a principisták és parvisták osztályával előadatott egy «*Leander optimam partem elegit*» című darabot Grassalkovics Antal királyi személynök tiszteletére, 1737–1740. Rómában filozófiát, teológiát és egyházjogot hallgatott, 1740–1742. Nápolyban filozófiát és matézist tanított, 1742–1744. Rómában jogot tanult, 1746–1748. gr. Erdődy Kristóf kíséretében nagy tanulmányutat tett Német- és Franciaországban, Belgiumban. Megfordult XV. Lajos és Nagy Frigyes udvarában, hosszabb időt töltött a hesseni választó fejedeleme mellett, 1748/1749-ben Nyitrán, mint a konviktus igazgatója és az egyházjog tanára működött, 1751–1756. Bécsben a rend ügyvivője volt; ő eszközölte ki a pesti bölcseleti tanfolyam királyi megerősítését és a Glöckelsberg-palota megvásárlása s a vétel jóváhagyása ügyében támadt nehézségeket is ő háritotta el. Rendfőnöksége alatt (1757–1760.) kezdte meg 1758-ban a belvárosi templommal párhuzamos kétemeletes szárny építését, melyet házfőnöksége idejében (1760–1766) fejezett be 1762-ben. Mint rendfőnök 1757-ben korszakalkotó tanulmányi szabályzatot (*Methodus instituendae juventutis apud Scholas Pias*) bocsátott ki, melyben nyomatékosan ajánlotta a magyar nyelv és az aritmetika tanítását az összes osztályokban és szorgalmazta a görög nyelv, a földrajz és történet oktatását, 1769-től betegeskedése miatt Bécsben tartózkodott. Itt adta ki *Politique chrétienne: l'usage des jeunes princes et de la noblesse* című munkáját 1770-ben, 1773 augusztus 12-én halt meg Bécsben.

23. **Skultéty** (András) Sámuel (a S. Andrea Apostolo) Porubán született, megkereszteltetett 1705 január 25-én Bajmócon. A retorikai osztály elvégzése után lépett be a privigyei noviciátusba 1725 szeptember 27-én. Tótul és magyarul beszélt, 1735–36-ban Pesten a retorikai és poétikai osztályt tanította. Havonként deklamációt rendezett tanítványjaival, novemberben prózai és verses panegyrist szavaltatott Szent Katalin tiszteletére, ezenkívül az év folyamán a következő darabokat hozta színre: *Perniciosa auri fames*, — *Coronata clementia in Davide rege*, — *Ars amoris divini in creaturas*, — *Nobile connubium Cyri cum Aspasia*. Több évig tanította Nagykárolyban a filozófiát, a győri püspöki szemináriumban pedig a teológiát. Évkönyveink dícsérettel említik buzgóságát is, melyet a kisszebeni (1742–1745.) és korponai (1745–1748.) rendházak igazgatásában tanúsított, 1755 február 22-én halt meg Privigyén.

24. **Lanczinger** (Gaspár) Ferenc (a S. Anna) 1715 január 4-én született Pesten. Német anyanyelvén kívül jól beszélt a magyar és a tót nyelvet is, 1731 szeptember 30-án lépett be a rend korponai noviciátusába, 1735–36-ban Pesten tanította a principisták és parvisták osztályát és tanítványjaival br.

Patatics Ádám kalocsai érsek tiszteletére színdarabot adatott elő *«Paterna educatio Zenonis adversus gnatos suos»* cím alatt. Ezután élete végéig a hitszónoklat terén működött Szentgyörgyön, Nagykárolyban, Besztercén, Debrecenben, Pesten és Rónaszéken. 1792 április 28-án halt meg Nagykárolyban.

25. **Bobroviczky** (Sándor) Lázár (a S. Ignatio) 1796 december 3-án született Szobotist községben. Nemes származású volt, tót anyanyelvén kívül jól tudott magyarul is. Mint végzett fizikus lépett be rendünkbe 1728 október 6-án. 1736/37-ben Pesten a retorikát és poétikát tanította. A szokásos Katalin-napi beszéden és verses deklamációin kívül három darabot hozott színre: *Luctus in gaudia versus.* — *Rebus in adversis patientia Socratis philosophi.* — *De Plantiano.* 1745 november 10-től 1748 augusztus 29-ig mint pesti rendház és gimnázium igazgatója működött. Igazgatósága idején kezdődött pesti iskolánk fölemelkedése. A tanulók száma erősen megnövekedett, közöttük igen sok volt az előkelő nemes és több főnemesi családból való fiú. 1743-ban br. Cörver Elek buzgóságából megnyílt az egyelőre még csak magánjellegű bölcsészeti tanfolyam is. Nagy gondossággal és körültekintéssel foglalkozott a megnövekedett létszámú ház anyagi ügyeinek intézésével. A régi színházat négy tanári lakásnak alakíttatta át és ügyesen vezette a ház gazdaságát. Betegeskedése miatt nyugalmasabb munkakört szántak neki és Veszprémbe helyezték házfőnöknek, de csak egy évig vihette hivatalát. 1750 szeptember 11-én halt meg. Hamvai a veszprémi Szent Anna-kápolna sírholtjában nyugsznak.

26. **Rátay** (János) Egyed (a Sanctissima Trinitate) 1716 okt. 20-án született Szegeden. Atyja, Pál Németbródból, anyja Bécsből származott. Tudott németül és magyarul. 1730 november 5-én lépett be a rendbe Privigyén. 1736/37-ben Pesten a syntaxisták és grammatisták osztályában tanított és a királyi tábla tagjainak jelenlétében, Grassalkovics Antal személynöknek ajánlva, előadatta az *«Immoderatus furoris impetus»* c. színdarabot. 1741–1743. Pozsonyban a gróf Balassa-családnál nevelősködött, több évig tanított teológiát Debrecenben, Nyitrán és Veszprémbe, 1754–1757. a besztercei, 1760–1766. a szegedi. 1766–1771. a pesti rendházat igazgatta. Egyike volt a rend legkiválóbb tagjainak, kiről évkönyveink legnagyobb elismeréssel emlékeznek meg. 1771 május 4-én halt meg Pesten.

27. **Schwarczl** (Ferenc) Károly (a S. Juda Thaddaeo). Schwarczl János Tirolból beköltözött selmeczi polgár fia. 1714 október 4-én született. Németül, tótul és magyarul tudott. 1734 október 17-én lépett be a rendbe. 1736/37-ben Pesten tanított a syntaxisták és parvisták osztályában. Tanítványaival színdarabot adatott elő, de a darab címe nincs feljegyezve. A következő évben ugyancsak a syntaxist tanítja, 1741/42-ben ismét Pesten a principiát és parvát. 1742-ben Magyaróvára küldik, de egy év múltán visszahelyezik Pestre, ahol (1743/44) még egy évig tanítja a principistákat. 1758 március 12-én halt meg Mármaroszigeten.

28. **Tapolesányi** (Pál) Gergely (a S. Ladislao) 1713 január 15-én született Tavarnokon, Nyitra megyében. Atyja, Tapolesányi Miklós, gr. Forgács Simon jószágigazgatója, anyja, Fitoss Erzsébet. Nyitrán a piarista gimnáziumban végezte tanulmányait és 1728 október 6-án lépett be a rendbe. 1737/38-ban Pesten a retorikát és poétikát tanította és a Katalin-napi deklamáción kívül

farsangkor és júniusban szindarabot adatott elő. Ez utóbbi 2500 sorbói állott. A következő évben a retorika tanárának neve nincs bejegyezve, de más rendi jegyzékek szerint ekkor Pesten tanított és valószínűleg ő volt ezen osztály tanára. 1739–1741. Nagykárolyban a filozófia tanára, 1741–1743. Debrecenben hitszónok.

Gr. Károlyi Sándor, a nagykárolyi ház alapítója 1743 szeptember 8-án halt meg az erdődi várban. Károlyi Ferenc gróf kívánságára koporsóba tételekor Tapolcsányi mondott megindító gyászbeszédet, mely nyomtatásban is megjelent. Tapolcsányi e beszéd címlapján magát *Isten Szent Anyjának Neve alatt vitézkedő áhítatosság Oskolájábéli alázatos szerzetesnek* mondja. A holttestet csak a következő év június 22-én helyezték örök nyugalomra a kaplonyi sírholtban az előző századokban szokásos szertartásokkal, olyan pompával, amilyent később már aligha fejtettek ki. Gr. Károlyi Ferenc a temetésre Kelemen Didák minoritát hívta meg szónoknak, de Kelemen 1744 április 28-án meghalt és így másról kellett gondoskodni. Kácsor Keresztély nagykárolyi házfőnök Orlics Dániel szegedi házfőnököt és Tapolcsányit ajánlotta, aki az ősz óta már Nyitrán tanította a teológiát. A gróf Tapolcsányit választotta, mert szónoki képességeit már ismerte a szeptemberben Erdődön mondott beszédből. Tapolcsányi elfogadta a megbízást, bár nehéz feladattal állott szemben, mert most már másodszer kellett szónokolnia ugyanazon tárgyról, részben ugyanazon közönség előtt, melynek kényes ízlését ismerte, azért Debrecenbe kéredzett, hogy ott nyugodtan készülhessen. A beszédnek nagy volt a hatása, de ez már nem jelent meg nyomtatásban.¹

Tapolcsányi 1744–1747. Debrecenben tanítja teológiára a rendi növendékeket, 1747–1754. ugyanott házfőnök. Újabb megtisztelő megbizatással tüntetik ki: gr. Forgách Pál a nagyváradi püspök az újjáépített székesegyház felszentelésére hívja meg szónoknak. Itt is nagy sikert arat. Rendje két ízben küldte Rómába (1748 és 1754) képviselőjéül a római egyetemes káptalanra, ahol egyházi tudásával tünt fel, sőt XIV. Benedek pápa is kikérte tanácsát a magyarországi vegyesházassági kérdések ügyében. 1754-ben a szegedi rendház vezetését bizta rá br. Cörver János rendfőnök. kinek 1760-ban utóda lett a rendfőnökségben. Ez állásában döntő hatást gyakorolt a tanulmányi rendszer reformjára. 1764-ban aratta harmadik nagy szónoki sikerét, mikor december 30-án gr. Esterházy Imre nyitrai püspök temetésén mondott gyászbeszédet. 1766–1767. ismét szegedi rektor volt, majd nyugalomba vonult. Megírta *Kalazanti Szent József életrajzát* is azzal a szép magyarsággal, mely szónoklatait is jellemzi. (Megjelent Kalocsán 1772-ben a piaristák nyomdájában.) 1773 október 8-án halt meg Szegeden.

Tapolcsányi Gergely volt a XVIII. század legnagyobb rendfőnöke, kinek szerencsés kormányzata alatt érte el a rend népszerűségének tetőfokát: 1760–1766. négy új iskolánk keletkezett: a szempei, a tatai, kalocsai és a nagykanizsai.

29. **Graff** (Mihály) Damján (a S. Maria Magdalena), nemes Graff Ádám tisztartó és Schaller Magdolna fia, 1710 november 5-én született Fraknón.

¹ *Éble Gábor* szerint a temetésen mondott verses búcsúztató szerzője is valószínűleg Tapolcsányi Gergely volt. (Gr. Károlyi Sándor Búcsúztatója. Bp. 1888).

A retorikai osztály elvégzése után 1728 október 6-án lépett be a privigyei noviciátusba. Anyanyelve német volt, de jól tudott magyarul is. Az 1737/38-ik tanévben Pesten tanított a syntaxisták és grammatisták osztályában és tanítványaival nagy sikerrel adatta elő *«Epaminondas»* c. színdarabját a királyi tábla bírának jelenlétében. Kiváló hitszónok volt s ezen minőségben Máramarosszigeten, Nagykárolyban, Szegeden és Debrecenben működött, 1745/46-ban a rónaszéki plébániát adminisztrálta. 1746–1750. a gr. Erdődy-családnál, a következő évben pedig Debrecenben gr. Deville tábornok fia mellett nevelősködött. 1752–1757. a Serbelloni-ezredben teljesített táborigyelmeztetői szolgálatot. 1767 április 28-án halt meg Máramarosszigeten.

30. **Lenhardt** (József) Bernát (a *Passione Domini*) 1716 október 20-án született Münzben, Brabant egyik falujában. Nemes származású volt; atyja katonatiszt lehetett, mert a felvételére vonatkozó bejegyzés szerint a Hermstein-ezred táborigyelmeztetője keresztelte meg. 1734 október 17-én lépett be a privigyei noviciátusba. Beszélt németül, magyarul és tótul. Az 1737/38. tanévben Pesten a principisták és parvisták osztályát tanította. Egy vidám darabot (*actionem gratiosam*) adatott elő nagy közönség jelenlétében, *de nem ajánlotta egyik patronusuknak sem, nehogy a többieket megsértse*. Még több helyen eredményesen és nagy buzgósággal tanított, majd Nyitrán elbetegedett. Jobbkarját szörnyű fekélyek sorvasztották. Házfőnöke a Kossut nevű faluban lakó csodadoktorhoz vitte, de az óhajtott gyógyulás nem következett el és 1744 október 25-én meghalt. A kossuti templomban temették el.

31. **Rákóczy** (Mihály) Miklós (a S. Joanne Nep.), Rákóczy Menyhért hontmegyei táblabíró és Borsiczky Zsuzsanna fia, 1711 szeptember 11-én született Nénye faluban. 1730 november 5-én lépett be a rendbe Korponán. Tudott magyarul és tótul. 1738/39-ben Pesten a syntaxisták és grammatisták osztályában tanított. 1748–50. a tokaji, 1757–1760. a kecskeméti házigazgatta. Meghalt Kecskeméten 1781 június 28-án.

32. **Lorber** (János) Miksa (a S. Barbara) 1721 június 4-én született Pesten. Atyja, János, Ausztriából költözött Pestre. Pesti iskolánkban végezte el a retorikát és 1736 október 21-én belépett a rendbe. Beszélt németül és magyarul. Tanult és tehetséges ember volt, de sehol sem volt nyugta. 1768-ban Rastadtban, 1769-ben Wallersteinben, 1770-ben Bécsben működött az ottani piaristaházakban, majd 1771-ben elhagyta a rendet és világi pappá lett.

33. **Nozdroviczky** (András) Szeverin (a S. Angelo Custode), Nozdroviczky László trencsénmegyei táblabíró és Borsiczky Katalin fia, Kamenicsában született és megkereszteltetett Boleszón 1712 november 24-én. Mint végzett retor lépett be a rendbe 1729 október 28-án. Tudott tótul, németül és magyarul. 1739/40-ben Pesten a retorikai és poétikai osztályt tanította és egy *«Imperium Mortis»* című darabot adatott elő, melynek valószínűleg a pestis volt a tárgya. Magasabb kiképzésben részesült és kiváló eredménnyel tanította a bölcsészetet Privigyén, Kecskeméten és a győri püspöki szemináriumban (1742—44), azután a teológiát Debrecenben, a veszprémi püspöki szemináriumban és Nyitrán. 1782 november 9-én halt meg Privigyén.

34. **Bernáczky** (József) Ambrus (a S. Josepho) 1714 június 27-én született Magyaróvárott. Atyja Csehországból költözött hazánkba és Mosonmegye

főadószedője lett, anyja, Vér Mária, mosoni születésű volt. Pozsonyszentgyörgyön lépett be a rendbe 1732 szeptember 29-én. Magyarul és németül beszélt. Az 1739/40. és 1740/41. tanévekben Pesten a syntaxisták és grammatisták osztályát tanította, a következő évben pedig mint konvikтусi felügyelő működött. 1743/44-ben ismét a gimnáziumban találjuk : a principia és parva osztályában tanít. Ezután még több vidéki iskolánkban működik, majd 1749-től csak hitszónoklattal és lelkipásztorkodással foglalkozott. Utoljára 1761-ben találkozunk nevével, ekkor a máramarosszigeti ház tagja és a bocskói plébániát adminisztrálja. Valószínűleg ebben az évben halt meg.

35. **Emerich** (Konrád) Vince (a S. Georgio) 1720 február 16-án született Szegeden, ahol atyja, a koblenzi származású nemes Emerich Frigyes postamester volt. 1736 október 21-én öltözött be a privigyei noviciátusban. Tudott németül és magyarul. Két ízben tanított Pesten : 1739–1741. a principia és parva, 1748/49-ben pedig a syntaxis és grammatika osztályában. 1759 március 27-én halt meg Nyitrán.

1727-től 1740-ig az igazgatók és tanárok a következő időrendben működtek iskolánkban :

1727/28. **Haul** Venantius igazgató : Desericzky Ince a retorika és poézis. Simonyi Alajos a syntaxis és grammatika. Mosel Miksa a principia és parva tanára.

1728/29. **Geiger** Márton igazgató : Pécsi Domonkos a retorika és poézis. Molnár Máté a syntaxis és grammatika, Mutz Sebestyén a principia és parva tanára.

1729/30. **Geiger** Márton igazgató : Pécsi Domonkos a retorika és poézis, Roth Valerián a syntaxis és grammatika. Kácsor Keresztély a principia és parva tanára.

1730/31. **Demka** Gáspár igazgató : Nemesényi Adolf a retorika és poézis. Zsidanics Joachim a syntaxis és grammatika, Viceman Bernardin a principia és parva tanára.

1731/32. **Demka** Gáspár igazgató : Grum Paulin a retorika és poézis. Zsigmondovics Lipót a syntaxis és grammatika. Englmann Marcell a principia és parva tanára.

1732/33. **Demka** Gáspár igazgató : Hranák Tamás a retorika és poézis. Englmann Marcell a syntaxis és grammatika, Ostertag Benedek a principia és parva tanára.

1733/34. **Mosel** Miksa igazgató : Parlay Lőrinc a retorika és poézis tanára 1734 március 24-ig, amikor az osztályt Molnár Máté, a syntaxis és grammatika tanára veszi át, viszont ugyanekkor a syntaxist és grammatikát Liedl Hippolit : Kayser Amadé a principia és parva tanára.

1734/35. **Mosel** Miksa igazgató : Borsos Dénes a retorika és poézis tanára, br. Cörver Elek a syntaxis és grammatika, br. Cörver János a principia tanára.

1735/36. **Mosel** Miksa igazgató 1735 december 13-án bekövetkezett haláláig : utódja Pogadl Flórián : Skultéty Sámuel a retorika és poézis, Liedl Hippolit a syntaxis és grammatika, Lanczinger Ferenc a principia tanára.

1736/37. **Pogadl** Flórián igazgató : Bobrovniczky Lázár a retorika és

poézis, Rátay Egved a syntaxis és grammatika, Schwarczl Károly a principia és parva tanára.

1737/38. **Pogadl Flórián** igazgató: Tapolesányi Gergely a retorika és poézis, Graff Damján a syntaxis és grammatika, Lenhardt Bernát a principia és parva tanára.

1738/39. **Pogadl Flórián** igazgató 1739 május 24-én történt haláláig. Utódja Torma (Krenn) Péter; a retorika és poézis tanárának neve nincs bejegyezve, de valószínűleg Tapolesányi Gergely tanította; Rákóczy Miklós a syntaxis és grammatika, Lorber Miksa a principia és parva tanára.

1739/40. **Torma (Krenn) Péter**; Nozdroviczky Szeverin a retorika és poézis, Bernaczky Ambrus a syntaxis és grammatika. Emerich Vince a principia és parva tanára.

Haul Venantius, Grum Paulin, Simonyi Alajos, Pogadl Flórián és Torma (Krenn) Péter életrajzi adatait iskolánk 1934. évi Értesítőjében közöltük.

Repertorium. Series juventutis studiosae gymnasii Pestiensis S. P. 1717—1765. (Kézirat a budapesti k. r. gimnázium levéltárában.) — Historia domus Pestiensis S. P. (Kézirat a k. r. központi levéltárban.) — Kácsor Keresztély: Viri doctrina illustres provinciae S. P. Hungariae. Annales provinciae S. P. Hungariae 1766—1784. — Admissio novitiorum, professiones. Rullae. — Dományi Márk: Superiores provinciae S. P. Hungariae. — Suffragia mortuorum S. P. (Kéziratok a k. r. központi levéltárban.) — Takáts Sándor: A budapesti piarista kollégium története. (1895.) — Prónai Antal: A piaristák színjátéka Pesten a XVIII. században. (1897.) — A kegyesrendiek magyarországi iskoláiban 1670—1778. előadott drámák jegyzéke (Irodalomtörténeli Közlemények. 1915.) — Friedreich Endre: Kácsor Keresztély emlékezete. (1909.) — Juhász Vince: Desericzky Ince élete és művei. (Magyaróvár, 1911.)

II. ISKOLÁNK AZ 1936/37. ISKOLAI ÉVBEN.

1. Az iskolai munka menete. Alakuló értekezletünket 1936 szeptember 3-án tartottuk: szeptember 4-én és 5-én voltak a javító-, magán- és különbözeti vizsgálatok. A tanulókat június 26-án és 27-én, továbbá szeptember 5-én vettük fel. Az iskolai évet a szeptember 8-án tartott ünnepélyes Veni Sancte-val kezdtük meg: ugyanezen napon végeztük el az osztályrendezést és a törvényolvasást. A rendes tanítást szeptember 9-én kezdtük meg és a hivatalos szünetek kivételével 1937 június 6-ig folytattuk. Az összefoglalásokat a VIII. osztályban május 10—14-ig, az I—VII. osztályokban pedig június 8—12-ig tartottuk meg. Magánvizsgálat két ízben volt: szeptember és május—június hónapokban; elnökük mindkét alkalommal dr. Jászai Rezső kat. főigazgató volt. Az iskolai évet június 20-án fejeztük be ünnepélyes Te Deum-mal.

2. Változások a tanári testületben. A magyar kegyestanítórend főnöke 1936 június 17-én kelt 691/1937. sz. rendeletével tanári karunk tagjai közül Kövesi Lajost és Pesovár Ambrus c. igazgatót megrendült egészségi állapo-

tukra való tekintettel határozatlan időre szabadságolta, Hadnagy Tibor világi rendes tanárt pedig a rend váci gimnáziumába helyezte át.

Kövesi Lajos összesen 16 esztendő telt el iskolánkban. Mikor az 1920. 21. iskolai évre Budapestre került, már hosszú tanári mult, sok pedagógiai tapasztalat és sok siker állott mögötte; nem csoda tehát, hogy új állomásán is hamarosan meg tudta nyerni a szülők és tanulók osztatlan szeretetét és bizalmát. Szívvel-lélekkel tanár volt és lelkes tárgyszeretetével, szelidségével és kifogyhatatlan türelmével nagy mértékben megkönnyítette diákjainak feladatát. Különösen a magyar fogalmazást tanította nagy odaadással és buzgósággal. Ezen a téren figyelemreméltó irodalmi munkásságot is fejtett ki. Mivel egész lelkét belevitte a tanításba, munkáját általában szép siker koronázta. Legszebb jutalma azonban diákjainak hálás és ragaszkodó szeretete volt. Szívvel kívánjuk neki, hogy minél előbb gyógyultán térjen vissza sorainkba és ragaszkodó diákjai közé.

Pesovár Ambrus szintén meglehetősen nagy ideig, tíz esztendeig működött iskolánkban. Mint tanár és mint kolléga egyaránt a legszeretreméltóbb emberek közé tartozott. Diákjai éltek-haltak érte, mert ösztönszerűen megéreztek benne a jó embert, aki mindenkinek csak javát és előrehaladását kívánja; mihamar rájöttek, hogy enyhésege nem a tárgyával nem törődő rossz tanár tunyaságából, hanem ellenkezőleg a diákjai sorsát állandóan szíven viselő lelkes tanár emberséges érzéséből fakad. Ezért általában nem éltek vissza a helyzettel és szerető tanáruk jóságát fegyelmezett viselkedéssel s még inkább hálás ragaszkodással igyekeztek viszonzni. Népszerűségét mutatta az a mély és őszinte részvétel, melyet hirtelen halálának híre volt diákjai körében keltett.

Hadnagy Tibor úgyszólván szemünk láttára serdült kisdíákiból alapos tudású és kifogástalan módszerességu tanárrá s az alatt a négy év alatt, melyet intézetünkben töltött, teljes mértékben beváltotta egykori tanárainak hozzája fűzött reményeit. Kötelességét mindig híven és teljes odaadással végezte s ezért kartársai és diákjai szívében egyaránt a legjobb emléket hagyta maga után. Szeretettel kívánjuk neki, hogy új állomásán hasonló sikerek kísérjék működését.

Az eltávozott tanárok helyét Faludi Bélával (Vác), Hardi Istvánnal (Kalazantinum) és Merva Vilmos világi helyettes tanárral töltötte be (Kecskemét). Mivel az új tanterv értelmében megnövekedett testnevelési órákat két testnevelési tanárunk nem tudta ellátni, az intézet óraadó tanári minőségben alkalmazta Szilágyi Géza okleveles testnevelési tanárt, a Testnevelési Főiskola adjunktusát.

3. Rendi gyakorlati tanárképzés. A gyakorlati tanárképzést rendi tanárjelöltjeinkkel teljesen az 1920. évi állami Szabályzat és Utasítás szerint végeztük. Pedagógiai vezető a gimnázium igazgatója volt, vezető tanárokkul pedig Agárdy Gyula, dr. Bátor József, Bozi Ferenc, Faludi Béla, dr. Ferenczi Zoltán, Hardi István, dr. Para Imre, Vézner Károly és Wagner Lajos tanárokat nevezte ki a rendfőnök. A tanárképző tagjai voltak:

Hesz Ödön, szaktárgyai a mennyiségtan és természettan, beosztva mennyiségtanból az I. A., természettanból a VII. B. osztályba.

Dr. Gajtkó István, szaktárgyai a magyar és latin nyelv, beosztva magyarból a VII. A., latinból az V. A. osztályba.

Horváth Ambrus, szaktárgyai a történelem és latin nyelv, beosztva történelemből a VI. A., latinból az V. A. osztályba.

Dr. Zsidi János, szaktárgyai a magyar és latin nyelv, beosztva magyarból a VI. B., latinból a III. A. osztályba.

Steixner István, szaktárgyai a francia és latin nyelv, beosztva franciából az V. B., latinból az V. A. osztályba.

Maklári Lajos, szaktárgyai a földrajz és természetrajz, beosztva földrajzból az I. A., természetrajzból az V. B. osztályba.

Szikrai Ferenc, szaktárgyai a magyar és latin nyelv, beosztva magyarból a VII. A., latinból az V. A. osztályba.

Greff Géza, szaktárgyai a mennyiségtan és természettan, beosztva mennyiségtanból a IV. B., természettanból a VII. A. osztályba.

Fazekas József, szaktárgyai a földrajz és természetrajz, beosztva földrajzból a II. B., természetrajzból az V. B. osztályba.

Taróczky Antal, szaktárgyai a mennyiségtan és természettan, beosztva mennyiségtanból az I. A., természettanból a VII. B. osztályba.

Botár Csaba Imre, szaktárgyai a földrajz és természetrajz, beosztva földrajzból a II. B., természetrajzból az V. B. osztályba.

Reisz György, szaktárgyai a latin és német nyelv, beosztva latinból a III. A., németből a IV. A. osztályba.

4. Tanári értekezletek. Értekezleteinket az előírt módon és időben tartottuk meg. Az első félévi módszeres értekezleten az igazgató ismertette az 1934 : XI. és az 1935 : VI. t.-c. végrehajtási utasításait ; a második félévin pedig dr. Ferenczi Zoltán és Hardi István tanárok értekeztek «Az óravázlatok készítése», illetve «A kezdő modern nyelvi tanítás problémái» címmel.

5. Vallásérkölesi nevelés. Iskolai nevelő munkánkat szerzetesi művoltunk mellett elsősorban az 1934. évi XI. t.-c. irányította, mint amely minden elődjénél nagyobb nyomattal és következetességgel sürgeti, hogy a középiskola valóban nevelő iskola legyen. Nevelje a tanulónak ne csak testét, hanem lelkét is, ne csak értelmét, hanem akaratát is : szóval nevelje benne az egész embert. Ezt a nevelői feladatot nyomatékozza többek közt az osztályfőnöki óra is, melyet az új tanterv az első után a második osztályra is kötelezően előírt. Az osztályfőnöki órák rendszeresítése azonban távolról sem akarja azt jelenteni, hogy ezentúl csak az osztályfőnöknek és annak is csak az osztályfőnöki óra keretében szabad nevelnie. Hiszen a nevelésnek ilyen szűk korlátok közé való szorítása megcsúfolása volna a nevelő iskola fogalmának és kijátszása a magas eszményekhez igazodó, tehát a nevelést elsőrangú feladatának valló szerzetesi hivatásnak. Az osztályfőnöki óra, főleg alsó fokon, kisebb tanulóknál mindenesetre gyümölcsöző alkalom lehet az Utasításokban megjelölt gyakorlati kérdések és erkölcsi problémák megbeszélésére, de kizárólagosnak korántsem mondható. Az iskola vagy az osztály életében felmerülő konkrét esetek részletes megbeszélése és megbíralása vagy a hét eseményeinek számbavétele és erkölcsi mérlegelése éppen olyan szemnyitogató és lélektágító lehet, mint a rendszeres osztályfőnöki óra. Ez a megfontolás vezetett bennünket arra.

hogy az I. és II. osztályban a hivatalos Utasítások figyelembevételével megtartott osztályfőnöki órákon kívül a többi osztályban is megtartsuk a már régebben rendszeresített és határozott időhöz nem kötött alkalmoszerű negyedórás-húszperces osztályfőnöki megbeszéléseket. A megbeszélések tárgyát rendszerint az osztály életében felmerült különböző mozzanatok szolgáltatták. Hatásukat az Utasításokhoz igazodó hivatalos osztályfőnöki órákhoz képest éppen alkalmoszerűségük és életteljességük biztosította.

A középiskolai nevelő munka egészen sajátos jellegű. Nem egyszerűen szoktatás a jóra ; nem pusztán a szabályok és rendelkezések megtartásán való örökös ; nem is csupán tanácsadás, jutalmazás és büntetés. Ezek is előkerülnek benne és olykor haszonnal is alkalmaztatnak, de sem magukban, sem összességükben nem teszik a középiskolai nevelést. A középiskolai nevelés sokkal több náluk : a lélek magasabb szempontú művelése értékállóknak bizonyult kultúrjavak elsajátíttatásával és azzal a diszkrét nevelői ráhatással, mely minden pedagógiai tevékenységnek koronája. A középiskola egyaránt nevel oktatással, szoktatással és példaadással. De a szerzetes iskola nem állhat meg itten ; neki magasabbrendű céljai is vannak. Nevezetesen minden rendelkezésére álló eszközzel iparkodik belenevelni növendékeit a természetfölötti világ rendjébe. Amint természetesnek tartjuk, hogy levegő nélkül nem tudunk élni, szintazonképpen természetesnek kell találnunk azt is, hogy egész létünk bele van ágyazva Istenbe. Az apostol szava szerint : «Őbenne élünk, mozgunk és vagyunk». Ő a kezdet és a vég ; életünk belőle szakad ki és beléje torkollik. A szerzetesi iskolának tehát egész berendezésével a természetfölöttiség légkörét kell árasztania s meg kell éreztetnie, hogy Isten nélkül nincsen emberhez méltó életcél, nincsen boldogság és megelégedés. De ugyanúgy meg kell éreztetnie azt is, hogy Isten nélkül nincsen igazi erkölcs sem, mert az erkölcsiség elsősorban, ha nem kizárólag, a vallás talajából szívja éltető erőit. És ezt nemcsak a vallástani órákon és nemcsak a hittanárnak kell éreztetnie, hanem minden tanárnak minden órán. Hiszen a szerzetesi iskolának éppen abban kell többnek és különbnek lenni a világi iskolánál, hogy minden életmegnyilvánulását a természetfölöttiség hitével és tudatával lelkesíti át.

E cél lehető megközelítésére a magánájtatosság sürgetése mellett állandóan nagy gondot fordítottunk a kollektív vallásos nevelés eszközeire. Főbb mozzanatai ezek voltak : ősszel a fűtési idő beálltaig és tavasszal április második felétől kezdve mindennap közös szentmisét hallgattak tanulóink, a tanév többi részében pedig önként mentek a kápolnába s hallgattak szentmisét vagy mondtak el legalább egy Ave Mariát. A magabamélyedés elősegítésére az idén is megtartottuk azt a szokást, hogy a hét két napján, szerdán és pénteken egészen csendben, tehát orgonaszó és ének nélkül vettünk részt a szentmisén. A Boldogságos Szűz iránti tisztelet fokozására az októberi és májusi szentmiséken együttesen imádkoztuk a szentolvasót. Vasár- és ünnepnapokon rendszerint külön hallgatott misét és szentbeszédet az alsó- és felsőosztályos ifjúság. Kötelező módon együttesen négyezer gyóntak tanulóink. Évről-évre gyarapodik azonban azoknak a diákjainknak száma, akik a szorosán előírt kötelességen messze túlmenőleg vasárnaponként, sőt akárhányan naponként járultak az Úr szent asztalához. Ebben a tekintetben különben igen építőleg hat a

kápolnánkat mindig nagyobb számban látogató szülők és volt diákok jó példája. A húsvéti lelkigyakorlatokat március 11—14. napjain tartottuk meg. Vezetők voltak az alsó osztályosoknál Ohamcht Nándor, a felsősztályosoknál pedig dr. Ferenczi Zoltán.

Az ifjúság lelki gondozásában ez évben is hathatós segítségünkre voltak dr. Tomek Vince házfőnök, Zimányi Gyula kalazantinumi igazgató és Mátrai János rendi központi pénztáros urak. Áldozatos munkájukat ez úton is hálásan köszönjük.

A katolikus öntudat s egyben a vallásos és rendi iskolai szellem erősítésére szolgáltak a következő alkalmak :

Október 4-én részt vettünk a katolikus nagygyűléssel kapcsolatos eucharisztikus körmeneten.

Október 5-én jelen voltunk a nagyérdemű XI. Ince pápa budai szobrának leleplezésén.

Október 18-án missziós vasárnapot tartottunk. A szentbeszédet Bozi Ferenc és Hardi István mondták.

Október 25-én, Krisztus Király ünnepén dr. Éder-Szászy László és Faludi Béla méltatták a nap jelentőségét.

November 5-én ünnepet ültünk Szent Imre hercegnek, a magyar ifjúság lilimos védőszentjének tiszteletére. Az ünnepi beszédet Jochs József mondta.

November 22-én Szentatyánk pártfogásának ünnepén az igazgató hívta fel a tanulók figyelmét a nap jelentőségére.

Május 23-án dr. Éder-Szászy László az egész ifjúság előtt felolvasta a magyar püspöki karnak az eucharisztikus szent év megnyitása alkalmából kiadott közös pásztorlevelét. Ugyanő már előzőleg, január 31-én és március 7-én külön prédikációkban felhívta a tanulók figyelmét a készülő nagy eseményre.

A vallásos érzés mellett nagy gondot fordítottunk arra is, hogy tanítványaink lelkében minél jobban elmélyítsük a szociális érzést. Ezért a kápolnában elhangzott szentbeszédekben és az osztályfőnöki megbeszéléseken újra meg újra lelkükre kötöttük az egymás iránt tartozó kölcsönös megbecsülést, egymás kölcsönös segítségét s a mások ügyes-bajos dolgai iránt való szerető és megértő érdeklődést. Különösen nagy nyomatékkal hangsúlyoztuk előttük a közért való önzetlen munkálkodás és a szegényeken, elesetteken való készséges segítség parancsoló szükségességét. Hogy szavunk nem volt a pusztában kiáltónak szava, arra beszédes bizonyosság, hogy az egyik osztály tanulói osztályfőnökük buzdítására egész ládára való karácsonyi szeretetadományt gyűjtöttek össze egy tőlük teljesen idegen kis falu szegény gyermekei számára.

6. Kegyeletes megemlékezések. A piarista nevelés sajátos céljának, a kegyeletes lelkületnek szítására különösebben ezek az alkalmak szolgáltak :

Október 4-én, dr. Sebes Ferenc rendfőnök úr nevenapján szentmisét hallgatott az ifjúság.

Október 17-én megemlékeztünk a finn-ugor rokonságról.

November 2-án, Halottak napján ünnepélyes gyászmise után megkoszorúztuk hős diákjaink emlékművét és tisztelgő menetben elvonultunk előtte. Ugyanezen napon felkerestük iskolánk elhunyt tanárainak és nagy

tanítványunknak, Vörösmarty Mihálynak sírját s ott virággal és imádsággal áldoztunk emléküknék.

December 10-én kegyelettel idéztük fel a limanovai hős huszárok emlékét, akik testökkel fogták fel a hazájukat fenyegető ellenséges áradatot.

December 12-én a nagy lengyel király, Báthory István emlékének áldoztunk. Az ünnep jelentőségét az igazgató méltatta.

Ugyanezen a napon énekkarunk és cserkészcsapatunk részt vett a világháborúban elesett középiskolai tanárok hősi emlékművének leleplezésén és fegyelmezett viselkedésével jelentékenyen emelte az ünnep bensőségét.

Március 2-án a kegyestanítórend nagy jótevőjéért, Ferenc királyért mondott rekviemen vett részt az ifjúság.

Március 29-én Pázmány Péter halálának 300-ik és Prohászka Ottokár elmúlásának 10-ik évfordulója alkalmából a magyar katolicizmus e két nagy vezéregyéniségének alakját állította az ifjúság lelki szemei elé szentbeszédében az igazgató.

Május 2-án külön ünneppel is hódoltunk Pázmány emlékének. Az ünnep keretében az igazgató és dr. Bátori József méltatta a nagy kardinális századokra szóló érdemeit.

Május első hetében a tanítási órákon és a kápolnában is hangsúlyozottan szóltunk az édesanya iránti szeretetről. Ebben a hónapban idéztük tanítványaink emlékébe a természetvédelem szükségességét is.

Május 29-én áhítatos hódolattal gondoltunk a világháború hősi halottaira. Az ünnepi beszédet Faludi Béla mondotta.

7. Hazafias nevelés, ünnepélyek. A piarista pedagógia mindig külön feladatának érezte a haza áldozatos szeretetére való nevelést. Régi hagyományainknak megfelelően ma is kiváló gondot fordítunk arra, hogy diákjaink ne csak istenfélő emberek, hanem egyúttal lelkes hazafiak is legyenek. A nemzeti érzés és gondolkodás kialakítására s mindarra, amit hazafias szellemű nevelésen értünk, elsősorban a nemzeti tárgyakat : a magyar nyelvet és irodalmat, a magyar történelmet és földrajzot használtuk fel, de a többi tárgy körében felmerült alkalmakat sem mulasztottuk el kiaknázni. A hazai magyarság életviszonyainak megismertetésén kívül rajta voltunk, hogy tanítványaink a hazán kívül élő magyarság életviszonyairól, törekvéseiről és vágyairól is képet nyerjenek. Ezért módot nyújtottunk nekik arra, hogy mindazt, amit a külföldi magyarokról folyóiratokban, ifjúsági lapokban olvastak, az osztályfőnöki órákon az osztályban is lemondják s rajta voltunk, hogy az önképzőkör témái közt is állandóan szerepeljen néhány irredenta kérdés. Hasonlóan igyekeztünk a magyar értékeknek (művészet, tudomány, irodalom, zene) a külföldön való elismertetését is számon tartani. A modern nyelvek és a világtörténelem tanításában összehasonlításokat tettünk a hazai és külföldi viszonyok közt.

A nemzeti szellem ápolására és a hazafias érzés erősítésére szolgáltak a következő megemlékezések és ünnepélyek is :

Október 6-án nemzeti vértanúink emlékét idéztük fel. Szentbeszédet mondott Barta István.

December 6-án a Kormányzó úr Ófőméltósága nevenapján szentmisén vettünk részt.

Február 27-én az ének- és zenekar rendezett hangversenyt ezzel a programmal :

1. Kacsóh : János xitéz-egyveleg. Előadja a zenekar.
2. Mozart : Ave verum.
Liszt : Ave Maria.
Kozáky : O beata Caecilia. Előadja az énekkar.
3. Delibes : Fantázia. Előadja a zenekar.
4. Bartók : Sonatina.
Zsolt : Őszi levelek.
Paganini : Étude No 13. Előadja bisztricei Bisztriczky Tibor hegedűművész, az intézet zenetanára.
5. Fucik : Florenci induló. Előadja a zenekar.
6. Adam : Si j'etais Roi. Előadja a zenekar.
7. Régi magyar nóták. Előadja az énekkar.
8. Strauss : Kék Duna-keringő. Előadja a zenekar.
9. Bárdos : Tábori dalok. Előadja az énekkar.
10. Bizet : Carmen. Előadja a zenekar.
11. Rákóczi-induló. Előadja a zenekar.

Március 15-én a következő műsorral rendeztünk hazafias ünnepélyt :

1. Hitvallás. Előadja az énekkar.
2. Kerner : Kossuth-nyitány. Előadja a zenekar.
3. Mécs L. : Borkóstolás. Szavalja Horváth Tivadar VII. B. oszt. tanuló.
4. Ünnepi beszédet mond Józsa Mihály VIII. B. oszt. tanuló. az Önképzőkör elnöke.
5. Petőfi : Nemzeti dal. Szavalja Major Tamás II. B. oszt. tanuló.
6. Magyar csárdások. Előadja a zenekar.
7. Himnusz. Énekli az énekkar.

Június 6-án tartottuk évváró ünnepünket ezzel a műsorral :

1. Suppé : Vig diákok. Előadja a zenekar.
2. Ady : Üzenet egykori iskolámba. Szavalja Horváth Tivadar VII. B. oszt. tanuló.
3. Az idén végzett növendékek nevében beszédet mond Józsa Mihály. az Önképzőkör elnöke.
4. Pitoni : Laudate Dominum. Előadja az énekkar.
5. A Diákszövetség nevében beszédet mond vitéz Sónyi Hugó gyalogsági tábornok, a magy. kir. honvédség főparancsnoka.
6. Bárdos : Három katonanóta. Előadja az énekkar.
7. Beszédet mond és az ifjúsági körök nyerteseinek a jutalmat kiosztja dr. Balanyi György, a gimnázium igazgatója.
8. Brahms : Magyar táncok. Előadja a zenekar.

8. **Oktatás.** Az oktatás munkáját a módszeres utasítások szellemében és a tantervi rendelkezéseknek megfelelően végeztük. Eredményét azonban sok tekintetben károsan befolyásolta az az örökös hullámlás és bizonytalanság,

mely a forradalmak kora óta olyan szembetűnően rányomta bélyegét a magyar középiskola életére. Az 1934 : XI. t.-c., sajnos, korántsem bizonyult olyan időállónak és maradandónak, mint reméltük. Hiszen már eddig több lényeges módosítás történt rajta, mely eredeti elgondolásával és célkitűzéseivel alig vagy sehogy sem egyeztethető össze. Pedig még csak a jövő tanévben jut fel a harmadik osztályba. Azután az új iskolafelügyeleti rendszerrel is baj van : túlzásba vitt ellenőrzésével és könnyen bürokratizmusra csábító intézkedéseivel legkevésbé sem alkalmas arra, hogy a tanári munkakedvet éléssze és éppen az eredetibb tanáregyéniségeket kibontakozásra serkentse. Nem kevésbé súlyos probléma a szelekció kérdése, melyet az egységes középiskola rendszerére való áttérés még sürgetőbbé tett. Hiszen az egységes középiskolát ma a tehetségtelen, helyesebben szólva, gimnáziumi tanulmányokra alkalmatlanulóknak olyan áradata önti el, hogy alapos szelekció, illetve új középfokú iskolatípusok beállítása nélkül komolyan aggódni kell a magyar középiskola színvonalaért. Ehhez azonban nem elég az iskola következetes szigorúsága, sem a tanári lelkiismeret megvesztegethetetlen tárgyilagossága, hanem egyrészt az államhatalom megfelelő intézkedéseire, másfelől az egész magyar közfelfogás gyökeres megváltozására van szükség. Mert hiába való az iskola minden erőfeszítése, míg a diploma mindenhatóságába és a közhatal egyedül üdvözítő erejébe vetett hit meg nem törik s a szabad pályák és a gyakorlati foglalkozások utáni kereslet magasabbra nem emelkedik. A magyar társadalomnak végre rá kell eszmélnie arra, hogy a gimnázium alapjában elit iskola, mely a vezetésre hivatott rétegek kitermelésére van szánva. Ezért eleve el kell magától utasítani minden olyan tudatosan vagy öntudatlanul materialista áramlatot, mely a nevelő, magasabb műveltséget nyújtó és a főiskolai tanulmányok elvégzésére ráképesítő középiskolát a gyakorlatiasság és az életre való nevelés hamis ürügyén pusztá ügyességek szinterévé és az iskolán kívül is könnyen elsajátítható egyes ismeretek mutatványos bódéjává akarják lefokozni. De ugyanakkor szakítania kell azzal a sekélyes felfogással is, mely egész életre szóló megbélyegzésnek érzi a középiskola elmarasztaló verdiktjét és megengedhetőnek tartja, hogy külső összeköttetések keresésével is védekezzék ellene.

A gimnázium elitiskola jellegéből önként következik, hogy egy pillanatra sem éri be a pusztá ismeretközléssel, hanem egyben a lelkiséget is fejlesztetni törekszik. Ezt a célját azonban csak akkor éri el, ha nem tapad a felszínhez, hanem alapos és mélyreható munkát végez. Évekig tartó kemény és megfeszített munkában kell veritékeznie a tanulónak, ha lelki világának kiépítése és jellemének kiformalása terén eredményt akar elérni. Ebben a munkában akárhány embert megtéveszt az a felületes társadalmi felfogás, mely szinte önfeladten tapsol az aránylag rövid előkészület után szerencsével elért könnyű diadaloknak. A középiskola nem diplomagyár s a felvételi díj és a tandíj lefizetése egymagában senkit sem jogosít fel az automatikus továbbhaladásra.

Ezeknek az elveknek megfelelően állandóan rajta voltunk, hogy komoly és rendszeres munka végzésére szorítsuk tanulóinkat s munkájuk ideiglenes vagy végleges értékének megállapításánál az egyes tárgyakból nyert érdem-

jegyek mellett mindig tekintettel voltunk erkölcsi magatartásukra és szorgalmukra is. Amennyire lehetett iparkodtunk eleget tenni a kiválogatás kötelességének is. Akinél a kellő lehetőség vagy a komoly igyekezet hiányát tapasztaltuk, azt iparkodtunk még évközben eltanácsolni vagy tehetségének jobban megfelelő más iskolában átutalni. Ezzel az állandó szelektálással sikerül elérnünk, hogy a tehetségtelen tanulók már az alsó osztályokban kihullanak s így a felső osztályokban aránylag nagyobb fennakadás nélkül folyhat az adatközlés munkája.

Az idei oktatómunkánk eredményét a következő számok jelzik : a felvett 763 nyilvános tanuló közül az év végén bizonyítványt kapott 740 (96·98%), Ezek közül jelesrendű : 132 (17·84%), jórendű : 268 (36·22%), elégséges rendű : 283 (38·24%), egy tárgyból elégtelen : 14 (5·95%), több tárgyból elégtelen : 13 (1·75%).

9. Fizikai gyakorlatok. A munkáltató oktatás elvét lehetőség szerint és az adottságok szabta határokon belül minden tárgybán érvényesítettük, de legtöbb alkalom a délutánonként tartott fizikai gyakorlatok körében kínálkozott rá. Ezeket a gyakorlatokat ebben az évben Jochs József és Agárdy Gyula tanárok vezették. A résztvevőket (a VII. A. és VII. B. o. tanulók közül 10—10, a VIII. A. o. tanulói közül 16, a VIII. B. o. tanulói közül 14) az önként jelentkezők közül előmenetelük és gyakorlati hajlandóságuk figyelembevételével válogatták ki. A tanulók külön díjat nem fizettek. A gyakorlatok tárgya általában azonos volt az előző évekéivel.

10. Biológiai gyakorlatok. A természetrajz elméleti anyagának kibővítését szolgálták a biológiai gyakorlatok. Ezeket ebben az évben Kanszky Márton dr. tanár vezette. A gyakorlatokon a VI. A. és a VI. B. osztályból 12—12 tanuló vett részt. A gyakorlatok anyaga a tananyaggal párhuzamosan haladt. A gerinces állatok boncolása, zsigeri részeinek tanulmányozása, valamint a vízi és a mikroszkopai élőlények életének megfigyelése volt a gyakorlatok célja. E munkában igen jó szolgálatot tettek a V. K. M. Oktatófilm Kirendeltség biológiai oktatófilmjei.

11. Filmoktatás. Az oktatófilmek vetítésére egy Terta típusú keskeny-filmvetítő készüléket szereztünk be. Ezzel a jelen tanévben a szemléltető oktatás kimélyítésére rendszeresen vetítettük a V. K. M. Oktatófilm Kirendeltség filmjeit. Mivel az oktatófilm az életet és a természetet viszi be az iskolai tanítás menetébe, azért általa sok olyan részlet kerül a tananyaggal kapcsolatban a szemlélő elé, amely egyébként kint az életben elkerülné a tanulók figyelmét, vagy pedig éppen olyan dolgokat tesz a valóságban hiven láthatóvá, amelyek felkeresése a valóságban sokszor nemcsak nagy fáradságot és anyagi áldozatot kíván, hanem az egyszerű ember számára szinte lehetetlen ! Ezért, valamint a fogalmakat-tisztázó körülmények miatt is fogadja szívesen tanár és tanítvány egyaránt az oktatófilmet. E filmek értéke leginkább abban mutatkozik, hogy szemléltetésük által jelentősen fokozódik a tanulók érdeklődése, erősebben fejlődik azok megfigyelő készsége, valamint részletesebbé és pontosabbá válik a tárgyi ismeret anyaga. Rövidre fogottan ezek az oktatófilm azon előnyei, amelyeket a V. K. M. Oktatófilm Kirendeltség filmjeinek pergetésekor minden esetben tapasztalhatunk. A tanév folyamán iskolánkban bemutatásra került 60 filmtéma 120 esetben, közel 10 ezer méter terjedelemben.

12. **Tanulmányi kirándulások.** A tanév folyamán rendezett ifjúsági kirándulások az ismeretbővítést és az üdülést szolgálták.

London—párizsi tanulmányút. Intézetünk 12 növendéke Menczer József piarista tanár és Marek Gábor műegyetemi hallgató, volt tanítványunk vezetésével a két nagy nyugati állam fővárosát látogatta meg. A választott útvonal ez volt : Budapest—Hamburg—Southampton—London—Cherbourg—Páris—Budapest.

Március 17-én reggel 7 óra 2 perckor indult a tizennégy főnyi társaság a Keleti-pályaudvarról. Csakhamar elértünk a határra s délben már Pozsonyban, este 6 óra tájban pedig Prágában voltunk. Nemsokára már német területen robogtunk s egynapi utazás után hajnalban megérkeztünk Hamburgba. A hajóstársaság irodájában az a hír fogadott, hogy hajónk csak késő délután indul. Sebaj! Legalább megismerkedünk egy német várossal is. Budapest és London között átmenetnek igen jó lesz Hamburg — gondoltuk magunkban. Megreggeliztünk, majd megkezdtük a nagy kikötőváros megtekintését. Az irodában hozzánk csatlakozott Müller úr, a H. A. P. A. G. magyar tolmácsa és ő fáradhatatlan buzgalommal vitt minket mindenfelé. Láttuk Hamburg legszebb épületeit, a nagy kereskedelmi vállalatok székházait s a hajóstársaságok palotáit. Kellemesen lepett meg valamennyiünket a tengerparton elterülő fényes villanegyed, melyhez hasonló egész utunk folyamán nem találtunk. Ezenkívül a város egyrésze szépen fekszik az Elba egyik holt ága, az Alster mellett. Valaha ezt az Elba-ágot használták kikötőül, de ma már nem más, mint egy nagy laguna, amelynek tükrén hattyúk és vadkacsák úszkálnak. Feltűnt nekünk a híres német rend és tisztaság. Az előbbi leginkább az utcai közlekedésben figyelhető meg: minden száguld, minden rohan, de a legnagyobb esendben és a legkisebb fennakadás nélkül. Hamburg általában kedvező benyomást tett ránk, pedig igazi és a maga nemében páratlan nevezetességét, tudnillik a kikötőt csak a délután folyamán nyílt alkalmunk megismerni.

Délután félnégykor elbúcsúztunk vezetőnktől és hajóra szálltunk. A hajózenekar vidám játéka közben, ragyogó időben indult útjára a 21.000 tonnás Hansa óceánjáró. Természetesen első dolgunk volt megcsodálni a pompás luxusgőzös minden részét, de időnk nagyrésztét mégis csak a fedélzeten töltöttük, mivel a felhőtlen, napsugaras időben kabát nélkül tartózkodhattunk a szabad levegőn. Láttuk a parton a végtelen hosszú sorban álló többemeletes raktárakat, a dokkokat, a javítás alatt álló hajókat: a szembejövő teher- és személyszállító gőzösök számából fogalmat alkottunk magunknak a hamburgi kikötő óriási forgalmáról. És ez így tartott több órán át. Még az éjszaka is a beépített két part között ért utól minket s hol jobbról, hol balról villant szemünkbe egy-egy világítótorony fénye.

A következő nap délelőtti főleg a tengeri belegségtől való félelemben telt el. Aggodalmunk azonban nem bizonyult indokoltnak, mert társaságunknak csak azok a tagjai érezték rosszul magukat, akik különösképen **rettegtek**, vagy akik éppenséggel orvosságot is vettek be. De azért csak eltelt ez a nap is. Éjfélkor a Hansa megállt Southampton előtt félóránnyira. Nemsokára egy kisebb gőzös simult melléje, amelyre mi is átszálltunk. Félóra múlva már

Southamptomban voltunk, ahol rögtön vonatra ültünk és még az éj folyamán Londonba érkeztünk.

Március 20-tól 26-ig tartózkodtunk Londonban s ez a hét a látnivalókban és tapasztalatokban oly gazdag volt, hogy sohasem fogjuk elfelejteni.

Mindenekelőtt meg kell jegyeznünk, hogy az időjárás egészen különösen kedvezett nekünk. Egy délután kivételével állandóan napfényes, meleg időjárásban volt részünk, ami nagyban hozzájárult ahhoz, hogy Londont a maga egészében sikerült megismernünk. A közmondásos londoni ködből, melyről a kontinensen annyit beszélnek, semmit sem láttunk, s a nem kevésbé híres angliai esőzésekben pedig jóformán semmi részünk nem volt.

London a világ legnagyobb városa. Ezt mindjárt első sétánk alkalmával megállapítottuk. Hiszen csak végig kell egyszer sétálni az Oxford-streeten s akkor az ember mindjárt láthatja, hogy Londonban van. Mert az utca forgalma leírhatatlan. Aki nem járt Londonban, az nem is tudja elképzelni, hogy ott milyen arányú a közlekedés. Az úttesten négy-öt sorban vonulnak az autók, kerékpárok, kocsik és ki tudja, hogy még mi minden! Hisz nem egy esetben talákoztunk gőzautókkal, amelyek ma már seholsem láthatók, csakis itt. Ami azonban a londoni forgalomnak a tekintélyt megadja, az az autóbúszközlekedés. Ezek az emeletes, piros alkotmányok százával cirkálnak az utcákon és az utazóközönség nagyrésztét ők szállítják. A járdán sem kisebb a tolongás, úgyhogy nekünk gyakran szemmel kellett tartanunk egymást, hogy senki se vesszen el az embertömegben. És ha elgondoljuk, hogy a városnak még száz és száz Oxford-streetje van és hogy a föld alatt éppen ekkora a forgalom, akkor igazán senki nem tagadhatja, hogy a világ legnagyobb városában van.

Külön említést érdemel a pompásan kiépített modern földalatti, a Subway, ahol tömeglifttek és mozgólépcsők szállítják a föld mélyébe az utasok ezreit. Lenn a mélyben folyosók és gőcpontok vannak, melyek akárhányszor utcákká és terekké szélesednek, ahol még üzletek is vannak. Még mélyebben pedig a nyolc kocsiából álló vonatok száguldanak az alagutakban. A Subway Londonnak legolcsóbb és leggyorsabb közlekedési alkalmatlósága.

Ez az angol főváros egyik arca, mely mindjárt az első pillanatban szembeütik. A másikat úgy hívják, hogy : London nevezetességei. A londoni utcák és látnivalók nem olyan színesek, mint a párisiak, de azért igen érdekesekek, mert az angol lelket tükrözik vissza ; így van ez a házak építési módjában. A londoni utak tekintélyes része teljesen egyforma házakból áll, ami meglehetősen szürke képet ad egy-egy utcának. Ám ebben az angolok üzleti érzéke jut kifejezésre, ugyanis ez az építkezés meglehetősen olcsó.

Továbbá Londonban a családi házakat és nem a bérpalotákat kedvelik. Ezért a város kellős közepén is találhatunk villasorokat. Ugyancsak ez a körülmény magyarázza meg a város óriási kiterjedését.

Hatnapos londoni tartózkodásunk alatt egyébként mindent megnéztünk, amit csak lehetett. Láttuk a Parlamentet, gyönyörködtünk a gótikus Westminster apátságban, megnéztük a Buckingham-palotát, jártunk a Towerben, ahol érdekes fegyvergyűjteményeket őriznek és ahol minden helynek történelmi nevezetessége van. Sétáltunk a főváros főbb útvonalain és terein :

látuk a Cityt az Angol Bankkal és a Royal Exchange épületével. Jártunk a világ legelőkelőbb terén, a Piccadily-n. Egyik délután bebarangoltuk a középkori Temple-negyedet; ennek utcái valósággal a középkorba varázsolják vissza az utast. Azután voltunk a Hyde- és Kensington-parkban is és itt az angolok vasárnap délutáni foglalkozásával ismerkedtünk meg: felnőtt emberek kis vitorlásokat eresztettek a vízre és ezzel szórakoztak. Megtudtuk azt is, hogy hogyan rendez kirándulást az angol család? A tó mellett százával álltak az autók és benne ültek a «turisták», azokat szemlélve, akiknek nem volt kocsijuk és így gyalog jártak. Ugyanitt szenttanuivá lettünk az angliai szólásszabadoság legfeltűnőbb megnyilvánulásának, egy Hyde-parki népgyűlésnek. Öt-hat szónok beszélt itt a legellentétebb célok érdekében: az egyik fasiszta, a másik kommunista volt, a harmadik a katolikus párt érdekében beszélt, a negyedik új szektát akart alapítani. Mindegyiket nagy tömeg özönlötte körül; surlódások azonban nem igen keletkezhetnek, mert a hallgatóság soraiban csak úgy nyüzsögtek a rendőrök.

Végigjártuk azután a múzeumokat is. Kezdtük a National Galleryvel. Bámulatós, hogy az angolok mennyi festészeti remekművet tudtak összegyűjteni! A Nemzeti Képtár különösen gazdag renaissance-korabeli olasz festők műveiben, de a Botticelli és Bellini Madonnák mellett képviselve van Murillo, Velasquez és El Greco művészete is. Ezek a remek képek mind adományozás útján jutottak az állam tulajdonába. Angliában u. i. szokás, hogy a műgyűjtők minden értéküket az államra hagyják. Bejártuk a British-múzeumot is, ahol egyrészt a páratlan történelmi és másrészt a pompás gyarmatügyi anyagot tekintettük meg. Az egészből azonban messze kiemelkedik a Parthenon frize. Végül a Viktória és Albert-múzeum és a Természettudományi és Technikai múzeum kincseit tekintettük meg: 25-én, otllétünk utolsó napján a Westminster katedrális és órségváltást néztük meg.

Március 26-án hajóra szálltunk, a Deutschland-ra s Anglia partjai nem-sokára eltűntek előlünk. A világ e leggazdagabb országából felejthetetlen impressziókat hoztunk magukkal: gazdag országot ismertünk meg és józan, megfontolt népet, mely uralkodni tud a föld egyharmadán s amelyről mi, magyarok is sok tekintetben példát vehetnénk.

Szép és kellemes csatornai átkelés után érkezünk éjjeltájban Cherbourgba, ahol az éjszakát töltöttük s így csak másnap délelőtt 11-kor értünk Párisba. A taxisoffőrök szerencsére nem sztrájkoltak és így minden nehézség nélkül jutottunk szállásunkra. Ez a Rue St. Jacques-ban volt, közvetlenül a Pantheon mellett: ezért aztán itt kezdtük a város megtekintését.

Mindjárt az első séta meggyőzött minket arról, hogy egészen más világba érkezünk. A széles és hatalmas útvonalak mellett az angol főváros legforgalmasabb utcái is szűk sikátorokként hatottak, a házak uniformizálásának itt semmi nyoma, ragyogó paloták hosszú sora áll mindenhol. Bizony, Páris a szabadon csapongó francia szellem teremtetten, amely az angoltól teljesen különbözik. Ez okozza, hogy Páris Európa egyik legszínesebb és tagadhatatlanul legszebb városa. Az is nagy előnye a francia fővárosnak más világvárosokkal szemben, hogy látnivalókkal a szó szoros értelmében zsúfolva van. Mi jártunk a Pantheonban, a nemzet halottainak temetőhelyén, voltunk az Invalidusok-

nál ; láttuk a Sacré Coeur templomát és megnéztük a St. Sulpicet. Hanem ezek mind csak olyan «létköznapi» nevezetességek a Notre Dame főséges épülete mellett. A Notre Dame egyike azoknak a templomoknak, melyek több századon át készültek. De ez meg is látszik rajta. Leírhatatlan az a hangulat, mely az embert a Notre Dame boltívei alatt tölti el. Mikor mi elsősorban ott jártunk, már alkonyat volt. A lemenő nap fényét visszaverték a lila ablakok, bent a hajóban sejtelmes kék homály terjengett s az oszlopok könyalábjainak felső része szinte elveszett a nagy magasságban. Itt szabadabban szárnyalhat a hívő lelke Istenhez s az oszlopok fölfelé törekvő strukturája mintha vonná az imádkozót a magasságok felé. Húsvét vasárnapján is idejöttünk szentmisére, melyet Verdier híboros celebrált. Amint Londonnak a British, úgy Párisnak a Louvre a nemzeti múzeuma. Egy teljes délelőttöt szántunk a Louvrera, de nem is bántuk meg. A múzeumot nemrégiben modernizálták ; alsó részében az ókori szobrászat számos remekművét, az emeleten pedig a világhírű képtárat csodáltuk meg. Láttuk a milói Vénuszt, láttuk Rubens Medici-sorozatát, Leonardo Mona Lisáját, Murillo Madonnáját és ki tudná elsorolni, hogy még mit ! A Louvre igen nagy hatással volt ránk s amikor elhagytuk, úgy éreztük, mintha a Művészet birodalmának egy nagy részét hódítottuk volna meg.

Még egy dologról meg kell emlékeznünk Párisban : sétányairól és tereiről, melyekhez hasonlót széles e világon nem lehet találni. Húsvét hétfőjén mentünk végig a legpompásabb úton : az Avenue des Champs-Élysées-n, körüljártuk az Arc de Triomph-ot, ahol tisztelettel adóztunk az ismeretlen katona emlékének. A Bois de Boulogneban is jártunk, majd utána az Eiffel-toronyhoz tartottunk, miközben láttuk az épülő világkiállítást. A torony tetejéről azután pompás kilátás nyílt Párisra és környékére.

Kirándultunk Versaillesba is. Itt a királyi palotát és a páratlan parkot látogattuk meg. Felhőtlen ég, melegen tűző nap, a versaillesi kert smaragdzöld pázsítja s a lombbaboruló fák csodálatos összhangba olvadtak a nyílegyenes sétányokkal, klasszikus szoborsorokkal, a csillogó szökőkutakkal és főleg ez a tökéletes harmónia okozta, hogy az ámulattól jóformán szóhoz sem tudtunk jutni. Csupán egy sötét pont volt ennyi fény és pompa közepette : Trianon. Mi ott álltunk azon a helyen, melynek említésekor fájdalom szorítja össze a magyar szíveket és akkor megszűnt számunkra Versailles minden szépsége és ragyogása, mert minden gondolatunkat szerencsétlen hazánk foglalta le.

Március 31-én búcsút vettünk Páristól s nemsokára már az Eiffel-torony is eltűnt a láthatárról. A hazautazás már gyorsan ment : este Münchenben, reggel Bécsben jártunk, végül pedig április elsején, 11 órakor, kéthetes külföldi tartózkodás után Budapestre érkeztünk.

Ausztriai autóbusz kirándulás. Teller József, Kiss József és Balogh Ferenc tanárok vezetésével négynapos tanulmányi kirándulásban vett részt az intézet 34 tanulója (máj. 10---13).

Utazásunk folyamán megtekintettük Sopron város nevezetességeit, Semmeringet, a világhírű üdülőhelyet ; Maria Zell, a sokat látogatott kegyhelyet. Itt magyar ajátosságot tartottunk és megtekintettük a templom kincstárát. Kirándulás keretében felmentünk a drótkötélpályán a »Bürgeralpe«-ra.

ahonnan a legszebb kilátás nyílik a Steyer Alpokra. Egy délután megtekintettük az Erlaufseet és Mariawasserfall-t.

Innen a Josefsberg, Annaberg-en át Lilienfeldbe mentünk, hol megtekintettük az 500 éves régi, szép templomot és a kolostor gyönyörű, sok nevezetes kézzel írt könyvtárát. Ezután folytattuk utunkat Heiligenkreutz-ba, hol megtekintettük a kegytemplomot és híres kolostort. Innen a Wienerwaldon át Schönbrunnba mentünk, este pedig Bécs egyik nevezetességét, a Prater-t néztük meg.

Utolsó 4. nap megtekintettük a régi, híres császárváros nevezetességeit : Votivkirche, városház (Rathaus), Parlament, Burg, az ismeretlen katona sírját, Kapucinus kriptát, Stephansdomot, a piarista templomot és a régi testőrségi palotát. Hazafelé útunkat Magyaróváron szakítottuk meg, hol a piarista gimnáziumot és kápolnát tekintettük meg és éreztük a rendház vendégszeretetét.

Az I. A. és I. B. o. t.-i szept. 17. és 22-én kirándultak a budai hegyekbe Para Imre dr. tanár, Botár Csaba Imre és Maklári Lajos gyak. tanárjelöltek vezetésével.

Az I. A. o. t.-i május 25-én Vác városát tekintették meg Menczer József és Friedreich Endre dr. vezetésével.

Az I. B. o. t.-i május 29-én Visegrádra rándultak Teller József, Jochs József, továbbá Szikrai József gyak. tanárjelölt vezetésével.

A II. A. o. t.-i Dragos Károly osztályfőnök, Kanszky Márton dr. tanár és Maklári Lajos gyak. tanárjelölt kíséretében szeptember 27-én az Állatkertet látogatták meg. Június 14-én hajókirándulást rendeztek Visegrádra Dragos Károly és Pogor Ödön dr. vezetésével.

A II. B. o. t.-i május 22-én Kecskemét-Bugacra rendeztek autóbusszirándulást Bozi Ferenc, Huber István, Para Imre dr. tanárok, Botár Csaba Imre és Fazekas József gyak. tanárjelöltek vezetésével.

A III. A. o. t.-i május 18-án a Magyar Nemzeti Múzeum néprajzi gyűjteményét tekintették meg Jochs József vezetésével. Május 22-én hajókirándulást rendeztek Vézner Károly, Bátky Miklós dr. teológiai tanár, Reisz György gyak. tanárjelölt vezetésével.

A III. B. o. t.-i okt. 30-án megtekintették a Magyarvisélet-kiállítást, április 30-án a budavári török emlékeket, május 29-én pedig hajókirándulás keretében Esztergomot. Vezető tanár : Balogh Ferenc és Barta István.

A IV. A. és IV. B. o. t.-i Kanszky Márton dr. tanár, Botár Imre és Maklári Lajos gyak. tanárjelöltek vezetése alatt április 23-án a Magyar Nemzeti Múzeum ásványtárát szemlélték meg. Május 10. és 11-én autóbusszirándulást rendeztek Dragos Károly és Kanszky Márton dr. vezetésével a Tiszántúrra, amelynek érdekességeit az előkészítő megbeszélések alkalmával bemutatott állóképek és pergő filmek ismertették meg a tanulókkal. Utazásuk alatt megtekintették Cegléd városát, érdeklődéssel figyelték Szolnok lüktető életét s a gázos hévforrás környékén kifejlődött új városrészt. Hajduszoboszlón élvezték a gyógyfürdő nagyszerű vizét és megértették a gázos hévforrások nagy gazdasági jelentőségét. Debrecenben kellemes meglepetést okozott a testvérintézet tanári karának és az ifjúságnak szívélyes fogadása. Ott időzésünk alatt Karl János dr. igazgató úr s a tanári kar több tagja volt kész

séges mentorunk. Midőn ezért hálás köszönetünket ezúttal is kifejezésre juttatjuk, úgy érezzük ugyanezt kell tennünk az «Angol királynő» szálló és a hortobágyi csárda rt. igazgatójának: Németh Nándor úrnak is, azért a körültekintő és kiváló ellátásért, amelyben bennünket részesített, valamint Kiss Béla dr. mátai biztos úrnak is, aki a Hortobágyon volt színesszavú cicerónénk. Debrecenben tanulóink figyelmét nagyban lekötötte és egyben gyönyörködtette is őket a civis-város utcáinak virágos gypágyakkal való portalanítása, a Déry-múzeum világhírű «Ecce Homo»-ja, a Kollégiumi Könyvtár, valamint a Nagyerdőn nagyszerűen kifejlesztett hatalmas arányú kultúra. Mindezek mellett mégis a Hortobágy végtelen síkja, életének sajátossága, gulyái, pásztorai, délibábjja fogták meg legjobban a tanulók lelkét. Innen Tiszafüreden át, a Mátra alján Gyöngyösön keresztül érkeztek vissza Budapestre tanulóink.

A IV. B. osztály Kozáky István és Jochs József tanárok vezetésével május 24-én egynapos kirándulást rendezett Drégelybe, ahol hazafias ünnepélyt rendezett. Az ünnepi beszédet Wein Gedeon mondta el, majd Vajda László felolvasta a drégelyi hősokról szóló novelláját, amely az önképzőkori pályázatokon dícséretet is kapott. Majd az osztály tagjai, főszerepekben Nagy Tibor, Janits Károly, Kővári Ferenc, Heik Béla és Vénusz Tibor, Arany János Szondi két apródja c. balladáját játszották el megjelenítve. Az ünnepséget magyar dalokkal fejeztük be.

Az V. B. o. t.-i március 20-án az Országos Mezőgazdasági Kiállítást tekintették meg, május 15-én pedig Vácra rándultak. Vezetők: Hardi István tanár, Steixner István, Fazekas József és Botár Csaba Imre gyak. tanárjelöltek.

A VI. A. és VI. B. o. t.-i Bozi Ferenc, Kanszky Márton dr. tanárok, Botár Imre, Fazekas József, Maklári Lajos gyak. tanárjelöltek kíséretében április 30-án a Sertésközvágóhid üzemét tekintették meg.

A VI. B. o. t.-i május 15-én Vác városát tekintették meg Bátorfi József dr. és Bozi Ferenc tanárok vezetésével.

A VII. A. és VII. B. o. t.-i március 18-án és 19-én a Tenyészállatvásárt tekintették meg. Vezető: Stefánszky Szilárd tanár. Május 8-án hajókirándulás keretében meglátogatták Vác városát Agárdy Gyula és Faludi Béla tanárok kíséretében.

A VIII. B. o. t.-i június 9-én Visegrádra rándultak Pogor Ödön dr., Stefánszky Szilárd és Wagner Lajos tanárok kíséretében.

13. Hivatalos látogatások. A kat. középiskolák új igazgatási és felügyeleti rendjének megfelelően dr. Jászai Rezső kat. középiskolai és kegyesrendi főigazgató, tanügyi főtanácsos november 8. és 17. közt hivatalos látogatást végzett iskolánkban. Ezen idő alatt minden osztályban és minden tanárnál megfordult s tüzetesen megvizsgálta az iskolai igazgatás ügymenetét is. Tapasztalatairól a november 17-én tartott főigazgatói értekezleten számolt be minden kis részletre kiterjedő alaposan.

Hasonló alapos látogatást végzett Kerékgyártó Árpád tanügyi főtanácsos, iskolánk egykori tanítványa, dr. Pintér Jenő budapesti tankerületi főigazgató megbízásából. A látogatás március 1., 3., 4., 6., 8., 9. és 10-én zajlott le és a 10-én tartott kimerítő főigazgatói értekezlettel ért véget.

Az új középiskolai igazgatásról szóló 1935 : VI. t.-c. értelmében az egyes tantárgyak tanításának ellenőrzésére kiküldött tanulmányi felügyelők is többször meglátogatták iskolánkat. Nevezetesen többször megfordultak nálunk **Édes Jenő** állami középiskolai igazgató (latin), **dr. Horváth Endre** (görög), **dr. Kopp Tibor** állami középiskolai igazgató és **Misángyi Ottó** (testnevelés) szakfelügyelő urak. A látogatók minden alkalommal megelégedésüknek adtak kifejezést a látottak fölött.

14. A szülői házzal való kapcsolat. Az iskola nevelőmunkája csak abban az esetben lehet eredményes, ha támogatja és nyomatékozza a szülői háznak ugyanolyan eszményiségtől áthatott és irányított munkája. Ennek az együttműködésnek biztosítására és hatályosabbá tételére első sorban a fogadó órák szolgáltak. Örömmel kell megállapítanunk, hogy fogadó óráink egész éven át nagy látogatottságnak örvendettek. Egyes tanároknál és egyes időszakokban annyira megtorlódott a látogatók száma, hogy a múlt évben bevezetett és jól bevált jegyrendszer ellenére sem tudott mindenki a rendelkezésre álló óra, illetve háromnegyedóra keretében az illető tanár elé jutni s így akárhányszor megtörtént, hogy a fogadások a következő órába is átnyúltak. Még nagyobb torlódás elkerülésére az idén is fenntartottuk azt a rendet, hogy a sok osztályban tanító tanárok kéthetenként felváltva más és más osztályba járó tanulók szüleit fogadták. Így igyekeztünk biztosítani, hogy a fogadó órák a félévi, illetve évvégi bizonyítvány iránti érdeklődésen túl a tanulók jellemének s erkölcsi és szellemi fejlődésének megbeszélésére is módot nyújtsanak.

A fogadó órák mellett másik fontos eszköz az iskola és a szülői ház kapcsolatának élénkítésére és bensőségebbé tételére az ú. n. szülői értekezletek tartása. Iskolánk iparkodott ezt a lehetőséget is jól kiaknázni. Az elmúlt iskolai év folyamán összesen három szülői értekezletet tartottunk : szeptember 27-én, november 29-én és február 7-én. Az értekezleteken mindig valamilyen konkrét kérdést vetettünk fel (pl. A tanulók önművelése, Apák és anyák) s nagyobb nyomaték kedvéért mindig bizonyos osztályú tanulók szüleinek korlátoztuk őket. Gyakorlati hatásra való törekvésünkkel sikerült is elérnünk, hogy összejöveleink iránt mindig igen nagy érdeklődés mutatkozott : az érdekelt szülők szinte hiánytalanul megjelentek rajtuk és igazán tanulni vágyó lélekkel hallgatták végig az előadásokat.

15. Egészségi állapot. Az elmúlt iskolai esztendő épügy megkívánta tőlünk a maga súlyos áldozatát, mint az előző : időnap előtt elragadta körünk-ből egyik igen kedves társunkat és iskolánknak tíz éven át közszeretetten álló tanárát. **Pesovár Ambrus** c. igazgatót. **Pesovár Ambrus** sajátlag nem tartozott tanári testületünkhöz, mert súlyos szívbaja már az előző évben visszavonulásra kényszerítette, de mi mindig a magunkénak tekintettük őt és nem szüntünk meg bízni benne, hogy előbb vagy utóbb újra sorainkba áll. Időnkint, mikor szenvedésében némi felüdülések következtek be, maga is szívesen beszélt mihamarabbi visszatéréséről. De, sajnos, hiába. Az orvostudomány a megindult bomlási folyamatot csak lassítani tudta, de elhárítani nem. Szeretett kollégánk erőállapota napról-napra rohamosabban gyengült és leromlott szervezete egyre nehezebben bírta az életért folyó harcot. Már csak szűkebb hazájának, a lankás Bakonynak levegőjében bízott. Remény-

kedve ment haza a karácsonyi szünetidőre s idejének egy részét sógorának várpalotai, más részét pedig szüleinek herendi otthonában töltötte. Az otthoni tartózkodás ideiglenesen némi könnyebbedést is idézett elő állapotában, de a közelítő katasztrófát elhárítani nem tudta. Szeretett társunk január 10-én herendi szülőházában hirtelen elhunyt. Szülőfaluja fényes temetést rendezett neki; a falu egész lakosságán kívül messze vidék lakói felsereglettek a mindenütt ismert és szeretett szerzetestanár temetésére. Intézetünk, valamint volt osztálya és a váci Diákszövetség szintén elküldötte a maga küldöttségét és koszorúját. Szeretett társunk emlékét mindig híven és szeretettel fogjuk őrizni.

A tanári kar egészségi állapotát még két körülmény befolyásolta kellemtelenül: dr. Miskolczi István orvosi ajánlatra a második félévben a VIII. A. osztály kivételével kénytelen volt egészen lemondani a tanításról. Felszabaduló óráit az igazgató, dr. Friedrich Endre és Menczer József vették át és vitték évvégéig. Pogor Ödön tanártársunk pedig egy meglehetősen súlyos torokdaganat kioperálása miatt volt kénytelen több hétre távolmaradni az iskolától. Egyébként ezektől a súlyos esetektől eltekintve, a tanári kar egészségi állapota kifogástalannak volt mondható. Még könnyebb meghűlések is csak szórványosan fordultak elő s ezért helyettesítésre csak ritkán volt szükség.

Hasonlóan kedvező volt az ifjúság egészségi állapota is. Dr. Uhl Gyula iskolaorvosunk mind a két félévben megvizsgálta az egész ifjúságot és megállapította, hogy testi fejlettsége jó, ápoltsága általában kifogástalan. A szemvizsgálat kapcsán sem trachomát, sem trachomára gyanus kötőhártyamegbetegedést nem talált: fülbetegséget csak kivételesen észlelt. A fogakat, főleg a felsőosztályosoknál, jól ápolottnak találta; a tüdő-, mellkas és szívvizsgálatnál — természetesen a torna alól felmentettek kivételével — semmi kóros elváltozást nem észlelt. Influenzás és ragályos megbetegedés aránylag kis számmal fordult elő. Hogy ennek ellenére a mulasztott órák száma, főleg az alsó osztályokban mégis meglepően nagy, annak oka nem annyira a tényleges megbetegedések nagy számában, mint inkább a szülők általában megokolt, de néha talán túlzott óvatosságában keresendő.

A testnevelési órákat téli időben a tornacsarnokban, ősszel és tavasszal pedig, amennyire az időjárás megengedte, az udvaron tartottuk. Tanulóink kedvvel művelték a sport különböző nemeit, amint erről a sportköri beszámoló adatai tanuskodnak. A szünetek előtt fél- és egésznapos kirándulások rendezésével a tanári testület több tagja működött közre az iskolai testnevelés céljainak minél tökéletesebb megvalósításában. Ez a cél pedig nem lehet más, mint a testi egészség ápolása, a testi erő és ügyesség fokozatos fejlesztése és a betegségekkel szemben való ellenálló képesség növelése. A bajnokságok és rekordok mindenáron való hajszolása már kívül esik a helyesen értelmezett középiskolai testnevelés fogalmán és csak akadályozza igazi céljának elérésében.

16. **Jutalmazások.** A) *Alapítványok:* A Balázs Endre-féle 50.000 pengős alapítvány egész évi (1936 jan. 1—1937 jan. 1.) kamatából (1483.24 P) 200—200 P-t Szabó Lajos VIII. A., Bálint Nagy Zoltán VII. A., Füleki Géza VI. A., Szentpéteri Ádám VI. A., Heik Béla IV. B., Szabó József IV. B. és Hanzmann Lipót II. A. oszt. tanulónak, a fennmaradó 83.24 P-t pedig egyszeri segélyként Steiner Ervin III. B. oszt. tanulónak ítélte oda a tanári kar.

A szántói Körösy Pál László jutalomalapítvány 16.94 P kamatát Fridrich Alajos V. A. oszt. tanuló kapta.

A néhai dr. hámosi Biró Pálné, született Weiss Mária-jutalomalapítvány 152.36 P kamatát Földi István VIII. B. oszt. tanuló kapta.

A Bartos József nevére tett gr. Károlyi Imre-alapítvány 66.56 P kamata Kovács Imre VIII. A. oszt. tanulóknak jutott.

A Szölgvény János nevére tett Éber Antal-alapítvány 249.44 P kamatát Feniczgy György VIII. A. oszt. tanuló kapta.

A néhai Zerkowitz Oszkár emlékére tett alapítvány 64.50 P kamatát Bauer Antal VI. A. oszt. tanulóknak juttatta a tanári kar.

A Dragos Károly-alapítvány 27.58 P kamatát Bereznai Róbert VIII. B. oszt. tanuló kapta.

A Zimmermann György-alapítvány 145 P-re kiegészített kamatát Kintli Andor VII. B. oszt. tanuló kapta.

A Lóky Béla-alapítvány 27.50 P kamatát Józsa Mihály VIII. B. oszt. tanulóknak ítélte oda a tanári kar.

A még megerősítés alatt levő Mátrai János-jutalomalapítvány előlegzett kamatát 20.67 P-t Sziklavári János IV. A. oszt. tanuló kapta.

B) *Jutalmak*: A Budapesti Piarista Diákszövetség könyvjutalmát Piller László és Józsa Mihály abituriensek kapták, mint akik nyolc éven át példás magaviseletet és jeles előmenetelt tanusítottak.

Pénzjutalomban részesültek következő derék tanulóink: Tóth Tibor VIII. B. oszt. tanuló 200 P-t, Metzger Ernő VIII. A. oszt. tanuló 60 P-t, Hoffmann Hugó VI. B. oszt. tanuló 50 P-t, Lakatos Imre VI. B. oszt. tanuló 40 P-t, Matusz Károly I. B. oszt. tanuló 50 P-t, Szantál Sándor VIII. B. oszt. tanuló 30 P-t, Balla Béla V. A., Kovács László IV. A., Szórádi Tibor III. A., Csaba Károly II. A. oszt. tanulók 20—20 P-t kaptak.

Egy-egy töltőtollat kaptak: Paulay Lajos III. A., Tamás István II. B., Wéber Sándor II. A. és Nemesdi Ervin I. A. oszt. tanulók.

A pénzbeli jutalmazásokhoz hozzájárultak: dr. Elek István, Fellegi Ödön, N. N. urak, dr. Virágh Gyuláné úrnő és a harmincéves találkozó, míg a töltőtollakat Csernyey Károly úr bocsátotta az intézet rendelkezésére. Nagylelkű adományaikért ezúton is fogadják az intézet hálás köszönetét.

III. ISKOLAI HATÓSÁGOK.

Gimnáziumunk fenntartója: a Magyar Kegyesitanítórend. Az intézet a Katolikus Középkolai Főhatóság igazgatása és felügyelete alatt áll. A Magyar Kegyesitanítórend főnöke: **Sebes Ferenc dr.**, az országgyűlés felsőházának tagja, a Kat. Tanügyi Tanács középkolai osztályának elnöke.

A m. kir. Vallás- és Közoktatásügyi Miniszter: **Hóman Bálint dr.**, aki iskolánk, mint autonóm kat. középkola felett az állami főfelügyeleti jogot a budapesti tankerületi kir. főigazgató útján gyakorolja.

A budapesti tankerület királyi főigazgatója: **Pintér Jenő dr.**, egyetemi nyilvános rendes tanár, a debreceni gróf Tisza István Tudományegyetem

díszdoktora, a Magyar Tudományos Akadémia, Szent István Akadémia, Kisfaludy-Társaság és Petőfi-Társaság tagja.

Az intézet főigazgatója : **Jászai Rezső dr.**, tanügyi főtanácsos, katolikus középiskolai és kegyesrendi főigazgató.

IV. A TANÁRI TESTÜLET MŰKÖDÉSI KÖRE.

a) Igazgató :

Balanyi György dr., kegyestanítórendi áldozópap. Szaktárgyai : történelem és földrajz. Tanította a történelmet az V. A., VII. B. és febr. 1-től a VII. A. oszt.-ban, heti 9 órában. Tanári éveinek száma : 27, ennél az intézetnél 21.

b) A tanári testület nyugalmazott tagja :

Holló Károly világi rendes tanár. Szolgálati éveinek száma : 35.

c) Iskolaorvos :

Uhl Gyula dr.

d) A rendes órarend keretén kívül tanító vallástanárok :

Bikár Radivoj. tanította a gör. kel. vallású tanulókat.

Friedmann Gyula dr., tanította az izr. vallású tanulókat.

Gálna Sándor, tanította az alsó oszt. unit. vallású tanulókat.

Kereki Gábor, tanította a felső oszt. unit. vallású tanulókat.

Losonezi Lajos, tanította a ref. vallású tanulókat.

Móroczy Sándor, tanította az ev. vallású tanulókat.

Ruttkay Miklós dr., tanította a gör. kat. vallású tanulókat.

e) A rendkívüli tárgyak tanárai :

Bisztriczky Tibor, okl. hegedűművész és okl. zenetanár, tanította a hegedűt.

Huber István, rendes tanár, tanította a rendkívüli rajzot és vezette a művészeti rajzgyakorlatokat.

Kiss József, rendes tanár, tanította a gyorsírást.

Kozáky István dr., rendes tanár, zeneakadémiai végzettségű zeneszerző és karnagy, tanította a műéneket.

Pogor Ödön dr., rendes tanár, tanította a zenét.

Stejárszky Szilárd, rendes testnevelési tanár, tanította a vívást.

Tajthy Kálmán dr., helyettes testnevelési tanár, tanította a vívást.

f) Altisztek :

Németh Imre és Rab Pál.

A tanári testület rendes tagjai:

Sorszám	A tanár neve	Rendi vagy világi	Képeztése	Alkalmazásának minősége	Szolgálati éve		Mely tárgyakat, mely osztályokban és heti hány órában tanított	Heti óraszám	Jegyzet
					összesen	tanári és tanfelügyeleti			
1	Agárdi László	Rendi	Magyar Latin	Rendes tanár	31	3	Magyar IV. A. 3, V. B. 3 Latin IV. A. 5 Természetráaj II. A. 2, II. B. 2 Vallástan IV. B. 2	17	A IV. A. oszt. főnöke
2	Agárdy Gyula	Rendi	Természettan Mennyiségtan	Rendes tanár	19	6	Mennyiségtan IV. A. 3, VII. A. 3, VII. B. 3 Természettan VII. A. 4, VII. B. 4 Mennyiségtan III. A. 4, III. B. 4	17	A VII. B. oszt. főnöke, a fizikai gyakorlatok vezetője
3	Balogh Ferenc	Rendi	Természettan Mennyiségtan	Rendes tanár	5	3	Természettan III. A. 2, III. B. 2 Földrajz III. B. 2	11	A III. B. oszt. főnöke, igazgatóhelyettes, tanulmányi vezető, hitszónok
4	Barta István	Rendi	Magyar Latin	Rendes tanár	8	3	Magyar III. B. 4, VIII. A. 3 Latin III. B. 6, VIII. A. 5	18	A VIII. A. oszt. főnöke, a Vörösmarty Ónk. kör vez., hitszónok
5	Bátori József dr.	Rendi	Magyar Latin	Rendes tanár	14	14	Magyar VI. B. 3, VII. A. 3 Latin VI. B. 5 Vallástan III. B. 2 Történelem III. A. 3	16	A VI. B. oszt. főnöke, cserkészparancsnok
6	Bozi Ferenc	Rendi	Latin Történelem	Rendes tanár	7	2	Magyar II. B. 5 Latin II. B. 5 Történelem VI. A. 3, VI. B. 3, VIII. B. 3 Osztályfőnöki óra II. B. 1	20	A II. B. oszt. főnöke, a tanári könyvtár őre, cserkészrajparancsnok, hitszónok
7	Dragos Károly	Rendi	Latin Görög	Rendes tanár	25	18	Magyar II. A. 5 Latin II. A. 5, VII. B. 5 Szépirás II. A. 1, II. B. 1 Osztályfőnöki óra II. A. 1	18	A II. A. oszt. főnöke,
8	Éder-Szászy László dr.	Rendi	Hittudomány	Rendes hittanár	15	12	Vallástan I—VIII. A. 2—2	16	A vallásos egyes. vezetője, hitszónok
9	Faludi Béla	Rendi	Latin Német	Rendes tanár	7	1	Latin VII. A. 5 Német IV. A. 4, V. B. 3, VI. A. 3, VII. A. 2	17	A VII. A. oszt. főnöke, jegyző, cserkészrajparancsnok, hitsz.
10	Fereneci Zoltán dr.	Rendi	Természettan Mennyiségtan	Rendes tanár	17	11	Mennyiségtan I. A. 5, IV. B. 3, V. B. 3, VI. A. 3, VI. B. 3	17	A fizikai szertár őre, cserkészrajparancsnok, hitszónok
11	Friedreich Endre dr.	Rendi	Latin Görög	Rendes tanár	38	29	Görög VI. A. B. 6 Történelem IV. A. 2 ¹ , IV. B. 2 Természetráaj I. A. 2, I. B. 2 Latin V. B. 5	14	—
12	Hardi István	Rendi	Latin Francia	Rendes tanár	1	1	Francia V. A. 2, B. 5, VIII. A., B. 5 Ének I. A. 2 Szépirás I. B. 1	18	Az V. B. oszt. főnöke, hitszónok
13	Hatvani Éde	Rendi	Természettan Mennyiségtan	Rendes tanár	37	28	Mennyiségtan I. B. 5, II. A. 4, II. B. 4	13	—
14	Huber István	Világi	Rajz	Rendes tanár	18	18	Rajz I—IV. A., B. 2—2 Rendkív. rajz V—VIII. A., B. 2	18	A rajzszerktár őre
15	Jochs József	Rendi	Természettan Mennyiségtan	Rendes tanár	12	4	Mennyiségtan V. A. 3, VIII. A. 2, VIII. B. 2 Természettan VIII. A. 4, VIII. B. 4 Földrajz III. A. 2	17	A fizikai gyakorlatok vezetője, cserkészrajparancsnok, hitszónok

16	Kanszky Márton dr.	Rendi	Term.-rajz Földrajz	Rendes tanár	22	6	Természetrajz IV. A. 4, IV. B. 4, VI. A. 3, VI. B. 3 Földrajz II. A. 3, IV. B. 1	18	A földrajzi szertár óre
17	Kiss József	Rendi	Magyar Latin	Rendes tanár	13	12	Magyar VI. A. 3 Latin VI. A. 5 Szépirás I. A. 1 Gyorsírás IV. A. 2, IV. B. 2, V. A. 2, V. B. 2	17	A VI. A. o. főnöke, a Maywald J. gyorsírókór vezetője
18	Kozáky István dr.	Rendi	Magyar Német	Rendes tanár	12	8	Magyar IV. B. 3 Német III. B. 3, IV. B. 4, VI. B. 3, VII. B. 2 Ének II. B. 2	17	A IV. B. oszt. főnöke, az énekkar vezetője
19	Menczer József	Rendi	Magyar Latin	Rendes tanár	13	7	Magyar I. A. 5, V. A. 3, VII. B. 3 Latin I. A. 4 Történelem V. B. 3, ¹ IV. A. 2 ² Osztályfőnöki óra I. A. 1	19	Az I. A. oszt. főnöke, az ifj. könyvtár óre
20	Merva Vilmos	Világi	Latin Francia	Óraadó tanár	2	1	Latin IV. B. 5 Francia VI. A. B. 6, VII. A. B. 5	16	—
21	Miskolezy István dr. ...	Rendi	Latin Történelem	Rendes tanár	34	30	Történelem V. B. 3, ² VII. A. 3, ² VIII. A. 3	3	A történelmi gyűjtemény óre
22	Ohmacht Nándor	Rendi	Hittudomány	Rendes hitt.	22	7	Vallás tan I. B. 2, V. B. 2, VI. B. 2, VIII. B. 2	8	Híftszónok
23	Para Inre dr.	Rendi	Term.-rajz Földrajz	Rendes tanár	31	13	Természetrajz V. A. 2, V. B. 2 Földrajz I. A. 3, I. B. 3, II. B. 3, IV. A. 1, VII. A. 1, VII. B. 1 Égészségtan VII. A. B. 2	18	A természetrajzi szertár óre
24	Perényi József dr.	Rendi	Magyar Német	Rendes tanár	43	16	Német III. A. 3 Filozófia VIII. B. 2	5	—
25	Pogor Ödön dr.	Rendi	Magyar Latin	Rendes tanár	27	9	Magyar VIII. B. 3 Latin VIII. B. 5 Vallás tan VII. B. 2 Történelem III. B. 3 Ének I. B. 2, II. A. 2	17	A VIII. B. oszt. főnöke, hítszónok, a zenekar vezetője, a zeneszertár óre
26	Stefánszky Szilárd	Világi	Testnevelés	Rendes testnev. tan.	17	17	Torna I. B. 3, II. B. 3, III—VIII. B. 2—2	18	A Sportkör vezetője, a tornaszertár óre
27	Szilágyi Géza	Világi	Testnevelés	Óraadó testnev. tan.	2	1	Torna I. A., I. B., II. A., II. B., VII. A., VII. B., VIII. A., VIII. B. 1—1	8	—
28	Tajthy Kálmán dr.	Világi	Testnevelés	Helyettes testnev. tan.	8	8	Torna I. A. 3, II. A. 3, III—VIII. A. 2—2	18	A Sportkör vezetője
29	Teller József dr.	Rendi	Latin Német	Rendes tanár	11	4	Magyar I. B. 5 Latin I. B. 4 Német V. A. 3, VIII. A. 2, VIII. B. 2 Osztályfőnöki óra I. B. 1	17	A I. B. oszt. főnöke a Segítő Egyesület ve- zetője, hítszónok
30	Vézner Károly	Rendi	Latin Görög	Rendes tanár	23	11	Magyar III. A. 4 Latin III. A. 6 Görög VII. A., B. 5 Vallás tan II. B. 2	17	A III. A. oszt. főnöke
31	Wagner Lajos	Rendi	Latin Görög	Rendes tanár	31	11	Latin V. A. 5 Görög V. A. B. 5, VIII. A. B. 5 Filozófia VIII. A. 2	17	Az V. A. oszt. főnöke, a filológiai szertár óre

¹ 1937. évi február hó 1-től.   ² 1937. évi január hó 31-ig.

Sorszám	A tanár neve	I. A	I. B	II. A	II. B	III. A	III. B	IV. A
1	Balanyi György dr.							
2	Agárdi László			termr 2	termr 2			magy 3 lat 5
3	Agárdy Gyula							mat 3
4	Balogh Ferenc					mat 4 fiz 2	mat 4, fiz 2 földr 2	
5	Barta István						magy 4 lat 6	
6	Bátori József dr.					tört 3	vall 2	
7	Bozi Ferenc				magy 5, lat 5 ofónoki 1			
8	Dragos Károly			magy 5, lat 5 ofónoki 1 szépirás 1	szépirás 1			
9	Éder-Szászy László dr.	vall 2		vall 2		vall 2		vall 2
10	Faludi Béla							ném 4
11	Ferenczi Zoltán dr.	mat 5						
12	Friedreich Endre dr.	termr 2	termr 2					tört 2
13	Hardi István	ének 2	szépirás 1					
14	Hatvani Ede		mat 5	mat 4	mat 4			
15	Huber István	rajz 2	rajz 2	rajz 2	rajz 2	rajz 2	rajz 2	rajz 2
16	Jochs József					földr 2		
17	Kanszky Márton dr.			földr 3				termr 4
18	Kiss József	szépirás 1						gyorsir 2
19	Kozáky István dr.				ének 2		ném 3	
20	Menczer József	magy 5, lat 4 ofónoki 1						
21	Merva Vilmos							
22	Miskolczi István dr.							
23	Ohmacht Nándor		vall 2					
24	Para Imre dr.	földr 3	földr 3		földr 3			földr 1
25	Perényi József dr.					ném 3		
26	Pogor Ödön dr.		ének 2	ének 2			tört 3	
27	Stefánszky Szilárd		torna 3		torna 3		torna 2	
28	Szilágyi Géza	torna 1	torna 1	torna 1	torna 1			
29	Tajthy Kálmán dr.	torna 3		torna 3		torna 2		torna 2
30	Teller József dr.		magy 5, lat 4 ofónoki 1					
31	Vézner Károly				vall 2	magy 4 lat 6		
32	Wagner Lajos							

felosztás.

IV. B	V. A	V. B	VI. A	VI. B	VII. A	VII. B	VIII. A	VIII. B	Órák száma
	tört 3				tört 3	tört 3			9
vall 2		magy 3							17
					mat 3 fiz 4	mat 3 fiz 4			17
									14
							magy 3 lat 5		18
				magy 3 lat 5	magy 3				16
			tört 3	tört 3				tört 3	20
						lat 5			18
	vall 2		vall 2		vall 2		vall 2		16
		ném 3	ném 3		lat 5 ném 2				17
mat 3		mat 3	mat 3	mat 3					17
tört 2			görög 6						14
	lat 5 francia 5						francia 5		18
									13
rajz 2	r e n d k í v ű l i r a j z 2								18
	mat 3						mat 2 fiz 4	mat 2 fiz 4	17
termr 4 foldr 1			termr 3	termr 3					18
gyorsír 2	gyorsír 2	gyorsír 2	magy 3 lat 5						17
magy 3 ném 4				ném 3		ném 2			17
	magy 3	tört 3				magy 3			19
lat 5			francia 6		francia 5				16
							tört 3		3
		vall 2		vall 2				vall 2	8
	termr 2	termr 2			foldr 1	foldr 1	egészségt 2**		18
								filoz 2	5
						vall 2		magy 3 lat 5	17
torna 2		torna 2		torna 2		torna 2		torna 2	18
					torna 1	torna 1	torna 1	torna 1	8
	torna 2		torna 2		torna 2		torna 2		18
	ném 3						ném 2	ném 2	17
					görög 5				17
	lat 5 görög 5						filoz 2 görög 5		17

* Február 1-től.

** Január 31-ig.

Kegyes tanítórend értesítője.

V. A TANÁROK HITÉLETI, IRODALMI ÉS TÁRSADALMI MŰKÖDÉSE.

Balanyi György dr., a gimnázium és a rendi tanárképző igazgatója, a rendi gyakorló tanárjelöltek pedagógiai vezetője, rendfőnöki tanácsos, a kegyestanfőrend történetírója, egyetemi c. rk. tanár, a Szent István Akadémia rendes és igazgató választmányi tagja, II. osztályának titkára, a kecskeméti Katona József Társaság tiszteleti és a szegedi Dugonics Társaság rendes tagja, a Magyar Történelmi Társulat, a Katolikus Középiskolai Tanáregyesület és a Budapesti Piarista Diákszövetség választmányi tagja, a Váci Piarista Diákszövetség társelnöke, az Actio Catholica kulturális szakosztályának tanácsosa és a Katolikus Közoktatásügyi Tanács ülnöke. Cikkeket és könyvismertetéseket írt a Teológiába, Katolikus Szemlébe, Magyar Középiskolába, Ferences Közlönybe, Szent Antalba, Nagyasszonyunkba és az Új Lexikonba. Előadásokat tartott a Szent István Akadémiában, a budapesti Katolikus Tanári Körben, a Katolikus Történetírók Munkaközösségében, a tanítók szabadegyetemén, a III. ker. Keresztény Tanügyi Bizottság kultúrestjén, a Budapesti Piarista Diákszövetség ifjúsági csoportjának irodalmi és zenei estjén, a Katolikus Háziasszonyok Élet iskolája c. előadássorozatán, a kecskeméti katolikus liceumban, a budapesti Katolikus Tanári Kör kecskeméti vándorgyűlésén, a váci Emericana szociális kurzusán, az Egyesült Ker. Nemzeti Liga II. ker. osztályában és a Katolikus Lányok Országos Szövetségében.

Agárdi László, rendes tanár, a Magyar Irodalomtörténeti Társaság választmányi, a Kat. Középiskolai Tanáregyesület igazgatósági tagja. Az iskolai felügyeletről címen értekezése jelent meg a Magyar Középiskolában.

Barta István, rendes tanár, a nagykanizsai Zrínyi Miklós Irodalmi és Művészeti Kör választmányi tagja. Lelkigyakorlatot vezetett, több helyen gyóntatott és prédikált.

Bátori József dr., rendes tanár, a cserkészcsapat parancsnoka, a Budapesti Piarista Diákszövetség Öregcserkészcsapata Fiatalligás csoportjának vezető-tiszte, a Magyar Cserkészszövetség Elnöki Tanácsának, Országos Intéző-, Nemzetvédelmi és számos más bizottságának tagja, Országos róvercserkész-vezetőtiszte, a budapesti cserkészkerület tiszteletbeli társelnöke, az 1937-es hollandi Világjamboree vízicsapatának parancsnoka, a Bpesti Piarista Diákszövetség könyvtárbizottságának tagja. Előadásokat tartott több ízben a Cserkészszövetség tiszti és örsvezetői tanfolyamain, országos és kerületi tisztgyűlésein, többször a Dics.-ben és a Diákszövetség öregcserkéseinek; vezette a Diákszövetség ez évi húsvéti lelkigyakorlatait.

bisztrietzei Bisztrietzky Tibor, okl. hegedűművész, áll. kép. okl. hegedűtanár. Számos hangversenyt adott német városokban és német rádiókban. Állandó szereplője a budapesti rádióknak. 1936 december hónapban nagysikerű önálló hangversenyt tartott Budapesten.

Dragos Károly, a budapesti m. kir. József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem közgazdaságtudományi karán a lengyel nyelv előadója.

Éder-Szászy László dr., rendes hittanár, a Kat. Hittanárok és Hitoktatók Országos Egyesületének választmányi tagja, az Unio Cleri pro missionibus papi missziós egyesület Esztergom főegyházmegyei tanácsának tanácsos tagja, jegyzője és ellenőre, az Actio Catholica hitbuzgalmi és erkölcsvédelmi szakosztályának tanácstagja, ugyanezen szakosztály konvertitákat előkészítő és továbbképző központjának ügyvezető titkára és a központ belvárosi körzetének vezetője, a Középiskolai Fiúkongregációk Központi Tanácsának tanácsosa, az Eucharisztikus Világkongresszus előkészítő bizottsága Hitbuzgalmi Szakosztályának titkára és jegyzője. Alkalmi beszédeket, hitbuzgalmi előadásokat tartott; a budapesti érseki ált. helytartó megbízásából a konvertiták előkészítésének és továbbképzésének tervszerűsítésére tervezetet készített, amit az érseki helytartóság elfogadott és Budapesten jan. 1-ével életbe is léptetett; több fővárosi iskola hittanvizsgálatán elnökölt; számos alkalommal számos helyen gyóntatott.

Faludi Béla, lelkigyakorlatot vezetett, prédikált, több helyütt gyóntatott. Ismertetést írt a Magyar Kórusba.

Ferezei Zoltán dr., rendes tanár, előadást tartott a Magyar Tanárok Nemzeti Szövetségének fizikai szakosztályában a repülés fizikájának középiskolai kísérleteiről. A rend gyakorlati tanárképzőjében tanár.

Friedreich Endre dr., rendes tanár, görög nyelvi tanulmányi felügyelő, rendi könyvtáros, a Szent István Akadémiának és a Magyar Pedagógiai Társaságnak rendes, a Kat. Középiskolai Tanáregyesületnek, a Magyar Történelmi Társulatnak és a Budapesti Piarista Diákszövetségnek választmányi tagja, 1937 március 12-én felolvasást tartott a Szent István Akadémiában «Gr. Batthyány Lajosné» címen.

Huber István, rendes tanár, festőművész, emléklapos c. százados, a Magyar Képzőművészek Egyesületének tagja. Kiállított a Képzőművészeti Társulat 1937. évi téli tárlatán és a IV. Nemzeti Képzőművészeti Kiállításon. A világháborúban mint tartalékos tiszt a következő kitüntetéseket nyerte: a III. oszt. hadiérményes katonai érdemkeresztet, az ezüst és bronz Signum Laudist, mindhárom a kardokkal, a Károly-csapatkeresztet és a sebesülési érmet három sávval.

Jochs József, a Magyar Cserkészszövetség Orsz. Intézőbizottságának, Gazdasági Főbizottságának és Magyar-Lengyel Albizottságának tagja.

Kanszky Márton dr., rendes tanár, az Oktatófilmek Országos Bíráló Bizottságának tagja, a Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium Oktatófilm Kirendeltségének pedagógiai szakértője, a Magyar Földrajzi Társaság és a Szegedi Egyetem Barátai Egyesülete természettudományi szakosztályának választmányi tagja, a Szegedi Alföldkutató Bizottság földrajzi szakosztályának rendes tagja, az «Ifjúság és Élet» földrajz-termesztudományi folyóirat szerkesztő bizottságának tagja. Az Országos Közoktatási Tanács részére hivatalos könyvbírálatot, a VKM Oktatófilm Kirendeltség számára hivatalos film-szenáriumi-bírálatokat készített. Körösi Albin nekrológja a Földrajzi Közleményekben jelent meg. Ajánlás Bánszki Tamás fametszet-sorozatához. Beszédet mondott, mint a 171. Erdősi Imre cserkészcsapat alapító parancsnoka, a csapat 15 éves évforduló ünnepségén Debrecenben. Könyvismertetései a

«Pedagógiai Szeminárium», a «Földrajzi Közlemények», az «Élet» című folyóiratban jelentek meg.

Kiss József, rendes tanár, az Országos M. Kir. Gazdasági Szaktanár-vizsgáló Bizottság és a Budapesti Gyorsírás-, Szépírás- és Gépírástanítókat Vizsgáló Állami Bizottság tagja a gyorsírási szakon, a Magyar Gyorsírók és a Gyorsírás Barátai Budai Egyesületének társelnöke, a Kispesti Gyorsírók Egyesületének örökös tiszteletbeli tagja, a Magyar Gyorsírók Országos Szövetsége elméleti és történeti szakosztályának delegált tagja, a Deutsche Stenografenschaft levelező tagja, a Magyar Gyorsíró Szemle főszerkesztője és a Magyar Gyorsíró Szemle Könyvtárának szerkesztője. Száz diktátum címmel gyorsírási segédkönyvet szerkesztett és Maywald József emlékezete címmel sajtó alá rendezte a Maywald József halálának 25. évfordulója alkalmával rendezett emlékülés anyagát. Ismeretést írt a Magyar Gyorsíró Szemlébe és a Gyorsírói Keresztretjvénybe, cikkeket írt a Gyorsírók Naptárába és a Magyar Gyorsíró Szemlébe. Beszédet mondott a Kispesti Gyorsíró Egyesületének jubiláris díszgyűlésén. Több helyütt és több alkalommal gyóntatott és prédikált.

Kozáky István dr., rendes tanár, az Orsz. Magyar Cecilia-egyesület választmányi tagja. A Kalazantinumban tanította az egyházi éneket. Egyházzenei szerzeményei többször szerepeltek templomi énekkarok műsorain. 1936 október 8-9-én a negyedik nemzetközi egyházzenei kongresszus alkalmával a majnai Frankfurthban két nyomtatásban is megjelent miséjéből adott elő részleteket a bécs-klosterneuburgi Weissenbäck-kórus. Calligaris Ferenc igazgató-karnagy vezetésével 1937 március 7-én a zsámbéki tanítónőképző énekkara a Nagybójtai miséjét mutatta be a Várkapolnában rádió közvetítésével. A bemutatásokról mind a külföldi, mind pedig a helyi lapok kritikái elismeréssel szóltak. 1937 május 23-án vezényelte a budapesti piarista, központi, jezsuita, kapucinus és domonikánus kispapoknak egyesített kórusát az eucharisztikus szentévet megnyitó bazilikai veccseryén. Novellája jelent meg az Alleluja folyóirat húsvéti számában, tanulmánya pedig «Új kísérletek a Grál-probléma megoldására» címen a Katolikus Szemle 1937 márciusi és áprilisi számaiban.

Miskolezy István dr., rendes tanár, egyetemi c. ny. rk. tanár, a Pázmány Péter Tudományegyetemen a középkori történelemnek helyettes tanára, a Szent István Akadémia rendes, a Magyar Történelmi Társulat választmányi tagja, a Budapesti Állami Középiskolai és az Országos Polgáriiskolai Tanárvizsgálóbizottság tagja. Megjelentek az 1348-iki pestisről és az egykorú orvostudományról, valamint II. József reformterveiről szóló tanulmányai és Magyar-olasz összeköttetések az Anjouk korában c. munkája.

Ohmacht Nándor, rendes hittanár, a Budapest Piarista Diákszövetségnek és a Váci Piarista Diákszövetségnek választmányi tagja. A Katolikus Főiskolai Tanfolyamon erkölcsant adott elő. Több helyen és több alkalommal végzett az iskolán kívül lelkipásztori munkát.

Para Inre dr., rendes tanár, a Budapesti Tanári Kör természettudományi osztályának választmányi tagja. A Foed. Americana Urbana korporációjának lelkésze. Az angolkisasszonyok templomában vasárnap- és ünnepnapokon az egész tanév folyamán a 10 órai szentmisét mondta.

Perényi József dr., rendes tanár, a Szent István Akadémia, az Erdélyi Irodalmi Társaság rendes, a Balatoni Társaság tiszteletbeli tagja, a TESz kulturpolitikai szakosztályának választott tagja, a Magyar Irodalomtörténeti Társaság ellenőre, a Budapesti Piarista Diákszövetségi választmányi tagja. Irt irodalomtörténeti, dramaturgiai cikkeket, tanulmányokat, könyvbírálatokat. Előadást tartott a Szent István Akadémiában Sajó Sándor drámai művei címen.

Pogor Ödön dr., rendes tanár, a veszprémi püspöki szentszék tanácsosa. Rádióbeszédet mondott a királyi várkapolnából és a budapesti IV. ker. főplébániatemplomból. Szentbeszédet mondott a 38. Mollináry-ezred ünnepségén, a vitézi szék összejövetele alkalmával Máriaremetén a hajléktalanok menhelyén, májusi szentbeszédeket a Szikla-kápolnában és a városmajori plébániatemplomban; a tabáni és rákosszentmihályi egyházközségek Credo-egyesületében, a Szociális Misszió Társulat Leánykörében konferencia-beszédeket tartott. Lelkigyakorlatot tartott a rákosligeti női kongregáció alakulását megelőzőleg.

Tajthy Kálmán dr., helyettes testnevelési tanár, a Testnevelési Tanárok Orsz. Egyesületének választmányi tagja, a Hungária Hockey Club elnöke.

Vézner Károly, rendes tanár, a budapesti m. kir. tanárképzőintézet megbízásából a latin nyelv és irodalom tanításának a módszertanát adta elő.

Wagner Lajos, rendes tanár, a Kat. Tanügyi Tanács III. képzői szakosztályának tanácsosa, az Isteni Üdvözítő Nővérei tanítónőképző intézetének igazgatója, a Kat. Középiszkolák Igazgatói és Tanári Fegyelmi Tanácsának tagja, a Váci Piarista Diákszövetség alelnöke.

VI. TANÍTÁS ANYAGA.

Az oktatás munkáját a m. kir. vallás- és közoktatásügyi Miniszter Úr 1926. évi 38.804. V. sz. és 1935. évi 3000. eln. számú rendeletével életbe léptetett Tanterv és a vonatkozó módosító rendeletek értelmében végeztük. Az V., VI., VII. és VIII. osztályos tanulók választhattak a görög nyelv és a francia nyelv között.

VII. TANKÖNYVEK.

Imakönyv a katolikus tanulók részére minden osztályban *Schütz-Sik*: Imádságos könyv.

I. osztály. *Róm. kat. nagyobb katekizmus.* — *Alszegehy-Sik*: Magyar nyelvtan. — *Bartha-Tordai*: Magyar olvasókönyv. — *Reibner*: Latin nyelvtan. — *Jirka*: Latin olvasókönyv. — *Karl-Vargha*: Földrajz. — *Cholnoky*: Földrajzi iskolai atlasz. — *Karl-Méhes*: Kis természetrajz. — *Suták-Vörös-Hatvani*: Mennyiségtan.

II. osztály. *Pokorny*: Az Ószövetség története. — *Alszegehy-Sik*: Magyar nyelvtan. — *Bartha-Tordai*: Magyar olvasókönyv. — *Reibner*: Latin nyelv-

tan. *Jirka*: Latin olvasókönyv. — *Karl-Vargha*: Földrajz. — *Cholnoky*: Földrajzi iskolai atlasz. — *Karl-Méhes*: Kis természetrajz. — *Suták-Vörös-Hatvani*: Mennyiségtan.

III. osztály. *Pokorny*: Az Újszövetség története. — *Alszeghy-Sik*: Rendszeres magyar nyelvtan. — *Bartha-Tordai*: Magyar olvasókönyv. — *Reibner*: Latin nyelvtan. — *Reibner*: Res Romanae. — *Bitter*: Német nyelvkönyv. — *Osztie-Sándor*: Német stílusgyakorlatok. III—V. — *Jászai-Balanyi*: Magyarország története. — *Barthos-Kurucz*: Magyar tört. atlasz. — *Karl-Vargha*: Földrajz. — *Cholnoky*: Földrajzi iskolai atlasz. — *Nagy J.*: Kis természettan. — *Suták-Vörös-Hatvani*: Mennyiségtan. — *Biró*: Műalkotások könyve.

IV. osztály. *Pokorny*: Róm. kat. szertartástan. — *Bartha-Tordai*: Stiliztika. — *Arany-Lehr*: Toldi. — *Reibner*: Latin nyelvtan. — *Reibner*: Res Romanae. — *Bitter*: Német nyelvkönyv. — *Osztie-Sándor*: Német stílusgyakorlatok. III—V. — *Marczell-Szolomájer-Miskolczy*: Világtört. — *Barthos-Kurucz*: Tört. atlasz. Ókor. — *Karl-Vargha*: Földrajz. — *Cholnoky*: Földrajzi iskolai atlasz. — *Toborffy Z.*: Ásványtan és kémia. — *Suták-Hatvani-Lóky*: Mennyiségtan. — *Kiss*: Egységes gyorsírás. — *Biró*: Műalkotások könyve.

V. osztály. *Schütz*: Kat. Hittan. — *Bartha-Tordai*: Retorika. — *Véznér*: Lírai szemelv. — *Reibner*: Szemelv. Livius XXI—XXII. — *Wagner-Horváth*: Római régiségek. — *Maywald*: Görög nyelvtan. — *Maywald-Jirka*: Görög olv. — *Bitter-Teveli*: Német nyelvkönyv. — *Osztie-Sándor*: Német stílusgyakorlatok. III—V. — *Birkás*: Francia nyelvkönyv. — *Marczell-Szolomájer-Miskolczy*: Világtört. — *Barthos-Kurucz*: Tört. atlasz. II. — *Karl-Méhes*: Növénytan. — *Suták-Hatvani-Lóky*: Mennyiségtan. — *Kiss*: Egységes gyorsírás.

VI. osztály. *Schütz*: Kat. erkölcsstan. — *Bartha-Tordai*: Poetika. — *Reibner*: Cicero válogatott besz. — *Reibner*: Szemelv. Sallustiusból. — *Kerényi*: Szemelv. Vergilius Aen. I—V. — *Wagner-Horváth*: Római régiségek. — *Maywald*: Görög nyelvtan. — *Maywald-Jirka*: Görög olv. — *Marót-Wagner*: Homeros Odysseája. — *Bitter-Teveli*: Német nyelv. — *Osztie-Sándor*: Német stílusgyakorlatok. VI—VIII. — *Birkás*: Francia nyelvkönyv. — *Marczell-Szolomájer-Miskolczy*: Világtört. — *Barthos-Kurucz*: Történelmi atlasz. — *Karl-Méhes*: Állattan. — *Suták-Hatvani-Lóky*: Mennyiségtan. — *Lóky*: Négyjegyű logaritmuskönyv.

VII. osztály. *Schütz*: Kat. egyháztörténet. — *Prónai-Sik-Alszeghy*: Magyar irodalomtörténet és olvasókönyv. — *Szinnyei*: A magyar nyelv. — *Reibner*: Cicero de signis. — *Reibner*: Szem. Plinius leveleiből. — *Kerényi*: Szem. Vergilius Aeneis. VI—XII. — *Wagner-Horváth*: Római régiségek. — *Maywald*: Görög nyelvtan. — *Marót-Wagner*: Homeros Iliasa. — *Gerecs-Mészáros*: Görög lírai szemelvények. — *Sophokles*: — *Bitter-Teveli*: Német irod. tört. — *Osztie-Sándor*: Német stílusgyakorlatok. VI—VIII. — *Heinrich*: Schiller: Wilh. Tell. — *Marczell-Szolomájer-Miskolczy*: Világtört. — *Barthos-Kurucz*: Tört. atlasz. — *Karl*: Földrajz. — *Nagy-(Féher-Szekeres)*: Kísér. fizika. — *Suták-Hatvani-Lóky*: Mennyiségtan. — *Lóky*: Négyjegyű logaritmuskönyv. — *Melly-Párdányi*: Egészségtan.

VIII. osztály. *Schütz*: Keresztény kat. hitvédelem. — *Prónai-Sik-Alszegehy*: Magyar irod. tört. és olvasókönyv. — *Vézner*: Szem. Horatius műveiből. — *Reibner*: Szem. Tacitus Annaleseiből. — *Wagner-Horváth*: Római régiségek. — *Maywald*: Görög nyelvtan. — *Kerényi*: Platon és Aristoteles. — *Bitter-Teveli*: Német irod. tört. — *Osztie-Sándor*: Német stílusgyakorlatok. VI—VIII. — *Balanyi-Jászai*: Magyarország története. — *Barthos-Kurucz*: Magyar tört. atlasz. — *Nagy-(Fehér-Szekeres)*: Fizika. — *Suták-Hatvani-Lóky*: Mennyiségtan. — *Lóky*: Négyjegyű logaritmus. — *Kornis*: A pszichológia és logika elemei. — *Melly-Párdányi*: Egészségtan.

VIII. SZERTÁRAK ÉS KÖNYVTÁRAK.

1. **Klasszika-filológiai szertár.** Gyarapodás vétel útján: a Florilegium Patristicum I—V. fasciculusa 30—30 péld.-ban 33— P értékben, két péld. Dictionarium 4·80 P értékben, 6 latin auctor 5—5 péld.-ban, 30 kötetben 88— P értékben, 14 db könyvnek bekötése 22·50 P értékben, összesen: 148 P 30 fill. értékben.

2. **A történelmi szertár** gyarapodása vétel útján: 1 filmtekercs (8— P), a szatmári Petőfi-oltár képe (6— P), Prohászka-film (5— P), Golgotha-film (10 P). — Ajándék útján: 1 filmtekercs (Márc. 15).

3. **A földrajzi szertár** filmdia pozitív állományának gyarapítására 150— P-t fordítottunk.

4. **A természettani szertár.** Az idei tanévben 559·76 pengőt költöttünk szélszatornára és a repülés fizikájának kísérleti eszközeire. Ezenkívül 100— pengőt fordítottunk javításokra és használati anyagokra. Agárdy Gyula, Balogh Ferenc és Jochs József tanár urak megkezdték a szertár állományának teljes átrendezését.

5. **A természetrajzi szertár** a kísérletekhez szükséges vegyszereken kívül a tanév folyamán beszerzett 3 db desztilláló és 2 db durranó-gázt fejlesztő készüléket, 6 db Bunsen-lámpát, 1 db mérő-edényt, 1 db üvegvágó kést, továbbá a kísérletekhez szükséges több, kisebb-nagyobb segédeszközt, 120— P értékben. A szertár állományát adományaikkal gyarapították: Lócsey Ferenc m. kir. hadbiztos úr (1 db kitömött szürke-gém), dr. Suppán Vilmos min. fogalmazó úr (1 db delfin-koponya és csigolya), Haggemacher Jenő V. A. o. t. (lepke- és bogárgyűjtemény 10 üveges dobozban), Márkus György IV. A. o. t. (a gabona kalásza és szemtermései, 2 üveges dobozban) és Martinovich István IV. B. o. t. (mammut-fog), Kovács Pál VI. B. o. t. (preparált állati csontok) és Schmidt Róbert IV. A. o. t. (solenhofeni kövület).

6. **Matematikai-geometriai gyűjtemény.** Gyarapodás nem történt.

7. **A rajzszertár** gyarapodása vétel útján: Lasz gallner Oszkár: Gyakorlati perspektíva, Genthon István: Az új magyar festőművészet története, összesen 19— P értékben. Csendéleti tárgyak 31— P értékben.

8. **Az ének- és zeneszertár** gyarapodása: 20 db Szent vagy Uram! Bárdos: 7 jó nóta; kánonok, 35 példány Népdalkórusok, Liszt: Ünnepi dal stb. 85— P értékben.

A zeneszertár gyarapodása : Strausz János : Kék Duna keringő, Bizet : Carmen, Erkel : Himnusz, Rákóczi-induló. Azonkívül kiegészítettük régi gyűjteményünket, úgyhogy mindenki számára legyen otthoni gyakorlásra is megfelelő szöveg. A zenekari kották beszerzésére 130— pengőt fordítottunk.

9. **A tornaszertár** gyarapodása vétel útján : 2 db mászórudd, 4 db asztali tennisz-bak, 2 db vetítőlámpa a mennyezetre, Linoleum-borítás (pótlás) a tornateremben, a mosdók átjavítása az öltözőben, 12 m³ homok az udvaron levő ugrópályára, tornaszerek javítása : összesen 1.170·69 P értékben.

10. **A tanári könyvtár** gyarapodása : a) vétel útján 97 mű 124 kötetben 873·91 P értékben ; b) ajándékozás útján 62 mű 70 kötetben 486·30 P értékben ; összesen 159 mű 194 kötetben, illetve füzetben 1360·21 P értékben. A hazai és külföldi folyóiratok száma : 51. Előfizetésre 338·86 P-t fordítottunk. Könyvet ajándékoztak : A vallás- és közoktatásügyi Miniszter úr, a Magyar Tudományos Akadémia, Budapest Székesfőváros, Budapest Székesfőváros Statisztikai Hivatala, a Pázmány Péter Tudományegyetem, Ágner László, Ferdinandyé Lengyel Angela, Bálint Imre, Fluck András.

11. **Az ifjúsági könyvtár** gyarapodása : a) vétel útján 90 mű 123 kötetben 301·30 P értékben ; b) ajándékozás útján 20 mű 50— P értékben. 207 mű bekötésére 294·40 P-t fordítottunk.

IX. IFJÚSÁGI EGYESÜLETEK MŰKÖDÉSE.

1. **Vallásos egyesületek.** Vezetőtanár : Éder-Szászy László dr. A missziók ügye, a nagy gazdasági nyomor ellenére is, az utóbbi évtizedben erős lendületet vett az egész világon. Az utolsó pápának, különösen XV. Benedeknek és dicsőségesen uralkodó XI. Pius pápa Őszentségének, a missziók pápájának a missziók ügyében kiadott apostoli körlevelei felrázták az egész katolikus világot és ma már nincsen ország, amelyben a missziós ügygel állandóan ne foglalkoznának. Ebben a missziós munkában Csonka-Magyarország nem áll az utolsó helyen. Igaz, nem ugyan a misszionáriusok számával, de imádsággal és alamizsnával vezet a kisebb országok között. A csonka hazának e missziós építőmunkájában siet segítségére hagyományos buzgósággal a mi iskolánknak is minden diákja.

Az iskolának minden tanulója tagja volt az idén is a Hitterjesztés egyesületének. A nagy mennyiségű staniollemezen, bélyegen, parafadugón, szivargyűrűn, szivarvégen, régi pénzen, olvasón, képeslapon, szentképen stb. kívül, amit a Néplányok útján juttattunk rendeltetési helyére, összesen 790 P-vel járultunk hozzá a missziók segélyezéséhez. Ez összeget részben az Országos Missziós Tanács, részben a Názereti Missziósház, részben a Katolikus Missziók számlájára fizettük be. A Katolikus Missziókat 120 példányban, a Kis Hitterjesztőt pedig 105 példányban járattuk.

Egyesületünk segélyezéséhez hozzájárultak adományaikkal : Bauer Antalné, N. N. br.-né, dr. M. F.-né, Háray Istvánné, Brandis Pálné, Horánszky Irma úrnők ; a tagok közül pedig különösen a következők tűntek ki buzgóságukkal : Bérczy Ernő és Sándor Tibor VIII. A., Asztalos Gyula, Róde László

és Szőke Gyula VII. B., Balonyi Tibor, Gschwindt György, Kalamaznik Nándor és Szentfűlöpi Ernő VII. A., Aulich Antal, Borosa Károly, Nagy István és Nusser Béla VI. A., Csillag Ferenc, Párkányi Ottó, Száraz Egon és Tóttóssy Aladár V. B., Balla Béla, Kálazy Bódog, Kuhl András, Morlin Ervin és Rajz József V. A., Donszky György, Magasrévy János és Vértessy Miklós IV. B., Baross Miklós, Erney Tibor, Fellegi Ödön, Hunkár Dénes és Szekér István IV. A., Fodor László, Haselbeck János, Hieronymi Gábor, Marton László és Szendrényi Tibor III. B., Boross Béni, br. Kornfeld Tamás, Kosztolányi József és Zajky Zoltán III. A., Bingert Iván, Blazsek Andor, Mészner Sebestyén és Serényi János II. B., Balla László, Bán Kálmán, Csaba Károly, Gaigne Jenő, Kovács Ottó, Németh Zoltán, Schaffler Ferenc, Totth Gedeon és Varga Miklós II. A., Böhm József, Szilágyi Lajos és Vidor János I. B. és Farkas Bálint. Jancsár Péter, Keller Pál, Kalotay Ottó, Mambriny Ödön, Morlin János. Pleyer Walter, Rottmann Elemér és Takács Ágoston I. A. osztályú tanulók. Fogadják hálás köszönetünket! — A missziós könyvtárnak több kötet Magyar Kultúrát ajánlott fel: Bérczy Ernő VIII. A. oszt. tanuló.

Nemcsak pénzzel, de imádsággal is segítettük a missziókat. A fiúk az év folyamán sok-sok szentáldozást, lelkiáldozást, mischallgatást, szentség-látogatást, önmegtadadást, olvasót és más imádságokat ajánlottak fel a missziókért. Sokan kilenceddel készültek a missziós vasárnapra, Navéri Szent Ferenc ünnepére és Vízkeresztre, mások pedig XI. Pius pápa Őszentségének szándékára (az orosz kommunizmus és szakadárság megszüntetése, a szakadárak és eretnekek egyházba való visszatérése, Eucharisztikus Világkongresszus sikere) végeztek szentáldozást és ajánlottak fel önmegtadadási gyakorlatokat.

Ha örömmel állapíthatjuk is meg a világ missziós buzgóságának fellendülését, sok türelemre és buzgóságra van még szükség. Amilyen őszintén imádkozzuk: Jöjjön el a Te országod, olyan őszintén adjuk rá a lelkünket is!

2. Vörösmarty-Önképzőkör. Zetetőtanár: Barta István. Tagjai — számszerint 162-en — a négy felsőosztálynak tagjaiból kerülnek ki. Tisztikara: Józsa Mihály VIII. B. o. t. ifjúsági elnök, Böck Zoltán VIII. B. o. t. pénztáros, Földi István VIII. B. o. t. könyvtáros; jegyzők: Bálint Nagy Zoltán VII. A. o. t. és Gervay Miklós VII. B. o. t. Összesen 13 gyűlést tartottunk, ezeken 51 műsorszám került az Önképzőkör elé. Ünnepi gyűlésen emlékeztünk meg Vörösmarty Mihályról, Prohászka Ottokárról és Zrínyi Miklósról. Legsikerültebb műsorszámaink voltak: Piller László VIII. A. o. t.: A fehérjékről; Körösi László VI. B. o. t.: Civilizáció és kultúra; Hoffmann Hugó VI. B. o. t.: A magyar népdal; Józsa Mihály VIII. B. o. t.: A Csongor és Tünde; a VII. B. osztály nyolctagú szavalókarának szereplése; Horváth Tivadar VII. B. o. t. Kosztolányi és Pilinszky János VI. B. o. t. Ady és Kosztolányi szavalata.

Nagy sikert és tetszést aratott az idén először megrendezett költői verseny. Nyolc fiatal költő küzdött a babéért és a döntés ugyancsak nehéz percekot okozott a bíráló bizottságnak. Végül is négyen részesültek jutalomban: Földi Mihály VII. B. o. t., Pilinszky János VI. B. o. t., Lendvay Zoltán VIII. B. o. t. és Gergelyffy Sándor VII. B. o. t.

A szavalóversenyen hét induló nívós teljesítménye közül lett győztes Horváth Tivadar VII. B. o. t. Jutalmat kaptak : Pilinszky János VI. B. o. t. második és Földi Mihály VII. B. o. t. harmadik helyen. Dícséretben részesültek : Kalamaznik Nándor VII. A. o. t. és Kintli Andor VII. B. o. t.

A múlt évi párizsi nemzetközi francia pályázaton igen előkelő helyezést értek el : br. Fejérváry Zsolt VII. B. o. t., Cornides Boldizsár VIII. B. o. t. és Breyer György VII. B. o. t. A pályázatról kiadott jelentésben igen kedvező bírálatban részesültek és szép és értékes könyvjutalmat kaptak.

Körünk ezévi munkásságának kimagasló csúcspontja és mintegy koronája az a heroikus teljesítmény, melyet a VII. B. osztály tanulói kezdeményeztek és hajtottak végre. Példás szorgalommal és nem kevesebb tehetséggel előadták Emmet Lavery darabját : Az Úr katonái-t és ez az előadás annyira túlhaladta a megszokott műkedvelő kísérleteket, hogy a lapok is felfigyeltek rá, így a Nemzeti Újság és a Piarista Öregdiák cikket, az Új Magyarország pedig fényképet közölt róla. A rendezés felelősségteljes feladatát a próbákon és az előadáson Horváth Tivadar VII. B. o. t. végezte gonddal és hozzáértéssel. Ugyancsak ő játszotta a főszerepet is : lendülettel, átéléssel, finom stílussal és általában a tőle megszokott kiváló színészi munkát produkálta. De az előadás többi szereplői is mind kifogástalanul állották meg a helyüket. Jutalmat kaptak : Horváth Tivadar, Asztalos Gyula, Földi Mihály, Gergelyffy Sándor, Gervay Miklós, Kintli Andor, Magyar János, Schmidt János, Soós Imre, Vereb József VII. B. o. tanulók és Szokol Hubert III. B. o. t. Munkájukért a szereplők nemcsak jutalmat, de külön igazgatói körlevélben dícséretet is kaptak. Ezúton hálás köszönetünket fejezzük ki dr. Bingert János úrnak, a Hunnia filmgyár vezérigazgatójának a pompás díszletek ajándékozásáért.

Körünk ez évben 13 tárgykörből összesen 21 pályatételt hirdetett. Beérkezett 47 pályamunka ; ezek közül eredményesen dolgozott 34.

1. Vallástan : a) Bevezetés a Szentírás olvasásához. Jutalmat érdemel Kalamaznik Nándor VII. A. o. t. Pályázatát ügyes és eredményes forrás-tanulmány és gondos, alapos munka jellemzik.

b) Palesztina földrajza, állat- és növényvilága. Dícséretet kapnak : Kalamaznik Nándor VII. A. o. t. és Palásthy Rezső VIII. A. o. t.

c) Budapest templomai. Szentgyörgyi András VII. B. o. t. pályázata, amely bőven és hozzáértéssel érinti a történeti szempontokon kívül a művészeket is, sokoldalú tanulmányról, széles tudásról és határozott esztétikai ítéletbiztonságról tesz tanuságot. A bőséges képanyag csak növeli a munka értékét. Jutalomra érdemes.

2. Magyar irodalom : a) Szabad tétel. Szécsi János VIII. B. o. t. elbeszélése szerzőjének lendületes, egyéni fráskészségéről, jó stílusáról tesz tanuságot. Jutalmat érdemel. Jutalmat kap Halász Iván VIII. A. o. t. is, aki néhány egyszerű, természetes hangú verssel pályázott. Dícséretre méltó Vajda László V. B. o. t. elbeszélése.

b) Prohászka és a szociális kérdés. Szénásy József és Tóth Tibor VIII. B. o. tanulók munkája érdemel jutalmat. Az előbbi magvas, szorosán tárgyhoz szóló dolgozat, mely magából Prohászkaéból is sűrűn idéz. A második pályázó munkája elfolyóbb, kevésbé tömör, de a mértéket ez is megüti.

Émmel Lavery «Az Úr katonái» c. drámájának szereplői és rendezői.

Út-sor balról jobbra: Horváth Tivadar; P. Albert, Földi Mihály; P. Duquesne hazafonók, Garta István kegyesrendi tanár, Szokol Hubert; Jimmy, Balogh Ferenc kegyesrendi tanár, Kozáky István dr. kegyesrendi tanár.

Alta-sor balról jobbra: Petricskó Miklós orgonista, Soos Imre; P. Stuart, Magyar János; P. Sierra, Gervay Miklós; dr. Mogyell orvos, Vereb József; P. Rawleigh, Gergelydy Sándor; P. Keene, Schmidt János; P. Fulton, Kintfi Andor; Carey főpap, Asztalos Gyula; P. Quarterman.

3. Latin nyelv : A Sík—Schütz imádságoskönyv «Jézus a tanuló példaképe» imádságának fordítása latinra. Külső és belső választékosságával kiválik Szentgyörgyi András VII. B. o. t. fordítása, amely a jutalomra is érdemes. Dícséretesen dolgoztak : Hagenmacher Jenő V. A. o. t., Szelecsényi Tibor V. A. o. t. és Balla Béla V. A. o. t.

4. Görög nyelv : a) Olympia. Egy Pindaros óda kultúrtörténeti háttére. Az egyetlen pályázó, Gervay Miklós VII. B. o. t. munkája értékes dolgozat. Jutalomra érdemes.

b) Szent Basilius homiliája Mózes «Légy résen» jótanácsán. Feniczgy György VIII. A. o. t. pályázata igen komoly munka. Szövegébe való belemerülése, annak átértése nagy fordítói készségre vallanak. Jutalmat érdemel. Hasonlóképpen jutalmat kap Szantál Sándor VIII. B. o. t. munkája, melyet szerzője ugyancsak elmélyedéssel és szeretettel végzett. Dícséretet kap Bálint Nagy Zoltán VII. A. o. t.

5. Német nyelv : a) Hogyan vélekedtek a németek a magyar olimpikonok berlini szerepléséről. (Németnyelvű riport.) A két beérkezett pályázat közül Triznya József VII. B. o. t. elsőrendűen dolgozott. A szerző kitűnően tud németül, stílusa kiforrott, dolgozata pedig mindenképpen élvezetes olvasmány. Jutalomra érdemes. Dícséret illeti br. Fejérváry Zsolt VII. B. o. t. szorgalmas munkáját.

b) Calasanci Szent József életrajzának fordítása németre. Jutalmat érdemel Triznya József VII. B. o. t. nagy tudással elkészített, kiváló fordítása. Dícséretben részesül Hajós Gergely VII. B. o. t.

6. Francia nyelv : Souvenirs de vacances. Br. Fejérváry Zsolt VII. B. o. t. svájci útleírását nagy természetszeretettel, alapos nyelvtudás és kiváló stílusérzék jellemzik. Jutalomra érdemes. Dícséretet kapott Szurday Egon VII. A. o. t.

7. Magyar történelem : Konzervatív törekvések a reformkorban. Szécsi János VIII. B. o. t. gazdag anyagát szép és világos formában adja elő. Mondanivalóját ügyesen állítja össze a kor vezéregyéniségeinek írásából. Jutalmat kapott.

8. Világtörténelem : A bolsevizmus történeti gyökerei. Földi Mihály VII. B. o. t. pályázatában az irodalmi vonatkozások érintésével a bolsevizmust dinamikus kifejlődésében boncolja, míg Gergelyffy Sándor VII. B. o. t. a kifejlődött forradalmi eszme sztatikáját, állapotát és körülményeit fényképezi. Mindketten jutalmat érdemelnek.

9. Kémia : A kémia fejlődése az utolsó évtizedekben. Piller László VIII. A. o. t. és Balogh György VII. A. o. t. egyformán kitűnő munkát végeztek. A tárgy iránt érzett szeretetük és széleskörű tudásuk látszik a két terjedelmes pályázatból. Mindketten különös dícséretben és jutalomban részesülnek.

10. Mennyiségtan : Kidolgozandók a «Középiskolai Matematikai és Fizikai Lapokban» kitűzött feladatok. A pályázat nyertese : Szabó Lajos VIII. A. o. t.

11. Fizika : a) A vitorlázó repülés. Hondl József VIII. B. o. t. pályázata történeti és fizikai szempontból tárgyalja a témát és dolgozatát gondosan készített ábrákkal teszi szemléletessé. Jutalmat érdemel.

b) A sebességmérés és a sebesség. A szerző, Noviszedlák Lajos VIII. B.

o. t. sok és ügyesen megválogatott anyagát élvezetesen és érdekesen meséli el. Jutalomra érdemes.

12. Művészet : Néhány szép magyar műalkotás az őszi és téli képzőművészeti kiállításon. Br. Fejérváry Zsolt VII. B. o. t. pályázata kritikai érzékről és művészettörténeti tudástól tanuskodik. Munkája jutalomra érdemes.

13. Zene : *a)* «Magyar szerzők operái az Operaház idei évadában» és *b)* «Magyar zeneszerzők művei az idei nagy zenekari hangversenyek műsorán. Mindkét tételt egyforma szakképzettséggel, hozzáértéssel és alapos-sággal dolgozta ki Soltész Lajos VII. A. o. t., aki munkájáért jutalmat érdemel.

c) Négy dal zongorakísérettel szoprán vagy tenor hangra, Vörösmarty, Arany, Petőfi és Ady egy-egy költeményére. A nehéz feladatot Hoffmann Hugó VI. B. o. t., mondhatni tökéletesen oldotta meg. A négy kis kompozícióért — amelyhez hasonlóan sikerült zenei pályázat évek óta nem érkezett be — dicséretet és jutalmat érdemel.

3. **Segítő Egyesület.** Vezető tanára : Teller József dr. Az egyesület ezévi tisztikara a következő volt : Fenicz György VIII. A. o. t. elnök, Szentfülöpi Ernő VII. A. o. t. alelnök, Szabó Lajos VIII. A. o. t. pénztáros, Bálint Nagy Zoltán VII. A. o. t. titkár, Szentgyörgyi András VII. B. o. t. ellenőr, Metzger Ernő VIII. A. o. t. főkönyvtáros, Entz Béla VII. A. o. t., Molnár Kálmán VI. A. o. t. és Kuhl András V. A. o. t. könyvtárosok, Lang János V. B. o. t. jegyző. A tagok száma : 423.

Az egyesület működése többirányban haladt.

a) Tevékenységének főtere a tankönyvszegélyezés volt. Az újabb könyvvásárlással gyarapított készlethől 126 szegénysorsú tanulót látott el tankönyvekkel (1150 drb.) részben, vagy egészen. A tankönyvekért használati díjat nem szedtünk, úgyhogy a segélyezésre szorult tanulók minden ellenszolgáltatás nélkül elvezhették az egyesület jótékonyágát.

b) Több tanulót pénzbeli támogatásban részesítettünk.

c) A jobbmódúak ajándékából néhány tanulónak már viselt, de még jó állapotban lévő öltönyt, fehérneműt, felöltőt, télikabátot és cipőt adtunk ajándékkul.

d) Az egyesület iparkodott az intézet tanulóinak minél nagyobb számát munkakörébe vonni, hogy ezáltal egyrészt főfeladatát, a segélyezést is hatékonyabban teljesíthesse, másrészt tagjainak szociális érzékét minél jobban kifejleszthesse. Ezért ebben az iskolaévben is megrendezte a szokásos karácsonyi kézügyességi kiállítást. A kiállításon 127 tanuló szerepelt 524 kiállított tárggyal. Kiállításunk iránt, melyet december 25-én előkelő vendégek jelenlétében nyitottunk meg, a szülők és iskolánk barátai részéről nagy érdeklődés nyilvánult meg. A kiállított tárgyakat Balogh Ferenc, Huber István, Kanszky Márton dr. és Teller József dr. tanárokból álló bizottság bírálta meg. Bírálattuk alapján a következő tanulók részesültek jutalomban :

I. Festés és rajz. Aranyérmét kapott : Páldy György VIII. A., Biczó Tamás VI. A., Meller Péter IV. B. o. tanuló. Ezüstérmét kapott : Szentgyörgyi András VII. B., Triznya Mátyás V. B., Sándor László III. B., Hittrich János I. B. o. tanuló. Dicséretet kapott : Fácinek Lóránd V. B., Mészáros György IV. A., Greszl Rezső III. A., Kalotay Ottó és Szabó Miklós I. A. o. tanuló,

Berszán Miklós, Borsos László, Gyertyámosy János és Majtán József I. B. o. tanuló.

II. Szobrászat. Aranyérmét kapott Szentgyörgyi András VII. B. o. t.

III. Fényképezés. Aranyérmét kapott : Hoepfner Sándor V. A. és Rusznyák Géza III. B. o. tanuló. Ezüstérmét kapott : Zipernowszky János VIII. A. br. Fejérváry Zsolt VII. B., Nagy Tibor IV. B., Csákány Rudolf II. B. o. tanuló. Dícséretet kapott : Asztalos Gyula VII. B., Halmy Sándor V. B., Éhik Gyula V. A., Tolnay Pál IV. B., Fellegi Ödön és Lengyel Attila IV. A., Jónás Ernő III. A. o. tanuló.

IV. Iparművészet, játék, fizika-kémiai eszközök. Aranyérmét kapott : Leiméter Ferenc VIII. A., Migléczy Ferenc VII. A. o. tanuló. Ezüstérmét kapott br. Fejérváry Zsolt VII. B., Wein Gedeon IV. B., Eisele György III. B. o. tanuló. Dícséretet kapott : Szabolcs Árpád V. A., Petricskó Mihály V. B., Sulner László, Baross Miklós és Faludy János IV. A., Kővári Ferenc IV. B. o. tanuló, Bródy András, Fodor László és Fundák Lajos III. B. o. tanuló, Adler-Rácz József, Csákány Rudolf, Koch Sándor, gr. Serényi János II. B. o. tanuló, Kemény Dezső, Molnár Oszkár, Trybek László II. A. o. tanuló, Eisele Ágoston, Haranghy Péter, Lamy János, Pálházi Gábor, Zakariás László I. B. o. tanuló, Lábody József, Tolnai Béla, Viola János I. A. o. tanuló.

V. Gyűjtemények. Aranyérmét kapott : Cserenyey Géza VIII. B., br. Fejérváry Zsolt VII. B., Meller Péter IV. B. és Tóth Tamás II. B. o. tanuló. Ezüstérmét kapott : Holl Béla és Détszy Mihály V. B., Fellegi Ödön IV. A. o. tanuló. Dícséretet kapott : Janits Károly IV. B., Schinszky Kálmán III. B., Paulay Lajos III. A., Pfundt György II. B. és Strasser Heinz Ottó I. B. o. tanuló.

f) Az egyesület jótéveői : Pénzadományt adtak : Dr. Virágh Gyuláné úrnő (30 P), N. N. (100 P), dr. Fellegi Ödön (50 P), dr. Elek István nagybirtokos (100 P), Paulovits Sándor dr. (10 P), Morlin Ervinné úrnő 1 vég fehérneműanyagot, Rényi Oszkárné úrnő több öltözet ruhát és cipőt, özv. Rutterschmidt Károlyné úrnő naponként egy kenyeret, az Orsz. Tejszövetkezeti Központ naponként 2 liter tejet adományozott. Elismérésreméltó szokása ifjúságunk egy részének, hogy régebbi könyveit az egyesület rendelkezésére bocsátja. Így válik lehetővé, hogy mindig több rászoruló részéshetünk tankönyvszegélyezésben. Fogadják a nemeslelkű adakozók segélyezett tanulóink és az intézet hálás köszönetét.

A II. B. osztály tanulói a mátraverebélyi szegény gyerekek számára játékokat és ruhát gyűjtöttek.

4. **Cserkészzet.** A csapatszervezőtestület elnöke Dr. Balanyi György igazgató. A szervezőtestület tagjai Kanschky Márton dr. a tanárok és Degré Miklós dr., a budapesti kir. ítélőtábla elnöke, a szülők részéről. A csapat alapító parancsnoka dr. Sík Sándor. A vezető tanárok és rajparancsnokok : Bátori József dr., Ferenczi Zoltán dr., Jochs József, Bozi Ferenc, Faludi Béla, Lukács Gyula, Vitéz Tóth-Urbán László. Segédtsiztek : Székely András (a Degré-rajban), Balassa László (a Rozgonyi-rajban), Janits Iván és Saláta Kálmán (a Vass Tibor-rajban), Gazdik Gyula és Réti Géza (az újoncraiban). Hajós Géza és Gergely Károly (csapatpénztárosok). Őrsvezetők : Sándor Tibor, Böck

Zoltán, Földi István, Metzger Ernő, Tomcsányi László VIII. o. tanulók, Imrédy János, Kintli Andor, Than Károly, Kormoss István, Juhász Zoltán, Cholnoky Imre, Soós Imre VII. o. tanulók, Fügedi Tamás, Rötth András, Halabuk László, Nusser Béla, Aulich Antal, Balázs László, Hoffmann Hugó, Szentpéteri Ádám VI. o. tanulók.

A csapat létszáma : 167 fő. A már érettségizettekből alakult tisztikar : 15. Összesen : 182 fő. (a Diák-szövetségnek 2 Ö. B. K. D. néven külön csapata van.)

a) Általános munka. Csapatunk az idén is arra törekedett, hogy az átlag kéthetenként rendezett kirándulások, a hetenként tartott raj- és örsi gyűlések, különböző katolikus körmenetek és iskolai szolgálatok keretében a belső munkát, a fiúk nevelését mozdítsa elő. Ezidén is előkészítettük és lebonyolítottuk a karácsonyi ú. n. jótettportyázást. Most sem hagytuk el a diákok törött, vagy megúnt játékainak összegyűjtését, megjavítását és a szegény gyerekekhez való eljuttatását. A karitászi akció, a Szociális Misszió és részben a saját utánjárásunk révén szerzett különböző címeken 19 örs rendezett karácsonyestét és ezeken szétszított élelmiszert, ruhaneműt, játékot, kb. 500.— P értékben.

b) Táborok. A cserkészek koronája a táborozás. Csapatunk az idén is az egyes évfolyamoknak megfelelően külön rajtáborokat rendezett. A két legfiatalabb raj Bártori József, Jochs József és Bozi Ferenc vezetésével Girincsen, a Sajó mellett táborozott Serényi László gróf birtokán. A kedvesség és bőkezűség, amellyel elhalmoztak bennünket kedves vendéglátóink, messze felülmúlta a szokásos méreteket. A fiúk nevében is fogadják ezúton is köszönetünket. Amit másodsorban ki kell emelni ezzel a táborral kapcsolatban, az a történelmi levegő, mely valósággal visszavitt bennünket az elmúlt magyar századokba. Táborunk egészen közel volt azokhoz a gázlókhöz, ahol a tatár lovasok rátörtek IV. Béla királyunk összezsúfolt táborára. De Ónod is pár kilométerre volt tőlünk, innnen Rákóczi- emlékek szóltak felénk. Nem kellett nagy előkészület ahhoz, hogy a tábor első felében a tábortüzek, hadijátékok, történelmi visszaemlékezések a tatárjárásról szóljanak, második felében pedig kuruc portyázó hadnagy volt minden örsvezető és az éjjeli hadijátékon labancokat fogtunk. De a honismeret szempontja sem szorult háttérbe. Maga a tény, hogy a tábor a Sajó mellett feküdt, bizonyítja, hogy a fiúk legtöbbször olyan vidékre került, ahol még sosem járt, a környékre és a távolabbi vidékre rendezett kirándulások pedig elmélyítették és kiszélesítették az idevonatkozó kézzelfogható ismereteket. Minden örs portyázott ilyen céllal a vidéken az ú. n. örsi cserkészés keretében, az idősebb raj örsei pedig többnapos mozgótáborban bejárták a Bükköt, megtekintették Miskolc és Eger város nevezetességeit is. Egy csoport meg Sárospatakra és Sátoraljaújhelyre is ellátogatott.

Ugyancsak a honi föld egyéni tapasztalatok alapján való megismerése domborodott ki abban a mozgó táborban, melyet Ferenczi Zoltán dr. vezetésével a Sztrilich Tamás-raj bonyolított le kerékpáron és örsi csónakon. Folytatása volt ez a vállalkozás azoknak a tervszerű honismeretszerzéseknél, melyet ez a raj évek óta végzett. Ezévből a Bükkön át a girincsi állótábor érintésével Tokajig kerekedtek, onnan Szegedig örsi csónakon eveztek, Szegedről Budapestre pedig ismét «vasparipákra» ültek.

A Degré-raj Barta István és Szemenyei László vezetésével Dunaalmás vidékén táborozott. Innen egy-kétnapos őrsi kirándulásokon bejárták a Budapestről nehezen megközelíthető és így meglehetősen ismeretlen Gerecse-hegységet, a tábor utolsó hetében pedig ladikjaikon jöttek haza.

A Csapody-raj Szamek József és Lukács Gyula vezetésével rendkívül változatos kajakvándorlást végzett a Dunántúlon, kihasználván a szétszedhető és szállítható, saját gyártmányú gummikajakjaink nyújtotta lehetőségeket. Útvonaluk a következő volt: Budapest—Fonyód vasúton. Fonyód—Badacsony—Gyenesdiás kajakkal a Balatonon. Innen kirándulások Tapolcáig és vissza, tovább kajakon Keszthelyre. Fenékpusztá, Zalahíd még a Balatonon, innen a Zalán át a Kisbalatonba, egy napig az érdekes madárvilág tanulmányozása. Másnap tovább a Zalán Zalaváron át Kehidáig. Most vasúton Szombathelyre, onnan Rábamolnáriiba és innen ismét kajakon a gyönyörű, de veszélyes Rábán egészen Győrig. Győrből Sopronba vonaton. Itt 60 km-es «körséta» a soproni hegyekben, majd Balf-fürdőről indulva kajakokon a Fertőre, onnan kocsin át a Hanságra, ismét kajakon a Rápca-beömlésig és tovább Győrig. Innen azután már ismert útakon a Dunán Pestig. 60 km gyalog, 600 kajakon, összesen (a vasúttal együtt) kb. 1000 km a hazai vizeken.

c) Évközi táborok. A karácsonyi szünetben ismét téli tábort rendeztünk Ausztriában, a Radstädter-Tauern hegyvidékén. A tábort Bátor József dr. és Ferenczi Zoltán dr. vezették. Flubachalmban laktunk, ahonnan gyönyörű túrákat rendeztünk a Tauern szebbnél-szebb csúcsaira. ((Seekehrhaus, Seckareck, Seekarspitze, Hundskogel, Zehnerkaarspitze.)

A húsvéti szünet alatt a Degré-raj a szentendrei szigetet kerülte meg őrsi hajókkal. A fiatalabb rajok a Börzsönyben voltak. A Sztrilich Tamás-raj pedig Szolnokra kerékpározott és megtekintette a Tisza-áradást.

d) Műhelymunka. Az apróbb munkák (kajakjavítások, repülőgépmodellek készítése) mellett a műhely teljesen elkészítette a Rozgonyi-raj bútorait.

e) Belső ünnepélyek. Cserkészcsapatunk tagjai a fogadalmat csak egy évre teszik. Szeptemberben mindenkinek, aki cserkész akar maradni, frásban kell kérnie fogadalomújtásra való bocsátását. Az ünnepélyes fogadalomújtást — melyet épügy, mint a jelöltek fogadalomtételét és a táborbaszállást, közös szentgyónás és áldozás előzött meg — okt. 4-én tartottuk az iskolaudvaron. A csapat új tagjai pedig a gimnázium dísztermében a gimnázium igazgatója, számos tanára és az érdeklődő szülők jelenlétében február 14-én tették le a fogadalmat. Az ünnepi beszédet a szülők részéről Vajna Győző tábornok mondta. Megjelent még az ünnepségen Csik Ferenc olimpiai bajnok is, aki rövid beszédében arról szólt, hogy a kiváló sporteredmények elérésében legnagyobb jelentősége a cserkésztestvények megtartásának van.

f) Nyári terveink és segélyezések. Az egész világ cserkészei gyűlnek össze augusztus 1-én Bloemendaal—Vogelenzangban az V. világjamboree-ra (Hollandiában). Csapatunkból 12-en Ferenczi Zoltán vezetésével kerékpáron iparkodnak Hollandiába jutni, 24-en pedig a magyar Jamboree-csapat vízi-raját fogják alkotni. Ennyi fiú kiküldését az iskola 200, Kornfeld Móric br. 250 és Zimmermann Lajos dr. 100 pengős segélye teszi lehetővé. Fogadják érte hálás köszönetünket.

A jamboreen kívül csapatunk ezen a nyáron még négy táboron vesz részt. A két legfiatalabb raj (a most fogadalmat tett) Csapody Géza-raj és a Vass Tibor-raj Dörgicse-Akalin úti fel sátrait. A Rozgonyi-raj kombinált álló-, vízi- és mozgótábor rendez a Vértes és a Bakony hegyein és a Dunán. A Degré-raj pedig körülevezi a Balatont.

Az elmúlt évben sem volt könnyű helyzete a parancsnokságnak, mikor állni akarta a régi elvet, hogy t. i. egy jó cserkésztt sem hagy itthon anyagi okok miatt a táborozásról. Hála azonban a szülők és más jóakarók szíves támogatásának, az elmúlt esztendőben is sikerült kereken 600 P-t fordítani szegénysorsú cserkészeink táborozási költségeinek fedezésére.

5. Maywald József Gyorsírókör. Vezetőtanára Kiss József. Intézetünknek az 1927/28. iskolai évben alakult gyorsíróköre ebben az iskolai évben kezdte meg működésének 10. esztendejét. Ugyancsak ebben az iskolai évben volt az intézet egykori nagy tanára, Maywald József, a gyorsírókör névadója halálának 25. évfordulója. Ennek a kettős jubileumnak hatása nemcsak a tagok létszámának alakulásában, hanem a gyorsírókör egész esztendei működésében is megnyilvánult.

A gyorsírókör rendes tagjainak száma 88, a pártoló tagoké pedig 81 volt az előző iskolai év 58 rendes és 60 pártoló tagjával szemben. A rendes tagok közül a heti 1 órás rendkívüli haladó beszédírótanfolyamot 7 tanuló látogatta, a heti 2 órás kezdő beszédírótanfolyamra pedig 25 tanuló jelentkezett. Ezek közül az év folyamán különböző okok (tanulmányi előmenetel, az órarend megváltozása stb.) miatt kimaradt 7 tanuló.

A gyorsírókör tagjai az 1936/37. iskolai évre a következő tisztikart választották meg: Szabó Lajos VIII. A. o. t. ifjúsági elnök, Balogh György VII. A. o. t. főjegyző, Aulich Antal VI. A. o. t. jegyző, Lassú Imre VI. A. o. t. pénztáros és Szentirmai János VI. A. o. t. könyvtáros, az olvasóterem és a köri hivatalos órák intézményének a múlt iskolai évben történt rendszeresítésével kapcsolatban kialakult új munkakörnek, a háznagyi tisztségnek ellátására pedig Füleki Géza VI. A. o. t. kapott megbízatást. A tisztikart munkájának végzésében a 8 tagból álló választmány támogatta.

A gyorsírókör október 28-án, Maywald József halála napjának 25. évfordulóján népes küldöttséggel kereste fel a kiváló pedagógusnak a Kerepesi-úti temetőben lévő sírját, hogy koszorúval és emlékbeszéddel fejezze ki el nem múló hálóját és kegyeletét. A szép emlékbeszédet Balogh György VII. A. o. t. mondotta.

Halottak napján képviseltette magát a gyorsírókör a Magyar Gyorsírók Országos Szövetségének küldöttségében, amely minden esztendőben szokásos kegyeletes zarándoklásai keretében az idén a negyedszázados évforduló alkalmából Maywald József sírját is felkereste.

November 8-án a gyorsírókör ünnepélyes emlékülés keretében hódolt Maywald József emlékének. Ezen az emlékülésen Balanyi György dr., az intézet igazgatója, Traeger Ernő dr., a gyorsírási ügyek m. kir. kormánybiztosa és Nemes Zoltán dr., Magyarország tízszeres gyorsíróhajnoka méltatta Maywald József nagyságát, az ifjúság megemlékezését pedig Füleki Géza VI. A. o. t. tolmácsolta.

A karácsonyi szünetre a gyorsírókör pályázatot tűzött ki Maywald József életrajzának megírására. E pályázatra három pályamunka érkezett. Szabó Lajos VIII. A. o. t. pályázatát a lelkiismeretes adatgyűjtés és az összegyűjtött anyagnak gondos és rendszeres feldolgozása jellemezte, Aulich Antal VI. A. o. t. pedig főleg Maywald tanári és emberi portréját rajzolta meg ügyesen összeválogatott jellemző esetek alapján. Mindkét pályázat szerzője könyvjutalmat kapott. A harmadik, lelkeshangú, de rövidebb terjedelmű pályázat szerzője, Füleki Géza VI. A. o. t. dícséretben részesült.

Az emlékülés anyagát, valamint a pályázatok legsikerültebb részleteit a gyorsírókör Maywald József emlékezete címmel nyomtatásban is megjelentette. A kiadás költségeire Imrédy Béla dr. ő nagyméltósága a Magyar Nemzeti Bank elmöki osztálya útján 150 pengőt, a Budapesti Piarista Diákszövetség 20 pengőt, Oswald István dr. ő nagyméltósága 10 pengőt, Párdányi Emil dr. úr 5 pengőt adományozott, a Diákszövetség tagjainak kisebb adományaiból pedig 48 pengő gyűlt össze. A nemeslelkű adakozók a tanítványi hálának és kegyeletnek e szép megnyilvánulásáért fogadják e helyről is az Alma Mater és a Maywald József Gyorsírókör hálás köszönetét.

A gyorsírókör az elmúlt iskolai évben az alakuló, a megnyitó és a zárógyűlésen, valamint a főtebb említett Maywald-emlékülésen kívül egy díszgyűlést, hat rendes felolvasó ülést, két rendkívüli gyűlést és három tisztikari gyűlést tartott s a főtebbi gyorsírástörténeti pályázaton kívül a különböző csoportok részére 4 szabatosírási pályázatot írt ki, továbbá 5 írásversenyt. 3 oivasási, 5 rövidítési, 2 párosversenyt (a 150 és a 200 szótagos fokon), perccenként 10 és 200 szótag között 12 sztenogrammversenyt s perccenként 60 és 300 szótag között 22 gyorsasági versenyt rendezett. E háziversenyeken gyorsíróink összesen 1016 versenydolgozattal szerepeltek. Ez a szám 35%-kal múlja felül az előző iskolai év versenydolgozatainak a számát.

A háziversenyek legszorgalmasabb és legeredményesebb résztvevői voltak: Szabó Lajos VIII. A., Balogh György és Cserhalmi Antal VII. A., Noviszedlák Károly VII. B., Füleki Géza, Lassú Imre, Szentirmai János, Molnár Kálmán és Rigó Mihály VI. A., Rényi Oszkár VI. B., Szelecsényi Tibor és Balla Béla V. A., Kovács László IV. A. és Tolnay Pál IV. B. o. t. A felsoroltakon kívül még 81 tanuló részesült kisebb-nagyobb jutalomban. A jutalmak a versenyek foka és az elért eredmények minősége szerint különbözők voltak. Így az intézeti gyorsíróbajnokság első és második helyezettje művészi kivitelű bronzplakettet kapott, az intézeti gyorsírórekordok felállítói pedig a Nemzeti Színház, illetve az Opera ifjúsági előadásaira kaptak belépőjegyet 9 esetben. Az éremjutalmak száma 15, az oklevéljutalmaké pedig 35 volt. Könyvjutalmat 209 esetben adott ki a gyorsírókör. (A könyvjutalmak kisebb részben szépirodalmi könyvek voltak, nagyobb részben azonban a Magyar Gyorsíró Szemle Könyvtárának és az Egységes Magyar Gyorsírás Könyvtárának különböző számai közül kerültek ki.) Az alacsonyabbfokú versenyeken 238 gyorsírófüzetet és 78 gyorsíróceruzát osztott ki jutalmul a gyorsírókör.

A kettős jubileum emlékére a gyorsírókör a háziversenyeken beadott hibátlan dolgozatok külön jutalmazására intézeti bronz, ezüstözött és aranyozott hibátlansági jelvényeket készíttetett. Az eddigi eredmények alapján

aranyjelvényes gyorsíró lett Füleki Géza VI. A. o. t., ezüstjelvényes Balogh György VII. A. o. t., bronzjelvényes pedig Noviszedlák Károly VII. B., Lassú Imre, Molnár Kálmán és Wellisch András VI. A. és Tolnay Pál IV. B. o. t.

A gyorsírókör az elmult év folyamán is gondoskodott arról, hogy az iparkodóbb tagok részére ingyenes gyakorlási lehetőséget biztosítson. A tagok öt különböző csoportban hetenként egyszer juthattak mintegy 20-25 perces gyakorlási lehetőséghez. Ezeknek vezetésében a tisztikar tagjai közül Szabó Lajos VIII. A., Füleki Géza és Lassú Imre VI. A. o. t., a választmányi tagok közül pedig Cserhalmi Antal VII. A. és Molnár Kálmán VI. A. o. t. fejtett ki eredményes munkát.

A lelkiismeretes gyakorlás eredményeképpen tanítványaink a gyorsírószövetség versenyein eddigi legjobb eredményeiket is messze fölülmúló sikerrel szerepeltek. Így az 1936 decemberében rendezett karácsonyi propaganda-versenyen a 250 szótagos fokon Füleki Géza VI. A. o. t. lett az első, Balogh György VII. A. o. t. pedig a harmadik. A 200 szótagos fokon Cserhalmi Antal VII. A. o. t. nyert oklevelet, az intézetek közötti csapatversenyekben pedig a 150 szótagos fokon intézetünknek Noviszedlák Károly VII. B., Lassú Imre VI. A. és Szelecsényi Tibor V. A. o. tanulókból álló csapata 61 versenyző csapat közül a második helyre került, a 100 szótagos szabatosírási versenyen pedig Rigó Mihály VI. A., Balla Béla, Szabó János és Takács Vilmos V. A. o. tanulókból álló csapatunk 52 versenyző közül a negyedik lett.

Az 1937. évi tavaszi országos gyorsíróversenyen tanítványaink közül Füleki Géza VI. A. o. t. szerepelt a legszebben. A 300 szótagos fokon a felnőtt gyorsírókból, egyetemi hallgatókból s a gyorsíró szakiskolai és középiskolai növendékekből álló versenyző gárdából ő adta be a második legjobb dolgozatot s kitűnő áttételével kiérdemelte a gyorsírószövetség hibátlansági aranyjelvényét és így ő lett intézetünk első aranyjelvényes gyorsírója. Igen jó, nagyhibánélküli áttétellel szerepelt még ezen a fokon, valamint a 250 szótagos fokon is Balogh György VII. A. o. t. A 250 szótagos fokon egyébként még három gyorsírónk, Füleki Géza és Lassú Imre VI. A. és Noviszedlák Károly VII. B. o. t. szerepelt igen jó, szövetségi hibátlansági ezüstjelvényre jogosító eredménnyel. Ezen a fokon az idén a hibátlansági jelvények számát tekintve, intézetünk minden más intézetet megelőzött.

A 200 szótagos fokon a mult esztendei 3 sikeres dolgozattal szemben az idén tanítványaink 11 sikeres versenydolgozattal szerepeltek. E dolgozatok közül Rényi Oszkár VI. B. és Lassú Imre VI. A. o. t. dolgozata szövetségi hibátlansági ezüstjelvényt érdemelt, a többiek értéksorrendje pedig a következő: Noviszedlák Károly VII. B., Szentirmai János VI. A., Szelecsényi Tibor V. A., Molnár Kálmán VI. A., Szabó Lajos VIII. A., Pálmai József VI. A., Cserhalmi Antal VII. A., Rigó Mihály VI. A. és Földi Mihály VII. B. o. tanuló.

A 150 szótagos fokon tanítványaink a sikerült dolgozatok számát tekintve, eddigi legjobb eredményüket csaknem megkétszerezték. A 200 szótagos fok résztvevői ezen a fokon is sikerrel szerepeltek. Közülük Lassú Imre VI. A. és Szabó Lajos VIII. A. o. t. szövetségi hibátlansági ezüstözött jelvényt is szerzett, míg a 200 szótagos fokon nem szereplők közül Wellisch András

VI. A. és Knebel Alfréd V. B. o. t. adott be hibátlansági ezüstözött jelvényre jogosító dolgozatot. A többi sikerrel versenyző tanuló névsora a következő: Bródy Tamás, Fehér László és Szantál Sándor VIII. B., Entz Béla VII. A., Aulich Antal, Biczó Tamás, Kabdebó Kálmán, Kieweg Ferenc, Somogyi Endre, Szentpéteri Ádám és Torontáli Géza VI. A., Rékey Tibor VI. B., Balla Béla, Friedrich Alajos, Grigorievity György, Kuhl András, Szabó János és Takács Vilmos V. A., Berencz János, Détsky Mihály és Szabó József V. B. és Tolnay Pál IV. B. o. t.

Egyedül a 100 szótagos szabatosírási verseny volt az a fok, amelyen a versenyszabályok lényeges megszigorítása, de még inkább a verseny időpontjának a középiskolák szempontjából szerencsétlen megválasztása miatt az előző esztendő eredményeihez képest visszaesés mutatkozik. Ezen a fokon több, a magasabb fokokon már említett tanítványunkon kívül a következők szerepeltek sikerült versenydolgozattal: Bauer Antal, Karsai László, Nagy István és Szabó György VI. A., Ágoston Róbert, Fejér László, Hanrich Zoltán, Újlaky János és Vidacs László V. A., Bonkáló Tamás, Csillag Ferenc és Tasnádi László V. B. és Faludy János IV. A. o. t.

Az összeredményt tekintve, intézetünk az 1936. évi versenyeken a budapesti fiúközépiskolák csoportjában az előző esztendei ötödik helyről a harmadik helyre került. Az 1937. évi országos versenyen a sikerült dolgozatok mennyiségét és az elért eredmények abszolút minőségét tekintve, az ország valamennyi fiú közép- és középfokú intézete közül a második helyen állunk, de hogy a gyorsírószövetség szinte évről-évre változó versenyszabályzata és pontozása szerint hogyan alakul a relatív eredmény és sorrend, arról az értesítő lezárásakor még nem kaptunk értesítést. Az egyéni díjakról még szintén nem kaptunk értesítést a gyorsírószövetségtől.

Több tanítványunk szép sikerrel vett részt a különböző szaklapok (Magyar Gyorsíró Szemle, Az Írás, A Gyorsíró, Gyorsírói Keresztretjtvény, Gyorsírástudomány) pályázatain is.

A történeti hűség kedvéért meg kell még említenünk, hogy a gyorsírókór gazdag anyaggal vett részt a Segítő Egyesület karácsonyi kézügyességi kiállításán. A változatos és érdekes anyag összegyűjtésében és elrendezésében a kör több tagján kívül Szabó Lajos VIII. A. és Biczó Tamás VI. A. o. t. buzgólkodott a legjobban. Mindketten könyvjutalomban részesültek.

Balogh György VII. A. és Füleki Géza VI. A. o. t. ünnepélyek és érettségi évfordulók alkalmával mint gyakorló beszédíró-gyorsírók is nem egy alkalommal tettek jó szolgálatot a gyorsírókörnek és az intézetnek.

Az országos és kerületi gyorsíróversenyeken az intézetet a legnagyobb sikerrel képviselő osztály részére alapított Kisparti János-vándordíjat és a háziversenyeken az intézet legjobb gyorsíróosztályának kitűzött Sík Sándor-vándordíjat a VI. A. osztály lelkes gyorsírói eddigi legjobb eredményeiket messze fölülmúlva, hatalmas fölényvel védték meg az idén is. Az intézet második legjobb osztálya részére kitűzött Markovits Iván-vándordíj védelmét az V. A. osztály szerezte meg. E két vándordíjnyertes osztályon kívül az országos és kerületi versenyeken a VII. A., a háziversenyeken pedig a IV. A. osztály gyorsírói szerepeltek a legeredményesebben.

A kettős jubileumra és a kitűnő eredményekre való tekintettel a gyorsírókör több értékes díjat adott ki, mint az előző esztendőben. A Schütz Antal-nagyjuttalmat az intézet 1936/37. évi gyorsíróbajnoka, Füleki Géza VI. A. o. t. kapta. Maywald József emlékdíjat, illetőleg nagydíjat kapott a bajnokság második helyezettje, Balogh György VII. A. o. t., továbbá Lassú Imre VI. A. és Noviszedlák Károly VII. B. o. t., akik holtversenyben kerültek az intézeti gyorsíróbajnokság harmadik helyére. Külön jutalmat kapott az 5. és 6. helyezett, Rényi Oszkár VI. B., illetőleg Szentirmai János VI. o. t. is.

Az intézet 1936/37. évi legjobb haladó gyorsírója részére kitűzött Zimányi Gyula-nagyjuttalmat Szelecsényi Tibor V. B. o. t. nyerte. A többi helyezett sorrendje a következő: 2. Knebel Alfréd V. B. o. t., 3. Kuhl András V. A. o. t., 4. Szabó János V. A. o. t., 5. Takács Vilmos V. A. o. t., 6. Bala Béla V. A. o. t. Valamennyien külön jutalomban részesültek.

Az intézet 1936/37. évi legjobb alsó osztályú tanulója részére kitűzött díjat Tolnay Pál IV. B. o. t. nyerte meg Faludy János és Kovács László IV. A. o. t. előtt.

Hogy a jubileumi esztendő nagyszerű eredményeit értékes díjakkal jutalmazhattuk, az a nagylelkű adakozóknak köszönhető. Így egy magát megnevezni nem akaró gyorsíróbarát 100 pengőt, Schütz Antal dr. egyetemi nyilv. r. tanár úr 20 pengőt és két könyvet, Traeger Ernő dr. kormánybiztos úr 10 könyvet, Zimányi Gyula rendfőnöki tanácsos, kalazantinumi igazgató úr a Jóbarát évfolyamait, Balanyi György dr. rendfőnöki tanácsos, igazgató úr három könyvet és a versenyköltségekhez való hozzájárulásaként 70 pengőt bocsátott a gyorsírókör rendelkezésére, a Maywald József-emlékülés alkalmával pedig a Riegler J. E. papírneműgyár r. t. Cserneyi Károly úr útján 100 gyorsírófüzetet, Elek Károly szakiskolai igazgató úr pedig 30 gyorsírófüzetet juttatott el hozzánk versenyjuttalomként való szétosztásra. Gyakorlószőveggyűjtményünk felfrissítéséről és pótlásáról ebben az évben is Nemes Zoltán dr. országgyűlési gyorsírók o. tanácsos úr gondoskodott lekötőlemezű szívességgel. A nemeslelkű adakozók fogadják e helyről is az intézet és a gyorsírókör hálás köszönetét.

Könyvtári beszerzésekre, folyóiratok járatására és köttetésére a gyorsírókör az elmúlt iskolai év folyamán 188.34 P-t fordított. A gyorsíróköri szakkönyvtár állománya 1937 májusában 522 kötet. A könyvtárt az év folyamán a tagok közül 41 gyorsírónk vette igénybe 281 esetben.

6. **Ének- és zenekör.** Az énekkar vezetőtanára Kozáky István dr., a zenekart pedig Pogor Ödön dr. vezette.

A gimnáziumi vegyeskar vasár- és ünnepnapokon szerepelt a gimnáziumi kápolna diákmiséin. Hétköznapokon mondott diákmiséken az egész ifjúság énekelt az énektanár vezetésével. Az év elején az alsóbb osztályokkal a kápolnában közös énekpróbákat rendeztünk, amikor a Harmat—Sik-féle Szent vagy Uram! népénektár főbb énekeit tanulta meg az egész ifjúság. Az énekek rendjében alkalmazkodtunk a budapesti érseki helytartói hivatal idevonatkozó rendelkezéseihez. A nevezett énektárból a vasár- és ünnepnapon misék elején és végén a vegyeskar unisono-éneke is bemutatta a legszebb dallamokat. Az iskolai ünnepélyeken kívül az énekkar szerepelt az Orsz. Középkisk. Tanár-

egyesület hősi emlékművének leleplezési ünnepségén (1936 dec. 2) és a belvárosi plébánia úrnapi körmenetén. Az énekkar belső rendjében gyökeres változásokat eszközöltünk, hogy az énekkar tagjait nagyobb fegyelemre szoktassuk. E célból rövid szabályzatot adunk át az énekkar újonnan felvett tagjainak, akik aláírásukkal kötelezik magukat a szabályzati utasítások megtartására.

Az énekkarban éremjutalmat érdemeltek szorgalmukért : Szendrényi Tibor III. B., Martinovich István IV. B., Asztalos Gyula VII. B., Tóth Tibor és Zechmeister Gedeon VIII. B. o. tanulók. Ezüstérmeket kaptak : Csákány Rudolf II. B., Fodor Béla III. A., Csillag Tamás és Szábel Rudolf IV. B., Méri Béla, Migléczy Ferenc, Walter Gyula VII. A., Vercseg László VIII. A., Bereznai Róbert VIII. B. o. tanulók. Ugyancsak éremjutalmat kapott Lengyel Attila IV. A. és Boros Ervin V. A. o. tanulók ; mindketten a hétköznapi misék orgonajátékát látták el buzgalommal.

A vasár- és ünnepnapi nagymiséken Nagy Ernő műegyetemi hallgató művészi orgonajátéka kísérte az énekkart és emelte a szent szertartások fényét.

A 32 tagból álló zenekar az iskolai év folyamán a következő művekkel szerepelt : Kacsóh : János vitéz egyveleg, Delibes : Fantázia, Fucik : Flórenci induló, Adam : Si j'etais Roi, Strauss János : Kék Duna keringő, Bizet : Carmen, Kerner : Kossuth nyitány, Suppó : Pajkos diákok, Brahms : Magyar táncok, Rákóczi induló, Erkel : Himnusz. Azonkívül magyar nótákat és csárdásokat adott elő.

A zenekarban való példás és lelkes munkásságukért aranyérmeket kaptak : Agárdy Dénes V. A., Ernőházi Miklós V. A., Détschy Mihály V. B., Hoffmann Hugó VI. B., Barborik László VII. A., Ágotai Kálmán, Horváth Tivadar, Imrédy János, Petricskó Miklós VII. B., Bersitzky Sándor, Kovács László, Lovas József, Metzger Ernő, Várady Tamás VIII. B., Fejérváry László, Földy István VIII. B. o. tanulók. A zenekar minden egyes tagja készséggel és fejelemzettséggel igyekezett a tőle telhető legjobb eredményt elérni.

7. Sportkör. A budapesti kegyestanítórendi gimnázium sportköre KISOK északi csoport I. sz. Vezetőtanárai : Stefánszky Szilárd, rendes testnevelési tanár, lakik : XI., Sopron-út 40., Tajthy Kálmán dr. helyettes testnevelési tanár, lakik : IV., Kaas Ivor-utca 4. és Szilágyi Géza óraadó testnevelési tanár, lakik : I., Győri-út 13.

Az intézet nyilvános tanulóinak létszáma : 740, a testgyakorlás alól felmentettek száma összesen : 50. A sportkörben működő tagok száma korosztályonként : I. korosztály 10—11 évesek 36, II. korosztály 12—14 évesek 59, III. korosztály 14—16 évesek 61, IV. korosztály 16 éven felüliek 60. Összesen 216 tanuló. A működő szakosztályok : vívás, torna, atlétika, játék, gyep- és jégchokki, sí, evezés, úszás, vízipóló, céllövészet, nyilazás, labdarúgás, kézi- és kosárlabdajáték, tenisz, ping-pong és sakk. A korosztályok sportkörei foglalkoztatásának heti óraszám : 14. Az intézet tornatermének padozata 350 m² területű, játékra alkalmas és ugrópályával felszerelt udvara közel 1000 m² nagy. Külön játszótere az intézetnek nincs. Atlétikai célokra a BEAC-és KISOK-pályát, úszásra a Császár-fürdő uszodáját használja, alsó- és felső-

osztályosok kézi- és kosárlabdamerkőzéseit, ha az idő alkalmas rá, az intézet udvarán bonyolítja le.

A sportkör ifjúsági vezetői a folyó tanévben a következők voltak: Elnök: Várady Tamás VIII. A., alelnök: Minder Rezső VIII. B., jegyző: Hajós Gergely VII. B., pénztáros: Nagy János VI. B., szertáros: Kozma Károly VIII. A. o. tanulók. Szakosztályvezetők: Asztali tenisz: Paulovits László VIII. A. o. t., atlétika: Nagy Emil VII. A. o. t., céllövészet: Noviszedlák Lajos VIII. B. o. t., gyephokki: Gosztonyi Miklós VIII. B. o. t., evezés: Borsiczky Sándor VIII. A. o. t., jég-hokki: Dobák György VIII. A. o. t., kézilabda: Bálint Nagy Zoltán VII. A. o., korcsolya: Minder Rezső VIII. B. o. t., kosárlabda: Herzum Edgár VII. B. o. t., labdarúgás: Simon Béla VIII. A. o. t., sakk: Evva Ferenc VII. A. o. t., sf: Elek Péter VI. B. o. t., tenisz: Kispéteri Jenő VIII. B. o. t., torna: Szénásy József VIII. B. o. t., úszás: Bródy Tamás VIII. B. o. t., vívás: Gergely György VIII. A. o. t., vívókapitány: br. Fejérváry Zsolt VII. B. o. t., vízipólo: Kovács László VIII. B. o. tanulók.

Vívás. A vívószakosztályban az idén is élénk munka folyt. A téli időszakban számos barátságos mérkőzést vívtak vívóink más intézetek csapataival. Több alkalommal mérkőztek a Bencés reálgimnázium, a Ciszterciek és Ág. ev. gimnázium tőr csapatával, kardosaink pedig több ízben a Bencések, a Ciszterciek és az Árpád reálgimnázium csapatával.

Igy felkészülve a budapest-kerületi KISOK bajnokságot kardcsapatunk biztosan nyerte: Hondl József VIII. B. o. t., Rakovszky György, br. Than Károly VII. A. o. t., Gaszner Tibor, Gorjup Ágoston, Gyurkovits Béla VI. B. o. tanulók felállításában. A KISOK kerületi, valamint az országos verseny intézetünk rendezésében nagy érdeklődés mellett folyt le. Az országos kardcsapat bajnokságban a fenti felállításban, de Gaszner Tibor VI. B. o. tanuló nélkül, akit betegsége távol tartott, állt ki a csapat és a harmadik helyre küzdötte fel magát. Az egyéni versenyben Gorjup Ágoston VI. B. o. tanuló a harmadik helyre került. Az országos egyéni bajnokságban Gorjup Ágoston VI. B. o. tanuló negyedik, Gyurkovits Béla VI. B. o. tanuló nyolcadik lett. A tőr egyéni bajnokságban Várady Tamás VIII. A. o. tanuló a kilencedik helyen végzett.

Atlétika. Őszi atlétikai versenyekből az időjárás mostohaaságai miatt, csak az alsósok versenyét tudtuk megtartani. Részletes eredmények a következők: I. osztályosok versenyén: Magasugrás: I. Kalkó László I. B. o. t. 108 cm., II. Morlin János I. A. o. t. 102 cm., III. Stirling György I. A. o. t. Távolugrás I. Kalkó László I. B. o. t. 385 cm., II. Peidl István I. A. o. t. 365 cm., III. Fekete György I. B. o. t. 360 cm. 60 m síkfutás: I. Szabó István I. B. o. t. 8.8 mp., II. Hortobágyi János I. B. o. t. III. Fekete György I. B. o. t. 8×50 m staféta: I. I. B. o., II. I. A. o. A II. osztályosok versenyén: magasugrás: I. Lassu Endre II. A. o. t. 123 cm., II. Destek Tamás II. B. o. t. 120 cm., III. Schüller Gyula II. A. o. t. 120 cm. Távolugrás: I. Berecz László II. A. o. t. 418 cm., II. Lassu Endre II. A. o. t. 415 cm, III. Bencsó János II. B. o. t. 392 cm. 60 m-es síkfutás: I. Bencsó Tamás II. B. o. t. 9 mp., II. Lassu Endre II. A. o. t. 9.1 mp., III. Király Géza II. B. o. t. Buzogányhajítás: I. Lassu Endre II. A. o. t. 28.90 m., II. Bencsó Tamás II. B. o. t.

26.60 m., III. Herzog János II. B. o. t. 24.40 m. 8 × 50 m. staféta. II. A. o., II. B. o. t. holtversenyben. A III. osztályosok versenyén: magasugrás: I. Lesinger Ferenc III. B. o. t. 135 cm., II. Mátray György III. A. o. t. 125 cm., III. Steiner Róbert III. A. o. t. 125 cm. Távolugrás: I. Lesinger Ferenc III. B. o. t. 430 cm, II. Tallér Pál III. B. o. t. 388 cm, III. Krisztel István III. B. o. t. 387 cm. Súlylökés: I. Lesinger Ferenc III. B. o. t. 770 cm, II. Krisztel István III. B. o. t. 645 cm, III. Mátray György III. A. o. t. 395 cm. A IV. osztályosok versenyén: magasugrás: I. Erney Tibor IV. A. o. t. 135 cm, II. Kéri Lajos IV. A. o. t. 135 cm, III. Szélba Miklós IV. A. o. t. 130 cm. Távolugrás: I. Kéri Lajos IV. A. o. t. 471 cm, II. Trunkó István IV. A. o. t. 412 cm, III. Kovács Ervin IV. A. o. t. 396 cm. 80 m-es síkfutás: I. Kéri Lajos IV. A. o. t. 11.2 mp., II. Sziklaváry János IV. A. o. t., III. Kaiser Lároly IV. A. o. t. Súlylökés: I. Fazekas Béla IV. B. 721 cm, II. Hegedüs István IV. A. o. t. 700 cm, III. Kéri Lajos IV. A. o. t. 693 cm 8 × 50 m-es stafétafutás: I. IV. A. o.

A felsősök atletikai versenyét június hó 2-án tartottuk meg kevésszámú indulóval. A verseny eredményei: 100 m síkfutás: I. Nagy Emil VII. A. o. t. 12.2 mp. II. Steffens Oszkár VI. A. o. t. Magasugrás: I. Mészáros László V. B. o. t. 155 cm, II. Kemenes Ferenc VII. B. o. t. 150 cm. Súlylökés: I. Nagy János VI. B. o. t. 11.56 m, II. Hegedüs Zoltán VI. B. o. t. 9.45 m, III. Rámpay Ernő VI. B. o. t. 9.32 m. 220 m-es síkfutás: I. Nagy Emil VII. B. o. t. 25 mp., II. Steffens Oszkár VI. A. o. t. Gerelyvetés: I. Nagy János VI. B. o. t. 40 m, II. Bálint Nagy Zoltán VII. A. o. t. 32.80 m, III. Ledniczky Gyula VI. B. o. t. 32.66 m. Távolugrás: I. Mészáros László V. B. o. t. 5.68 m, II. Hajós Gergely VII. B. o. t. 5.36 m. 400 m-es síkfutás: I. Nagy Emil 61.2 mp., II. Steffens Oszkár VI. A. o. t. Diszkoszdobás: I. Nagy János VI. B. o. t. 27.20 m, II. Serly Béla VII. A. o. t. 26.69 m.

Úszás. Őszi úszóversenyünkön a következő eredményekez értük el: 25 m gyorsúszás I. o. részére: I. Tasnády Szücs András I. A. o. t. 23.5 mp, II. Fekete Balázs I. A. o. t., III. Csik Attila I. B. o. t. II. o. részére: I. Bencsó Tamás II. B. o. t. 16.2 mp, II. Destek Tamás II. B. o. t., III. Trummer István II. A. o. t. III. o. részére: I. Magjerec Ferenc III. A. o. t. 19 mp, II. Csik László III. B. o. t., III. Mátray György III. A. o. t. IV. o. részére: I. Somogyi Cs. Géza IV. B. o. t. 19.8 mp, II. Szentiványi Miklós IV. B. o. t., III. Baross Miklós IV. A. o. t. 25 m-es mellúszás I. o. részére: I. Jancsár Péter I. A. o. t. 28.6 mp, II. Lenz János I. A. o. t., III. Haidekker Ottó I. A. o. t. II. o. részére: I. Lassu Endre II. A. o. t. 24.6 mp, II. Vietorisz Tamás II. B. o. t., III. Destek Tamás II. B. o. t. III. o. részére: I. Magjerec Ferenc III. A. o. t. 23.3 mp, II. Csik László III. B. o. t., III. Jónás Ernő III. A. o. t. IV. o. részére: I. Magasrévy János IV. B. o. t. 23.3 mp, II. Faisztl Ernő IV. A. o. t., III. Gallwitz György IV. B. o. t. 25 m hátúszás I. o. részére: I. Tasnády Szücs András 27.7 mp, II. Neszt Géza I. B. o. t., II. o. részére: I. Destek Tamás II. B. o. t. 25.5 mp, II. Lassu Endre II. A. o. t., III. Kovács György II. B. o. t. 25 m-es hátúszás III. o. részére: I. Magjerec Ferenc III. A. o. t. 25 mp, II. Ligeti György III. A. o. t., III. Borsódy György III. A. o. t. 25 m-es hátúszás IV. o. részére: I. Faisztl Ernő IV. A. o. t. 25.5 mp, II. Wein Gedeon IV. B. o. t.,

III. Magasrévny János IV. B. o. t. Staféta versenyek : I. o. számára : I. I. A., II. o. számára : I. II. B., III. o. számára : I. III. A., IV. o. számára : I. IV. B. osztály. 4 > 25 m gyorsstaféta I. o. részére : I. I. B., II. o. részére : I. II. B. o. III. o. részére : I. III. A. IV. o. részére : I. IV. B. osztály stafétája.

Céllövészet. A felsőosztályú tanulók, különösen a VII., VIII. osztály, mindnyájan résztvettek a kiképzésben. A testnevelési főiskola jóvoltából fedett pályán gyakorolhattak. A karácsonyi szünet másodnapján tartott házi verseny eredménye a következő : I. Balogh György VII. A. o. t., II. Füzesséry István VI. A. o. t. Résztvettek a lövészek a Vörösmarty-gimnázium versenyén, ahol Fehér László VIII. B. o. t. ért el helyezést. A KISOK csapatversenyen Pazsitzky György VIII. A. o. t., Fehér László, Imrédy János, Noviszedlák Lajos VIII. B. o. t., Balogh György VII. A. o. t., Füzesséry István VI. A. o. t. és Gyurkovits Béla VI. B. o. tanulókkal értek el jó eredményt, akik egyúttal az intézet legjobb céllövői.

Jéghokki. A KISOK jéghokki bajnokságban ebben az évben iskolaszapatunk nagyobbreszt fiatal és gyakorlatlan játékosokkal vette fel a küzdelmet az igen erős mezőnyvel szemben. Így szép eredménynek mondható a IV. hely és a bajnok Szent István sk.-vel elért 1 : 1-es eredmény. A csapat tagjai Dobák György VIII. A. o. t., Balonyi Iván, Bródy Tamás, Gosztonyi Miklós, Minder Rezső VIII. B. o. tanulók, Hajós Gergely VII. B. o. t., Hajós József VI. A. o. t. és Nagy János VI. B. o. t.

Korcsolyabajnokságon : Terták György V. A. o. t. a KISOK hosszú korcsolyaversenyén 1000 méteren a III. korosztályban első helyre került 1.51.6 mp-es idővel és a BKE ifjúsági versenyein több első díjat nyert. A rövidkorcsolyások versenyén a II. k. o. br. Kornfeld Tamás III. A. o. t. III. lett, 40.6 mp Homonnay Farkas VI. A. o. t. II. k. o. IV. 41 mp-es idővel.

Sí. A KISOK lesiklóversenyén 60 induló között a III. k. o. Elek Péter VI. B. o. t. ötödik, Homonnay Farkas VI. A. o. t. a hetedik helyre került. A MSSz lesiklóversenyén Adler Rác József II. B. o. t. az I. k. o. versenyén II. lett.

Tornászaink március 1-én tartották meg házi versenyüket a felsőosztályos tanulók részére a következő eredménnyel : Nyujtón : I. Szénásy József VIII. B. o. t., II. Piller László VIII. A. o. t., III. Borsiczky Sándor VIII. A. o. t. Korlátton : I. Piller László VIII. A. o. t., II. Borsiczky Sándor VIII. A. o. t., III. May Vilmos VIII. B. o. t. Talajgyakorlat : I. May Vilmos VIII. B. o. t., II. Piller László VIII. A. o. t., III. Halász Iván VIII. A. o. t. Lovon : I. Piller László VIII. A. o. t., II. Halász Iván VIII. A. o. t., III. Borsiczky Sándor VIII. A. o. t. Május hó 14-én tartotta meg a sportkör szokásos évzáró díszturnáját a meghívott szülők, az intézet igazgatója és a tanári kar jelenlétében. A bemutató sorrendje a következő volt : I. Zenés szabadgyakorlatok, bemutatták az V. és VI. osztályok. II. Korlátgyakorlatok felsőosztályosok részére. III. Csapatsternona alsósoknak. IV. Tréfás staféta verseny I—II. osztályosok között. V. Felsőosztályosok nyujtógyakorlatai. VI. Az alsóosztályosok talaj-, gyűrű-, nyujtó- és szekrénygyakorlatai. VII. Ló- és talajgyakorlatok felsőosztályosok részére. VIII. Kosárlabdabemutató a két hetedik osztály között. Az egyes számok között Gergely György VIII., br. Fejérváry

Zsolt VII. B. o. t., Cholnoky Imre VII. A. o. t., Houdl József VIII. B. o. t. és Telegdy György VI. A. o. t. tartottak bemutató vívást. A szertornászok közül kiváltak: Halász Iván, Piller László VIII. A. o. t., Szénásy József VIII. B. o. t., Balogh György és Bálint Nagy Zoltán VII. A. o. tanulók.

Az alsóosztályú tanulók tornaversenyén 65 tanuló vett részt. Jelesen szerepeltek: Morlin János, Stirling György, Fekete Balázs I. A. o. tanulók. Barlanghi Iván, Kalkó László, Lukács Antal I. B. o. tanulók. Lassu Endre, Kutenics József, Berecz László és Schüller Frigyes II. A. o. tanulók. Tóth Géza, Destek Tamás, Kerekes Endre II. B. o. tanulók. Stefánszky György, Fabiny Tibor, Návay Géza, Magjerec Ferenc, Mátray György III. A. o. tanulók. Buzsáky Géza, Marton László, Péry Vilmos, Tallér Pál III. B. o. tanulók. Csernyei Loránt IV. A. o. t., Lesinger Ferenc, Soós Tibor IV. B. o. tanulók.

Asztali-tenisz ez évben is igen kedvelt sportág maradt. Az intézet három asztala állandóan foglalt volt. A házibajnokság eredménye: Csapat. I. VIII. A. (Paulovits László, Simon Béla), II. VIII. A., III. VII. B. osztály. Egyéni bajnokság: I. Simon Béla VIII. A. o. t., II. Kemenes Ferenc VII. B. o. t., III. Gosztonyi Miklós VIII. B. o. t. Páros-bajnokság: I. Janikovszky Béla—Borsiczky Sándor VIII. A. o. t., II. Paulovits László—Simon Béla VIII. A. o. t., III. Minder Rezső—Gosztonyi Miklós VIII. B. o. tanulók. Alsósok csapatbajnoksága: I. IV. B. (Donszky György, Polzer Egon), II. IV. A., III. III. B. osztály. Egyéni bajnokság: I. Donszky György IV. B. o. t., II. Kovács László IV. A. o. t., III. Herzog János II. B. o. t. Páros: I. Donszky György—Polzer Egon IV. B., II. Móricz István—Zajky Zoltán III. A., III. Szelba Miklós—Kovács László IV. A. Fenti mérkőzéseken kívül 15 esetben játszottak válogatott játékosaink más-más intézet játékosai ellen, s minden esetben győztek.

Gyephokki csapattal résztvettek a KISOK bajnoki mérkőzésén és 14 résztvevő iskola közül a IV. helyet érdemelték ki. A játékosok: Halász Iván, Pazsitzky György VIII. A. o. t., Gosztonyi Miklós, Minder Rezső VIII. B. o. t., Meszlényi Jenő, Nagy Emil, Veyl Róbert VII. A. o. t., gr. Bissingen Rudolf, Nagy János, Hegedüs Zoltán VI. B. o. t., Hegedüs István IV. A. o. tanulók.

Kézilabda-mérkőzésektől már kora tavasztól hangos volt az udvar. Az I. k. o. győztese jobb gólaránnyal a II. B. osztály lett a II. A. előtt. A II. k. o. győzteseként a III. A. első csapata lett, II. a III. B. osztály. A III. k. o. nyertes az V. A. o. első csapata az V. B. o. csapata előtt. A felső korosztály győztes csapata pedig a VII. A. osztály. Nagyon szépen szerepeltek a KISOK utánpótlás körmérkőzésben résztvevők, akik eddigi mérkőzéseiket még mind megnyerték. A versenyek még folynak.

Kosárlabda-játékban a VII. B. együttese volt a legjobb e tanévben.

Sakkör. A házi egyéni és csapatversenyt szeptember és október hónapban kerültek elintézésre. I. Ujlaky János V. A. o. t., II. Ujlaky Aurél VIII. A. o. t., III. Homonnay Farkas VI. A. o. t., IV. Makszy Gyula VIII. A. o. t. A csapatbajnokságot a VIII. A. együttese nyerte. A csapat tagjai: Ujlaky Aurél, Makszy Gyula, Janikovszky Béla, Ruszák János és Simon Béla voltak. Már-

ciusban Hámos Nándor elhunyt testnevelő tanár emlékére rendezett versenyen : I. Kovács Gyula (Kölcsey rg.), II. Evva Ferenc VII. A. o. t., III. May Vilmos VIII. B. o. t., IV. Ruzsák József V. B. o. t.

A sportkörben végzett eredményes munkásságukért az intézet igazgatója érdemjuttalomba részesítette : Gergely György, Paulovits László VIII. A. o. t., Minder Rezső, Noviszedlák Lajos VIII. B. o. t., Bálint Nagy Zoltán VII. A. o. tanulót.

A sportkör részére adakoztak : Koós Imre VIII. A. o. t. 1 ping-pong-asztalt, Pálvölgyi J. Kálmán VII. B. o. t. 1 tornaszert, Szendrényi Tibor III. B. o. t. 1 pár korcsolyát és 2 pár tornacipőt, Blazsek Andor II. B. o. t. 1 pár tornacipőt és Király Géza II. B. o. t. 1 pár korcsolyát.

X. ÉRDEMSOROZAT.

A számok magyarázata. *Előmenetel:* 1 = jeles, 2 = jó, 3 = elégséges, 4 = elégtelen. *Magaviselet:* 1 = példás, 2 = jó, 3 = szabályszerű, 4 = kevésbé szabályszerű.

I. A) osztály.

Osztályfőnök: Menczer József.

A tanuló neve	Magaviselet	Tantárgyak									
		Hitlan	Magyar nyelv	Földrajz	Latin nyelv	Természettud.	Mennyiségtan	Rajz	Testgyakorlás	Szépirod.	Ének
Angyal Károly	2	1	1	1	2	1	2	1	2	3	2
Baksay Miklós	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Bauer Rudolf	1	1	2	2	3	1	2	2	2	3	2
Benesch György	1	1	2	2	3	1	3	2	1	3	1
5 Berkes György	2	1	2	1	3	1	1	1	2	3	1
Blaske Károly	1	2	3	2	3	1	2	2	1	3	2
Bödecs Aladár	1	1	2	1	3	1	1	2	2	2	1
Csukássy Lóránt	1	1	3	3	3	1	3	2	2	2	1
Eckhart István	1	1	1	1	1	1	1	2	2	2	2
10 Farkas Bálint	1	1	3	2	3	2	2	2	1	2	3
Fekete Balázs	2	1	2	2	2	1	2	2	1	3	1
Frank Adorján	2	1	3	2	3	2	2	2	2	3	1
Gere Tibor	1	1	2	1	3	1	2	2	fm	1	1
Haynal Alajos	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1
15 Haltenberger Mihály	1	1	2	3	3	1	2	3	2	3	2
Jancsár Péter	1	1	1	1	2	1	2	1	2	1	1
Jókay-Szilágyi Sándor	1	1	2	1	3	1	3	3	2	1	2
Kalotay Ottó	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1
Kármán Tibor	1	1	1	1	1	1	2	2	2	1	1
20 Keil Péter	2	1	2	2	3	2	2	2	2	3	2
Keller Pál	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Kosztolányi Károly	1	1	2	1	3	1	1	2	2	3	1
Körösmezey László	1	1	2	2	2	1	1	1	2	2	1
Kürthy Péter	1	1	1	2	2	1	1	2	2	1	2
25 Langer Tamás	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1	1
Lábódy József	1	1	1	2	2	1	2	1	2	3	2
Ledniczky Ottó	1	1	3	3	3	1	2	2	2	3	2
Lenz János	1	1	2	2	3	1	3	2	2	2	2
Mambriny Ödön	1	1	2	1	3	1	2	1	1	1	1
30 Mencsik István	1	1	2	2	3	2	3	2	1	2	3
Mészáros Sándor	2	1	3	2	4	2	3	1	2	2	2
Morlin János	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1
Nemesdy Ervin	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1
Pásztory Péter ism.	2	2	3	2	3	2	2	2	3	4	2
35 Peidl István ism.	2	1	3	3	3	1	3	2	2	4	1
Pleyer Walter	2	1	2	2	3	1	3	2	3	4	2
Progl József	1	1	3	3	3	1	3	1	3	3	3
Rezsői Ferenc	2	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1
Rohács Ervin	2	1	3	2	3	1	3	3	2	4	1
40 Rottmann Elemér	1	1	1	1	2	1	2	1	1	1	1
Schletter István	1	1	2	1	3	1	2	2	fm	2	2
Sibalszky Zoltán	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Stirling György	2	1	2	1	2	1	2	2	1	2	1
Szabó Miklós	1	1	1	1	1	1	1	1	fm	1	1
45 Szeben Tamás ref.	1	1	3	1	3	1	3	2	1	3	1
Szentpály Ernő	1	1	2	1	3	1	2	2	2	3	2
gr. Széchenyi Géza	1	1	2	3	3	1	2	2	2	3	3

A tanuló neve	T a n t á r g y a k										
	Magaviselet	Hittan	Magyar nyelv	Földrajz	Latin nyelv	Természetrajz	Memorizálás	Rajz	Testgyakorlás	Szépíráás	Ének
Kovács Elemér ref.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
25 Lany János	2	1	2	3	3	1	3	1	2	2	2
Láng Artúr	1	1	2	3	3	1	3	1	2	1	2
Lukács Antal	1	2	3	2	3	1	3	1	1	1	2
Magassy Antal	1	1	2	2	3	2	3	2	1	1	1
Majtán József	1	1	1	2	1	1	2	1	1	1	1
30 Marton György	1	1	3	3	3	1	3	2	2	3	1
Matusz Károly	1	1	2	2	2	1	3	2	2	3	1
Meskó Endre	2	2	4	2	4	2	4	2	1	3	2
Mogán Miklós	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Molnár Antal	2	2	4	3	4	3	4	2	1	3	2
35 Neszt Géza	2	2	3	3	3	3	4	3	1	3	1
Pálházi Gábor	1	2	2	3	3	2	3	1	2	2	1
Podruzsik Béla	1	1	2	2	3	1	2	3	2	1	1
Pongrácz András	1	2	3	3	3	3	3	2	3	2	3
Rajágh László	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1
40 Rohonczy Győző	1	2	3	3	3	1	2	1	2	2	1
Ruckenbauer Ferenc	1	1	3	2	3	1	3	1	2	1	1
Sándor István	2	1	3	4	4	1	4	3	3	2	2
Schultheisz Ferenc	2	1	2	2	2	1	3	2	2	3	2
Schumann János	1	1	1	3	2	1	2	1	2	1	1
45 Stauroczky György	1	1	1	2	3	1	2	1	1	1	1
Strasser Heinz Ottó ref.	1	1	2	3	2	1	3	3	2	2	1
Szabó István	1	1	2	2	3	1	2	1	1	1	1
Szilágyi Lajos	1	1	2	1	2	1	2	2	2	1	1
Szójka Frigyes	1	1	1	1	2	1	2	2	2	3	1
50 Téglás János	1	1	1	2	2	1	2	2	2	2	1
Toffler János	1	1	1	2	1	1	2	2	2	3	1
Unger Emil	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1
Vass György	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Vidor János	1	1	2	1	3	1	2	2	2	3	2
55 Zakariás László	1	1	1	3	2	1	2	1	1	1	1
<i>Magántanulók:</i>											
Kovács Ákos*	-	1	2	3	2	2	3	2	-	-	-
Verseghi Nagy Péter	-	1	2	3	3	1	3	2	-	-	-

Kimaradtak: Hittig Ágoston ism., Jávor Szilárd, Lukács László.

* A tanév elején tett magánvizsgálatot.

Összesen : 60.

II. A) osztály.

Osztályfőnök : Dragos Károly.

A tanuló neve	Magaviselet	T a n t á r r e g y e k									
		Hittan	Magyar nyelv	Földrajz	Latin nyelv	Természetrajz	Mennyiségtan	Rajz	Testgyakorlás	Szépirod.	Ének
Balla László	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1
Bán Kálmán	1	1	3	1	3	3	3	1	1	2	2
Berecz László	1	2	3	3	4	2	3	1	1	2	3
Czermann József	1	1	3	3	3	2	3	3	3	3	3
3 Csaba Károly	1	1	1	1	1	1	1	fm	1	1	1
Cseh Tibor	1	1	2	2	3	2	3	3	1	2	2
Dombai László	1	1	2	1	3	2	2	1	2	2	1
Farkas Barnabás	1	1	3	3	3	1	3	2	2	2	2
Fittler Dezső	2	1	3	3	3	2	4	3	3	3	2
10 Gaigne Jenő	1	1	2	1	2	1	2	1	1	2	2
Gráf Kálmán	1	1	2	1	1	2	3	2	1	1	1
Haffner Gábor	1	1	1	1	2	1	2	2	2	2	1
Hanzmann Lipót	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Hoffmann Ferenc	1	1	3	3	3	2	3	1	2	3	2
15 Homonnay Tamás	1	1	2	2	2	2	3	2	1	1	2
Hübner Lóránt	2	1	3	1	3	2	3	2	1	2	1
Ivics György	1	2	3	3	3	2	3	1	1	3	2
Józsa Tivadar	1	1	3	3	3	2	3	3	2	2	2
Kemény Dezső	1	1	1	1	2	2	2	2	1	2	1
20 Király Kálmán	1	1	1	1	2	1	2	2	1	2	1
Kohl Ferenc	1	1	3	3	3	1	3	3	2	3	2
Kovács Ottó	1	1	2	2	2	1	1	2	1	2	1
Kubin József	1	1	1	1	1	1	2	2	1	1	1
Kutenics László	1	1	3	3	4	2	3	1	1	2	2
25 Lassu Endre	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Mathuny László	3	1	3	3	3	2	3	2	2	2	2
Marjai Győző	1	1	2	1	3	1	3	2	1	2	2
Milczenich Kázmér	1	1	2	3	3	2	3	2	3	2	2
Minár Gábor	1	1	1	1	1	1	2	2	2	1	1
30 Moess Tibor ev.	1	2	3	1	3	2	2	2	1	2	2
Mutschenbacher István	1	1	3	2	3	2	3	1	2	1	1
Németh Zoltán	1	1	1	2	1	1	2	2	2	1	1
Pataki Miklós	1	1	3	2	2	1	3	2	2	2	1
Rajki Ottó	1	1	2	1	2	1	1	1	2	2	2
35 Reischl Endre	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Reiter Ferenc	2	1	2	1	3	2	3	3	1	2	2
Rózsa György	2	2	3	3	3	3	3	3	3	3	2
Schaffler Ferenc	1	1	2	1	3	2	3	1	3	2	1
Schultz Imre	1	1	3	2	3	1	3	1	2	2	2
40 Schüller Frigyes	1	1	2	1	2	1	3	1	1	2	2
Schüller Gyula	1	1	2	1	2	1	2	2	2	2	2
Staudhammer Károly	1	1	2	1	1	2	2	1	1	1	1
Stoll Géza	2	1	3	1	3	3	3	3	3	3	2
Szabó Ferenc	1	2	3	3	4	2	3	2	1	2	2
45 Szende-Montágh József	1	1	3	3	3	2	3	3	1	2	2
Takács István	1	1	3	3	4	1	3	1	2	2	2
Totth Gedeon	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Trummer István	2	2	2	2	2	2	3	2	1	3	2
Trybek László	1	1	2	1	3	2	2	1	1	2	1
50 Varga Miklós	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1
Veres Péter	1	1	3	3	3	2	3	3	1	2	2

A tanuló neve	Tantárgyak										
	Magaviselet	Hittan	Magyar nyelv	Földrajz	Latin nyelv	Természettan	Mennyiségtan	Rajz	Testgyakorlás	Szépíráás	Ének
Vitthalm József	1	1	2	1	2	1	1	2	1	2	1
Wéber Sándor	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
<i>Magántanulók:</i>											
Bakach-Bessenyei Ferenc br. .	—	1	1	1	1	1	2	1	—	—	—
Zichy Aladár gr.	—	1	1	2	2	1	2	1	—	—	—
Kimaradtak: Borsi Imre, Dibusz Miklós, Keller Miklós.											
Összesen : 58.											

II. B) osztály.

Osztályfőnök : Bozi Ferenc.

A tanuló neve	Tantárgyak										
	Magaviselet	Hittan	Magyar nyelv	Földrajz	Latin nyelv	Természettan	Mennyiségtan	Rajz	Testgyakorlás	Szépíráás	Ének
Adler Rác József	1	1	2	2	2	2	2	1	1	2	1
Battay László	1	1	3	2	3	1	3	3	2	3	2
Bencsó Tamás	1	1	2	2	2	2	3	2	1	3	1
Bingert Iván	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
5 Blazsck Andor	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1	1
Bodnár Andor	1	1	2	2	2	1	2	2	1	2	2
Csákány Rudolf	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Destek Tamás	2	1	2	2	2	1	3	1	1	3	2
Dírsztay Béla br. izr.	1	1	2	1	2	1	3	2	2	2	1
10 Dolák Lajos	1	1	1	1	1	1	2	1	fm	2	2
Dózsa Lajos	1	1	2	2	2	1	2	1	2	2	1
Fejér József	1	1	2	2	2	1	3	2	3	2	2
Gál Gyula	1	1	1	1	1	1	2	2	2	2	1
Göbl Albin	1	1	1	2	2	1	2	2	2	1	1
15 Herzog János	1	1	1	2	1	1	2	1	1	1	1
Hoffmann Rezső	2	2	1	3	3	3	3	1	2	3	2
Hornung János	1	1	2	3	3	2	3	2	2	2	2
Jakopovits Ottó	1	1	2	2	2	2	3	2	2	2	2
Juhászi Ferenc	2	2	3	2	3	2	3	2	2	2	2
20 Károlyi Zsigmond	1	2	2	2	2	2	3	1	1	2	2
Kerekes Endre	1	1	2	2	2	1	2	2	1	2	1
Király Géza	1	1	2	2	3	1	3	2	1	2	2
Koch Sándor	1	1	1	2	2	1	2	1	2	2	1
Kovács Ákos	2	2	3	3	3	2	3	2	3	3	2
25 Kovács György	1	2	2	2	3	2	3	2	2	2	2
Kratky Tamás	1	1	1	2	1	1	2	2	fm	3	2
Krebs István ism.	1	1	2	3	3	2	3	3	2	2	2
Kun Ferenc	1	1	1	2	2	1	1	1	1	1	2
László György	1	1	1	2	2	1	3	2	1	2	2
30 Lukács Zoltán	1	1	3	3	3	2	3	1	1	2	2

A tanuló neve	T a n t á r g y a k										
	Magviselő	Hittan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Német nyelv	Történelem	Földrajz	Természettan	Mennyiségtan	Itélv	Testgyakorlás
Girardi József	1	1	2	3	3	2	2	3	3	3	2
Graham János ev.	1	1	2	2	1	1	2	1	3	3	fm
Greszl Rezső	1	1	2	2	3	1	1	1	1	1	2
20 Hank Tibor ev.	1	1	2	2	2	1	1	1	2	2	1
Hám Jenő	1	1	3	3	4	1	2	3	3	2	2
Ikrényi Imre	1	1	2	2	2	1	2	1	2	2	1
Jónás Ernő	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Józsa István ism.	1	1	3	3	3	2	2	3	3	2	2
25 Kármán Iván	1	1	3	3	3	2	3	3	3	2	fm
br. Kornfeld Tamás	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1
Kosztolányi József	1	1	2	2	2	1	1	1	2	1	2
Kovács József gör. kat.	1	1	3	3	3	2	2	2	2	2	1
Kump Egon	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1
30 Ledniczky János	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Ligeti György	2	1	3	3	4	2	2	2	4	2	2
Mach Eduárd	1	1	1	2	2	1	2	1	2	1	fm
Magjerec Ferenc	2	1	3	3	4	2	2	3	3	3	1
Mátray György	1	1	2	3	3	2	2	1	2	1	1
35 Mihálffy Vilmos	2	1	3	3	3	1	2	2	3	3	2
Molnár György	1	1	2	2	2	2	1	2	2	2	2
Móricz István ref.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Nágel Miklós izr.	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Návay Géza	1	1	3	3	2	2	1	3	2	1	1
40 Paulay Lajos	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Petrikovits István	1	1	2	2	3	1	2	1	2	2	2
Ribiczey Gyula	1	1	2	2	2	1	1	1	2	2	fm
Röthth Gábor	1	1	1	1	1	1	2	1	1	2	1
Schletter Ödön	1	1	3	3	3	2	2	2	3	2	fm
45 Ser János	2	1	3	3	3	1	1	2	3	2	2
Somos Róbert izr.	1	2	3	3	3	2	2	2	2	2	2
Stefánszky György	2	1	2	2	3	2	2	1	2	2	1
Szabó Tamás	1	1	2	2	2	1	2	2	2	1	2
Székely Géza	1	1	2	3	2	1	2	2	2	2	2
50 Szinell Iván	1	1	2	3	2	2	1	2	2	2	2
Szórádi Tibor	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1
Vajna Győző	1	1	2	3	2	2	2	2	3	2	1
Várady László ref.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Zajky Zoltán	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
53 Závodszy László	1	1	3	3	3	2	2	3	3	2	2
<i>Magántanulók:</i>											
Dabasi Halász Gedeon ref.	—	1	2	2	1	1	1	1	2	2	—
Ranschburg Péter	—	1	2	2	3	1	3	2	2	3	—
Sennyey László gróf	—	1	1	1	1	1	1	1	2	1	—
<i>Kimaradtak:</i> Borsi Lajos, Wampetich Nándor.											

Összesen : 60.

III. B) osztály.

Osztályfőnök: Balogh Ferenc.

A tanuló neve	T a n t á r g y a k										
	Magavisele:	Hittan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Német nyelv	Történelem	Földrajz	Természetlan	Mennyiségian	Itajz	Testgyakorlás
Andreska Antal	1	1	1	2	2	1	1	1	2	2	2
Anger Antal	2	1	3	3	2	2	3	3	3	3	2
Baradlai György	1	1	3	3	3	2	2	1	3	3	2
Barnabás Sándor	1	1	2	3	3	2	2	2	3	3	2
5 Bálint József	1	1	2	2	2	1	1	1	1	1	fm
Bródy András unit.	2	2	1	2	1	2	2	1	1	1	1
Buzsáky Géza	1	1	3	3	3	2	2	2	3	1	1
Csik László	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2
Damkó Károly	1	1	2	3	3	2	3	2	2	1	2
10 Eisele György	1	1	2	3	3	2	2	2	3	2	2
Erdélyi István	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	fm
Fallenbüchl Zoltán	1	1	2	3	1	1	2	2	3	3	3
Fazakas Miklós	1	1	2	2	3	1	1	1	2	1	1
Fodor László	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1
15 Fundák Lajos	1	1	2	3	3	2	2	2	3	2	1
Hangay György	1	1	2	4	3	2	2	2	2	2	2
Haselbeck János	1	1	2	3	2	2	2	2	2	2	2
Hámory Zoltán	1	1	2	3	2	1	2	2	2	1	2
Hieronymi Gábor	1	1	2	3	2	2	2	2	2	1	1
20 Jäger Tamás	1	1	3	4	4	3	3	3	3	2	1
Kaplony István ref.	1	1	3	3	2	2	1	2	2	3	3
Kerecsy Jenő	1	1	2	2	2	1	1	1	1	1	1
Kiss Zoltán	1	1	1	2	3	1	1	1	2	2	2
Kotra Artúr	1	1	2	3	3	2	2	2	2	2	2
25 Krisztel István	1	2	3	3	3	3	3	2	3	2	2
Kutenics Jenő	2	1	3	4	4	3	3	3	3	1	2
Laky Vilmos	1	2	3	3	4	1	3	3	4	2	2
Lesinger Ferenc ism.	1	2	3	3	3	3	3	1	3	1	1
Lussa Vince	1	1	2	2	3	1	2	1	3	3	1
30 Marton László	1	2	2	4	3	1	2	2	2	2	1
Mocskónyi Ervin	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1
Neuhof Susky László	1	1	3	3	3	1	1	1	3	2	2
Oláh Péter	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	2
Péry Vilmos	1	1	2	2	2	2	1	1	2	2	1
35 Riemer László	1	2	2	3	3	2	3	1	3	1	fm
Rusznay Géza ref.	1	1	1	2	1	2	1	1	2	2	fm
Sándor László	1	1	1	3	2	1	1	1	2	1	1
Schinszky Kálmán	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	2
Seprényi András	1	1	3	3	4	1	3	2	3	2	2
40 Seprényi Imre	1	1	3	3	3	2	3	2	3	1	2
Steiner Ervin	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	2
Suján Zoltán	1	2	3	3	3	2	2	2	2	2	2
Szabó Jácint	1	1	2	3	2	2	3	3	3	2	1
Szendrényi Tibor	2	1	1	2	1	2	1	1	2	2	2
45 Szokol Hubert	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2
Szokol József	1	1	2	2	2	1	1	1	1	2	2
Tallér Pál	1	1	2	3	3	2	2	2	3	1	1
Tarcsay Pál	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	fm
Tállyai Miklós	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
50 Varga Emil	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	fm
Veres Gábor	1	1	1	2	2	1	2	1	2	2	1

A tanuló neve	Tantárgyak										
	Magaviselet	Hittan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Német nyelv	Történelem	Földrajz	Természettan	Matematika	Rajz	Testgyakorlás
Wohlfahrt György	1	1	2	2	3	1	1	1	1	1	2
Zsák Péter	1	1	3	3	4	1	1	2	3	2	2
<i>Magántanulók:</i>											
Lipthay Antal br.	—	2	3	3	2	1	2	1	3	1	—
53 Schulek Béla	—	1	1	1	1	1	1	1	1	1	—
Schwerzel József	—	2	3	2	3	2	1	2	3	1	—
Váry József	—	1	1	2	3	2	1	1	2	1	—
<i>Kimaradt: Nagy Iván.</i>											Összesen : 58.

IV. A) osztály.

Osztályfőnök: Agárdi László.

A tanuló neve	Magaviselet	Tantárgyak										
		Hittan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Német nyelv	Történelem	Földrajz	Természetrajz	Matematika	Rajz	Gyógyászat	Testgyakorlás
Agárdy Dénes	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Andreánszky Jenő	2	1	3	3	3	3	2	3	3	3	3	2
Antal Imre izr.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2
Barna Imre	1	1	2	3	3	2	1	2	1	1	1	fm
5 Baross Miklós	1	1	2	2	2	1	1	2	3	1	3	1
Bozsán Endre	1	2	3	3	2	2	2	2	3	2	4	1
Bősze György	1	2	3	3	3	2	2	3	3	3	3	2
Csákányi Győző	2	2	3	4	3	3	3	3	4	3	4	3
Csernyei Loránt	1	1	2	2	2	1	1	1	3	1	2	1
10 Dávid Zoltán	2	1	1	1	2	1	1	1	2	2	2	1
Dedinszky László	2	2	3	3	3	3	2	2	3	3	1	fm
Erney Tibor	1	1	2	2	2	2	2	2	3	1	3	1
Faiszl Ernő	1	2	2	3	3	2	2	3	3	1	3	2
Faludy János	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
15 Fellegi Ödön	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Glaczi Ottmár	1	1	2	3	2	2	2	3	3	3	2	1
Hegedüs István	1	2	3	3	4	1	2	3	3	2	3	1
Heppert György	1	1	2	3	3	1	1	2	2	1	2	2
Holpert Artúr	1	1	1	2	1	2	1	2	2	1	2	2
20 Hunkár Dénes	1	1	2	2	2	1	2	1	3	2	3	1
Kaiser Károly	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1
Kéri Lajos	1	1	3	3	4	1	2	3	3	1	3	1
Kovács Ervin	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Kovács László	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
23 Lengyel Attila	2	2	3	3	4	3	3	3	3	2	3	3
Maszyk Olivér ev.	1	1	3	3	3	3	2	3	4	2	4	2
Márkus György	1	2	3	3	3	3	2	2	3	2	4	2
Mészáros György	1	1	1	2	2	2	1	1	2	1	2	2
Nagy László	1	2	2	3	3	2	1	2	3	1	4	1
30 Németh Imre	2	1	2	3	3	1	2	3	2	2	3	2

A tanuló neve	Tantárgyak											
	Magaviselet											
		Hitlan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Német nyelv	Történelem	Földrajz	Természettan	Mennyiségtan	Rajz	Gyorsírás	Testgyakorlás
Schmidt Róbert	1	2	2	3	3	1	2	2	2	2	3	1
Schütz Béla	1	1	2	3	3	1	1	2	1	2	1	2
Sipos Aladár	2	1	3	4	3	3	3	3	3	3	4	2
Siuda László	2	2	3	3	3	2	2	2	3	3	3	2
33 Stein Loránt izr.	1	2	3	3	1	1	3	3	3	3	1	3
Sulner László izr.	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	3
Szabó Ede	1	1	2	2	2	1	1	2	2	2	1	2
Szabó László	2	2	3	3	3	1	2	2	3	3	4	fm
Szekér István	1	1	2	3	2	1	1	2	2	3	2	3
40 Szentpéteri Miklós	2	1	2	3	3	1	2	2	3	3	2	3
Szélba Miklós	1	2	3	2	3	2	3	3	3	3	1	1
Sziklavári János	1	1	1	1	1	2	2	1	2	2	1	1
Tamás László	1	1	2	2	3	1	1	2	2	2	1	2
gr. Teleki Jenő	2	1	3	4	3	2	2	3	4	2	4	fm
45 Titsch Sándor	1	1	3	3	3	2	2	3	3	2	1	2
Tóth György	1	2	2	3	4	2	2	2	3	1	2	2
Trunkó István	2	1	2	3	2	2	2	2	2	2	3	1
Vassányi Béla	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	2	1
Wahl Péter	1	1	2	3	2	1	2	2	3	2	4	1
50 Weber József	1	2	2	3	3	2	2	2	3	1	4	2
<i>Magántanulók:</i>												
Guhrauer Erik ev.	—	1	2	3	1	2	2	1	2	2	—	—
Ságodi Ferenc	—	2	3	3	3	3	3	3	3	2	—	—
Sívó János	—	1	1	1	1	1	1	1	1	1	—	—
Összesen : 53.												

IV. B) osztály.

Osztályfőnök: Kozáky István dr.

A tanuló neve	Tantárgyak											
	Magaviselet											
		Hitlan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Német nyelv	Történelem	Földrajz	Természettan	Mennyiségtan	Rajz	Gyorsírás	Testgyakorlás
Baldermann Ádám	1	1	2	2	1	1	1	1	2	2	2	1
Bayer István	1	1	1	2	1	1	2	1	2	2	1	1
Benárd László	2	3	2	3	3	1	2	2	3	2	1	1
Cholnoky Tamás	1	1	1	3	1	1	2	2	1	1	2	2
5 Csillag Tamás	1	1	1	3	2	1	2	2	2	1	1	fm
Divald István	1	2	1	3	2	1	2	1	3	1	2	2
Donszky György	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1
Faith Ferenc	2	2	3	4	3	1	3	3	3	3	3	2
Fazekas Béla gör. kat.	1	1	3	3	3	3	3	3	3	1	2	2
10 Gallwitz György	1	2	1	3	2	2	2	3	3	1	3	2
Gál Ferenc	1	1	2	3	1	2	2	2	2	2	1	3
Glancz János	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	2	2
Grabovszky Kamill	1	1	1	3	1	1	1	2	2	2	3	1

A tanuló neve	Tantárgyak											
	Magánvizselet	Hittan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Német nyelv	Történelem	Földrajz	Természettudomány	Mennyiségtan	Rajz	Gyorsírás	Felgyakorlás
Haraszi György gör. kat.	2	2	2	4	2	2	3	2	3	3	2	1
15 Hejk Béla	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1
Hirsch Ottó	1	1	1	2	1	1	1	1	2	1	2	2
Janits Károly	1	1	2	2	2	1	1	1	1	1	3	2
Janny Géza	2	2	2	3	3	2	2	2	3	3	4	1
Juhász Endre	1	2	2	3	2	2	2	2	2	1	2	1
20 Kosztolányi Miklós	1	2	3	3	3	3	3	3	2	2	3	fm
Kővári Ferenc	1	2	1	3	2	2	1	1	2	1	2	1
Laszlovszky József	1	1	1	1	1	1	2	2	1	1	3	2
Magasrévy János	2	2	2	3	2	2	2	2	2	1	2	1
Martinovich István	1	1	1	3	2	2	2	2	2	2	3	fm
25 Meller Péter	1	2	1	3	2	1	1	1	2	1	2	2
Musza István	2	2	1	3	2	2	2	2	2	2	3	2
Nagy Albert	1	2	1	2	2	1	2	2	3	1	3	1
Nagy Tibor ref.	1	1	1	2	1	1	1	1	2	1	2	fm
Polzer Egon	2	2	2	2	2	1	1	1	2	2	1	1
30 Rajki István	1	1	2	2	2	1	1	1	2	1	3	2
Sárközi József	2	2	3	4	3	3	3	3	3	4	4	2
Scheller Géza	2	3	2	3	2	2	3	3	2	2	2	2
Sebess Jenő	1	2	3	3	2	3	3	3	3	1	3	2
Somogyi-Csizmazia Géza	2	3	3	3	3	2	3	3	3	3	3	1
35 Soós Tibor	2	2	2	4	3	3	3	3	3	2	3	1
Steiner Mihály	1	1	3	3	2	2	2	2	2	2	3	2
Szabó József	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	2
Szabó Mihály	2	2	3	3	2	2	2	1	3	2	4	2
Szalay László	2	2	2	3	2	1	1	1	2	2	2	2
40 Szábel Rudolf	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	2	1
Szentiványi Miklós	1	2	1	2	1	1	1	1	2	1	3	1
Tasner Pál	1	2	1	3	1	2	2	3	2	1	2	1
Tolnay Pál	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Vajda László	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1
45 Vénusz Tibor	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Vértessy Miklós	1	2	1	2	2	2	1	1	2	2	3	1
Wein Gedeon	2	3	2	3	2	2	3	3	3	2	4	1
Wrchovszky Pál	2	3	3	4	3	1	2	2	3	3	4	2
<i>Magántanulók:</i>												
Fried János izr.*	-	2	3	3	3	1	2	2	2	3	-	-
Illésy György*	-	1	3	3	3	3	3	3	3	1	-	-

* A tanév elején tett magánvizsgálatot.

Összesen : 50.

V. A) osztály.

Osztályfőnök : Wagner Lajos.

A tanuló neve	Tantárgyak											
	Magaviselet	Hittan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Görög nyelv	Francia nyelv	Német nyelv	Történelem	Természettud.	Mennyiségűtan	Gyorsítás	Testgyakorlás
Ágoston Róbert	1	1	2	3	—	2	3	2	1	3	1	1
Balla Béla	1	1	1	1	1	—	1	1	1	1	1	1
Boros Ervin	2	1	3	3	—	2	3	2	2	3	3	2
Csontos László	1	1	2	2	—	2	2	2	2	2	2	1
5 Darvay Tibor	1	1	2	2	—	2	2	2	1	2	3	fm
Ernöházi Miklós	1	2	3	3	—	3	3	2	3	3	3	2
Éhik Gyula	1	1	1	2	—	2	2	2	2	2	2	2
Fejér László	1	1	1	2	—	1	1	1	1	1	1	1
Friedrich Alajos	1	1	1	1	—	1	1	1	1	1	1	fm
10 Grigorievity György g. k.	1	1	2	2	—	2	2	2	2	3	1	fm
Hagenmacher Jenő ref.	1	1	1	1	1	—	1	1	1	1	2	2
Hanrich Zoltán	2	1	2	3	—	2	3	2	2	2	1	2
Hoepfner Sándor ev.	1	1	2	2	—	2	2	2	2	3	3	1
Horvátovits Ottó	1	2	3	3	—	3	3	3	2	3	3	2
15 Hörcher Frigyes	1	1	2	2	—	2	3	2	2	2	3	fm
Hübner Ede ism.	1	1	2	2	2	—	3	2	2	2	3	1
Jesch Aladár	1	1	1	2	2	—	1	2	2	1	2	1
Kálazy Bódog	1	1	2	2	—	1	2	2	1	2	2	1
Kiszler László	1	1	1	1	—	1	1	1	1	1	2	1
20 Kuhl András	1	1	1	1	1	—	1	1	1	1	1	1
Luchesi Fekete Ottó	1	1	2	2	—	2	3	2	2	2	3	1
Mihályi Zoltán	1	2	2	3	—	3	3	3	1	3	3	2
Morlin Ervin	1	1	1	1	—	1	1	1	2	1	2	1
Mössmer József	1	1	2	2	—	1	1	1	2	1	2	2
25 Müller Ferenc ism.	1	1	2	2	—	1	2	2	2	3	2	fm
Perczi Imre	2	1	3	3	—	2	3	2	2	2	4	2
Porgányi Péter	1	1	2	2	1	—	1	1	1	2	3	1
Rajz József	1	1	2	2	—	1	2	2	1	2	2	1
Réti Gábor	2	1	3	3	—	2	3	3	1	3	2	1
30 Rózsa László	1	2	2	2	—	1	2	3	2	3	3	3
Schanda Pál	1	1	1	2	—	1	2	2	1	2	2	1
Solt Jenő	1	1	3	3	—	2	3	2	2	2	3	1
Szabolts Árpád	1	1	2	2	—	2	3	2	1	2	3	fm
Szabó János	1	1	1	1	1	—	1	1	1	2	1	fm
35 Szabó Károly	1	1	2	3	2	—	3	2	2	2	3	2
Szelecsényi Tibor	1	1	1	1	—	1	1	1	2	2	1	1
Szoltányi György	1	2	2	3	—	3	2	3	2	3	2	2
Takács Vilmos	1	1	1	1	—	1	2	2	1	1	1	1
Terták György	2	1	3	3	—	2	4	2	2	3	3	1
40 br. Than Iván	1	1	2	2	—	2	2	2	2	3	3	2
Ujlaky János ism.	1	2	3	3	—	2	3	2	2	3	1	2
Vidaacs László	1	1	1	2	—	1	1	1	1	1	1	2
Zilahy Aladár	1	2	3	3	—	3	3	3	2	3	3	2
<i>Magántanulók:</i>												
Szentirmai Ferenc												
45 Székely Péter	—	2	3	3	—	3	3	2	3	3	—	—
Tormay Gábor	—	2	3	3	—	3	2	2	3	3	—	—

Kimaradt: Dániel László.

Összesen : 47.

V. B) osztály.

Osztályfőnök: Hardi István.

A tanuló neve	T a n t á r g y a k											
	Magaviselet	Hittan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Görög nyelv	Francia nyelv	Német nyelv	Történelem	Természettan	Mennyiségtan	Gyorsírás	Testgyakorlás
Bátory Győző	1	1	2	1	—	2	2	2	1	2	3	2
Berencz János	1	1	1	1	—	1	1	1	1	1	1	2
Bonkáló Tamás gör. kat.	1	1	1	1	1	—	1	1	1	1	1	2
Csillag Ferenc	1	1	1	2	2	—	2	1	1	2	1	2
5 Détshy Mihály izr.	1	1	2	1	1	—	1	1	1	1	1	2
Dunka György gör. kat.	1	1	2	3	2	—	3	3	2	2	4	2
Faczinek Lóránd	1	1	3	2	—	1	3	2	1	2	4	1
Gerencsér János	1	1	3	2	—	1	3	1	2	2	4	3
Gubányi László	1	1	2	2	—	2	3	1	1	2	2	2
10 Halmy Sándor	1	1	3	2	—	2	1	2	2	2	4	2
Hárskúti József	1	1	2	2	—	1	2	2	3	3	2	fm
Holl Béla	1	1	3	3	—	3	3	3	3	3	3	2
Horváth Sándor	1	1	2	2	—	1	3	2	2	2	3	fm
Kálmán Dániel	1	1	2	1	2	—	2	1	1	2	3	2
13 Kiszély Gyula	1	1	3	2	—	2	2	3	3	3	3	2
Knebel Alfréd	1	1	1	1	2	—	1	1	1	2	1	2
Kuncze Lajos	1	1	2	2	—	2	3	1	2	2	3	2
Lang János	1	1	2	1	2	—	2	1	1	1	2	2
Mártha Endre	2	2	3	2	—	2	3	2	2	2	3	2
20 Mészáros László	1	1	1	1	—	1	1	2	1	1	2	1
Molnár Antal	2	2	4	3	—	3	3	3	3	3	4	2
Nagel Aurél izr.	1	1	1	1	—	1	1	1	2	2	2	2
Nagy László	1	2	3	3	—	2	4	2	3	3	4	2
Nádaskay Richárd	2	1	3	3	—	3	3	3	2	2	4	2
25 Pamuk László	1	1	2	2	3	—	3	2	2	3	2	2
Párkányi Ottó	1	1	1	1	—	1	1	1	1	1	2	1
Pethő László	2	2	3	3	—	3	3	2	2	3	4	2
Petricskó Mihály gör. kat.	1	1	2	3	—	3	3	2	2	2	4	2
Roediger-Schluga Albert	2	1	3	2	3	—	2	1	1	2	4	2
30 Ruzsák József	1	2	2	2	—	1	2	2	2	2	2	2
Pintér Kálmán	1	1	3	4	—	3	3	2	2	3	4	2
Szabó József	1	1	2	3	3	—	2	3	3	3	1	2
Szárász Egon	1	2	3	3	—	3	3	2	2	3	4	2
Szilvási István	1	1	2	3	2	—	3	3	2	2	2	2
35 Tallér Imre	1	1	2	2	2	—	2	1	2	2	3	2
Tasnádi László	2	1	3	2	1	—	2	1	1	2	1	2
Tátrallyay Péter	1	1	1	1	—	1	1	1	1	1	2	2
Töttössy Aladár	1	1	1	2	—	1	2	1	2	2	2	2
Triznya Mátvás	2	2	3	3	—	3	2	2	3	3	4	2
40 Ullmann György br.	2	2	2	4	—	2	2	1	2	3	4	3
Végl Tibor	1	1	2	2	—	1	2	2	2	2	2	2
Závodszy Károly	1	2	3	3	—	3	3	3	2	3	4	2
<i>Magántanuló:</i>												
Illésy György	—	1	2	2	—	2	2	2	1	2	—	—
Összesen : 43.												

VI. A) osztály.

Osztályfőnök : Kiss József.

A tanuló neve	Magviscset	Tantárgyak									
		Hitlan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Görög nyelv	Francia nyelv	Német nyelv	Történelem	Természettud.	Mennyiségtan	Testgyakorlás
Aulich Antal	1	1	1	1	1	—	1	1	1	2	1
Bauer Antal	1	1	2	1	1	—	1	1	1	1	fm
Biczó Tamás ref.	1	1	2	2	—	1	1	2	1	2	2
Borosa Károly	1	1	2	3	—	2	2	2	2	2	1
5 Fluck László	1	1	3	3	—	2	1	2	2	2	2
Füleki Géza	1	1	1	1	1	—	1	1	1	1	fm
Füzesséry István	1	1	2	2	3	—	2	2	1	3	1
Girardi Tibor	1	1	3	3	—	1	3	2	1	3	2
Hajós József ref.	2	1	3	3	—	2	2	2	2	3	1
10 Homonnay Farkas	1	1	2	3	—	1	2	3	1	2	2
Kabdebó Kálmán	1	1	3	3	—	3	3	2	2	3	2
Karsai László	1	1	2	2	—	1	2	1	1	2	fm
Kieweg Ferenc	1	1	2	2	—	2	3	3	1	1	2
Kovács-Sebestény László ref.	1	1	3	3	—	1	1	3	2	3	1
15 Lassú Imre	1	1	1	1	—	1	1	1	1	1	1
Makra Lajos	2	2	4	3	—	2	3	3	1	2	2
Mijó István	2	1	3	4	3	—	3	1	1	3	2
Molnár Kálmán	1	1	2	2	—	2	2	1	1	3	1
Nagy István	1	1	3	3	—	2	3	3	2	3	1
20 Nusser Béla	1	1	1	1	—	1	1	1	1	1	1
Patek Ferenc	1	1	2	1	2	—	2	1	1	2	1
Pálmai József	1	1	2	2	—	2	2	2	1	1	2
Rajcsányi Konrád	2	2	3	3	—	3	3	2	2	2	2
Rigó Mihály	1	1	2	2	1	—	2	1	1	2	1
25 Schlosser Elemér	1	1	2	3	2	—	2	1	1	2	2
Somogyi Endre	1	1	3	3	—	3	3	3	3	3	2
Steffens Oszkár	1	1	2	2	—	2	3	2	1	2	1
Sulla Imre	2	1	3	3	—	1	3	1	1	2	1
Szabó György	1	1	1	1	1	—	1	1	1	1	2
30 Szentirmai János	1	1	2	2	1	—	2	1	1	2	2
Szentpéteri Ádám	1	1	1	2	—	1	1	1	1	1	1
Telegdy György ref.	1	1	3	3	—	3	3	2	2	3	1
Torontáli Géza	2	1	2	3	3	—	3	3	1	2	1
Tóth Árpád	1	1	2	3	—	3	3	2	1	3	2
35 Urbán Pál	1	1	2	2	—	2	3	2	1	2	1
Vida Zoltán	2	2	3	4	2	—	3	3	1	3	2
Wellisch András	1	1	1	1	—	1	1	1	1	1	1
Zömbik János	1	1	2	2	—	3	3	2	2	3	2

Összesen : 38.

VI. B) osztály.

Osztályfőnök: Bátori József dr.

A tanuló neve	Magaviselet	T a n t á r g y a k									
		Hittan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Görög nyelv	Francia nyelv	Német nyelv	Történelem	Természettudj	Mennyiségtan	Testgyakorlás
Balázs László	1	1	1	2	1	—	1	1	1	2	2
Balogh István	2	1	2	3	—	3	2	2	2	3	3
gr. Bissingen-Nippenburg Rudolf	1	1	3	3	—	2	2	3	3	2	2
Bősze József	1	2	3	3	3	—	3	2	2	2	2
3 Breuer György	1	1	2	2	—	3	2	1	1	3	2
Cséby József	1	1	2	3	—	3	3	1	1	3	1
Elek Péter ref.	2	1	2	3	—	3	3	1	2	3	2
Fügedi Tamás	1	1	1	2	2	—	2	2	2	2	2
Gászner Tibor	1	1	1	2	—	3	2	1	2	3	2
10 Gorjup Ágoston	2	1	3	3	—	3	3	2	3	3	1
Gresznáryk Gábor	2	1	3	3	—	3	3	3	3	3	2
Gyurkovits Béla	2	2	4	4	—	4	4	3	3	4	2
Halabuk László	1	1	1	1	—	1	1	1	1	1	1
Hegedűs Zoltán	2	2	3	3	—	4	3	1	2	2	2
15 Hoffmann Hugó	1	1	1	1	—	1	1	1	1	1	1
Honffy Tivadar	1	1	1	2	—	2	1	1	1	3	1
Jaczkó Iván ev.	2	1	2	2	—	3	3	3	2	2	2
Keresztes Gábor	2	1	2	2	—	2	2	1	3	2	3
Kovács Pál	1	1	2	2	—	3	2	2	1	3	fm
20 Körösy László	1	1	1	1	1	—	2	1	1	1	1
Kvassay-Sajó Endre	2	1	2	3	—	3	3	2	2	3	1
Lakatos Imre	1	1	1	1	—	1	2	1	1	1	1
Ledniczky Gyula	1	1	2	2	—	2	2	2	1	1	1
Lukács Pál	1	1	2	2	—	1	2	1	1	2	2
25 Marton Imre	1	1	2	3	—	3	3	3	3	3	3
Nagy János	2	2	2	2	—	3	3	2	2	3	1
Pilinszky János	1	1	2	3	—	3	2	2	2	3	1
Rámpay Ernő ref.	1	1	2	2	—	3	3	2	2	3	1
Rékey Tibor	1	1	1	1	1	—	1	1	2	1	2
30 Rényi Oszkár	1	1	1	1	1	—	1	1	1	1	fm
Rötth András	1	1	2	2	—	1	2	2	1	3	1
Schütz János	1	1	2	3	3	—	3	3	2	2	2
Sugár Sándor	1	1	1	1	—	1	2	3	1	2	2
Stirling György	2	1	3	3	—	3	3	3	2	3	3
35 Szekendy Béla	2	2	3	3	—	4	4	3	3	4	1
Telegdy István ref.	2	1	3	3	—	3	3	2	2	2	2
Titsch Károly	1	1	2	2	—	2	2	1	2	1	2
Tóth Ferenc	2	1	1	2	—	1	2	1	1	2	1
Turmann Gábor	2	2	2	3	—	3	3	3	3	2	2
40 Vajda Jenő	2	2	3	3	—	3	3	1	2	3	1
<i>Magántanuló:</i>											
br. Liphay Frigyes	—	1	2	2	—	2	1	1	2	2	—

Kimaradtak: Dénes István, Szekeres Gyula.

Összesen : 43.

VII. B) osztály.

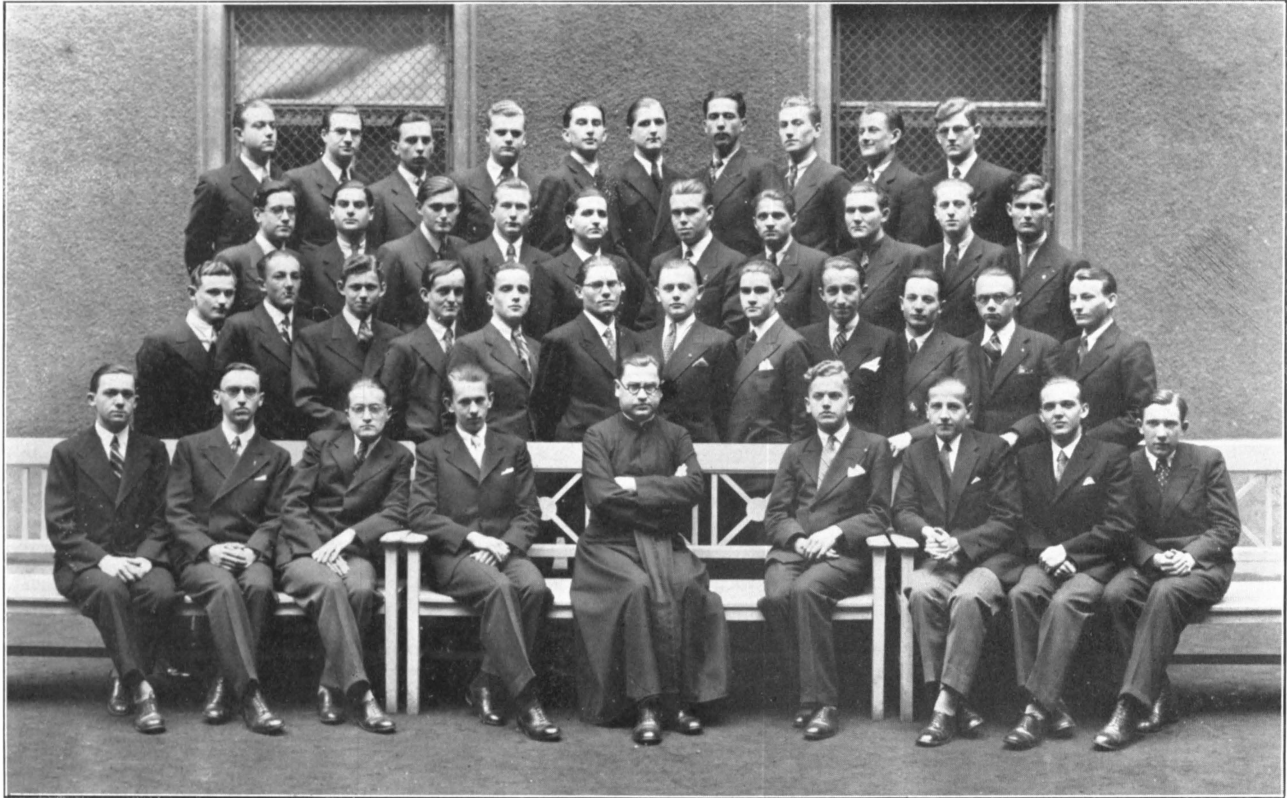
Osztályfőnök : Agárdy Gyula.

A tanuló neve	Tantárgyak												
	Magaviselet	Hittan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Görög nyelv	Francia nyelv	Német nyelv	Történelem	Földrajz	Természettan	Meenyísegletan	Testgyakorlat	Egészségtan
Asztalos Gyula	1	1	1	1	1	-	1	1	1	1	1	1	1
Ágotai Kálmán	2	1	3	3	-	3	2	2	1	3	3	2	1
Babarczy László	1	1	2	3	2	-	2	1	1	2	3	2	2
Berényi Dániel ism.	2	2	3	3	-	3	2	2	2	4	3	2	2
5 Breuer György izr.	1	1	1	1	-	1	1	1	1	1	1	2	1
Destek Miklós	2	1	3	3	-	3	3	2	2	1	2	2	1
Ducza Bálint	1	1	2	3	3	3	3	2	1	3	3	2	1
Ecsedy Tibor	1	1	3	3	-	2	2	2	1	2	2	1	2
br. Fejérváry Zsolt	1	1	2	2	-	1	1	1	1	2	2	1	1
10 Földi Mihály	1	1	1	1	1	-	1	1	1	1	1	1	1
Gergelyffy Sándor	1	1	1	3	-	1	2	1	1	2	3	2	1
Gervay Miklós	1	1	1	1	1	-	1	1	2	2	2	2	2
Gráf Károly	1	1	3	3	3	-	2	2	1	3	3	2	2
Hajós Gergely ref.	2	1	2	2	-	2	1	1	2	2	2	1	2
15 Herzum Edgár	2	2	3	4	-	3	3	3	3	3	3	1	2
Hidasi Imre	1	2	3	4	-	3	2	3	2	3	3	2	2
Horváth Tivadar	1	1	1	2	-	1	1	2	2	2	2	2	2
Imrédy János	1	1	1	1	-	1	1	1	1	1	1	1	1
Kemenes Ferenc	2	1	3	3	2	-	2	2	2	2	2	1	2
20 Kintli Andor	1	1	2	2	-	3	2	2	2	2	2	2	2
Kormoss István	1	1	1	1	1	-	1	1	1	1	1	1	1
Madarassy Oszkár	2	1	3	3	-	3	2	2	1	2	3	2	2
Magyar János	2	2	3	4	-	3	2	2	2	3	3	2	2
Nádor Gyula	1	1	2	3	2	-	2	2	2	2	2	2	2
25 Noviszedlák Károly	2	2	2	3	3	-	2	2	2	3	2	2	2
Pálvölgyi István	1	1	2	2	2	-	1	2	1	2	2	2	2
Petricskó Miklós g kat.	1	1	2	3	2	-	2	2	1	2	2	2	1
Róde László	1	1	2	2	2	-	1	2	1	2	2	2	1
Salver Zoltán	1	1	3	3	-	3	2	3	2	4	3	2	1
30 Schmidt János	1	1	1	2	-	2	2	2	1	2	3	2	2
Soós Imre	1	1	2	2	-	1	2	2	1	2	3	2	1
Szentgyörgyi András	1	1	1	1	1	-	1	1	1	1	1	1	1
Szöke Gyula	1	1	2	2	-	1	1	2	1	2	1	2	1
Trizna József	2	2	3	3	-	2	1	2	2	3	2	1	2
35 Váradi József	1	1	1	1	2	-	1	1	1	1	1	fm	1
Vereb József	1	1	2	3	-	3	2	2	2	2	3	2	2
Wisinger András	2	2	3	3	-	3	2	3	3	4	3	2	2

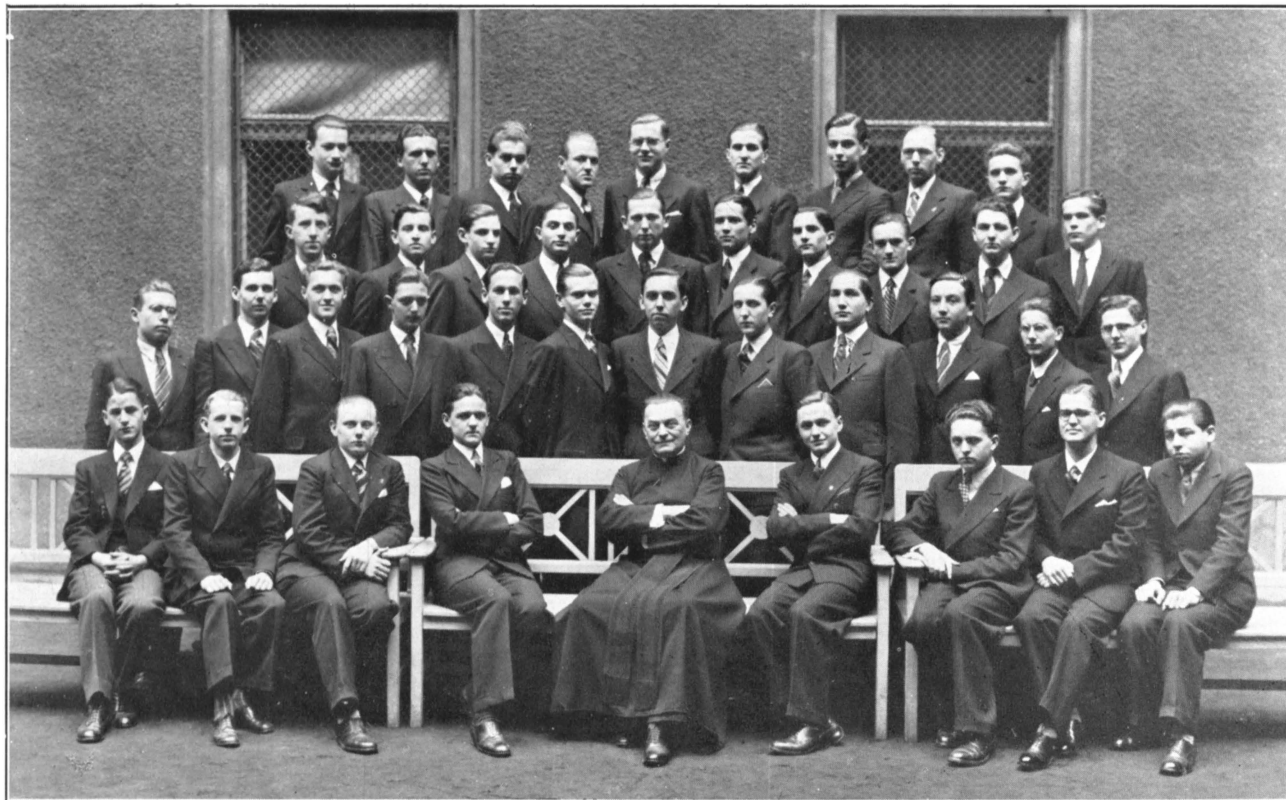
Összesen : 37.

VIII. A. OSZTÁLY.

VIII. B. OSZTÁLY.

VIII. B) osztály.

Osztályfőnök: Pogor Ödön dr.

A tanuló neve	T a n t á r g y a k											
	Magaviselet	Hittan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Görög nyelv	Francia nyelv	Német nyelv	Történelem	Természettan	Mennyiségtan	Filozófia	Testgyakorlás
Balonyi Iván	1	2	2	2	—	2	1	1	2	2	1	1
Baumgarten Artúr	1	1	1	2	1	—	2	1	2	3	1	2
Beiczer László	1	1	2	3	—	3	3	2	3	3	2	2
Bereznai Róbert	1	1	2	2	—	1	3	1	2	2	2	2
5 Böck Zoltán	1	1	1	2	—	2	2	2	1	2	2	2
Bródy Tamás unit.	1	1	2	2	—	1	1	2	1	2	1	2
Bulat László	1	2	3	3	—	3	3	3	3	3	2	1
Cornides Boldizsár ev.	1	2	2	2	—	1	2	1	2	2	2	2
Cserenyey Géza	1	1	1	2	—	2	2	1	2	3	2	2
10 Csillag Pál	1	1	1	2	1	—	2	1	2	2	1	2
Faith Károly	1	2	2	2	1	—	1	1	3	2	1	2
Fehér László	1	1	1	1	—	1	1	1	2	2	1	2
Fejérváry László	1	1	2	3	—	2	3	1	3	3	2	2
Folly Gábor	2	2	3	3	3	—	3	3	3	3	2	2
13 Földi István	1	1	1	1	1	—	2	2	2	2	1	1
Gábor János	1	2	3	3	—	3	3	3	3	3	1	2
Gosztonyi Miklós	1	1	3	3	3	—	3	3	3	3	3	2
Hondl József	1	1	2	2	2	—	2	2	1	2	2	1
Józsa Mihály	1	1	1	1	1	—	1	1	1	1	1	1
20 Késmárky Béla	1	2	2	3	—	2	3	2	3	2	3	1
Kispéteri Jenő	1	1	2	3	—	2	2	2	3	3	2	fm
Laky József	1	1	2	2	—	2	3	2	2	3	2	2
Lendvay Zoltán	1	1	3	3	—	3	3	3	3	3	3	2
May Vilmos	1	1	2	3	—	2	3	2	3	3	3	1
25 Meskó Imre	1	1	2	2	2	—	2	1	2	2	2	1
Minder Rezső ev.	1	1	2	2	—	2	3	2	2	3	2	1
Noviszedlák Lajos	1	2	2	2	3	—	3	3	3	3	1	1
Pap Péter	1	1	1	1	1	—	1	1	1	1	1	2
Radocza János	1	2	2	3	3	—	2	3	3	3	3	fm
30 Sónyi Valter	1	1	2	2	—	2	2	2	3	2	1	1
Szantál Sándor	1	1	1	1	1	—	1	1	1	1	1	1
Szemerjay-Petrán József	2	2	3	3	—	3	3	3	3	3	2	2
Szécsi János	1	1	1	2	—	3	2	1	3	3	1	2
Szénásy József	1	1	2	2	—	3	3	3	2	2	2	1
35 Szőke Ottó	1	2	2	3	—	3	3	3	3	3	3	2
Takács Gedeon	1	1	1	1	1	—	1	1	1	2	1	2
Tóth Tibor	1	1	1	1	—	1	2	1	2	2	1	1
Vojnich Pál	1	1	2	2	—	1	1	1	1	2	1	1
Zechmeister Gedeon	1	1	1	2	1	—	1	1	2	3	1	2
<i>Magántanulók:</i>												
br. Hellenbach Dénes	—	1	1	1	—	1	1	1	1	2	1	—
Nazár István*	—	1	2	1	—	2	1	1	1	2	1	—

Kimaradt: Márkus Imre.

* A tanév elején tett magánvizsgálatot.

Összesen : 42.

XI. RENDKÍVÜLI TÁRGYAK.

1. **Gyorsírást** tanultak a haladó beszédírók csoportjában jeles eredménnyel : Balogh György és Cserhalmi Antal VII. A., Földi Mihály és Noviszedtlák Károly VII. B., Füleki Géza, Lassú Imre és Szentirmai János VI. A. o. t. Összesen jeles : 7. — A kezdő beszédírók csoportjában jeles eredménnyel : Aulich Antal, Biczó Tamás, Kabdebó Kálmán, Kieweg Ferenc, Molnár Kálmán, Pálmai József, Rigó Mihály, Szentpéteri Ádám, Torontáli Géza és Wellich András VI. A., Rékey Tibor és Rényi Oszkár VI. B. o. t. — Jó eredménnyel : Karsai László és Szabó György VI. A. o. t. — Elégséges eredménnyel : Borosa Károly és Makra Lajos VI. A., Bösze József és Titsch Károly VI. B. o. t. Összesen jeles : 12, jó 2, elégséges : 4.

2. **Rendkívüli rajzot** tanultak jeles eredménnyel : Grigorievity György, Hoepfner Sándor, Réti Gábor, Takács Vilmos, Zilahy Aladár V. A. : Lang János, Petricskó Mihály, Trznya Mátyás V. B. ; Biczó Tamás, Kieweg Ferenc, Lassú Imre, Mijó István, Nagy István, Rigó Mihály VI. A. ; Bálint Nagy Zoltán VII. A. ; br. Fejérváry Zsolt VII. B. ; Mann Ferenc, Páldy György, Szabó Lajos VIII. A. o. tanulók. Összesen : 19.

3. **Művészi rajzgyakorlatokon** résztvettek : Eckhart István, Kármán Tibor, Tolnai Béla I. A. : Dobrova László, Kovács Elemér, Mogán Miklós, Molnár Antal I. B. : Czermann József, Ivicz György, Schultz Imre, Weber Sándor, II. A. ; br. Dirsztay Béla, Molnár Péter, Tóth Géza II. B. : Bródy Tibor, Fülel-Szántó Endre, Greszl Rezső, Jónás Ernő, Náray Géza, Paulay Lajos, Stefánszky György, Vajna Győző III. A. : Lussa Vince, Sándor László, Schwerzel József, Varga Emil III. B. : Antal Imre, Barna Imre, Faludy János, Fellegi Ödön, Kaiser Károly, Kéri Lajos, Kovács Ervin, Sziklavári János IV. A. : Nagy Tibor IV. B. o. tanulók. Összesen : 35.

4. **Vivást** tanultak : III. A. oszt. : jeles eredménnyel : Boros Béni, Mátray György, Mihálffy Vilmos, Móricz István, Rötth Gábor. III. B. oszt. : jeles eredménnyel : Fodor László, Hieronymi Gábor, Jäger Tamás, Kerecsy Jenő, Sándor László, Tállyai Miklós, Veres Gábor. IV. A. oszt. jeles eredménnyel : Baross Miklós, Erney Tibor, Faludy János, Fellegi Ödön, Glatz Ottmár, Hunkár Dénes, Márkus György, Szekér István, Vassányi Béla, Wahl Péter. IV. B. oszt. jeles eredménnyel : Benárd László, Nagy Tibor, Polzer Égon, Sárközi József, Szábel Rudolf, Tolnay Pál, Vértessy Miklós. V. A. oszt. jeles eredménnyel : Csontos László, Hoepfner Sándor, Porgányi Péter, Schanda Pál, Szelecsényi Tibor, br. Than Iván. V. B. oszt. jeles eredménnyel : Faczinek Lőránd, Kálmán Dániel, Kuncze Lajos. VI. A. oszt. jeles eredménnyel : Nusser Béla, Patek Ferenc, Sullá Imre. VI. B. oszt. jeles eredménnyel : Balázs László, Bösze József, Gaszner Tibor, Lakatos László, Rötth András, Vajda Jenő. VII. A. oszt. jeles eredménnyel : Bálint Nagy Zoltán, Cholnoky Imre, Farkas Pál, br. Than Károly. VII. B. oszt. jeles eredménnyel : br. Fejérváry Zsolt, Földi Mihály, Szentgyörgyi András. VIII. A. oszt. jeles eredménnyel : Gergely György, Grosschmid Géza, Koós Imre, Várady Tamás. VIII. B. oszt. jeles eredménnyel : Hondt József. Összesen : 59.

5. **Az énekkar tagjai voltak** jeles eredménnyel : Martinovich István IV. B., Mészáros György IV. A., Wein Gedeon IV. B., Szendrényi Tibor III. B.,

Zechmeister Gedeon VIII. B. és Tóth Tibor VIII. B., a szoprán, alt. basszus és tenorszólamok ének mesterei, továbbá: Fodor Béla III. A., Andreska Antal III. B., Hank Tibor III. A., Reischl Endre II. A., Hám Jenő III. A., Schinszky Kálmán III. B., Szábel Rudolf IV. B., Major Tamás II. B. szopránok: Kerekes Endre II. B., Csillag Tamás IV. B., Dózsa Lajos II. B., Andreánszky Károly III. A., Marton László III. B., Csákány Rudolf II. B., Varga Miklós II. A., Kaiser Károly IV. A., Tamás István II. B., az alt-szólam tagjai; Asztalos Gyula VII. B., Walter Gyula VII. A., Kundlak Iván VII. A., Lesinger Ferenc III. B., Pazsitzky György VIII. A., Honffy Tivadar VI. B., Migléczy Ferenc VII. A., Tótl János VII. A., Barborik László VII. A., Kalamaznik Nándor VII. A. Pilinszky János VI. B., Hegedüs Zoltán VI. B., Darvay Tibor V. A., Vajda László IV. B., a tenor-szólam tagjai: Vercseg László VIII. A., Beiczler László VIII. B., Róde László VII. B., Meskó Imre VIII. B., Bereznay Róbert VIII. B., Lakatos Imre VI. B., Méri Béla VII. A., Gráf Károly VII. B., Magyar János VII. B., Nagy János VII. B., Schmidt János VII. B., Wisinger András VII. B., Zilahy Aladár V. A. a basszus-szólam tagjai. Jó eredménnyel: Trummer István II. A., Kovács Ottó II. A., Molnár Péter II. B., Kun Ferenc II. B., Király Géza II. B., Cseh Tibor II. A., Sziráky Károly II. B. a szoprán-szólam tagjai: Hoffmann Rezső II. B., Seprényi Imre III. B., Staudhammer Károly II. A., Destek Tamás II. B., Bencsó Tamás II. B., Tökés Frigyes II. B. az alt-szólam tagjai. Összesen: 63.

6. **A zenekar tagjai** jeles eredménnyel: Eisele Ágoston I. B., Szórády Tibor III. A., Eisele György III. B., Agárdy Dénes, Bösze György, Bozsán Endre, Csákányi Győző, Csernyei Lóránt, Lengyel Attila IV. A., Scheller Géza, Szabó József IV. B., Boros Ervin, Ernőházi Miklós, Szoltsányi György V. A., Détschy Mihály V. B., Borosa Károly, Salla Imre VI. A., Barborik László, Soltész Lajos VII. A., Ágotai Kálmán, Horváth Tivadar, Imrédy János, Petricskó Miklós VII. B., Borsiczky Sándor, Kovács László, Lovas József, Metzger Ernő, Várady Tamás VIII. A., Fejérváry László, Földi István VIII. B. o. tanulók. Összesen: 30.

7. **Hegedülni tanultak** jeles eredménnyel: Nagy László IV. A., Felvidéki János III. A. o. t. Jó eredménnyel: Kerezsy Jenő III. B.: Barborik László VII. A., Migléczy Ferenc VII. A., Magyar János VII. B., Kubin József II. A. Fodor László III. B., Scheller Géza IV. B., Szalay István VIII. A. o. t. Elégséges eredménnyel: Andreska Antal III. B., Kosztolányi Miklós IV. B., Schaffner Ferenc II. A., Szokol József III. B., Szokol Hubert III. B., Kovács Ottó II. A., Csukássy Lóránt I. A., Csillag Tamás IV. B., Szabó György VI. A. Összesen: 19. Kimaradtak: Praznovszky Gerard II. B. és Bonkáló Tamás V. B. o. tanulók.

XII. ÉRETTSÉGI VIZSGÁLATOK.

A folyó tanévben a szeptember- és decemberhavi gimnáziumi teljes, javító és kiegészítő érettségi vizsgálatok a K. K. F. rendeletéből intézetünkben folytak le, még pedig Jászai Rezső dr. kat. főigazgató, tanügyi főtanácsos és Haltenberger Mihály dr. tanügyi főtanácsos, kormányképviselő jelenlétében.

I. A *szeptemberi* teljes érettségi vizsgálatra jelentkezett 15 tanuló, szóbeli javító érettségi vizsgálatra 27, görög kiegészítő vizsgálatra 7 tanuló. Az írásbeli érettségi vizsgálatok 1936. évi szeptember hó 9., 10., 11. és 12. napjain voltak, a szóbeli 14. és 15-én. A teljes érettségi vizsgálatot tevők közül

jelesen érett : Nazár István (összesen : 1) ;

jól értek : Halász Géza, Tisner László (összesen : 2) ;

érették : Baán Barna László, Bálint Andor, Bencze Imre, Bräuer György, Dobler Ferenc, Mécs László, Nagy Lajos, Tar József, Vámos Lajos (összesen : 9) ;

a decemberi javító érettségi vizsgálatra utasított : Tantos Elemér (összesen : 1) ;

egy év múlva a teljes vizsgálatok ismétlésére utasított : Lovniczky József, Vértes István (összesen : 2).

A görög kiegészítő vizsgálaton jeles érdemjegyet kapott : Géczy Tibor, Petheő Károly, Sik Zoltán, Szita Imre (összesen : 4) ; jót : Altdorfer Károly, Mécs László (összesen : 2) ; elégségest : Artin György (összesen : 1).

A javító érettségi vizsgálatot tett tanulók közül érett : Bánhegyi Kálmán, Csatlós Árpád, Cserháti Antal, Dolinay Endre, Fejér József, Fekete Jenő, Hende Marcel, Horváth Jenő, Kautsky Emil, Kodé Kornél, Korponay Gábor, Kulesár Gyula, Kupcer Sándor, Lakos István, Lábdi Ferenc, Molnár József, Németh Csóka István, Petendi György, Staár Ottó, Szarka Lajos, Szép Lajos, Takács István, Tót István, Tóth Károly. Viniczei Lajos második javító vizsgálatra utasított.

II. A *decemberi* teljes érettségi vizsgálatra 3 tanuló, javító érettségi vizsgálatra 3 tanuló, görög kiegészítő vizsgálatra 3 tanuló jelentkezett. Az írásbeli érettségi vizsgálatok 1936. évi december 15., 16. és 17. napján folytak le, a szóbeli vizsgálat dec. 18-án. A teljes érettségi vizsgálatot tevők közül :

érett : Kovács Lajos (összesen : 1) ;

a júniusi javító vizsgálatra utasított : Klauz Mátyás, Miklósi Béla (összesen : 2).

A görög kiegészítő vizsgálaton jeles érdemjegyet kapott : Bucusi József, Gyürki Kis Ádám és Patrik József. (Összesen : 3.)

A javító érettségi vizsgálaton érett : Linkai Ede, Tantos Elemér és Viniczei Lajos.

III. *Tanévvégi érettségi vizsgálatok.*

A) csoport.

Érettségi vizsgálatra jelentkezett 41. görög kiegészítő vizsgálatra 10 tanuló.

1. Az írásbeli vizsgálat május 18., 19., 20., 21-én volt. *A) Magyar tétel:* *a) A magyar történeti regény útja; b) A középkori gazdasági viszonyok Magyarországon.* Jelesen dolgozott: 15, jól: 18, elégségesen: 8. *B) Latin tétel:* Caesar Germanicus végrendekezik halála előtt. (Tacit. Annal. lib. II. c. 71—72.) Jelesen dolgozott: 12, jól: 14, elégségesen: 15. *C) Német tétel:* Attila és a római pápa. (Fordítás németre.) Jelesen dolgozott: 13, jól: 13, elégségesen: 15. *D) Görög tétel:* Demodokos éneke a falóról. (Hom. Odysseia VIII. 486—513.) Jelesen dolgozott: 4, jól: 5, elégségesen: 1.

2. A szóbeli vizsgálat június 1., 2., 3., 4., 5. napjain folyt le Péch Aladár c. tanker. m. kir. főigazgató, a K. K. F.-től kiküldött elnök, vitéz Pálfi János dr. egy. m. tanár, tanulmányi felügyelő, kormányképviselő jelenlétében.

Kitüntetéssel érettek: Feniczgy György, Metzger Ernő, Piller László, Ruszák János, Szabó Lajos. Összesen: 5.

Jelesen érettek: Gergely György, Janikovszky Béla, Reitmann Ferenc, Várady Tamás, Zipernovszky János. Összesen: 5.

Jól érettek: Bérczy Ernő, Borsitzky Sándor, Csányi László, Grosschmid Géza, Kovács Imre, Kovács László, Kovásznay Bogdány Ottó, Kozma Károly, Leiméter Ferenc, Palásthy Rezső, Pazsitzky György. Összesen: 11.

Érettek: Auguszt Lajos, Boros József, Dobák György, Dorsch Miklós, Evva Lajos, Fuchs Tibor, Halász Iván, Koós Imre, Lovas József, Makszy Gyula, Mann Ferenc, Paulovits László, Páldy György, Sándor Tibor, Simon Béla, Szalay István, Tomcsányi László, Ujlaky Aurél, Vercseg László. Összesen: 19.

Egyből javít: Monszpart Elemér (Természettan). Összesen: 1.

Görögből szóbeli vizsgálatot tett 10 tanuló. Jeles: 5, jó: 4, elégséges: 1.

B) csoport.

Érettségi vizsgálatra jelentkezett: 40, görög kiegészítő vizsgálatra 16 tanuló.

1. Az írásbeli vizsgálat május 18., 19., 20., 21-én volt. *A) Magyar tétel:* *a) Az új magyar líra fontosabb képviselői; b) A fizika a honvédelem szolgálatában.* Jelesen dolgozott: 14, jól: 22, elégségesen: 4. *B) Latin tétel:* Cicero: De officiis. Liber I. c. 16—17. Jelesen dolgozott: 14, jól: 16, elégségesen: 10. *C) Német tétel:* Szent István halála és megdicsőülése (fordítás németre). Jelesen dolgozott: 14, jól: 13, elégségesen: 13. *D) Görög tétel,* ugyanaz, mint az *A) csoportban* volt. Jelesen dolgozott: 5, jól: 8, elégségesen: 3.

2. A szóbeli vizsgálat június 1., 2., 3., 4., 5. napjain folyt le Jászai Rezső dr. kat. főigazgató, tanügyi főtanácsos, Édes Jenő c. középiskolai igazgató, kormányképviselő jelenlétében.

Kitüntetéssel érettek: Józsa Mihály, Pap Péter, Szantál Sándor, Takács Gedeon. Összesen: 4.

Jelesen érettek: Böck Zoltán, Földi István, br. Hellenback Dénes, Meskó Imre, Tóth Tibor. Összesen: 5.

Jól érettek: Balonyi Iván, Baumgarten Artur, Bereznai Róbert, Bródy Tamás, Cornides Boldizsár, Cserenyey Géza, Csillag Pál, Faith Károly, Fehér

László, Hondl József, Késmárky Béla, Minder Rezső, Sónyi Valter, Szécsi János, Szénásy József, Vojnich Pál, Zechmeister Gedeon. Összesen : 17.

Érettek : Beiczler László, Bulat László, Fejérváry László, Gábor János, Gosztonyi Miklós, Kispéteri Jenő, Laky József, Lendvay Zoltán, May Vilmos, Noviszedlák Lajos, Szemerjay Petrán József, Szőke Ottó, Radocza János. Összesen : 13.

Egyből javít : Folly Gábor (mennységtan). Összesen : 1.

Görögből szóbeli vizsgálatot tett 15 tanuló. Jeles : 12, jó : 2, elégséges : 1.

Javító érettségi vizsgálatot tett Klauz Mátyás mennységtanból (elégséges), Miklósi Béla mennységtanból (elégséges). Összesen : 2.

IV. Az érettségi vizsgálatot tett tanulók pályaválasztása.

Hittudomány : 6, jogtudomány : 35, orvostudomány : 6, bölcsészettudomány : 3, mérnök : 9, katona : 12, gazdaszat : 2, rajztanári : 1, testnevelés : 1, színészet : 1, gyógyszerész : 1, zenész : 1, nyomdász : 1.

XIII. ISKOLÁNK ÉS VOLT TANÍTVÁNYAINK.

Volt tanítványaink a Budapesti Piarista Diákszövetségben és érettségi találkozó rendezésével tartják fenn a kapcsolatot az Alma Materrel.

a) A *Diákszövetség* tagjainak száma ma már ezerhét-száz körül jár. Ezek közül az ifjúsági csoportba (főiskolai hallgatók) tartozik 452. A Diákszövetség fennállásának tizenharmadik évében tovább erősítette és ápolta tagjaiban az összetartozás érzését, az iskolához való ragaszkodást és minél szélesebb körökben iparkodott terjeszteni a piarista iskola szellemét. Vallási tekintetben egyre fokozódó elmélyülést mutat a szövetség élete. A tagok igen jelentékeny része iskolai kápolnánkban tesz eleget vallási kötelezettségének és ezzel saját lelki-ségének építésén kívül felemelő példát ad mostani tanítványainknak. Vasár- és ünnepnapokon nagy számmal jelennek meg diákmisénkben, példaadóan járulnak a szentségekhez és vesznek részt az iskolánkivüli vallásos mozgalmakban. A folyton növekvő látogatottságra való tekintettel ebben az iskolai esztendőben féltizenegy órai kezdettel és minden hó első vasárnapján prédikációval külön diákszövetségi misét vezettünk be. A kezdeményezés jól bevált : a szövetségi misét főleg az ifjúsági csoport tagjai, de a szövetség öreg urai is egyre nagyobb számmal látogatják. A Virágvasárnap előtti három napon dr. Bátori József rendtársunk vezette a szövetség lelkigyakorlatait, melyeken öregek és fiatalok, apák és fiúk igazán imponáló számban és megható lelki összeszedettséggel vettek részt. A Virágvasárnap végzett közös szentáldozás méltó módon egészítette ki a lélekemelő ájtatossági gyakorlatot. Hozzá kell még tennünk, hogy az iskola vallásos, hazafias és kegyeletes megemlékezéseinek és ünnepélyeinek nemcsak az elnökség, hanem a tagok is nagy számmal szoktak megjelenni.

A havonként rendezett összejöveteleken előadást tartottak : Hunkár Béla dr. székesfővárosi vegyvizsgálati igazgató a vegyészet közéleti szerepéről, dr. Schütz Antal egyetemi tanár a tegnapi és holnap emberéről, dr. Ugron Gábor ny. m. kir. belügyminiszter az irodalom és a politika kapcsolatáról és végül

dr. Papp Antal ny. államtitkár a törvényről és a törvénytiszteletről. A decemberi hagyományos ünnepen a Vörösmarty-serleggel Zimányi Gyula piarista rendfőnöki tanácsos és kalazantinumi igazgató mondott igen mély hatású beszédet. Az októberi összejövetelen meleg szeretettel és lelkesedéssel ünnepelték az öreg diákok a szövetség két old man-jét, dr. Degré Miklóst és Oswald Istvánt abból az alkalomból, hogy a Kormányzó úr Ófőméltósága a magy. kir. titkos tanácsosi címet adományozta nekik. A havonkénti népes összejöveteleken Sches Ferenc rendfőnök, Balanyi György igazgató és a tanári testület számos tagja szokott megjelenni a rend és az iskola képviselőjében.

A szövetség legnagyobb ünnepe az évi közgyűlés napja. Ebben az esztendőben március 14-én tartottuk meg. A hagyományos kegyelettel hallgatott szentmise után a közgyűlésen több száz tag jelenlétében Degré Miklós elnöki megnyitó beszédében érdekes összehasonlítást tett a régi és a mostani iskolai élet között s összehasonlítása eredményeként arra az eredményre jutott, hogy a régi iskolában több volt a férfias keménység, a mostaniban több a megértés és egyéni alkalmazkodás. Utána dr. Molnár Géza kir. járásbíró egykori osztályfőnökének, Bontó Józsefnek, mindnyájunk felejthetetlen Józsi bácsijának emlékére idézte vissza meleg bensőséggel és gazdag líraisággal áthatott emlékbeszédében. A szövetség életéről dr. Szitár Ferenc főtitkár számolt be és szemléltető adatokkal vonultatta fel a lelkes munka eredményeit, melynek főosztályosai rajta kívül Párdányi Emil ügyvezető alelnök, Zobor Artur könyvtáros és Mantler Rezső pénztáros voltak.

A szövetség ebben az évben is nagy arányokban folytatta a főiskolai ifjúság segítését. 100-nál több egyetemi hallgatót látott el egyetemi tankönyvvel, illetve jegyzettel, másokat pedig tetemes pénzbeli támogatásban részesített.

Az elnökség felkérésére az iskola záró ünnepélyén ebben az évben Sónyi Hugó gyalogsági tábornok, a magy. kir. honvédség főparancsnoka szólt az abiturientekhez. A nagyhatású, katonás szellemtől áthatott beszédet Értesítőnk elején közöljük. Utána Oswald István kúriai elnök a szövetség nevében kiosztotta az ifjúsági csoport érdemes tagjainak megítélt jutalmakat. A szövetség ugyanis többéves hagyományának megfelelően ebben az esztendőben is kitüntetésben részesítette azokat a derék fiatalokat, akik rendes tanulmányaik eredményes végzése mellett valami rendkívüli teljesítményt is tudnak felmutatni, olyant, ami dicsőségére válik az iskolának. Ez alkalommal hat ilyen fiatalembert tüntettünk ki 100, illetve 50 pengős jutalommal: Schwáb Lajos joghallgatót, Straub Gyula orvostanhallgatót, Makai János műegyetemi hallgatót, dr. Hámori Vilmos végzett jogászt, Budó Ágoston okleveles középiskolai tanárt és Horváth Károly bölcsészethallgatót.

A szövetség ezúttal is könyvjutalomban részesített két olyan VIII. osztályos tanulót, akik nyolc évén át mindig példás előmenetelűek voltak és jeles előmenetelt tanúsítottak. A jutalmazottak: Józsa Mihály és Piller László.

Az ifjúsági csoport felett a közvetlen felügyeletet tizenöt tagból álló csoport, az Ifjúsági Csoport Ügyvezető Bizottsága intézi. Mezőnerics Iván dr. elnöklése mellett. Az adminisztratív ügyeket Kiss Tibor ü. v. alelnök vezetésével kinevezett tisztikar végzi.

Az ifjúsági csoport összesen 452 tagot számlál. Ezek közül főiskolai tanulmányokat végez 401: éspedig a jog- és államtudományi karon 211, orvostanhallgató 61, bölcsészhallgató 35, egyházi pályára készül 11, műegyetemre jár 42, állatorvosnak készül 9. A Kereskedelmi Akadémia hallgatója 11, ludovikás 13, a Képzőművészeti Főiskola hallgatója 3, gazdasz 4, bányászati főiskolás 1.

Az ifjúsági csoport tagjai a gimnázium igazgatójának irányításával dolgoznak és nevelkednek tovább az iskola szellemében. Részükre Sebes Ferenc rendfőnök úr az épületben külön helyiséget adott, melyet a Diákszövetség bútorozott be és szerelt fel kézi könyvtárral. A csoport főcélja, hogy tagjait a főiskolai tanulmányok komoly végzésére sarkalja, őket erkölcsileg támogassa, és a piarista iskola szellemében együtt tartsa. Napirendjén elsősorban a munka szerepel. Helyiségeiben a nap bizonyos szakáiban csak tanulni szabad. Az összetartozás érzésének ápolására a Diákszövetség keretein belül kínálkozik alkalom. A csoport kifelé hatásának legfontosabb eszköze az irodalmi és zenei estek rendezése. Ezidén két ilyen estet rendezett.

A január 10-iki est főeseménye Erdősi Károly pápai prelátus, a Szent István-Társulat alelnöke előadása volt. Közreműködtek még Lengyel Gabriella hegedűművésznő, Ónody Ákos, a Nemzeti Színház tagja és Rohmann Henrik hárfaművész.

A második irodalmi és zenei estnek, melyet március 28-án tartottak meg, még az előbbinél is nagyobb sikere volt. Az est fénypontja Balanyi György dr. egyetemi tanár, a gimnázium igazgatójának a Szent István-évről tartott magas színvonalú előadása volt. A művészek közül különösen Bisztriczky Tibor hegedűművész vált ki, aki az ifjúság körében amúgyis nagy szeretetnek és népszerűségnek örvend. A többiek is, úgymint Tapolczay Gyula, a Nemzeti Színház tagja, továbbá Tibor Zoltán énekművész és Thorockai Dénes gordonkaművész művészetük legjobbját adták és nagyban emelték a sikerült est színvonalát.

Rendkívül szerencsésnek bizonyult az ifjúsági csoport új vállalkozása, a «Piarista Öregdiák» c. havi lap megindítása. A lap elsősorban az ifjúsági csoport ügyeiről akarja tájékoztatni olvasóit, de emellett állandóan figyelemmel kísér minden piarista vonatkozású eseményt. Jelentősége főleg abban áll, hogy egyfelől teret nyit az ifjúsági csoport tollforgató tagjainak tehetségük kibontakoztatására, másfelől újabb összetartó kötelékül szolgál a piarista iskola volt növendékei közt. Ezekre a fontos érdekekre való tekintettel a szövetség mindjárt megindulásakor melegen felkarolta a lap ügyét és anyagilag is jelentékeny támogatással járult hozzá fenntartásához. A lap megindításában és színvonalának kialakításában dr. Szende Tibor felelős szerkesztőnek és Bonkáló Ervin szerkesztőnek volt főrésze. Mellettük azonban a szerkesztőség többi tagjai és a munkatársak is derekasan kivették részüket a munkából.

b) *Érettségi találkozók.* Az idei érettségi találkozók hosszú és változatos sorát a temesvári piarista gimnáziumban 1896-ban érettségizettek 40 éves találkozója nyitotta meg. 1936 szeptember 8-án. Iskolánk igazi testvéri szeretettel fogadta keblére az azóta idegen megszállás alá került Alma Mater növendékeit,

kik annakidején a milleniumi nagy és boldog Magyarország képével és igézetével indultak neki az életnek. A megható találkozón résztvettek : Baranyi Antal kir. közjegyző (Békésgyula), Bodrossi Lajos tanár, dr. Csepreghy Imre pápai prelátus, plébános (Makó), Frána Péter kereskedelmi isk. igazgató (Kolozsvár), dr. Fuchs Gyula törvényszéki elnök (Szolnok), dr. Hazay Árpád országgyűlési gyorsírókai főtanácsos, dr. Joannovits Jenő kir. közjegyző, dr. Károlyi József ügyvéd, Kisfaludy Károly ny. műszaki postlaigazgató, Schweitzer Béla postahivatali igazgató, Várnay Ernő kir. közjegyző (Csurgó) és Zobay Ferenc kir. főügyész (Győr). Az öreg diákok előbb a kápolnában misét hallgattak, azután a tanácsterembe összegyűlve, meghatóan tolmácsolták a rend iránt régen porladó tanáraik emléken át érzett hálájukat és hűségüket.

Május 30-án a budapesti gimnázium 40 évvel előbb, 1897-ben érettségizett tanulói sereglettek a számukra oly felejthetetlen emléket jelentő Alma Materbe. A népes találkozón megjelentek : Agárdy Jenő m. kir. koronaügyész-helyettes, K. Császár Ferenc műépítész, Fejér Ferenc ny. min. főszámtanácsos, Haidekker Ervin ny. m. kir. huszárezredes, Hámory Antal m. kir. törvényszéki bíró, Hlatky Tivadar főorvos, Krause Dezső min. tanácsos, erdőigazgató, László Gábor m. kir. földtani int. h. igazgató, Löw Lóránt ügyvéd, Márkus Jenő Beszkárt vezérigazgató, Morlin Amádé, a m. kir. Operaház főtítkára, Neumann Miksa főorvos, Radocza Kálmán r. t. igazgató, Suján Pál felsőiparisk. igazgató, Szaszovszky László min. tan., főorvos, Szentpétery István min. tanácsos, Szénásy Lajos ny. főbíró, földbirtokos, Toldy Ernő székesfővárosi tanácsjegyző, Tóth Ferenc m. kir. közigazgatási bíró, Ugron Gábor ny. m. kir. belügyminiszter, v. b. t. t., gr. Teleki Pál volt miniszterelnök, egyetemi tanár és Spett Elek ügyvéd. Kimentették magukat : Hevesy Vilmos, a Bleriot-művek igazgatója (Páris), Konopy Kálmán földbirtokos (Arad), Liebner József földbirtokos (Pilis), Pinke Zoltán állami gépgyári felügyelő, Vavrik Endre földbirtokos és Csajághy Béla földbirtokos. A megjelentek nevében Ugron Gábor tolmácsolta a gimnázium igazgatója előtt a piarista iskola és rend iránt érzett mélységes hálájukat. A nagyszabású beszédet Értesítőnk más részében közöljük.

Ugyancsak ezen a napon adtak egymásnak találkozót temesvári iskolánknak 20 évvel ezelőtt végzett tanulói. A találkozón résztvettek : Bezuk János Máv-főmérnök, Bodócsi István főmérnök, Ebinger József uradalmi intéző (Hetény), Endrényi Ede magántisztv., Háromszék Endre vámellenőrzési tiszt, Mertlik László magántisztv. (Battonya), Nagel Henrik földbirtokos (Mezőkovácsháza), Ormay Zoltán min. főmérnök, Pekáry Dezső magántisztv., Rolkó Rezső főmérnök, Schmidt Gyula orvos, Simon Gyula vegyész-mérnök, Szilvássy Jenőné, dr. Szauer Margit orvos, Szlabey Géza szakisk. igazgató, Titsch József gépészmérnök és Went István egyet. ny. r. tanár (Debrecen). Az eredeti Alma Matertől elszakított növendékek megható módon adtak kifejezést a rend és a piarista hagyományok iránt érzett törhetetlen ragaszkodásuknak.

Még meghatóbb volt e nap harmadik találkozója, melyen a kolozsvári piarista gimnáziumban 54 évvel ezelőtt végzett érettségizettek jöttek össze. Az egykor népes sereg mindössze öt főre olvadt le, de ebből is csak hárman

jelentek meg : dr. Fogarassy Viktor ny. tábornokorvos, Magyaróssy Imre m. kir. közjegyző és Wittich József ny. kúriai bíró : a másik kettő : Eperjessy Károly ny. rendőrkapitány és Halászi Imre ny. postafőigazgató (Szeged) gyenge egészségi állapota miatt nem mert vállalkozni az összejövetellel járó izgalmakra. De amilyen kevesen voltak a találkozók számban, annál melegebb szavakban adtak kifejezést a rend iránt érzett örök hálájuknak.

Június 5-én egykori osztályfőnöküknek, dr. Suták József egyetemi ny. r. tanárnak és Mátrai János rendi főpénztárosnak vezetésével az 1907., tehát 30 évvel ezelőtt érettségizettek adtak egymásnak találkozót. A mintaszerűen megszervezte! találkozón résztvettek : Bánáss László nagyváradai kanonok, vitéz Bélydy Alajos m. kir. huszárezredes (Nyíregyháza), dr. Bródy László nyomdaigazgató, dr. Cséry Géza kir. járásbíró (Nagykanizsa), Del Medico Pál gyáros, Dermár János tanár (Bakosszentmihály), br. Dirsztay Gedeon földbirtokos, Forster Kálmán földbirtokos, Fritz István lktári főnök, Gaszner Pál min. titkár, dr. Gerlőczy Géza egyet. tanár, dr. Humayer Károly főorvos, dr. Jankovich István OTI-titkár, dr. Kölber Pál ügyvéd, Köpf Rezső OTI-aligazgató, vitéz Kálás János műszaki főtanácsos, Majercsák Gyula r. t. igazgató, dr. Mihályfi István kórházigazg. főorvos (Mohács), Morzsányi Károly székesfőv. tanácsjegyző, Olasz Andor ny. rendőrtanácsos (Zebegény), dr. Pákozdy Károly egyet. magántanár, Pintér Károly külkeresk. hiv. osztályfőnök, dr. Ránits Kálmán ker. liszti orvos, dr. Rosta János székesfővárosi tanácsnok, Schiller Ottó főtitkár, dr. Schiller Pál magántisztv., Schoch József mérnök, Turcsányi Elek székesfőv. fogalmazó és Vágó Pál műszaki főtanácsos. Az összegyűlték hálájának mélységét és bensőségét mutatja, hogy úgyszólván percek alatt 250 pengőt gyűjtöttek össze és bocsátottak a gimnázium igazgatójának rendelkezésére szegény diákok segítése céljából.

Június 6-án a hűséges 1893-as évfolyam tagjai gyűltek össze 44 éves találkozóra. A hálaadó szentmisén és az azt követő összejövetelen megjelentek: Antal Lajos ny. szolgabíró, dr. Benesch Ferenc kórházi főfelügyelő, dr. Bradách Emil rendőrfőtanácsosorvos, Fejérváry Tibor ny. MFTR-főfelügyelő, Fényesi Jenő E. M. Ált. Biztosító Társ. aligazgató, dr. Gábler Lajos orvos, dr. Guszmann József egy. c. rk. tanár, dr. Pálos Hugó m. kir. főügyészhelyettes, dr. Párdányi Emil ker. orvos, Pfeiffer Nándor magánzó, Prückler Frigyes ny. szkf. főszámtanácsos, dr. Rónay Zoltán ny. min. tanácsos, Somssich Miklós földbirtokos, felsőházi tag, dr. Szalay Ágost ny. Máv.-titkár, Sztár Ferenc kir. törvényszéki tanácselnök, Tancos Béla ny. bankfőtisztv., Volleré ny. ezredes, dr. Zobor (Zimburg) Artúr ny. kir. ítélőtáblai bíró. A hűségesen ragaszkodó öreg diákok háláját és szeretetét dr. Párdányi Emil, a Diákszövetség ügyvezető alelnöke tolmácsolta.

Az apák után a fiúk, a 44 éves veteránok után a 10 éves ifjak adtak egymásnak találkozót. Az 1927-ben érettségizett A-csoport tagjai egykori szeretett osztályfőnöküknek, dr. Miskolczy István egyet. c. ny. rk. tanárnak vezetésével sereglettek először a kápolnába, majd utána a tanácsterembe, melyben tíz évvel előbb az érettségi diplomát megszerezték. A találkozón megjelentek : Árkay Tibor szkf. tisztv., Balázs Antal vendéglős, Bandl Gyula vendéglős, Berczel Tibor szkf. fogalmazó, Cseley Rezső min. fog., Degré

Alajos min. fog., Embő László szkf. mérnök, Horányi Tamás szkf. tisztv., Holtzer Béla keresk. vállalk., Horváth Ferenc forgalmi adóellenőr, Huber Miklós építész, Huszár Károly földbirtokos, Kerese Tibor főhadnagy, Kleiner Endre ornithologiai int. adjunktus, Gerlóczy Pál klinikai gyakornok, Lácza-Fritz Ervin ügyvédjelölt, Liber Endre mérnök, Lendvai Guidó elektrotechnikus, Lukács Ernő mérnök, Moldvai András banktisztv., Nagy Iván min. s.-titkár, Peregi János OTI-tisztv., Rádi Győző postatiszt, Rossa Ernő polgári isk. tanár, Somorjai Miklós főhadnagy, Sárosdi Jenő állatorvos, Szabó Dénes min. fogalmazó, Szemennyei János banktisztv., Székely István magántisztv., Szitás László bírósági gyakornok, Szolnoki György orvos, Tariczky István tisztv., Weisz József orvosgyacornok és Yolland Winfred banktisztv. A megjelentek nevében Szitás László tolmácsolta az évfolyam mélységes háláját és tiszteletét a piarista iskola és rend iránt.

Június 8-án az ifjak után ismét az öregek, az 1887-ben, tehát 50 évvel ezelőtt érettségizettek gyűltek össze. A megható összefövetelen megjelentek : dr. burgheimi Burger Ernő, az Österreichische Nationalbank igazgatója (Bécs), dr. Halász Árpád ny. orvosvezredes, dr. Halász Ferenc ny. Máv.-főtanácsos, vitéz Nagy Dezső ny. altábornagy, Palotay János ny. törvényszéki tanácselnök, Peterdy Sándor ny. postaigazgató, író, Pollák Emil bankár, ruszti Ruszt Oszkár nagykereskedő, Sedy Kálmán ny. min. tanácsos, Tasnady Endre ny. árvaszéki tb. elnök, Török Kálmán prépost, prelátns-kanonok és dr. Vinczehidy Ernő ny. min. tanácsos. A hálaadó szentmisén két öreg diák, a két Halász-testvér minisztrált megható igyekvéssel és akárhány fiatal megsegényítő hozzáértéssel. Szentmise után Peterdy Sándor könnyes szemmel és meghatottságtól el-csukló hangon adott kifejezést az öreg fiúk mélységes hálaérzésének.

Június 13-án a 25 évvel ezelőtt végzett csoport gyűlt össze egykori osztályfőnökének, Nagy Józsefnek és négy éven át hittanárának, dr. Schütz Antal egyet. tanárnak vezetésével. A találkozózn résztvettek : dr. Adler-Rácz Antal egyet. m. tanár, sebész-urologus, főorvos, Berrár Antal postaszámvevő-ségi tanácsos, dr. Cseley József kórházi főorvos, Haidekker Sándor gyár-igazgató, Herein Gyula p.-ü. műszaki felügyelő, Hirsch Ernő, a Magy. Waggon-és Gőpgyár r. t. cégvezetője, Hofhauser Ödön, a Magy. Ált. Hitelbank tisztviselője, Keller József m. kir. postafőmérnök, Kubinyi Miklós földbirtokos, Küllei Lajos banktisztviselő, Máriaffy Lajos földbirtokos, Molnár Mihály textilmérnök, dr. Rakovszky Menyhért kir. törvényszéki bírő, dr. Rényi Árpád min. osztálytanácsos, dr. Schürger Pál ügyvéd, dr. Sprung János ügyvéd, dr. Szabó Gyula kir. járásbíró, dr. Székely Imre ügyvéd, Tőry Tibor műszaki tanácsos, gr. Triangi Brunó földbirtokos és dr. Tuezentaller Aurél, a Pesti Magy. Kereskedelmi Bank főtisztviselője. A megjelentek köszönetét Hirsch Ernő tolmácsolta. A köszöntésre dr. Schütz Antal felelt mélyen szántó és megkapó beszédben.

Ugyancsak június 13-án tartották 20 éves találkozójukat az 1917-ben Kolozsvárott végzett piarista növendékek is. A találkozózn megjelentek : dr. Bartha Zoltán kir. törvényszéki ítélobíró, dr. Borbély Mihály tődőgondozó intézeti adjunktus, OTI-orvos, Baintner Ferenc Hév.-főmérnök, Borsóthy

István földbirtokos, dr. Barát Sándorné gyógyszerész, ügyvéd neje, Fogel Lajos vállalati főmérnök, dr. Matavovszky János pénzügyi titkár, dr. vitéz Novák Ernő sebész-főorvos, klinikai tanársegéd, dr. Passuth László, Magyar-Olasz Bank fiókgig., író, dr. Poszler Béla pénzügyi titkár, Olescher Oszkár gazdgyári főmérnök, Reil Ödön magántisztv., dr. Sylvester Lajos, a Mezőtúri Takarékpénztár ügyv. igazgatója, Szilványi Jenő rendőrfelügyelő, Szentkatolnay Jenő polgári iskolai tanár, dr. Szarka István szkf. hatósági orvos, Dallmann Zoltán műszaki főtisztv. és dr. Zsögön Béla tudógondozó igazgató-főorvos. Az összejöttek nevében Passuth László fejezte ki a rend iránt érzett ragaszkodásukat és hálájukat.

Az Értesítő lezárása után készülnek találkozóra a 10 éves B-csoport tagjai és a 20 évvel ezelőtt érettségizettek. Minden volt tanítványunkat mindenkor szeretettel várjuk és látjuk.

XIV. STATISZTIKAI ADATOK.

	I. A	I. B	II. A	II. B	III. A	III. B	IV. A	IV. B	V. A	V. B	VI. A	VI. B	VII. A	VII. B	VIII. A	VIII. B	Összesen
a) A tanulók számának alakulása :																	
Beírt nyilvános tanulók ...	58	59	57	53	57	54	51	48	46	42	38	42	39	37	41	40	762
Beírt magántanulók ...	2	2	2	—	3	4	3	2	3	1	—	1	1	—	1	2	27
Osztályozott nyilv. tanulók	56	55	53	53	55	53	50	48	43	42	38	40	38	37	40	39	740
Osztályozott magántanulók	1	2	2	—	3	4	3	2	2	1	—	1	1	—	1	2	25
Osztályoztatott összesen ...	57	57	55	53	58	57	53	50	45	43	38	41	39	37	41	41	765
b) A tanulók kormegoszlása:																	
1927-ben született ...	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
1926-ban „	46	48	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	97
1925-ben „	8	9	50	42	3	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	114
1924-ben „	—	—	3	7	50	43	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	105
1923-ban „	—	—	—	3	2	10	38	39	3	—	—	—	—	—	—	—	95
1922-ben „	—	—	—	—	2	2	13	10	36	31	3	3	—	—	—	—	100
1921-ben „	—	—	—	—	—	1	—	1	4	11	29	28	2	3	—	—	79
1920-ban „	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	5	9	29	30	1	3	80
1919-ben „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	8	4	36	30	80
1918-ban „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	6	9
1917-ben „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	2
1916-ban „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
c) A tanulók vallása :																	
Róm. kat. ...	54	53	54	50	48	53	48	46	42	38	34	37	38	34	38	38	705
Gör. kat. ...	—	—	—	—	1	—	—	2	—	3	—	—	—	1	—	—	7
Református ...	3	3	—	—	3	2	—	1	1	—	4	3	1	1	1	—	23
Evangélikus ...	—	1	1	1	4	1	2	—	1	—	—	1	—	—	2	2	16
Gör. keleti ...	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Unitárius ...	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2
Izraelita ...	—	—	—	2	2	—	3	1	—	2	—	—	—	1	—	—	11
d) A tanulók anyanyelve és nyelvismerete:																	
Magyar anyanyelvű ...	57	55	55	51	57	57	53	50	44	43	38	41	39	37	41	41	759
Német anyanyelvű ...	—	2	—	2	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	5
Lengyel anyanyelvű ...	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Csak magyarul tud ...	33	32	46	20	34	41	34	31	23	33	29	16	21	17	24	16	450
Németül is tud ...	20	21	6	26	20	15	18	15	18	9	6	22	14	20	12	21	263
Franciául is tud ...	3	2	2	9	4	3	3	1	6	5	3	6	6	5	2	8	68
Angolul is tud ...	2	4	—	2	4	3	2	2	2	3	1	4	5	5	1	5	45
Olaszul is tud ...	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3
Más nyugati nyelven is tud	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1
Tótul is tud... ..	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	3
Románul is tud... ..	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
Horvátul, szerbül is tud	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	2
Oroszul is tud ...	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Arabul is tud ...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
e) A szülők foglalkozása :																	
Nagybirtokos, nagybérlő ...	2	—	2	3	3	1	3	—	—	2	—	2	3	1	—	3	25
Középbirtokos, középbérlő...	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	4
Kisbirtokos, kisbérlő ...	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Egyéb önálló őstermelő ...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	2
Gazdasági tisztviselő ...	—	—	—	—	—	—	—	2	1	—	1	1	—	1	—	—	6
Nagyiparos, bányanagyváltó	—	—	1	—	1	1	—	—	1	—	—	1	2	—	—	1	8

	I. A	I. B	II. A	II. B	III. A	III. B	IV. A	IV. B	V. A	V. B	VI. A	VI. B	VII. A	VII. B	VIII. A	VIII. B	Összesen
Kisiparos, bányakisvállalkozó	7	7	7	5	3	1	2	1	2	4	2	1	6	3	3	3	57
Ipari vagy bányászati tisztviselő	—	1	4	1	—	1	—	5	—	1	—	3	2	—	—	5	23
Egyéb ipari v. bányászati segédszemély	—	—	—	2	1	2	1	—	—	—	1	—	—	—	—	1	8
Nagykereskedő	4	1	—	1	—	3	—	1	—	—	1	1	—	—	—	—	13
Kiskereskedő	2	1	2	—	3	1	1	1	3	1	—	1	—	—	2	—	18
Kereskedelmi tisztviselő	—	10	2	3	3	3	12	2	3	3	1	3	5	—	—	1	51
Egyéb kereskedelmi segédszemély	—	2	3	—	—	2	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	9
Közlekedési kisvállalkozó	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	3
Közlekedési tisztviselő	3	8	3	2	—	4	2	3	10	5	—	2	1	8	4	5	60
Egyéb közlekedési segédszemély	—	—	1	1	3	—	—	—	—	—	2	—	—	2	—	—	9
Köztisztviselő, közhivatalnál díjnok	20	7	18	18	14	11	14	10	9	6	12	3	6	5	6	4	163
Pap, tanár, tanító	4	3	2	3	2	6	—	6	6	5	2	1	2	3	1	3	49
Másféle értelmiségi (orvos, ügyvéd, gyógyszerész stb.)	9	9	5	7	15	12	14	7	4	9	7	13	4	10	3	5	133
Közhivatalban altiszt vagy szolga	1	2	—	—	—	1	—	—	—	—	2	—	—	—	1	—	7
Katonatiszt (csendőrtiszt)	3	3	2	2	4	2	3	6	3	3	—	1	—	—	1	4	37
Katonaaltiszt (csendőraltiszt)	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	2	1	—	—	—	—	3
Nyugdíjas köztisztviselő	—	1	1	2	4	1	—	2	2	4	1	2	3	—	11	2	36
Egyéb nyugdíjas tisztviselő	—	1	—	—	1	1	—	—	—	—	1	—	2	2	1	—	9
Nyugdíjas altiszt, szolga vagy munkás	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2	—	—	—	—	—	4
Tökés, járadékos, háztulajdonos	—	—	2	2	—	2	1	2	—	—	—	2	1	1	—	2	15
Egyéb és ismeretlen foglalkozású	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	7	—	9
/) A szülők lakóhelye :*																	
Az iskola székhelyén	48	52	49	49	46	48	45	43	41	35	32	35	37	32	37	37	666
A vármegye egyéb községében	7	4	5	3	8	6	6	6	4	8	5	5	1	4	4	2	78
Békés vármegye	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Borsod	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Fejér	2	1	1	1	2	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	8
Heves	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1
Jász-Nagykun-Szolnok vm.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1
Somogy vármegye	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Tolna	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Román uralom alatt	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Jugoszláv	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	3
Egyéb külföldön	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1

* Bejárt Albertfalváról 2, Budafokról 17, Budaörsről 1, Csepelről 2, Diósdról 1, Érdről 2, Kispestről 6, Leányfaluról 1, Mátyásföldről 1, Nagytétényről 1, Pestszenterzsébetről 5, Pestszentlőrincről 2, Pestújhelyről 9, Pomázról 1, Rákoshelyről 2, Rákosligetéről 4, Rákospalotáról 3, Rákosszentmihályról 4, Sashalomról 1, Soroksárról 3, Torbágyról 1, Tökölről 2, Törökbalintről 1, Úllőről 1. Összesen 73.

	I. A	I. B	II. A	II. B	III. A	III. B	IV. A	IV. B	V. A	V. B	VI. A	VI. B	VII. A	VII. B	VIII. A	VIII. B	ÖSSZESEN
g) Az óramulasztások :																	
Igazolt óramulasztás	2740	3035	2582	2575	2301	2611	2510	2015	1521	1350	1412	1955	1535	1703	2022	1508	3249
Igazolatlan óramulasztás	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
h) A rendkívüli tárgyak :																	
Gyorsírást tanultak... ..	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17	4	2	2	—	—	25
Rendkívüli rajzot tanultak	—	—	—	—	—	—	—	—	5	3	6	—	1	1	3	—	19
Művészeti rajzgyakorlatokra jártak	3	4	4	3	8	4	8	1	—	—	—	—	—	—	—	—	35
Biológiai gyakorlatokra jártak... ..	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	10	—	—	—	—	20
Fizikai gyakorlatokra jártak	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	10	16	14	50
Nívást tanultak... ..	—	—	—	—	5	7	10	7	6	3	3	6	4	3	4	1	59
A zenekar tagjai voltak	—	—	6	13	4	6	2	5	2	—	—	4	7	7	2	5	63
A zenekar tagjai voltak	—	1	—	—	1	1	6	2	3	1	2	—	2	4	5	2	30
Hegedülni tanultak	1	—	3	—	1	5	1	3	—	—	—	1	—	2	1	1	19
i) Magaviselet :																	
Példás viseletű	41	41	46	46	50	49	37	33	38	34	31	24	29	26	40	37	602
Jó viseletű	15	14	6	7	5	4	13	15	5	8	7	16	9	11	—	2	137
Szabályszerű viseletű	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
j) Az általános tanulási eredmény :																	
Jelrendű	13	9	9	11	16	12	8	8	9	6	8	6	5	7	7	5	139
Jórendű	24	18	19	22	20	17	12	22	21	17	11	11	15	12	15	18	274
Elégségesrendű	19	24	22	20	19	21	25	15	14	16	16	21	14	12	19	18	295
Egy tárgyból elégtelen	1	2	5	—	2	4	6	5	1	4	3	1	4	6	—	—	44
Két tárgyból elégtelen	—	—	—	—	1	3	2	—	—	—	—	—	1	—	—	—	7
Több tárgyból elégtelen	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	6

Vegyes adatok. A bizonyítványt kapott nyilvános tanulók közül egy órát sem mulasztott : 99 (13,4%), csak igazoltan mulasztott : 610 (86,48%), igazolatlanul mulasztott : 1 (0,12%), harminc óránál kevesebbet mulasztott : 264 (35,7%), harminc óránál többet mulasztott : 377 (50,9%). A más iskolából jött tanulók száma II- VIII. osztályokban: 20. Az ismétlő tanulók száma: 9. Testnevelés alól felmentett tanulók száma 51.

Ösztöndíjban vagy pénzjutalomban részesült tanulók száma : 27. A jutalmak összege : 2.516,17 P.

A Kegyestanítórend főnöke 94 tanulónak engedte el egészben vagy felerészben a tandíjat 6075 P értékben.

Könyvségélyben részesült tanulók száma : 126. Egész tandíjmentességben részesült : 41, féltandíjmentességben : 53. Teljes tandíjat fizetett : 646.

tartási és vegyesdíjakon kívül a filmdíj is benne foglaltatik. Az évi tandíj mindenkire nézve 90 P, ez az összeg a tanév folyamán négy részletben fizetendő : október 5-én, december 5-én, február 5-én és április 5-én. Tandíjmentességet kaphatnak szegénysorsú, példás viseletű és jeles, kivételesen jó előmenetelű tanulók.

A gimnázium V. osztályába lépő tanulók szüleinek a felvételtkor nyilatkozniok kell, hogy fiúkkal a görög vagy francia nyelvet akarják-e tanultatni.

A Veni Sancte-t szeptember 3-án d. e. 1 $\frac{1}{2}$ 10 órákor tartjuk s a rendszeres tanítást szeptember 4-én kezdjük meg.

A tankönyvek minden osztályban maradnak a régiiek, változások csak a III. osztályban lesznek. Egyelőre tehát senki se vegye meg a III. osztályos magyar, latin és német könyveket.

Iskolánk fegyelmi szabályai a szünetben is kötelezők.

TARTALOM.

	Oldal
A sportártalmakról és azok megelőzéséről. <i>Dr. Uhl Gyula</i> iskolaorvos	3
Balázs Endre. <i>Dr. Friedreich Endre</i>	6
Pesovár Ambrus. <i>Dr. Balanyi György</i>	9
Báthory István emlékezete. <i>Dr. Balanyi György</i>	11
A mai Pázmány. <i>Dr. Báthori József</i>	16
A piarista iskola szelleme	21
Iskolánk multja. A pesti piarista gimnázium tanárai 1727–1740. <i>Dr. Friedreich Endre</i>	29
Iskolánk az 1936/37. iskolai évben ...	43
Iskolai hatóságok	60
A tanári testület működési köre	61
A tanárok hitéleti, irodalmi és társadalmi működése	66
A tanítás anyaga	69
Tankönyvek	69
Szertárak és könyvtárak... ..	71
Ifjúsági egyesületek működése	72
Érdemsorozat	91
Rendkívüli tárgyak	... 110
Érettségi vizsgálatok	... 112
Iskolánk és volt tanítványaink ...	... 114
Statisztikai adatok	... 121
Tájékoztató az 1937/38. iskolai évre ...	... 124